

Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2021 – 2030

Tento dokument je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Identifikačné údaje - Spracovateľ	
Mesto	Vranov nad Topľou
Zadávateľ tvorby stratégie	Mesto Vranov nad Topľou
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Mesto Vranov nad Topľou, okres Vranov nad Topľou, Prešovský samosprávny kraj
Plánovacie obdobie	2021-2030
Schválený zastupiteľstvom	30.3.2023, Uznesenie č. 31/2023
Gestor spracovania PRM	Ing. Imrich Kónya, prednosta MsÚ Mestský úrad Vranov nad Topľou, tel. 057/7590121, fax: 057/4422929, e-mail: prednosta@vranov.sk
Koordinátor tvorby stratégie PRM	Ing. Zuzana Zemčáková, manažér regionálneho rozvoja Referát projektov, Mestský úrad Vranov nad Topľou zuzana.zemcakova@vranov.sk +421 905 298 434
Členovia Tímu pre koordináciu tvorby a implementáciu	PhDr. Beáta Balintová, referentka referátu kultúry a športu Ing. arch. Jozef Balog, referent referátu územného rozvoja Mgr. Gabriela Hodorová, Vedúca odd. organizačného a soc. služieb Ing. Zuzana Košalková, Vedúca odd. životného prostredia Mgr. Natália Maťašová, referentka referátu projektov RNDr. Valéria Novikmecová, Vedúca odd. školstva Ing. Anna Petriková, referentka referátu mestského majetku a podnikania Ing. Vlasta Štefániková, Vedúca odd. výstavby, dopravy a ÚR
Členovia pracovných tímov	
<p>Mgr. Emília Antolíková, predseda komisie kultúry a medzinárodnej spolupráce PhDr. Jozef Baran, predseda komisie bytovej a sociálnych služieb Ing. arch. Jozef Bednár, člen komisie výstavby Jaroslav Bella, člen komisie mládeže a športu Bc. Peter Benčo, predseda komisie výstavby František Daniš, člen komisie rozvoja spolupráce s podnikateľmi Mgr. Igor Demčák, člen komisie školstva Ing. Štefan Jančík, člen komisie kultúry a medzinárodnej spolupráce PaedDr. Vladimír Jenčko, člen komisie školstva Mgr. Michal Jenčo, člen komisie výstavby Ján Kočiš, predseda komisie rozvoja spolupráce s podnikateľmi Ing. Marcel Kopčo, referent referátu životného prostredia Ing. Ján Lapčák, člen komisie bytovej a sociálnych služieb Mgr. Miroslav Lapčák, člen komisie školstva Mgr. Anna Lakatošová, člen komisie bytovej a sociálnych služieb Roman Lazúr, člen komisie mládeže a športu Mgr. Eva Lenková, predseda komisie mládeže a športu PhDr. Milan Malý, vedúci odd. ekonomického Ing. Peter Michalov, vedúci odd. bytov a nebyt. priestorov Ing. Jozef Mikita, MBA, člen komisie rozvoja spolupráce s podnikateľmi Mgr. Peter Novák, člen komisie kultúry a medzinárodnej spolupráce Ing. Marián Onderko, vedúci odd. mestského majetku</p>	

JUDr. Lýdia Ondrušová, člen komisie bytovej a sociálnych služieb
MVDr. Igor Pribula, člen komisie územného rozvoja a dopravy
Marián Smolák, člen komisie mládeže a športu
Ľudmila Škurlová, člen komisie kultúry a medzinárodnej spolupráce
Ing. Peter Štefanko, predseda komisie školstva, člen komisie územného rozvoja a dopravy
Ing. Milan Tkáč, člen komisie územného rozvoja a dopravy
Mgr. Daniel Trecák, člen komisie rozvoja spolupráce s podnikateľmi
Ing. Vladimír Tropp, člen komisie výstavby
Ing. Marek Voľanský, referent referátu informatiky
Ing. Peter Zahorjan, predseda komisie územného rozvoja a dopravy

Obsah

1. ÚVOD – ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ PROCESU TVORBY A OBSAHU	5
1.1. INŠTITUCIONÁLNE VÝCHODISKÁ (LEGISLATÍVA, KOMPETENCIE, PARTNERI A INŠTITUCIONALIZOVANÉ ŠTRUKTÚRY PARTNERSTIEV)	5
1.2. OBSAHOVÉ VÝCHODISKÁ.....	6
1.3. RELEVANTNÉ VSTUPY Z NADRADENÝCH PROGRAMOVÝCH A STRATEGICKÝCH DOKUMENTOV	7
1.4. INFORMÁCIA O PRÍPRAVNOM PROCESSE, PROCESSE PARTICIPATÍVNEJ TVORBY PRM	9
1. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	10
2.1. ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ.....	10
2.2. IDENTIFIKÁCIA VNÚTORŇNÝCH POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV V ŠTRUKTÚRE: SOCIO-EKONOMICKÉ, ÚZEMNO-TECHNICKÉ, PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNE, KULTÚRNE, INŠTITUCIONÁLNO-ORGANIZAČNÉ	16
2.3. IDENTIFIKÁCIA VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV Z VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	91
2.4. STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV	94
2.5. VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE	95
3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	112
3.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ.....	112
3.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY	113
3.3.SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTI, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV.....	113
3.4.STRATEGICKÝ PRÍSTUP PRE DOSIAHNUTIE VÍZIE A HLAVNÉHO CIEĽA, PRIORÍT A SYSTÉMU CIEĽOV PRM	115
3.5.PARTNERI PRE IMPLEMENTÁCIU PRM A STRATÉGIA ICH ZAPOJENIA.....	115
4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA.....	117
4.2. PODROBNÝ PLÁN IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE PRM (ROZDELENIE ÚLOH, ČINNOSTÍ A ZODPOVEDNOSTÍ, ČASOVÝ HARMONOGRAM, IMPLEMENTAČNÁ ŠTRUKTÚRA VRÁTANE PRINCÍPOV A PROCESOV).....	150
4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE	152
5. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU	153
5.1 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE	153
6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA	155
6.1 IDENTIFIKÁCIA A ZHODNOTENIE RIZÍK IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE PRM A OPATRENIA NA ZNÍŽENIE RIZÍK (OPATRENIA, ZODPOVEDNOSTI ZA ICH REALIZÁCIU, MONITOROVANIE A HODNOTENIE).....	155
7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE	156
7.1 ZABEZPEČENIE SÚĽADU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY S PODROBNÝM PLÁNOM IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE	156
7.2 SYSTÉM TRANSPARENTNÉHO HODNOTENIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE.....	159
7.3 SYSTÉM IDENTIFIKÁCIE POTREBY AKTUALIZÁCIE ALEBO TVORBY NOVEJ PRM.....	159
8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PRM	160
9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE	161
10. ZOZNAM TABULIEK.....	162
11. ZOZNAM OBRÁZKOV	164

Európska únia
Európsky sociálny fond

1. Úvod – základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou (PRM Vranov nad Topľou 2021-2030), spolu s územným plánom mesta, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiacich v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami, investičnými projektmi a inými konkrétnymi aktivitami a spolu s návrhom na zdrojové krytie ich zabezpečenia. Plánovanie je základným predpokladom pre systematický a efektívny rast kvality života obyvateľov mesta a plánovacie dokumenty základným nástrojom pre dosahovanie plánovaného a želaného stavu.

PRM Vranov nad Topľou 2021-2030 je vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.

Pre potreby spracovania *Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2030* boli analyzované už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty na:

- **regionálnej a lokálnej úrovni** (PHRSR PSK na roky 2021-2030, Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja, Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji, Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Vranov nad Topľou, Územný plán mesta Vranov nad Topľou, PRM Vranov nad Topľou 2015-2022, Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026, Nízkouhlíková stratégia mesta Vranov nad Topľou a Konceptia rozvoja mesta v oblasti tepelnej energetiky, Komunitný plán sociálnych služieb mesta Vranov nad Topľou za roky 2018-2020, Vyhodnotenie plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Vranov nad Topľou za roky 2018-2020, Konceptia rozvoja športu a športovej infraštruktúry mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2027),
- **národnej** (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027),
- **medzinárodnej** - cezhraničné a európske strategické dokumenty (Stratégia Európa 2020).

Legislatívne východiská pre tvorbu a obsah PRM

- Obsah a základné prístupy k tvorbe programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PRM) upravuje Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).
- PRM podlieha Smernici 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej Smernica SEA) a Zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Nadradené strategické dokumenty vo vzťahu k PRM Vranov nad Topľou

PRM Vranov nad Topľou vychádza z rámcov nadradených plánovacích dokumentov a plánov a zámerov rozvoja aktérov regionálneho rozvoja v zmysle princípu subsidiarity.

Nadnárodné dokumenty

- Agenda OSN pre udržateľný rozvoj 2030 (Agenda 2030)

Dokumenty SR

- Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (Národná stratégia regionálneho rozvoja)
- Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 –2027
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030
- Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky
- Konceptcia územného rozvoja Slovenska (skrátene KURS)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 - Fáza II
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 - 2030

Regionálne dokumenty

- Územný plán vyššieho územného celku Prešovský kraj v znení ďalších zmien a doplnkov
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030

Ďalšie regionálne dokumenty

- Stratégia výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2017 – 2022
- Konceptcia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 – 2025,
- Ďalšie sektorové koncepčné dokumenty SR a VÚC Prešov

Kompetencie v rámci schvaľovania PRM Vranov nad Topľou

Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou (PRM) schvaľuje mestské zastupiteľstvo v zmysle zákona č.539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

1.2. Obsahové východiská

Spracovaním PRM Vranov nad Topľou 2021-2030 získalo mesto základný strednodobý rozvojový dokument, ktorý bude:

- cielene a koncepčne usmerňovať a podporovať celkový sociálno – ekonomický rozvoj mesta,
- jasne stanovovať priority a ciele za účelom realizácie strednodobého trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych a nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zohľadňovať aktuálne trendy a akceptovať požiadavky európskych štruktúr a iniciatív, ako aj aktuálnu ekonomicko – sociálnu situáciu v Slovenskej republike, Prešovskom kraji, ale i v jeho okrese.

Analytická časť *Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2030* sa venuje analýze územia. Opisuje mesto s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú sociálny a ekonomický rozvoj mesta. Jej súčasťou je spracovanie súhrnnej analýzy rozvojového potenciálu mesta, vyhodnotenie jej silných a slabých stránok a taktiež príležitostí a ohrození, s cieľom získania súhrnného pohľadu na reálnu situáciu mesta a možnosti jej rozvoja.

Strategická časť vymedzuje oblasti možného rozvoja územia a jeho víziu. Je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja mesta. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný prípadne rozvojový charakter. Stabilizačné ciele, a s tým súvisiace opatrenia, sú zamerané na riešenie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k prehĺbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na možnosti aktivácie potenciálu mesta a na podporu jej dlhodobého rozvoja.

Programová časť sa zaoberá riešením potrieb územia a plánovaním realizácie jednotlivých aktivít. Spracúva zoznam opatrení a aktivít určených na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, ako aj časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a aktivít.

Realizačnú časť programu rozvoja mesta tvorí podrobný opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektami pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou 2021-2030*.

Finančná časť hovorí o finančnom zabezpečení t.j. o zdrojoch financovania, ktoré je potrebné pre zabezpečenie realizácie jednotlivých aktivít a ich rozdelenie medzi finančné zdroje vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ.

Základným cieľom takto spracovaného *Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2030* ako kľúčového strategického a rozvojového dokumentu v strednodobom horizonte je analýza hospodárskych a sociálnych daností a potrieb mesta a definovanie príslušných cieľov a opatrení, ktoré napomôžu rozvoju mesta s ohľadom na potreby občanov mesta.

Zdôvodnenie potreby spracovania PRM

Hlavnými impulzmi spracovania Programu rozvoja mesta (PRM) sú:

- Legislatívna povinnosť (zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov)
- Programové obdobie EÚ (2021-2027) a s tým spojené nové priority rozvoja v EÚ, vrátane uplatňovania nových prístupov k regionálnemu rozvoju v rámci SR,
- Nové výzvy a problémy, ktoré prinášajú zmeny na trhu práce; zavádzanie nových technológií a pod.,
- Budovanie partnerského prístupu a potreba spoločných riešení v rámci územnej spolupráce,
- Nová situácia v európskych ekonomikách v spojitosti s COVID-19, 20
- Konflikt na Ukrajine, meniaci sa geopolitická situácia, ktorá vo výraznej miere ohrozuje mier, bezpečnosť, hospodársky a sociálny rozvoj v EÚ

1.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v základnom implementačnom dokumente plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike, ktorým je Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja SR – Slovensko 2030, a ktorá plní úlohu národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. PHSR obce pritom zohľadňuje aj ciele a priority ustanovené v programe rozvoja príslušnej VÚC a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce. PHSR korešponduje aj s ostatnými programovými a strategickými dokumentami regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni, ale je v súlade aj s ďalšími rozvojovými dokumentami obce. Prehľad kľúčových relevantných vstupov pre tvorbu PHSR

Tabuľka 1 Vzťah PRM k iným strategickým dokumentom

Vzťah PRM k iným strategickým dokumentom			
Názov dokumentu	Subjekt, ktorý dokument obstaral/schvaľoval	Časové zameranie	Relevantnosť k spracovávanému PHRSR
Územný plán mesta Vranov nad Topľou vrátane zmien a doplnkov	Mesto Vranov nad Topľou	2009 - 2022	Vysoká miera
Komunitný plán sociálnych služieb	Mesto Vranov nad Topľou	2018 - 2022	Stredná miera
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2015-2022	Mesto Vranov nad Topľou	2015-2022	Vysoká miera
Nízkouhlíková stratégia mesta Vranov nad Topľou a Konceptia rozvoja mesta v oblasti tepelenej energetiky	Mesto Vranov nad Topľou	2020 - súčasnosť	Vysoká miera
Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026	Mesto Vranov nad Topľou	2023-2026	Vysoká miera
Konceptia rozvoja športu a športovej infraštruktúry mesta Vranov nad Topľou	Mesto Vranov nad Topľou	2021 - 2027	Vysoká miera
Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Vranov nad Topľou	Prešovský samosprávny kraj	2018 - súčasnosť	Stredná miera
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030	Prešovský samosprávny kraj	2022 - 2030	Stredná miera
Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky	2015 - 2035	Stredná miera
Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2020	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Úrad vlády	2020 - súčasnosť	Stredná miera
Národné priority implementácie Agendy 2030	Úrad vlády SR	Súčasnosť - 2030	Stredná miera
Návrh Partnerskej dohody 2021-2027	Úrad vlády SR	2021-2027	Stredná miera
Návrh Vízie a stratégie rozvoja SR 2030	Úrad vlády SR	Súčasnosť - 2030	Stredná miera

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.4. Informácia o prípravnom procese, procese participatívnej tvorby PRM

Proces tvorby Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou v systéme strategického riadenia integruje rozvojové programové dokumenty tak, aby predstavoval ústrednú časť strategického plánovania zastrešujúcu všetky ostatné plánovacie dokumenty mesta. Integrované rozvojové plánovacie dokumenty sú pritom chápané ako dokumenty, ktoré prevádzujú, harmonizujú a zastrešujú viaceré oblasti rozvoja mesta, ktoré môžu byť predmetom aj samostatných odvetvových strategických dokumentov. Metodický prístup k riešeniu programu rozvoja vychádzal z aktuálnej verzie metodickej príručky „Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja“.

Na príprave Programu rozvoja mesta spolupracovali: zamestnanci mesta Vranov nad Topľou, členovia mestského zastupiteľstva a členovia pracovných skupín, ktorým sa chceme aj touto cestou poďakovať za spoluprácu na príprave tohto dokumentu.

1. Analytické východiská

Spracovanie primárnych analýz doterajšieho vývoja a stavu mesta Vranov nad Topľou je dôležitým krokom v procese tvorby PRM. Primárna analýza má identifikovať vnútorné rozvojové potenciály a limity a zároveň prehĺbiť poznanie príčin problémov a obsahu výziev vyplývajúce z vývoja a súčasného stavu územia aj na základe sledovania vývoja štatistických údajov za posledných 5 rokov. Tieto analýzy zahŕňajú problematiku socio-ekonomického analýzy, územno-technickej analýzy, prírodno-environmentálnej analýzy zameranej na analýzu prírodného prostredia a inštitucionálno-organizačnej analýzy. Predmetom primárnej analýzy je aj zhodnotenie už (v minulosti) plánovaných a realizovaných opatrení, aktivít, projektov, ktoré boli realizované na území, vrátane kritického zhodnotenia dopadov, efektov a efektívnosti, resp. príčin ich nerealizácie. Osobitná pozornosť sa má venovať otázkam súladu jednotlivých parciálnych stratégií a strategických dokumentov. Tiež by súčasťou tejto kritického analýzy malo byť vyhodnotenie súladu existujúcej územnoplánovacej dokumentácie s aktuálne identifikovanými prioritami a cieľmi rozvoja. Rozpor totiž môže byť dôvodom pre zaradenie aktualizácie resp. spracovanie novej územnoplánovacej dokumentácie.

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Doterajší Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou bol spracovaný na programovacie obdobie 2015 – 2020, jeho platnosť bola uznesením č.179/2021 zo dňa 24.06.2021 predĺžená do schválenia nového PRM. Predmetný dokument definoval priority obce v niekoľkých oblastiach: v environmentálnej, sociálnej a hospodárskej. Nasledovná tabuľka uvádza zoznam plánovaných a zrealizovaných projektov/aktivít vrátane termínu realizácie a výšky nákladov (aj podľa jednotlivých zdrojov).

Tabuľka 2 Stav realizácie a plnenia projektov/aktivít mesta Vranov nad Topľou

Realizované projekty/názov aktivity	Termín realizácie	Náklady celkom v EUR	Zdroj financovania	Stav realizácie
Špecifický cieľ 1.1. Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov, recyklácie a podpora predchádzania vzniku odpadov				
1.1.2.2. Dovybavenie zberného dvoru potrebnou technikou	2020	1 380 524,00	OP KŽP	zrealizovaný
Špecifický cieľ 1.2. Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd				
Vecné plnenia opatrenia č. 1.2.1.				
1.2.1.1. Vypracovanie PD: Ul. Tolstého – odvedenie dažďových vôd ľavá strana.	-	-	-	nezrealizovaný
1.2.1.2. Odvodnenie dažďových vôd na Ul. Mlynská.	2018	78 387,49	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.2.1.3. Prekrytie otvoreného rigola s výstavba dažďovej kanalizácie na Ulici Čemernianska.	2015	205 560,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.2.1.4. Odvodnenie dažďových vôd na Ul. Staničná.	2017	2 867,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.2.1.5. Vypracovanie PD: Zachytávanie dažďových vôd na území mesta.	2015	19 450,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.2.1.6. Realizácia: Zachytávanie dažďových vôd na území mesta.	2018	17 113,63	Vlastné zdroje	zrealizovaný

1.2.1.7. Realizácia: Ulica Tolstého – odvedenie dažďových vôd ľavá strana.	2015	2 300,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Špecifický cieľ 1.4 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy				
Vecné plnenia opatrenia č. 1.4.1.				
1.4.1.1. Vypracovanie PD: Rigoly na území mesta – protipovodňová ochrana (Sadová, IBV Herlianska, Trepčianska).	-	-	-	nezrealizovaný
1.4.1.2. Realizácia protipovodňovej ochrany: Rigoly na území mesta – protipovodňová ochrana (Sadová, IBV Herlianska, Trepčianska).	2018	7 300,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.4.1.3. Ulica Jarková- protipovodňové zábrany na potoku Lomnička.	-	-	-	nezrealizovaný
1.4.1.4. Úprava toku Topľa na q100 a navýšenie kapacity existujúcej úpravy na toku Lomnica.	-	-	-	nezrealizovaný
Zrealizované nad rámec stanovených aktivít v PRM				
Vodozádržné opatrenia v meste Vranov nad Topľou	2020	197 523,44	OP KŽP	zrealizovaný
Špecifický cieľ 1.6. Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov				
Vecné plnenia opatrenia č. 1.6.1.				
1.6.1.2. Vypracovanie projektovej dokumentácie: Rekonštrukcia Mestského úradu vo Vranove n. Topľou.	2017	5 580,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.6.1.3. Realizácia: Rekonštrukcia Mestského úradu vo Vranove n. Topľou.	2021	899 302,44	OP KŽP	zrealizovaný
1.6.1.4. Rekonštrukcia Centra voľného času.	-	-	-	nezrealizovaný
1.6.1.5. Zníženie energetickej náročnosti Mestského domu kultúry.	-	-	-	nezrealizovaný
Špecifický cieľ 1.8. Zlepšenie environmentálnych aspektov v meste				
Vecné plnenia opatrenia č. 1.8.1.				
1.8.1.1. Biokoridor Topľa – revitalizácia južnej časti od mesta, severná časť – vybudovanie rekreačnej prímestskej zóny.	-	-	-	nezrealizovaný
1.8.1.2. Vypracovanie PD: Revitalizácia priestoru medzi novými BD na Sídliško. Lúčna	2019	1 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.8.1.3. Vypracovanie PD: Revitalizácia priestoru popri Mestskom úrade na oddychovú zónu.	-	-	-	nezrealizovaný
1.8.1.4. Vypracovanie PD : Obnova parku a spevnených plôch v jednosmerkách na Sídl. I.	2018	1 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
1.8.1.5. Sídliško Lúčna- zazelenanie a regenerácia vnútroblokov, medziblokov..	2020	16 500,00	SAŽP	zrealizovaný
1.8.1.6. Sídliško Juh- zazelenanie a regenerácia vnútroblokov, medziblokov.	-	-	-	nererealizované

1.8.1.7. IBV Herľanská - tvorba a ochrana zelene.	-	--	--	nezrealizovaný
1.8.1.8. Revitalizácia priestoru popri Mestskom úrade na oddychovú zónu	-			nezrealizovaný
1.8.1.9. Obnova parku a spevnených plôch v jednosmerkách na Sídlišku I.	2018	6 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Vypracovanie nízkouhlíkovej stratégie	2019-2020	26 400,00	OPKŽP	zrealizovaný
Špecifický cieľ 2.1. Kvalitné poskytovanie sociálnych služieb, zabezpečenie výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.1.1.				
2.1.1.1. Aktualizácia PD: Zariadenie pre seniorov – novostavba /pri Autoškole/.	-	-	-	nezrealizovaný
2.1.1.2. Zariadenie pre seniorov – novostavba /pri Autoškole/.	-	-	-	nezrealizovaný
2.1.1.3. Zariadenie pre seniorov – nadstavba.	-	-	-	nezrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 2.1.3.				
2.1.3.1. Zriadenie jaslí	-	-	-	nezrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 2.1.4.				
2.1.4.1. Rekonštrukcia obvodového pláštá budovy na ulici Toplianska č.1040- Centrum sociálnych služieb/Komunitné centrum.	-	-	-	nezrealizovaný
Špecifický cieľ 2.3 Zabezpečenie podmienok pre modernizáciu a skvalitnenie služieb pietnych miest				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.3.1.				
2.3.1.1. Digitalizácia hrobových miest.	od 2015 do 2019	7 500,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.3.1.2. Zlepšenie prístupu na mestský cintorín: rekonštrukcia schodiska.	2017	7 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.3.1.3. Rozšírenie domu smútku Čemerné.	-	-	-	-
Špecifický cieľ 2.4 Zvýšiť stupeň bezbariérovosti v meste				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.4.1.				
2.4.1. Realizácia opatrení zameraných na zvýšenie stupňa bezbariérovosti v meste.	od 2015 priebežne		Predmetné opatrenia boli súčasťou realizácie rekonštrukcií jednotlivých školských a predškolských zariadení a 3. etapy úpravy centra mesta	Realizované priebežne
Špecifický cieľ 2.5. Modernizácia a skvalitnenie výchovno - vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.5.1.				
2.5.1.1 Vypracovanie PD: Rekonštrukcia MŠ Kukučínova.	2016	23 520,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.1.2. Vypracovanie PD: Rekonštrukcia MŠ Okulka.	2019	7 680,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný

2.5.1.3. Vypracovanie PD: Rekonštrukcia MŠ Sídliisko 1.mája.	2015	20 640,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.1.3. Vypracovanie PD: Rozšírenie kapacít MŠ JUH	2016	4 100,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.1.4. Rozšírenie kapacít MŠ JUH	2016	81 027,32	MŠ SR	zrealizovaný
2.5.1.4. Rekonštrukcia MŠ Kukučínova.	2020	415 972,84	IROP	zrealizovaný
2.5.1.9. Rozšírenie kapacít MŠ Kukučínova.	2016	47 598,05	MŠ SR	zrealizovaný
2.5.1.5. Rekonštrukcia MŠ Okulka.	2019 2020	59 000,00 200 000,00	Vláda SR + vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.1.6. Rekonštrukcia MŠ Sídliisko 1.mája.	2018	723 065,51	OPKŽP	zrealizovaný
2.5.1.7. Rekonštrukcia MŠ JUH	2020	102 700,00	Regionálny príspevok, vlastné zdroje	zrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 2.5.2.				
2.5.2.1. Aktualizácia PD: Rekonštrukcia ZŠ Bernolákova.	2015	13 704,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.3. Realizácia: Rekonštrukcia ZŠ Bernoláková.Školská 3	2018	250 457,98	Vláda SR + vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.2. Aktualizácia PD: Atletický štadión na ZŠ Sídliisko II. a multifunkčné ihrisko v areály školy.	2017	11 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.4. Výstavba atletického štadiónu na ZŠ Sídliisko II. a multifunkčného ihriska v areály školy.	2017	239 964,49	Regionálny príspevok, VÚC, vlastné	zrealizovaný
2.5.2.5. Zriadenie odborných učební - ZŠ Námestie Jána Pavla II. 827	2020	115 844,22	IROP	zrealizovaný
2.5.2.6. Výstavba športového zázemia ZŠ Námestie Jána Pavla II. 827	2016	220 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.7. Zriadenie odborných učební - ZŠ Bernolákova	2020	161 980,39	IROP	zrealizovaný
2.5.2.9. Zriadenie odborných učební - ZŠ, Juh 1054	2020	143 471,25	IROP	zrealizovaný
2.5.2.11. ZŠ, Juh 1054- Rekonštrukcia toaliet v priestoroch školy.	2017	66 709,50	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.12. ZŠ, Juh 1054- Úprava areálu školy a vytvorenie zázemia pre šport (bežecká dráha...).	2021	100 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.13. Zriadenie odborných učební - ZŠ Kukučínova ulica 106	2020	134 704,42	IROP	zrealizovaný
2.5.2.14. ZŠ Kukučínova- Výmena sklobetónových tvární na telocvični školy, z dôvodu vysokých tepelných únikov, zateplenie telocvične, vonkajší náter a výmena strechy na telocvični za sedlovú.	2017	229 353,37	MŠ SR – 77 000 vlastné	zrealizovaný

2.5.2.15. ZŠ Kukučínova- Vybudovanie multifunkčného školského ihriska.	2018	84 918,11	Úrad vlády – 37 880,00 vlastné – 47 038	zrealizovaný
2.5.2.16. ZŠ Kukučínova- Oprava, resp. výmena 30- ročného asfaltového povrchu na školskom ihrisku v areáli základnej školy, oprava bežeckej dráhy pri asfaltovom ihrisku.	-	20 000,00-	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.17. ZŠ Kukučínova- Zlepšenie energetickej hospodárnosti školy (vykurovací systém, výmena rozvodov, výmena radiátorov).	2015 2016 2018	48 865,08 49 649,24 16 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
2.5.2.18. Zriadenie odborných učební - ZŠ Sídlisko II	2020	159 558,86	IROP	zrealizovaný
2.5.2.20. ZŠ Sídlisko II- Výmena elektroinštalácie.	2022	54 897,58 150 000,00	Vlastné zdroje PSK	zrealizovaný
2.5.2.21. Základná umelecká škola, A. Dubčeka 880- Rozšírenie kapacity formou prístavby alebo nadstavbou 2. poschodia.	2017	602 521,65	OPKŽP	zrealizovaný
2.5.2.22. Základná umelecká škola, A. Dubčeka 880- výmena okien a radiátorov.				
Špecifický cieľ 2.6. Zabezpečenie podmienok pre dostupné a kvalitné bývanie v meste				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.6.1.				
2.6.1.1. Aktualizácia PD: 20 b. j.(12 b. j.) nižšieho štandardu Ulica Cintorínska.	-	-	-	nezrealizovaný
2.6.1.2. 20 b. j.(12 b. j.) nižšieho štandardu Ulica Cintorínska.	-	-	-	nezrealizovaný
2.6.1.3. Vypracovanie PD: Výstavba bytov nižšieho štandardu.	-	-	-	nezrealizovaný
2.6.1.4. Výstavba nájomných bytov nižšieho štandardu.	-	-	-	nezrealizovaný
Špecifický cieľ 2.7 Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.7.1.				
2.7.1.1. Rekonštrukcia kondičného okruhu (Bíla Hura) a jeho ďalšie rozšírenie s doplnením prvkov drobnej infraštruktúry na posedenie a oddych.	-	5 000,00 3 000,00	Vlastoocné zdroje OOCR	zrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 2.7.2.				
2.7.2.1. Námestie kultúry pri Dome kultúry	-	-	-	nezrealizovaný
2.7.2.2. Mestské centrum kultúry vo Vranove nad Topľou – vytvorenie podmienok ďalšieho rozvoja poľsko-slovenskej spolupráce.	-	-	-	nezrealizovaný
2.7.2.3. Obnova vodného hradu.	-	-	-	Realizuje PSK
Vecné plnenia opatrenia č. 2.7.3.				

2.7.3.1. Zriadenie múzea Dr. Cyrila Daxnera.	-	-	-	nezrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 3.1.1. Špecifický cieľ 3.1. Zvýšenie tvorby pracovných miest, podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti v meste. (Aktivity v rámci realizácie Akčného plánu)				
Zvýšenie tvorby pracovných miest, podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti v meste. Centrum projektovej podpory okresu Vranov nad Topľou	2016-2020	284 788,00	Regionálny príspevok	zrealizovaný
Zvýšenie tvorby pracovných miest, podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti v meste. MŠ Sídliisko Juh	2018 - 2019	150 000,00	Regionálny príspevok	zrealizovaný
Zvýšenie tvorby pracovných miest, podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti v meste. Tržnica	2019	200 000,00	Regionálny príspevok	zrealizovaný
Zvýšenie tvorby pracovných miest, podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti v meste. Výstavba haly v priemyselnom parku FEROVO	2019 - 2020	500 000,00	Regionálny príspevok	zrealizovaný
Špecifický cieľ 3.2. Rozvoj cestovného ruchu v meste. Vecné plnenia opatrenia č. 3.2.1.				
3.2.1.1. Zriadenie mestskej turistickej informačnej kancelárie.	-	-	-	nezrealizovaný
Špecifický cieľ 3.4. Zlepšenie stavebno-technického stavu cestnej siete a zlepšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a bezpečnosť chodcov Vecné plnenia opatrenia č. 3.4.1.				
3.4.1.1. Výstavba chodníka Ulica Tehelná.	2022	226 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Vecné plnenia opatrenia č. 3.4.3.				
3.4.3.2. Vypracovane PD: Parkovisko na Sídlišku Okulka.	-	-	-	nezrealizovaný
3.4.3.3. Vypracovanie PD: Parkovisko na Sídlišku II.	-	-	-	nezrealizovaný
3.4.3.4. Výstavba: Parkovisko pri MsÚ.	2019	-	Vlastné zdroje	zrealizovaný
3.4.3.5. Výstavba: Parkoviská na Sídlišku JUH.	2015	35 445,79	Vlastné zdroje	zrealizovaný
3.4.3.6. Výstavba parkoviska na Sídlišku Okulka.	2017	10 699,50	Vlastné zdroje	zrealizovaný
3.4.3.8. Realizácia: Parkovisko na Sídlišku II.	-	-	Vlastné zdroje	zrealizovaný
3.4.3.9. Realizácia: Parkovisko na Námestí J. Pavla II. pri kostole.	2018	29 930,75	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Špecifický cieľ 3.5. Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy Vecné plnenia opatrenia č. 3.5.1.				
3.5.1.1. Vypracovanie PD: Cyklotrasa: Čemerné – Lomnica.	-	-	-	nezrealizovaný
3.5.1.2. Vypracovanie PD: Cyklotrasa: Lopaty – Táňa.	-	-	-	nezrealizovaný
3.5.1.4. Realizácia: Cyklotrasa: Čemerné – Lomnica.	-	-	-	nezrealizovaný

3.5.1.5. Realizácia: Cyklotrasa: Lopaty – Táňa.	-	-	-	nezrealizovaný
3.5.1.6. Realizácia: Cyklotrasa: Sídl. JUH – Lúčna.	-	-	-	Nezrealizovaný Zrealizovaná PD
Špecifický cieľ 3.6. Zvýšenie kvality života v meste, bezpečnosti a ochrany obyvateľstva a majetku				
Vecné plnenia opatrenia č. 3.6.1.				
3.6.1.1. Revitalizácia nevyužitých objektov: bývalá budova Mestského bytového podniku- vytvorenie 6 bytových jednotiek.	2023	607 281,24	IROP	v realizácii
Vecné plnenie opatrenia 3.6.2.				
3.6.2.1. Centrum mládeže- dovybavenie	od 2015	40 000,00	MV SR, MZ SR, vlastné zdroje	priebežne
Vecné plnenie opatrenia č. 3.6.3.				
3.6.3.1. Urbanisticko- architektonická úprava centra mesta- 3.etapa.	2018	948 756,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Vecné plnenie opatrenia č. 3.6.4.				
3.6.4.Modernizácia a dobudovanie prvkov mestskej infraštruktúry	od 2015 priebežne	42 000,00	Vlastné zdroje	zrealizovaný
Vecné plnenie opatrenia č. 3.6.5.				
3.6.5. Sústavná ochrana verejného poriadku, majetku a zdravia občanov	2019-2021	294 440,83	OP LZ	v realizácii
	2017-2019	201 610,80	OP LZ	zrealizovaný
Špecifický cieľ 3.7. Podpora podnikania v meste				
Vecné plnenie opatrenia 3.7.1				
3.7.1.1. Zriadenie priestorov na prezentovanie produktov miestnych remeselníkov a MSP mesta.	2019	200 000,00	Regionálny príspevok	zrealizovaný
3.7.1.2. Vysporiadanie majetkovo-právnych vzťahov v priemyselnom parku	2022	-	Cudzie zdroje	v realizácii

Zdroj: Vlastné spracovanie

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov v štruktúre: socio-ekonomické, územno-technické, prírodno-environmentálne, kultúrne, inštitucionálno-organizačné

Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie.

Analýza vnútorného prostredia

Základná charakteristika

Vranov nad Topľou leží vo východnej časti Slovenska, v oblasti horného Zemplína. Administratívne patrí do Prešovského samosprávneho kraja a je administratívnym a hospodárskym centrom okresu, nakoľko je okresným mestom. Vranov nad Topľou leží v severozápadnom výbežku Východoslovenskej nížiny na terasách rieky Tople a agradačnom vale Ondavy. Nadmorská výška v strede mesta dosahuje 132 m n. m., Čemerné 130 m n. m. a v chotári 115—280 m n. m. Podhorský stupeň Nízkych Beskyd tvoria mladotretihorné uloženiny (vápnité íly, tufity, pyroklastiká ryodacitov, sliene, zlepenca a flyšoidné vrstvy) na rovine prikruté mocnou vrstvou štvrtohorných piesčito-kalových usadenín. Priemerná ročná teplota dosahuje 8 - 9 °C a ročný priemerný úhrn zrážok okolo 650 mm. Na nive Tople sa vyskytujú nivné pôdy, v podhorskom stupni na sprašových uloženinách a svahovinách illimerizované. Sú tu zachované zvyšky pôvodných dubovo-hrabových lesov, inde je chotár odlesnený.

História

Z hľadiska komplexného archeologického prieskumu osídľovacieho procesu povodí riek Topľa a Ondava sú najdôležitejšími faktormi komunikačné prednosti tejto oblasti. Komunikačné prednosti údolia Tople sa začali plne uplatňovať už v období mladšej a neskorej doby bronzovej v súvislosti s rozvojom výmenného obchodu. Kotlina Tople sa stala najživšou obchodnou tepnou tohto historického obdobia. O pokračovaní osídľovacieho procesu aj v mladších obdobiach svedčia nálezy keltských a rímskych mincí z Vranova a okolia. Z doby rímskej existujú dôkazy o využívaní komunikačných predností aj údolia Ondavy (nálezy pohrebísk, resp. sídliska). Z hľadiska našich najstarších národných dejín sa predmetné územie označuje za jedno z kryštalizačných centier formujúceho sa slovanského etnika (nálezišská slovanských sídlisk z 3. až 5. storočia n. l.).

Historický vývoj mesta Vranov nad Topľou je zo začiatku spätý s hradným panstvom Čičva. Prvá písomná zmienka sa datuje do roku 1270, kedy sa Vranov ako súčasť tohto hradného panstva dostal do vlastníctva šľachtica Rainolda, pána z Rozhanoviec. Prvé priame správy o Vranove sú v registroch pápežského desiatku z rokov 1333 – 1337. Z týchto správ priamo vyplýva, že Vranovské sídlisko existovalo už dávnejšie pre 14. storočím. V latinských písomnostiach od 14. storočia sa vyskytuje Vranov pravidelne pod názvom Warano, ako maďarizovanej podoby pôvodného slovenského názvu Vranov (od slova vrana). Okrem archeologických nálezov aj slovenský pôvod a starobylý tvar názvu (typologicky patrí k starobylým slovenským názvom ako Prešov, Bardejov), zemepisná poloha a spoločenská rozvinutosť Vranova začiatkom 14. storočia dokazujú, že Vranov existuje nepretržite od 9. storočia.

Územne pomerne rozsiahle panstvo Čičva v 15. storočí z praktických dôvodov zemepáni rozdelili na menšie územné celky, ktoré potom tvorili samostatné panstvá. Vznikli panstvá Čičva, Vranov a Skrabské. Od 14. storočia sa Vranov vyvíjal ako mestečko. Bol jediným mestečkom na panstve Vranov v období feudalizmu, na zvyšných dvoch panstvách mestečká neboli. Ekonomickým základom v počiatočných mestských dejinách Vranova bol miestny týždenný trh, konajúci sa od roku 1350 každý pondelok. v 15., resp. 16. storočí sa vo Vranove udomácnilo konanie jarmoku. Jarmok na Juraja trval 3 dni a okolo roku 1526 už bol zaužívanou zvyklosťou. Tieto a iné ekonomické aktivity (od roku 1461 právo skladu, od roku 1434 vyberanie mýta) prinášali tunajším feudálnym pánom nemalé zisky. Postupom času sa Vranov stal strediskom remesiel a obchodu širokej oblasti. Zemepisná poloha vranovského chotára poskytovala obyvateľom všetky predpoklady pre rozvoj poľnohospodárstva. Roľníctvo bolo tradičným zamestnaním Vranovčanov pred 14. storočím a rozvíjalo sa aj neskôr, keď už bol Vranov mestečkom. Pestovali sa pšenica, ovos, jačmeň, ľan, konope, kapusta, zelenina, vinič, chovali hovädzí dobytok, kone, ovce, ošípané, hydina a včely. V 12. až 13. storočí bol vo Vranove postavený kostol svätého Štefana, stavebne upravený v roku 1490. Spustol a zanikol v 18. storočí. Okolo polovice 15. storočia bol postavený kláštor františkánov, ktorý zanikol neskôr v období reformácie (polovica 16. storočia). V poslednej tretine 15. storočia bol založený pôvodne františkánsky, neskôr rímskokatolícky kostol, ktorý po zničení v roku 1578 bol postavený znovu. Koncom 17. storočia bol postavený kláštor paulínov.

Ako dôsledok zhoršujúcich sa sociálnych a hospodárskych pomerov, zlého postavenia poddaných a prehlbujúcej sa krízy feudalizmu vypuklo v roku 1831 roľnícke povstanie. Hoci jeho ohniskom bol južný Zemplín, významným centrom v jeho strednej časti sa stal Vranov s okolím. Povstanie bolo krvavo potlačené, z celkového počtu 119 popravených na východnom Slovensku bolo 41 osôb z Vranova a okolia, čo poukazuje na veľkú aktivitu povstania v tejto oblasti. Z administratívneho hľadiska Vranovský okres jestvoval už v 16. storočí, keď bola Zemplínska

stolica rozdelená na štyri okresy, neskôr na 5, od roku 1840 na šesť a po ďalšej úprave verejnej správy v roku 1853 na sedem. Koncom 19. storočia Vranov, i keď bol sídlom okresu s dlhou tradíciou, nebol zaradený do kategórie veľkej obce. Okres mal v tom čase 46 obcí a celá župa pozostávala z dvanástich okresov (z toho 7 slovenských). Mestečko Vranov a jeho okolie si aj napriek vrcholiacej priemyselnej revolúcii zachovávalo stále len remeselnícky – živnostenský charakter. Priemysel bol zastúpený len jednou baňou (Merník), cementárňou (Skrabské) a niekoľkými mlynmi. Aj táto skutočnosť bola príčinou hromadného vysťahovalectva miestnych ľudí za prácou.

Prvá svetová vojna a následné udalosti hlboko zasiahli do života obyvateľov Vranova a okolia. Spôsobili nielen hospodársky a sociálny úpadok, zvýšenú úmrtnosť a zníženie prirodzeného prírastku obyvateľstva, ale zasiahli aj oblasť morálno – etickú a sociálno – psychologickú. Ďalší vývoj okresov Zemplína bol zložitý a náročný hlavne pre ich geografickú, ekonomickú a spoločensko - kultúrnu uzavretosť od ostatných regiónov republiky. V rokoch 1923 – 1928 patril okres Vranov do Košickej župy. V roku 1927 sa úradne upravil názov mestečka na Vranov nad Topľou. V júli 1928 bolo na Slovensku zrušené župné zriadenie a vytvorilo sa krajinské zriadenie na čele s Krajinským úradom v Bratislave (do roku 1939). Sprievodným znakom celého medzivojnového obdobia bola vysoká nezamestnanosť, pokračujúce vysťahovalectvo za prácou, hospodárska stagnácia, hlad, bieda, ale aj relatívne výrazná dynamika populačného vývoja vo Vranove.

Základná hospodársko – sociálna charakteristika mestečka a okresu v porovnaní s predmníchovským obdobím sa ani v rokoch prvej Slovenskej republiky (1938 – 1945) nezmenila. Kým v podmienkach okresu bolo naďalej určujúcim výrobným odvetvím poľnohospodárstvo, mestečko Vranov si udržalo svoj typický živnostensko – remeselnícky ráz. V roku 1939 prešla pôsobnosť Krajinského úradu v Bratislave na Ministerstvo vnútra a župné úrady. Slovensko bolo rozdelené do šiestich žúp, Vranov bol začlenený do Šarišsko – zemplinskej župy so sídlom v Prešove. V roku 1944 sa opäť zmenil názov mestečka a okresu na Vranov (odpadlo „nad Topľou“). Zvýšené úsilie sa začiatkom štyridsiatych rokov vynaložilo na skrášľovanie mesta - úpravy ulíc, budov, parkov. Nečakanou udalosťou, ktorá toto úsilie pribrzdila, bola jedna z najväčších povodní v 20. storočí vo Vranove (jún 1940).

Na prelome rokov 1944/45 vstupoval Vranov a celý okres do nového obdobia svojich dejín. V priebehu 18. januára 1945 bolo oslobodených takmer 80 obcí východného Slovenska, medzi nimi aj Vranov. Rozsah vojnových škôd na obytných a verejných budovách, železničiach, v poľnohospodárstve, živnostenských a remeselníckych zariadeniach a bytovom vybavení dosiahol v meste a okrese vysoké sumy. Počtom úplne a čiastočne zničených domov sa okres zaradil medzi najviac postihnuté okresy východného Slovenska. Prioritami obnovy vojnou zničeného územia sa stali: plynulé zásobovanie a ochrana zdravia obyvateľstva, rekonštrukcia zničených budov, ciest a železničných tratí, obnovenie autobusovej dopravy, odminovanie ciest a polí.

Po stabilizácii pomerov a obnove vojnou zničenej infraštruktúry sa začal aj Vranov postupne rozvíjať. Nemalé investície sa vkladali najmä do priemyslu, dopravy a bytovej výstavby. V roku 1948 sa začalo s výstavbou jedného z najmodernejších drevospracujúcich závodov v republike – dnešnej Bukózy, postupne pribúdali na území mesta a okresu ďalšie nové závody. Prosperoval najmä drevársky a textilný priemysel. V spojitosti s rozvojom priemyslu sa rozvíjalo aj školstvo, vznikali nové základné, učňovské a stredné školy.

V súvislosti s novým územno – správnym členením v roku 1960 okres Vranov zanikol a mesto sa začlenilo do okresu Michalovce. V júli 1968 bol okres Vranov nad Topľou obnovený a odvtedy je naše mesto nepretržite okresným sídlom a jedným z ekonomických, obchodných, administratívnych, školských, zdravotne – sociálnych a kultúrnych centier celého regiónu

Prírodné danosti

Okres Vranov nad Topľou z geografického hľadiska zaberá územie v predhorí Nizkých Beskýd na Východoslovenskej pahorkatine v oblasti stredného toku rieky Tople a Ondavy. Svojím južným okrajom zasahuje do Východoslovenskej nížiny a prirodzenú západnú hranicu tvorí hrebeň Slanských vrchov. Susedí so 7 okresmi a podľa počtu obyvateľov sa zaraďuje na 3. miesto v Prešovskom kraji. Jeho rozloha je 769 km². Najväčšími riekami sú Topľa a Ondava s priemerným ročným prietokom cca 10 m³.s⁻¹. Najväčšou vodnou plochou je nádrž Veľká Domaša o celkovej rozlohe 1560 ha, z toho časť je v okrese Stropkov.

Sídlo okresu – okresné mesto Vranov nad Topľou, leží mierne excentricky v južnej až juhovýchodnej časti okresu. Je situované v severozápadnom výbežku Východoslovenskej nížiny, intravilán sa rozkladá v riečnej nive Tople a Ondavy, na prolúviálnych kužeľoch a terasách na vyššom stupni Východoslovenskej nížiny – Vranovskej pahorkatine.

V západnej a severovýchodnej časti okresu silne prevláda lesná krajina s prevahou lesného pôdneho fondu. V údolí Tople a Ondavy ako aj v oblasti Východoslovenskej roviny má krajina poľnohospodársky charakter. Lesy pokrývajú 36 % územia okresu, z hľadiska zastúpenia drevín 85 % tvoria dreviny listnaté.

Slanské vrchy sú významné nielen z hľadiska turistiky, ale aj z hľadiska botanického, zoologického a geologického. Na ich teritóriu sa nachádzajú 2 národné a 4 prírodné rezervácie, 3 chránené areály a 5 prírodných pamiatok, v ktorých sa nachádza veľké množstvo chránených prírodných druhov a takmer kompletná poľovná fauna Slovenska. Dominantou rekreačného a turistického zázemia okresu je rekreačná oblasť Domaša.

Klimatické pomery okresu sú pomerne monotónne. Prevláda teplá, mierne vlhká klíma s chladnou zimou. Len v oblasti Slanských vrchov je klíma mierne teplá, vrchovinová.

Na území okresu sú zastúpené početné typy ložísk nerastných surovín. Najväčší význam pre hospodársku činnosť majú nerudné suroviny, najmä zeolity, cementárske sliene, stavebný kameň a tehliarska surovina. Ložiská zeolitov predstavujú najväčší surovinový zdroj okresu – Nižný Hrabovec, Majerovce a Kučín - Pusté Čemerné.

Zeolity majú široké spektrum použitia v priemysle, poľnohospodárstve i v tvorbe a ochrane životného prostredia, avšak ich využívanie zaostáva za možnosťami overených zdrojov. V súčasnosti ťažba prebieha len v Nižnom Hrabovci. Ďalším z hlavných surovinových zdrojov v okrese je stavebný kameň - andezit, ktorý sa ťaží vo Vechci a v Juskovej Voli. Surovina je vhodná na výrobu drveného kameniva, lomového kameňa, regulačného kameňa, kameňa pre koľajové lôžka a kameniva na výrobu obalovaných zmesí. Tehliarska hlinka je k dispozícii v ložiskách Bystré a Čemerné, cementárske sliene v ložisku Skrabské. V okrese sú známe ložiská rumelky (ortuť) v lokalite Komárany - Merník, zemného plynu Višňov - Sečovská Polianka, kamennej soli Poša a riodacytu v Čičave.

V súčasnosti je na území okresu Vranov nad Topľou 15 chránených ložiskových území. V 10 lokalitách okresu sa nachádza 22 prameňov minerálnych vôd, ktoré sa využívajú iba pre miestne potreby.

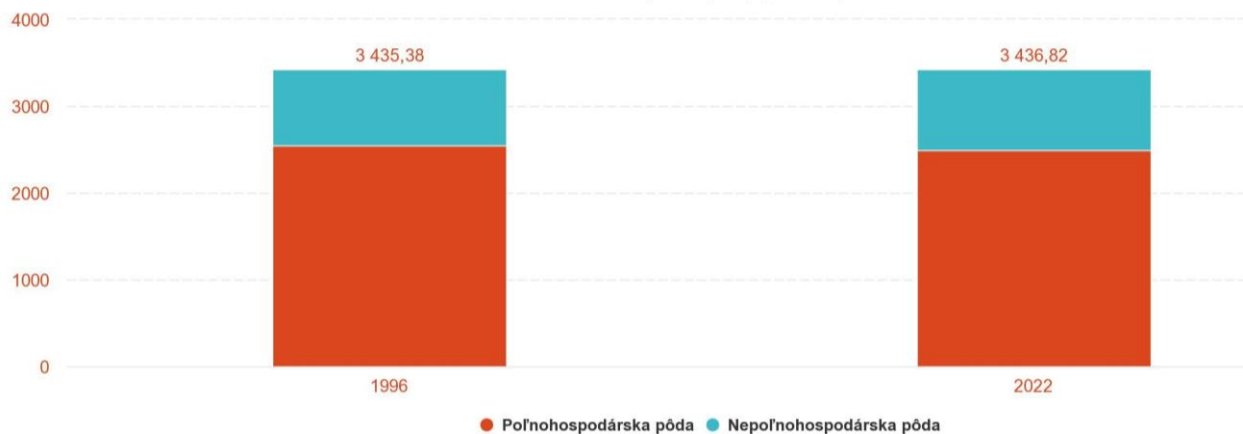
Tabuľka 3 Výmera územia, využitie pôdy

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Celková výmera územia obce - mesta (v m ²)	34 368 175	34 368 175	34 368 175	34 368 175	34 368 175	34 368 175
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	25 044 985	25 061 849	25 071 203	25 076 917	25 083 099	25 092 096
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	18 733 887	18 741 246	18 744 033	18 745 761	18 748 465	18 749 507
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica (v m ²)	0	0	0	0	0	0
Poľnohospodárska pôda - vinica (v m ²)	0	0	0	0	0	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	1 383 803	1 392 164	1 398 730	1 402 051	1 404 623	1 413 484
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad (v m ²)	341 349	341 349	341 349	341 349	341 349	340 444
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m ²)	4 585 946	4 587 090	4 587 091	4 587 756	4 588 662	4 588 661
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	9 323 190	9 306 326	9 296 972	9 291 258	9 285 076	9 276 079

Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m ²)	1 224 894	1 224 894	1 224 894	1 224 894	1 224 894	1 224 894
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m ²)	1 086 468	1 086 568	1 086 568	1 086 568	1 086 568	1 085 888
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m ²)	5 932 711	5 919 287	5 908 541	5 910 052	5 905 384	5 902 774
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m ²)	1 079 117	1 075 577	1 076 969	1 069 744	1 068 230	1 062 523

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

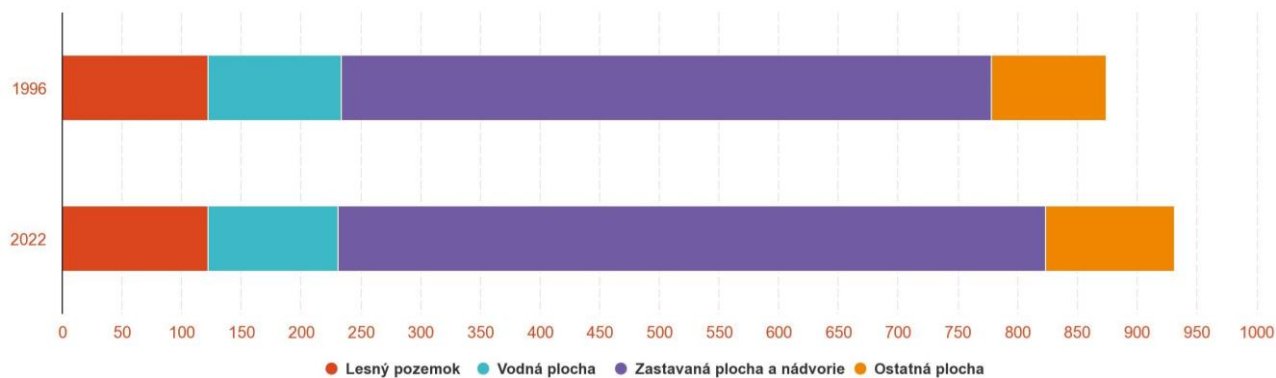
Obrázok 1 Celková výmera pôdy (hektáre)

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Z grafu č.1 vyplýva, že celková výmera pôdy v katastri mesta Vranov nad Topľou bola k 31.12.2022 3 436,82 hektárov, z toho 2 504,5 hektárov je poľnohospodárska pôda a 932,32 hektárov zaberá nepoľnohospodárska pôda. V porovnaní s rokom 1996 sa výmera poľnohospodárskej pôdy za skúmané obdobie (26 rokov) znížila o 56,06 hektára a naopak výmera nepoľnohospodárskej pôdy vzrástla o 57,5 hektára. Celková výmera pôdy (poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej) v rámci sledovaného obdobia vzrástla o 1,44 hektára.

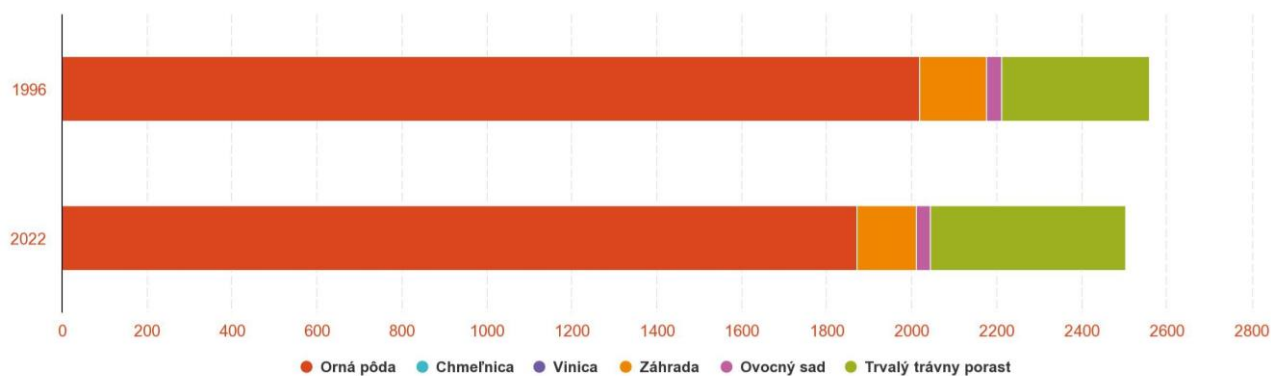
Obrázok 2 Nepoľnohospodárska pôda (hektáre)

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Graf č.2 porovnáva rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy v rokoch 1996 a 2022. Nepoľnohospodárskou plochou sa rozumie: lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie a ostatná plocha. Ako je zrejné z grafu č.2, výmera lesného pozemku a výmera vodnej plochy ostáva takmer identická, výmera zastavanej plochy a nádvoria zaznamenala nárast za posledných 26 rokov celkovo o 48,76 hektárov pôdy. Nárast výmery je zaznamenaný aj v rámci ostatnej plochy, ktorá za sledované obdobie zvrástla celkovo o 11,33 hektára. Celková výmera nepoľnohospodárskej pôdy vzrástla o 57,5 hektára.

Obrázok 3 Poľnohospodárska pôda (hektáre)

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy zaznamenáva Graf č.3. Medzi poľnohospodársku pôdu patrí: orná pôda, chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy sa za skúmané obdobie (26 rokov) znížila o 56,06 hektára. Z celkovej výmery poľnohospodárskej plochy (2 504,50 ha) je aktuálna rozloha ornej pôdy 1 873,39 hektárov, čo je v porovnaní s rokom 1996 menej o 146,91 hektárov. Chmeľnice a vinice sa na katastrálnom území mesta nenachádzajú vôbec. Výmera záhrad os roku 1996 klesla o 19,03 hektára a výmera ovocných sádov klesla o 1,62 hektára. Naopak trvalý trávny porast zaznamenal nárast výmery o 111,48 hektátov.

Demografia

Za posledné roky mesto Vranov nad Topľou zaznamenáva mierny úbytok obyvateľstva. Ku koncu roka 2021 bolo podľa štatistického úradu v meste 20 955 obyvateľov z toho viac žien ako mužov.

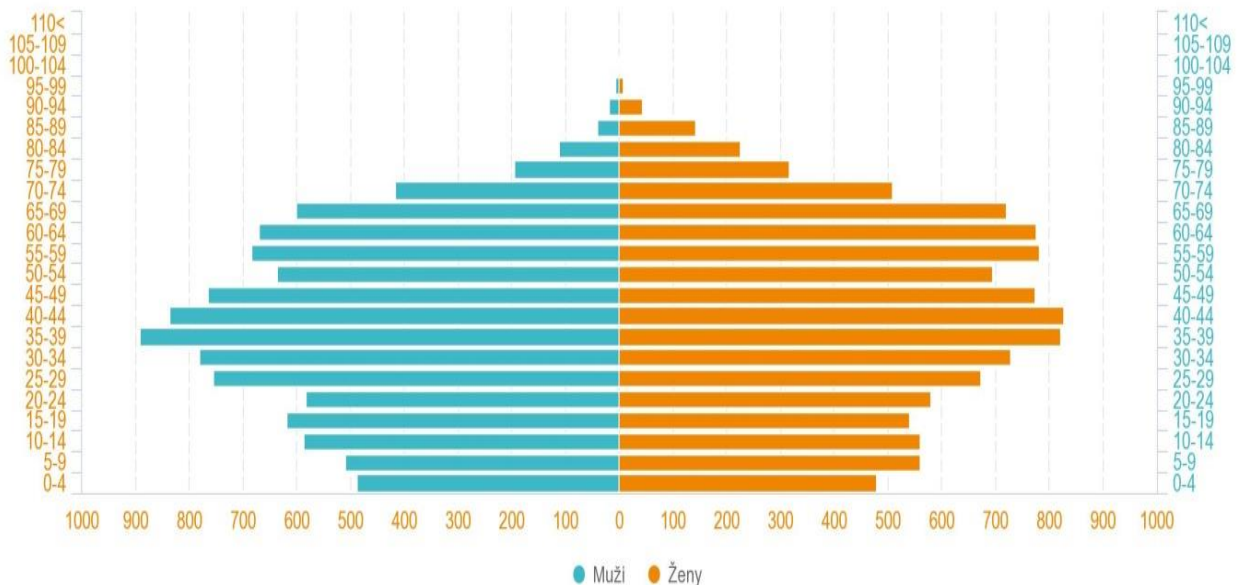
Obrázok 4 Trvale bývajúce obyvateľstvo k 31.12.2021

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Vývoj trvale bývajúceho obyvateľstva nám znázorňuje Graf č.4, ktorý sleduje obdobie 19 rokov od roku 2002 do roku 2021. V rozmedzí rokov 2003 až 2013 žilo v meste nad 23 000 obyvateľov, od roku 2014 začal stav počtu obyvateľov klesať.

Obrázok 5 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021 (osoby podľa vekových skupín)

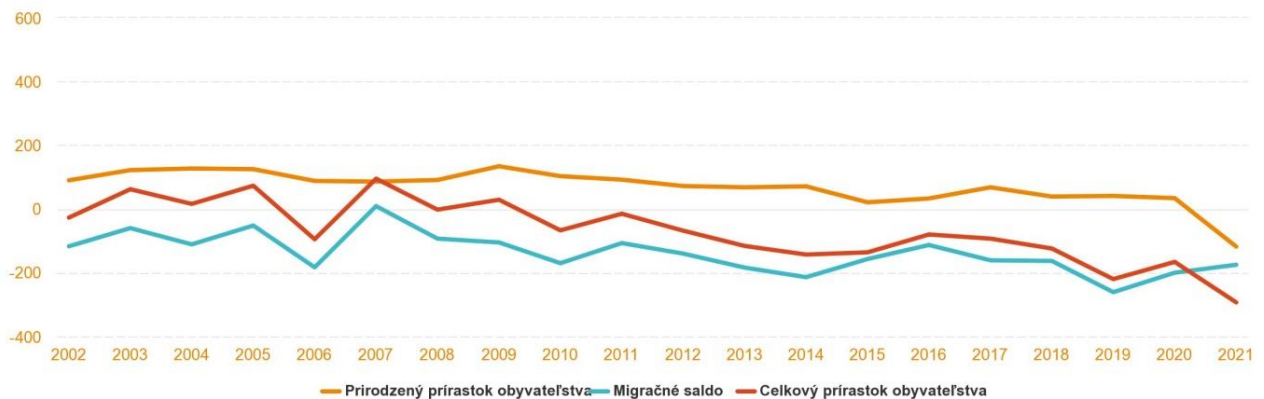

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Graf č.5 znázorňuje Vekovú štruktúru obyvateľstva. Z hľadiska vekového zloženia, najväčšiu skupinu obyvateľstva tvoria občania vo veku od 35-39 rokov, z ktorých je 892 mužov a 822 žien. Druhou najväčšou skupinou

tvoria občania vo veku 40-44 rokov, z toho 836 mužov a 828 žien. Alarmujúci demografický vývoj môžeme vyčítať z dát vekovej skupiny od 0-4 rokov, v počte 487 mužov a 480 žien, čo predstavuje približne 55% úbytok v porovnaní s najväčšou skupinou (35-39).

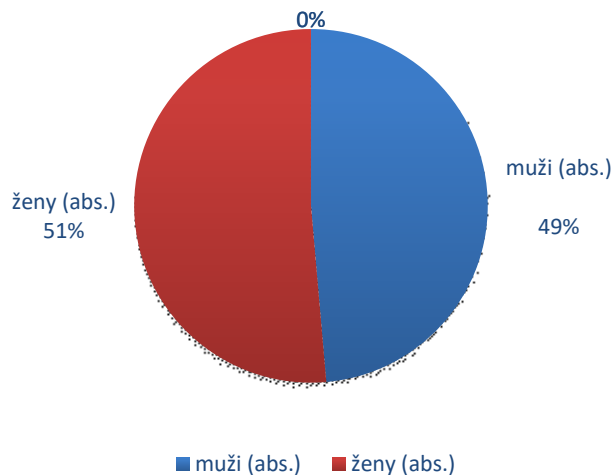
Obrázok 6 Vývoj prírastkov obyvateľstva (osoby)

Zdroj: www.mojaobec.statistics.sk

Graf č.6 znázorňuje vývoj prírastkov obyvateľstva v priebehu rokov 2002 až 2021 (obdobie 19 rokov). Z uvedeného grafu je zrejmé, že krivka prirodzeného prírastku má klesajúcu tendenciu, v roku 2021 bola zaznamenaná mínusová hodnota (-118). Migračné saldo v danom roku predstavovalo hodnotu (-175) a celkový prírastok obyvateľstva sa dostal na hodnotu (-293).

Obrázok 7 Počet obyvateľov podľa pohlavia v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie

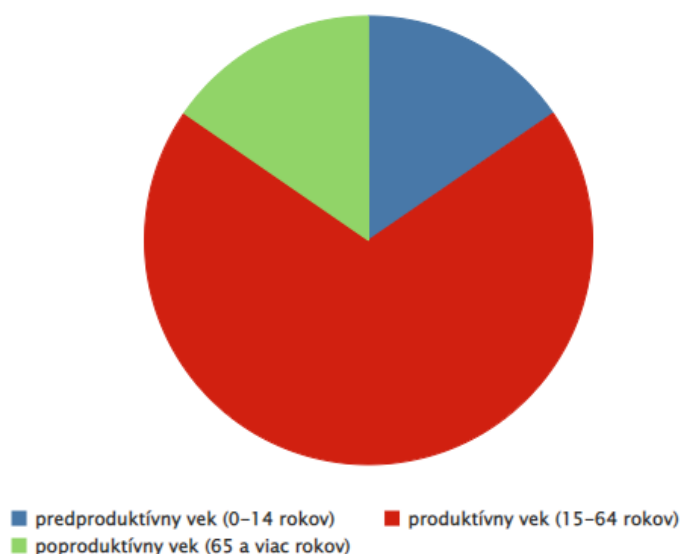
Graf č.7 znázorňuje počet obyvateľov na základe pohlavia k 1.1.2021, z ktorého je zrejmé, že počet žien (10 918) je o 2% vyšší ako počet mužov (10 330).

Tabuľka 4 Veková štruktúra

0-14 roční	15-64 roční	65 a viac roční	Priemerný vek (roky)
3 277	14 700	3 271	40,58

Zdroj: SODB2021

Obrázok 8 Štruktúra obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Z hľadiska vývoja obyvateľstva konštatujeme pokles produktívneho obyvateľstva a mierny pokles aj predproduktívneho obyvateľstva, naopak nepriaznivo stúpa kategória poproduktívneho obyvateľstva.

Tabuľka 5 Vzdelanie

Základné:	Stredoškolské:	Vysokoškolské:	Ekonomicky aktívni:
3 161	10 349	4 093	10 687

Zdroj: SODB2021

Obrázok 9 Štruktúra obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Na základe údajov z Grafu č.9 konštatujeme, že najviac obyvateľov (5 722) má ukončené úplné stredné vzdelanie s maturitou, čo predstavuje 26,93%, nasleduje skupina (4 093) s ukončeným vysokoškolským vzdelaním (19,26%), ďalej skupina s dosiahnutým stredným odborným vzdelaním bez maturity (3 667), čo predstavuje 17,26%. Základné vzdelanie dosiahlo 3 161 osôb, teda 14,88%. Vyším odborným vzdelaním disponuje 960 osôb, čo predstavuje 4,52%. Bez ukončenia vzdelania – osôb vo veku 0-14 rokov (2 240) je 10,54% obyvateľov mesta a u 1 342 osôb bolo dosiahnuté vzdelanie nezistené. Najmenej početnú skupinu – iba 0,3% tvoria osoby bez školského vzdelania vo veku 15 rokov a viac (63).

Tabuľka 6 Najpočetnejšie náboženské vyznania

Rímskokatolícka cirkev v SR (rímskokatolícke)	Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke)	Bez náboženského vyznania
11 167	3935	2150

Zdroj: SODB2021

V nasledujúcom Grafe č. 10 uvádzame štruktúru obyvateľov na základe náboženského vyznania. Z celkového počtu sa najviac osôb (11 167) prihlásilo k Rímskokatolíckej cirkvi, čo predstavuje až 52,56%. Nasleduje Gréckokatolícka cirkev s počtom 3 935 (18,52%). K ostatným, bližšie nešpecifikovaným cirkvám sa prihlásilo 10,71% (2 276), k Evanjelickej cirkvi sa prihlásilo 1 477 osôb, čo predstavuje 6,95%. Bez náboženského vyznania je 2 150 osôb, čo predstavuje 10,12% z celkového počtu.

Obrázok 10 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

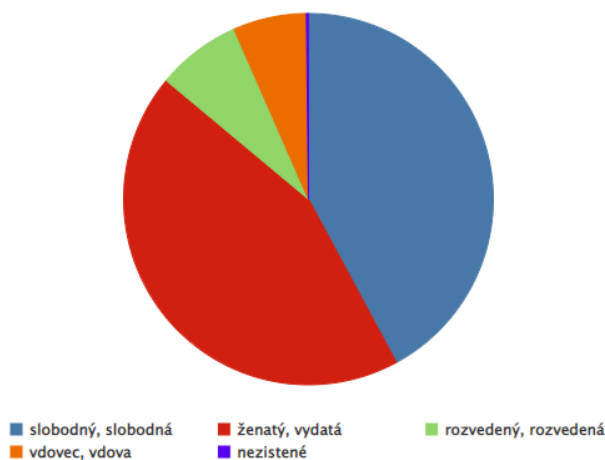
Zdroj: SODB2021

Tabuľka 7 Rodinný stav

Slobodný, slobodná	Ženatý, vydatá	Rozvedený, rozvedená	Vdovec, vdova
8947	9333	1567	1362

Zdroj: SODB2021

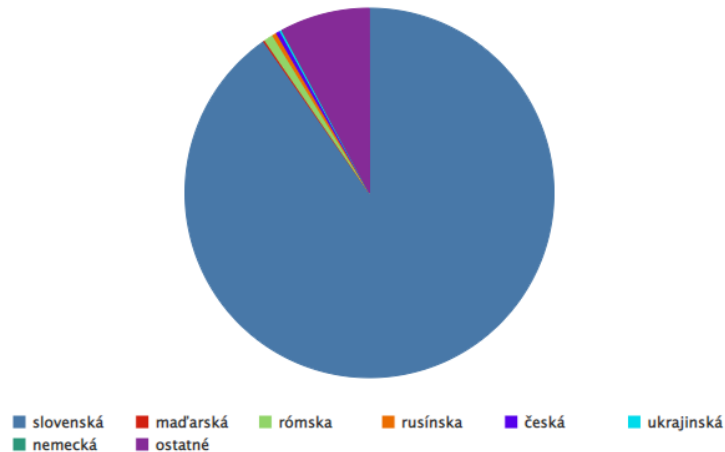
Obrázok 11 Štruktúra obyvateľov podľa rodinného stavu v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Z Grafu č.11 je zrejmé, že počet slobodných osôb (8 947) a ženatých/vydatých (9 333) sa pohybuje na rovnakej úrovni –nad 40%. V štruktúre je uvedený počet rozvedených jedincov spolu 1 567, čo predstavuje 7,37% a počet ovdovených je 1362 osôb – teda 6,41%. U 39 osôb bol rodinný stav nezistený.

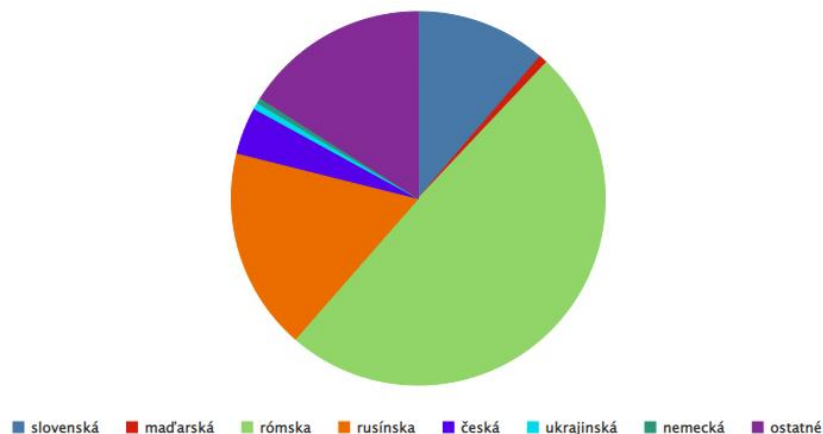
Obrázok 12 Štruktúra obyvateľov podľa národnosti v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: www.scitanie.sk

Národnostné zloženie obyvateľstva mesta Vranov nad Topľou podľa SODB z r. 2021 je uvedené nižšie Grafe č.12. Najväčšie zastúpenie má národnosť slovenská (90,29%). Eviduje sa aj skupina rómskej národnosti (0,8%). Podľa Atlasu rómskych komunit bolo v r. 2019 1% -10% zastúpenie Rómov v meste. Ostatné národnosti tvoria 7,86% z celkového počtu.

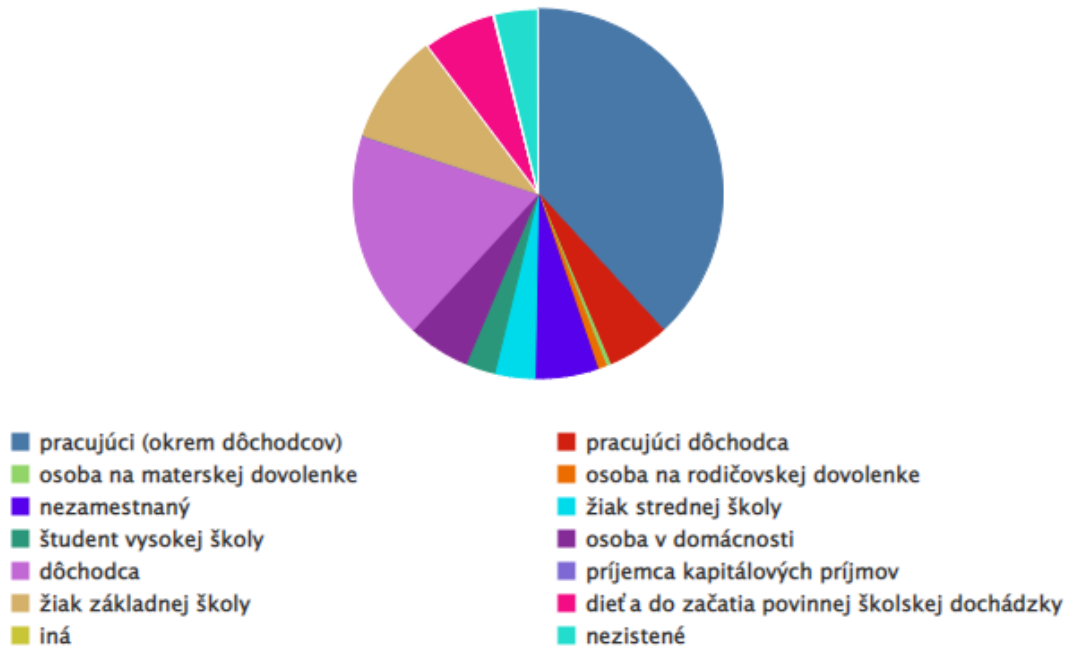
Obrázok 13 Štruktúra obyvateľov podľa ďalšej národnosti v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Graf č.13 pojednáva o štruktúre obyvateľov podľa uvedenia ďalšej národnosti, ku ktorej sa v rámci sčítania obyvateľstva mohli prihlásiť na základe vlastného rozhodnutia. Ďalšiu národnosť uviedlo 1 081 osôb, z toho najviac z nich (49,4%) sa prihlásilo k rómskej národnosti. Ďalšia najviac zastúpená je rusínska národnosť (17,48%).

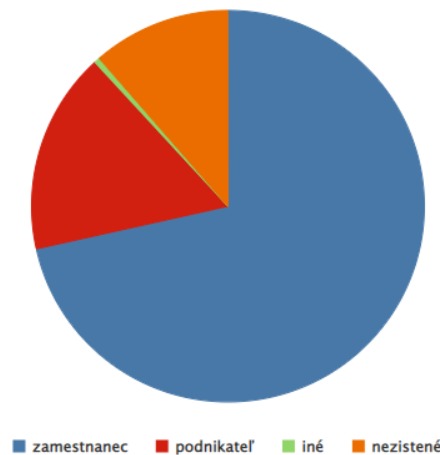
Obrázok 14 Štruktúra obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity v obci Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Najpočetnejšou skupinou podľa Grafu č.14 sú pracujúci (okrem dôchodcov), ktorí predstavujú 38,19% z celkového počtu, ďalej nasledujú dôchodcovia s 18,22% a žiaci ZŠ s 9,62%. Pracujúcich dôchodcov je 1 159 (5,45%) a podobné zastúpenie majú nezamestnaní – 1 168 (5,5%).

Obrázok 15 Štruktúra obyvateľov podľa postavenia v zamestnaní v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021

Zdroj: SODB2021

Podľa údajov z Grafu č.15 je zrejmé, že 71,5% obyvateľov mesta je podľa postavenia v zamestnaní zamestnancom, 16,65% podniká a 11,38 % opýtaných neuviedlo svoje postavenie.

Občianska infraštruktúra

Mesto Vranov nad Topľou sa vyvinulo z dedinského osídlenia ulicového typu a strednej časti s mierne rozšíreným námestím, ktorému dominuje kostol. V šesťdesiatych rokoch 20 storočia v súvislosti s hospodárskym rozmachom bola pôvodná zástavba z väčšej časti prestavaná a došlo k výraznému narušeniu pôvodnej siluety i historického pôdorysu.

V súčasnosti plní Vranov nad Topľou funkciu okresného mesta a spolu s Michalovcami a Humenným je jedným z centier Zemplínskeho regiónu. Má zároveň aj funkciu nástupného bodu do rekreačného priestoru vodného diela Domaša, respektíve aj blízky Slanských vrchov. Vranov je typ sídla rozprestierajúceho sa v pozdĺžnom smere po oboch stranách komunikácie, tvoriacej os mesta, prebiehajúcej od severozápadu na juhovýchod. Centrálna časť s celomestskými a nadmestskými funkciami sa nachádza v priestore okolo križovatky tejto komunikácie s Ulicou Duklianskych hrdinov, ktorá je pokračovaním štátnej cesty II/553 od Čemerného s pokračovaním smerom na Košice. Spolu so štátnou cestou I/18 tieto 3 komunikácie vytvárajú dopravnú kostru sídla.

Štruktúrne je mesto rozdelené na niekoľko častí. Prvou je kompaktné územie mesta Vranov nad Topľou aj s príslušnými sídliskami prepojené časťou Vranov – Dlhé s Rodinnou oblasťou, ktorá je ďalšou časťou mesta. Miestna časť Čemerné je samostatným územným celkom vo väzbe na jadrové sídlo a Lomnica je samostatnou časťou sídla ležiacou cca 1,5 km južne od Vranova na štátnej ceste II/553 od Košíc.

Občianska vybavenosť je rozložená najmä v centre mesta v priestore na križovatke Ulice duklianskych hrdinov a Námestia slobody. Bytová zástavba vo forme bytových domov je sústredená v sídliskách príslušných k centru – Sídlisko 1. mája, Okulka, Sídlisko 2, Sídlisko 1, Mlynská. Rodinné domy tvoria zástavbu na Dubníku, Hrunku, Viniciach, v Čemernom, Lomnici a Rodinnej oblasti. Bytová zástavba v centre mesta (Ulica M. R. Štefánika až koniec Námestia slobody s príslušnými ulicami) je realizovaná vo forme bytových aj rodinných domov. Plochy priemyslu sú sústredené najmä v severnej časti Vranova vo väzbe na trasu železnice a hlavnú cestu. Z dopravných plôch sú najvýznamnejšie železničná a autobusová stanica, lokalizované vo väzbe na priemyselné plochy.

Pozdĺžnu os mesta tvorí hlavná komunikácia spájajúca Mlynskú ulicu, Námestie slobody a Ulicu M. R. Štefánika. Zo severu až severovýchodu nad centrálnou mestskou zónou dominuje masív lesa, na pozadí ktorého sa vyníma silueta mesta z juhozápadu. Os územia je mestskou triedou charakteristickou dostatočným množstvom kvalitnej verejnej zelene, značnými územnými rezervami a dostatkom priestoru pre vytvorenie nových dominant mesta. Na hlavnú os sa napájajú ulice – z nich z celomestského hľadiska je významná Ulica duklianskych hrdinov. Na severe uzatvára hlavnú os komplex cirkevných objektov s dominantou kostola, s kvalitnou vysokou zeleňou. Je to historicky a esteticky najcennejší priestor mesta.

Na základe prieskumu a následného hodnotenia súčasného stavu možno konštatovať, že mesto má územné a priestorové možnosti pre potrebnú vybavenosť a bývanie, má pomerne vyhovujúce existujúce kapacity občianskej vybavenosti, dostatok verejnej zelene a okrem kanalizácie je dobre vybavené aj infraštruktúrou.

Bývanie, bezpečnosť

Bývanie vo Vranove nad Topľou

Na základe výsledkov posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov sa ku 31.12.2021 v meste Vranov nad Topľou nachádzalo 2 817 domov, z toho 2 296 rodinných domov a 430 bytových domov. Čo sa týka vlastníctva, vo vlastníctve fyzickej osoby bolo 2 392 domov. Vodovodnú prípojku v dome z verejnej siete má 2 463 domov, plynovú prípojku má 2591 domov na kanalizačnú sieť je pripojených 2 431 domov. Obnovených domov je 2 185. V meste sa nachádza 7 498 bytov, z toho 2 304 bytov v rodinných domoch a 5 007 bytov v bytových domoch. Obecných bytov je 548. Priemerná podlahová plocha bytu je 88,48 m². Vodovod zo spoločného zdroja užíva 7 064 bytov a plynové vykurovanie má 7 148 bytov.

Mesto Vranov nad Topľou disponuje spolu s 481 nájomnými bytmi, a to 56 garsónkami, 168 1-izbovými bytmi, 191 2-izbovými bytmi, 65 3-izbovými bytmi a jedným 4-izbovým bytom. V súčasnosti sú všetky obývatel'né garsónky a byty v prenájme alebo sa pripravujú na rekonštrukciu.

V roku 2022 sa začala výstavba bytových domov na Kalinčiakovej ulici. Riešené územie sa nachádza v strednej polohe mesta Vranov nad Topľou, medzi IBV a Sídlikom Juh. Je rozdelené na 2 časti:

- Časť 1 – Bytové domy
- Časť 2 – cesta a parkoviská pre verejnosť

Predmetom realizácie je novostavba **troch bytových domov A, B, C**, v ktorých bude umiestnených **70 bytových jednotiek (A-18bj), (B-26 bj), (C-26bj)** so súvisiacimi inžinierskymi sieťami.

Bytové domy sú bodové, s plochou strechou. **Bytový dom A je 5 podlažný, bytový dom B je 7 podlažný, bytový dom C je 7 podlažný.** Časť bytov na prízemí má pričlenenú malú exteriérovú plochu s nízkym oplotením, aby sa zachovalo súkromie obyvateľov týchto bytov.

Súčasťou realizácie výstavby je **prekryté parkovisko (34 miest)**, parkoviská na teréne, nová prístupová komunikácia, lávka cez potok, chodníky, ihriská a inžinierske siete.

Mesto upravuje podmienky nájmu Všeobecnými záväznými nariadeniami O podmienkach nájmu bytov v jednotlivých bytových domoch. VZN pojednáva o nasledovných skutočnostiach:

- **Charakter bytov v bytovom dome:** počet nájomných bytov v bytovom dome, ktoré mesto Vranov nad Topľou môže prenechať do nájmu výlučne za podmienok ustanovených vo VZN. Jednotlivé byty v bytovom dome sa nemôžu odpredať a to ani jednotlivo, ani celý bytový dom 40 rokov (slovom: štyridsať rokov) od vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia na bytový dom.
- **Spôsob užívania bytov:** Byty v bytovom dome je možné užívať len v rámci nájomného vzťahu. Byty v bytovom dome je možné prenechávať do nájmu len fyzickým osobám za podmienok určených VZN. Mesto Vranov nad Topľou – ako prenajímateľ bytu - uzatvorí s nájomcom nájomnú zmluvu podľa § 685 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. V prípade, že bytový dom je v správe, resp. vo výkone správy právnickej osoby založenej mestom podľa zákona č. 138/1991 Zb. v platnom znení, za prenajímateľa bytu uzatvára nájomné zmluvy táto správcovská spoločnosť. Nájomná zmluva sa uzatvára vždy na dobu určitú, ktorá neprevyší tri roky s výnimkou, ak nájomcom je občan zo zdravotným postihnutím uvedeným v prílohe č. 1 Výnosu MVRR číslo 2/2008, u ktorého doba nájmu neprevyší desať rokov počítajúc dňom uzatvorenia nájomnej zmluvy. V nájomnej zmluve je prenajímateľ povinný zakotviť právo nájomcu na opakované uzatvorenie nájomnej zmluvy na nájom bytu v bytovom dome, za rovnakých podmienok, za akých bola uzatvorená predchádzajúca nájomná zmluva. Nájomnú zmluvu možno s nájomcom opätovne dohodnúť ak:
 - a. nájomca požiadal prenajímateľa o opätovné uzatvorenie nájomnej zmluvy najneskôr tri mesiace pred uplynutím dohodnutej doby nájmu
 - b. nájomca a osoby, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti nemajú vlastný byt
 - c. nájomca má trvalý pobyt na území mesta Vranov nad Topľou
 - d. naďalej spĺňa podmienky nájomcu určené v tomto VZN
 - e. nie je dôvod na vypovedanie nájmu bytu zo strany prenajímateľa podľa § 711 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Splnenie podmienok pre opätovné uzatvorenie nájomnej zmluvy skúma prenajímateľ bytu ku dňu opakovaného uzatvorenia nájomnej zmluvy. V prípade, že nájomca nepreukáže splnenie podmienok, prenajímateľ s ním opätovne nájomnú zmluvu neuzatvorí.
- **Nájomca bytu:** Nájomná zmluva na užívanie bytu v bytovom dome môže byť uzatvorená len s tou fyzickou osobou, ktorej mesačný príjem a príjem osôb s ňou bývajúcich, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne (§ 3 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov) neprevyšujú trojnásobok životného minima (§ 2 zákona č 601/2003 Z. z.) vypočítaného pre nájomcu a osoby, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne; pritom mesačný príjem sa vypočíta z príjmu (§ 4 zákona č. 601/2003 Z. z.) za predchádzajúci kalendárny rok, ako podiel tohto príjmu a príslušného počtu mesiacov počas ktorých sa príjem poberal.
- **Nájomné:** Za užívanie bytu v bytovom dome je nájomca povinný platiť nájomné a cenu služieb poskytovaných s užívaním bytu v lehotách a spôsobom dojednaných v nájomnej zmluve. Pri výpočte

nájomného za užívanie bytu v bytovom dome je prenajímateľ povinný dodržať postup podľa Opatrenia Ministerstva financií SR z 1.decembra 2011 č. 01/R/2011 o regulácii cien nájmu bytov, podľa ktorých cena ročného nájmu sa určí dohodou, pričom maximálne ceny ročného nájmu týchto bytov sa určujú vo výške 5 % obstarávacej ceny bytu.

- **Pred uzatvorením nájomnej zmluvy** na užívanie bytu v bytovom dome je nájomca povinný prenajímateľovi zdokumentovať splnenie podmienok, za ktorých je podľa VZN možno s občanom uzatvoriť nájomnú zmluvu.
- **Pri evidovaní žiadosti o pridelenie bytu do nájmu** postupuje mesto v súlade so VZN mesta Vranov nad Topľou O podmienkach nakladania s bytmi na území mesta Vranov nad Topľou č. 9/96.

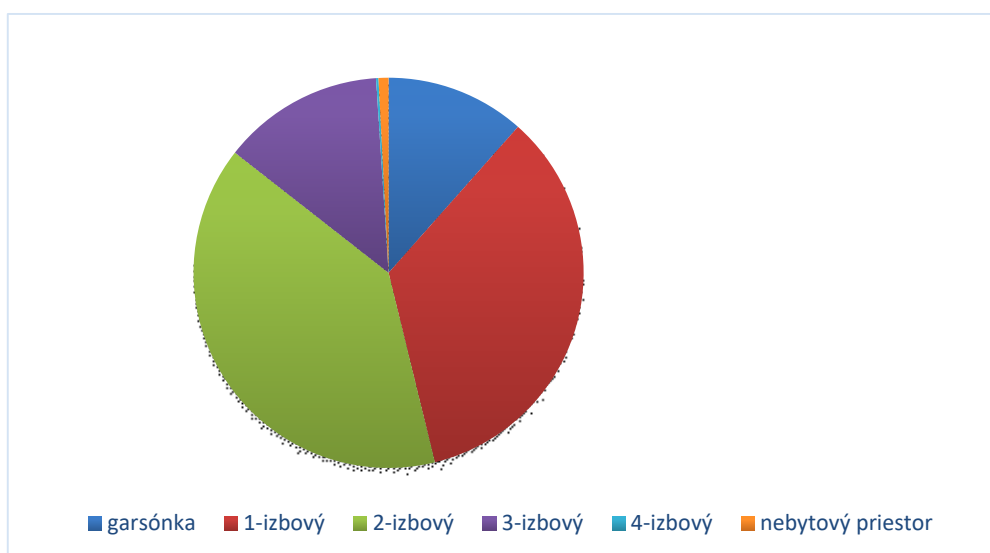
Tabuľka 8 Zoznam bytov - izbovosť ku 01.05.2022

Adresa	Číslo pasportu	garsónka	1-izbový	2-izbový	3-izbový	4-izbový	Nebytový priestor
Dukl.hrdinov 1212	D1212 001	-	27	-	-	-	4
Mlynská 1337/02	F1337 001	-	-	1	-	-	-
Okulka X/12	G0X12 002	-	-	-	1	-	-
1.Maj A/59	I0A59 001	-	-	-	1	1	-
Sídl.juh 1049	J1049 001	-	-	1	-	-	-
Sídl. juh 1053	J1053 002	-	-	-	1	-	-
Sídl. juh 1065/A	J1065 EK4	-	1	1	-	-	-
Lúčna 824/A5/18	L0824 001	-	1	-	-	-	-
Lúčna 829/36	L0829 001	-	14	7	7	-	-
Lúčna 829/34	L0829 002	7	26	-	1	-	-
Lúčna 830/26/A	L0830 001	-	21	7	9	-	-
Lúčna 830/26/B	L0830 002	-	21	7	9	-	-
Lúčna 2606	L2606 001	-	-	14	4	-	-
Lúčna 2642/38	L2642 001	-	-	14	4	-	-
Lúčna 2679/A8	L2679 001	-	-	14	4	-	-
Lúčna 2680/A9	L2680 001	-	-	14	4	-	-
Lúčna 2717/A3	L2717 001	-	18	7	7	-	-
Lúčna 2717/A3	L2717 002	-	15	7	7	-	-
Lúčna 2760/53A	L2760 53A	-	3	8	-	-	-
Lúčna 2760/53B	L2760 53B	-	3	8	-	-	-
J.Matušku 586	N0586 001	-	-	6	-	-	-
J.Matušku 586	N0586 002	-	-	6	-	-	-
RO Domašská 663	N0663 001	-	-	6	-	-	-
RO Domašská 663	N0663 002	-	-	4	-	-	-
RO Domašská 669	N0669 001	-	-	8	-	-	-
RO Domašská 669	N0669 002	-	-	8	-	-	-
RO Domašská 669	N0669 003	1	-	6	1	-	-
Domašská 2761/12	N2761 012	-	3	8	-	-	-
Domašská 2761/14	N2761 014	-	3	8	-	-	-
RO Domašská 661	O6610 001	-	2	2	2	-	-
RO Domašská 661	O6610 002	-	2	3	1	-	-
RO Domašská 661	O6610 003	-	-	5	1	-	-

RO Domašská 662	O6620 001	-	-	6	-	-	-
RO Domašská 662	O6620 002	-	-	4	-	-	-
Budovateľská 1286	U1286 001	-	4	1	-	-	-
Budovateľská 1286	U1286 002	14	-	-	-	-	-
Budovateľská 1286	U1286 003	14	-	-	-	-	-
Budovateľská 1286	U1286 004	14	-	-	-	-	-
Budovateľská 1286	U1286 050	6	4	-	-	-	-
Spolu		56	168	191	65	1	4

Zdroj: Vlastné spracovania na základe údajov MsÚ Vranov Nad Topľou

Obrázok 16 Rozdelenie podľa typu bytu

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z Grafu č.16 vyplýva, že v meste je najviac 191 (39%) 2-izbových bytov, potom 168 (35%) 1-izbových bytov a potom nasledujú 3-izbové byty v počte 65 bj. (13%). Garsónky pokrývajú 12% s 56 bj.

V nasledujúcich tabuľkách uvádzame štruktúru domov podľa typu domu, podľa obdobia výstavby, podľa počtu podlaží, formy rekonštrukcie a podľa obdobia poslednej rekonštrukcie.

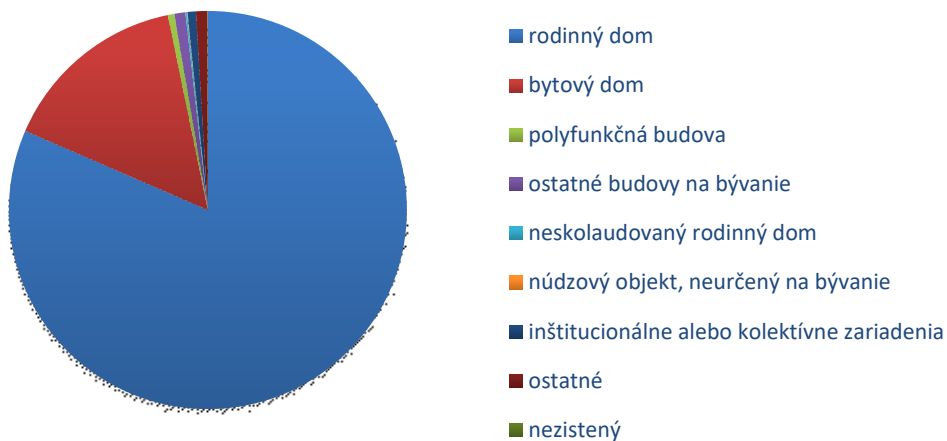
Tabuľka 9 Počet domov podľa typu domu v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021

Štruktúra domov podľa typu domu

Územná jednotka	spolu	nezistený		ostatné		inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia		núdzový objekt, neurčený na bývanie		neskolaudovaný rodinný dom		ostatné budovy na bývanie		polyfunkčná budova		bytový dom		rodinný dom	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Vranov nad Topľou	2 817	1	0,04	26	0,92	19	0,67	1	0,04	4	0,14	25	0,89	15	0,53	430	15,26	81,51	2 296

Zdroj: SODB2021

Obrázok 17 Počet domov podľa typu domu v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 10 Štruktúra domov podľa obdobia výstavby

Štruktúra domov podľa obdobia výstavby
--

nezištené	%	
	abs.	0,96
2016 a neskôr	%	27
	abs.	2,13
2011 - 2015	%	60
	abs.	2,02
2001 - 2010	%	57
	abs.	6
1981 - 2000	%	169
	abs.	25,31
1961 - 1980	%	713
	abs.	34,36
1946 - 1960	%	968
	abs.	24,78
1919 - 1945	%	698
	abs.	3,41
pred rokom 1919	%	96
	abs.	1,03
spolu	abs.	29
Územná jednotka	Vranov nad Topľou	
spolu		2 817

Zdroj: SODB2021

Tabuľka 11 Štruktúra domov podľa počtu podlaží

Štruktúra domov podľa počtu podlaží		
10 podlaží	%	0,35
	abs.	10
9 podlaží	%	2,45
	abs.	69
8 podlaží	%	0,75
	abs.	21
7 podlaží	%	2,88
	abs.	81
6 podlaží	%	0,25
	abs.	7
5 podlaží	%	0,92
	abs.	26
4 podlažia	%	2,56
	abs.	72
3 podlažia	%	7,24
	abs.	204
2 podlažia	%	41,85
	abs.	1 179
1 podlažie	%	39,83
	abs.	1 122
spolu	2 817	
Územná jednotka	Vranov nad Topľou	

Zdroj: SODB2021

Tabuľka 12 Štruktúra domov podľa formy vlastníctva

Štruktúra domov podľa formy vlastníctva																							
Územná jednotka	spolu	nezistený		fyzická osoba		štát		obec		iná právnická osoba		cirkev		zahraničný vlastník		kombinácia vlastníkov		bytové družstvo		obchodná spoločnosť		%	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Vranov nad Topľou	2 817	103	3,66	2 392	84,91	1	0,04	31	1,1	3	0,11	12	0,43	15	0,53	235	8,34	0	0	25	0,89		

Zdroj: SODB2021

Tabuľka 13 Štruktúra domov podľa obdobia poslednej rekonštrukcie

Štruktúra domov podľa obdobia poslednej rekonštrukcie																							
Územná jednotka	spolu	pred rokom 1980		1980 - 1990		1991 - 1995		1996 - 2000		2001 - 2005		2006 - 2009		2010 - 2015		2016 a neskor		bez rekonštrukcie		nezistené		%	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Vranov nad Topľou	2 817	8	0,28	13	0,46	10	0,35	59	2,09	174	6,18	413	14,66	1 142	40,54	363	12,89	602	21,37	33	1,17		

Zdroj: SODB2021

Sociálne nájomné bývanie

Mesto Vranov nad Topľou poskytlo byty nižšieho štandardu do užívania mladým rómskym rodinám v miestnej časti Černémé. 20 percent nákladov na BNS odpracovali samotní Rómovia. K novým domčekom pribudli aj malé drevené kôlne, na uskladnenie palivového dreva. Ďalšie byty nižšieho štandardu sa nachádzajú v mestskej časti Rodinná oblasť rekonštrukciou nebytových priestorov.

V meste Vranov nad Topľou zabezpečuje svoju činnosť Arcidiecézna charita Košice, ktorá prevádzkuje CHARITNÝ DOM PRE MLÁDEŽ, ktorý ponúka 3 druhy sociálnych služieb pobytovou formou:

1. útulok,
2. domov na polceste
3. a zariadenie podporovaného bývania.

Zariadenie rodinného typu prispieva k integrácii prijímateľov, mladých mužov. Zariadenie sa snaží eliminovať hrozbu bezdomovectva, odborne vedie k samostatnosti, učí prijímateľov hospodáriť s financiami, prebrať zodpovednosť a začleniť sa do pracovného života.

Bezpečnosť v meste

Mestská polícia Vranov nad Topľou

Mestská polícia Vranov nad Topľou je v zmysle zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta. Mestská polícia (ďalej len MsP) je poriadkový útvar mesta zriadený uznesením mestského zastupiteľstva č. 5/91 v zmysle § 19 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Základné úlohy príslušníkov MsP a určenie ich vecnej a miestnej pôsobnosti sú zakotvené v § 3 citovaného zákona. Za svoje pôsobenie ako poriadkový útvar mesta, naďalej zabezpečuje verejný poriadok v meste, ochranu jeho obyvateľov a iných osôb pred ohrozením ich života, zdravia a majetku, ochranu životného prostredia a plní a kontroluje úlohy vyplývajúce zo VZN, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta.

Monitorovací kamerový systém /MKS/

Mesto Vranov n.T. disponuje MKS, ktorý bol postupne doplnený a v súčasnosti pozostáva zo 4 otočných a 16 stacionárnych kamier. Systém je multifunkčný a možno ho rozširovať. Vek kamier je 11-13 rokov, preto niektoré sú už na hranici funkčnosti.

Projekt „Inteligentné mesto“, ktorý je spolu- financovaný EU a Ministerstvom dopravy a výstavby, kvôli verejnému obstarávaniu sa predĺžil do konca roka 2023. V tomto projekte mesto Vranov nad Topľou má získať 78 nových bezpečnostných kamier, ktoré budú monitorovať značnú časť mesta a jeho príslušné časti. K dispozícii sú aj dve foto pasce, ktoré sa premiestňujú na miesta kde je to najviac potrebné. Pre potreby Okresného riaditeľstva PZ bolo umožnené nahliadnuť do záznamu, respektíve bol poskytnutý kamerový záznam v 43 prípadoch. MKS má nezastupiteľnú úlohu pri prevencii kriminality, ale aj ako nástroj jej včasného odhaľovania a zdokumentovania priestupkov a trestných činov. Často dochádza k poškodzovaniu majetku mesta, rušeniu nočného kludu a iným protiprávnym konaniam, ktoré je takto možné zdokumentovať a operatívne vykonávať opatrenia na zamedzenie takejto činnosti a zadržanie podozrivých osôb.

Požiarňa ochrana

Ochranu pred požiarimi na území mesta zabezpečujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) a dobrovoľní hasiči v dobrovoľných hasičských zboroch. Dobrovoľný hasičský zbor Mesta Vranov nad Topľou (DHZ) má 15 členov. Mesto Vranov nad Topľou má zároveň aj zásahovú jednotku v počte 10 členov (DHZO). Mesto zabezpečuje výkon požiarnej ochrany ako prenesený výkon štátnej správy na úseku PO v rozsahu ustanovenom v zákone č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v platnom znení a vyhl. Č. 121/0222 Z.z.. Na základe zmluvy má zabezpečenú zodpovednú osobu.

Tabuľka 14 Vývoj požiarovosti v meste Vranov n/T za obdobie od 2018-2022

Ukazovateľ	2022	2021	2020	2019	2018
Počet požiarov	42	24	22	55	39
Priame škody (€)	15 500	864 360	535 820	18 015	6 095
Následné škody (€)	0	0	0	0	0
Uchránené hodnoty (€)	829 000	759 650	798 750	586 450	101 170
Počet zranených osôb	0	1	2	1	0

Počet usmrtených osôb	0	0	0	0	0
-----------------------	---	---	---	---	---

Zdroj: HaZZ Vranov n/T

Tabuľka 15 Požiarovosť v meste Vranov n/T podľa príčiny vzniku požiaru za obdobie od 2018-2022

Príčina vzniku požiaru	2022	2021	2020	2019	2018
vypaľovanie trávy a suchých porastov	18	1	8	27	10
iná nedbalosť a neopatrnosť dospelých	7	5	1	7	7
úmyselné zapálenie neznámou osobou	4	1	4	0	2
vyhorenie sadzí	3	1	1	0	0
elektrický skrat	2	0	0	2	1
fajčenie	2	2	2	2	7
zamurovaná hrada v komíne	1	0	0	0	0
nezistená	1	2	0	2	0
spaľovanie odpadov a odpadkov mimo skládok	1	6	0	10	2
zakladanie ohňov v prírode	1	0	0	0	2
deti od 6 do 15 rokov	1	0	0	0	2
zvýšený elektrický prechodový odpor	1	1	2	0	2
iné prevádzkovo-technické poruchy	0	2	2	1	2
znovurozhorenie požiaru	0	2	1	0	0
používanie zábavnej pyrotechniky	0	1	0	1	0
obsluha tepelného spotrebiča pri varení	0	0	1	0	0
obsluha vykurovacieho telesa	0	0	0	1	0
manipulácia s otvoreným ohňom	0	0	0	1	0
úlet iskier z komína	0	0	0	1	0
manipulácia so žeravým popolom	0	0	0	0	1
rozbrusovanie kovových materiálov	0	0	0	0	1

Zdroj: HaZZ Vranov n/T

Civilná ochrana

Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činností pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie. Civilnú ochranu upravuje zákon NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva.

Školy, školské zariadenia, vzdelávanie

Materské školy – predprimárne vzdelávanie

Podľa Konceptie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026 **Materské školy** zabezpečujú výchovu a vzdelávanie detí v predškolskom veku. Dopĺňajú rodinnú výchovu o výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa.

Predprimárne vzdelávanie sa v súčasnosti chápe ako výchova pre život. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť u dieťaťa optimálnu perceptuálno-motorickú, kognitívnu a socio-emocionálnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a jeho začleňovanie do skupiny a kolektívu.

V súvislosti s prijatím zákona č. 209/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa ustanovilo **povinné predprimárne vzdelávanie** pre deti, ktoré do 31. augusta dosiahli päť rokov veku v roku, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom majú začať plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole. Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok. V praxi to znamená, že podľa platnej legislatívy nastúpia deti, ktoré do 31. augusta 2023 dovърšili piaty rok života, na povinné predprimárne vzdelávanie od 1. septembra 2023.

Materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou sú bez právnej subjektivity:

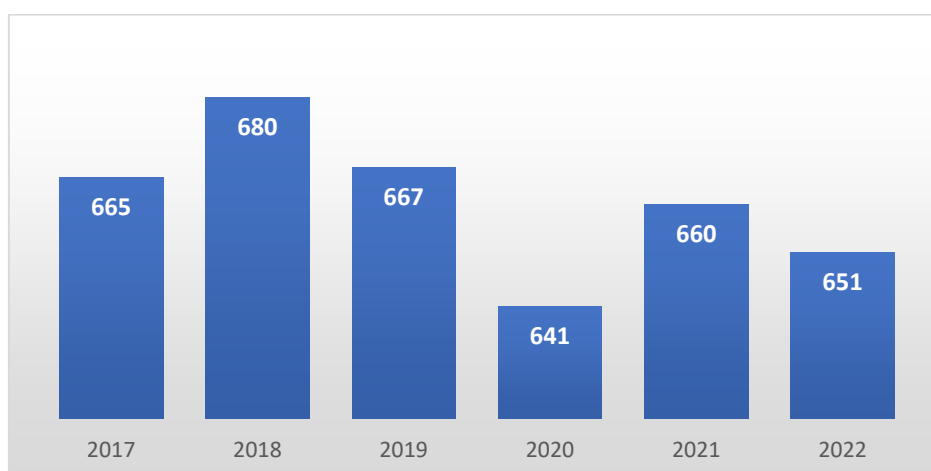
- Materská škola Dlhá ulica 559
- Materská škola Kukučínova ulica 103
- Materská škola Domašská ulica 604
- Materská škola Okulka 21
- Materská škola Juh 1051
- Materská škola Sídliisko 1. mája 68
- Materská škola Ulica 1. mája 1227
- Materská škola Vajanského 641

Tabuľka 16 Počet detí v MŠ vo Vranove nad Topľou

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet detí	665	680	667	641	660	651

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Obrázok 18 Počet detí v MŠ vo Vranove nad Topľou v rokoch 2017 - 2022

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Tabuľka 17 Prehľad návštevnosti MŠ – počet detí

Materská škola	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Materská škola Sídliisko II.	156	164	164	158	156	146
Materská škola Juh	141	138	141	130	133	131
Materská škola Sídliisko 1. mája	97	103	99	95	98	102
Materská škola Okulka	92	95	95	88	92	88
Materská škola Dlhá ulica	20	20	20	20	20	19
Materská škola Domašská ulica	22	25	21	21	29	23
Materská škola Kukučínova	118	116	108	112	113	128
Materská škola Vajanského	19	19	19	17	19	14

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Základné školstvo

Na území mesta Vranov nad Topľou celkom šesť základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto Vranov nad Topľou a jedna cirkevná základná škola, ktorej zriaďovateľom je Arcibiskupský úrad v Košiciach. S výnimkou základnej školy s ročníkmi 1.- 4. Vranov nad Topľou v mestskej časti Lomnica, všetky školy sú plnoorganizované t. j. majú organizáciu s 1. – 9. ročníkom základnej školy a majú právnu subjektivitu. Škola v mestskej časti Lomnica má charakter málotriednej školy.

Základné školy v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podporujú rozvoj osobnosti žiaka vychádzajúc zo zásad humanizmu, rovnakého zaobchádzania, tolerance, demokracie a vlastenectva, a to po stránke rozumovej, mravnej, etickej, estetickéj, pracovnej a telesnej. Poskytujú žiakovi základné poznatky, zručnosti a schopnosti v oblasti jazykovej, prírodovednej, spoločenskovednej, umeleckej, športovej, zdravotnej, dopravnej a ďalšie poznatky a zručnosti potrebné na jeho orientáciu v živote a v spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie.

Všetky ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou pracujú podľa vlastného inovovaného školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z inovovaného štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1 a ISCED 2. Obsahujú všeobecné ciele a požiadavky vzdelávania (základné učivo), ktoré sa vzťahujú na obsah a kľúčové spôsobilosti. Vytvorením inovovaného školského vzdelávacieho programu získala každá škola časť zodpovednosti za voľbu cieľov a obsahu vzdelávania.

Mesto Vranov nad Topľou je zriaďovateľom 6 základných škôl (z toho 5 s právnou subjektivitou, 1 bez právnej subjektivity)

Tabuľka 18 Prehľad návštevnosti ZŠ – počet žiakov

Základná škola	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
ZŠ Bernolákova 1061	591	629	660	689	727	786	786
ZŠ Juh 1054	584	622	619	635	663	651	645
ZŠ Sídliisko II. 1336	809	798	752	759	784	806	804
ZŠ Lúčna 827/26	637	649	639	601	602	604	607
ZŠ Kukučínova 106	479	473	479	452	438	470	465
ZŠ Lomnická ulica 620	23	23	20	24	20	21	21

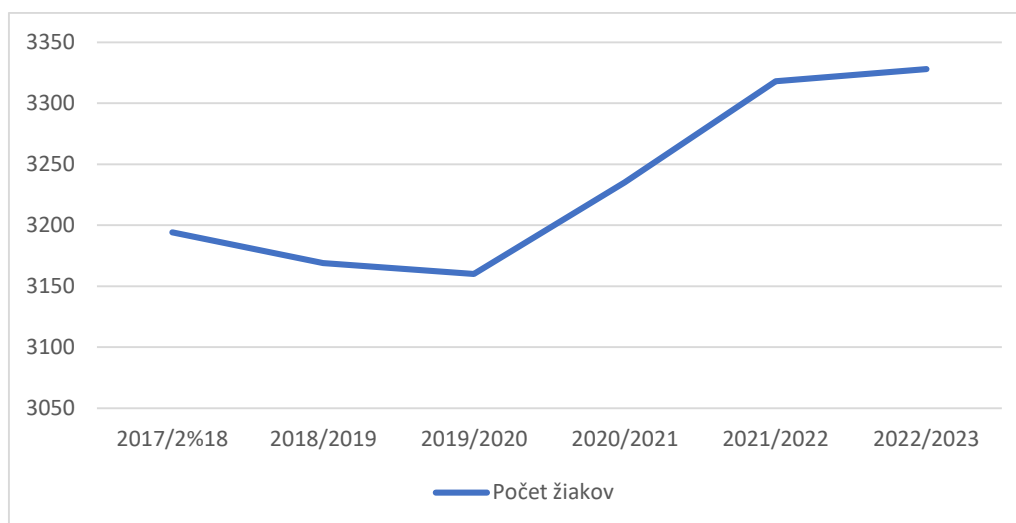
Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Tabuľka 19 Počet žiakov ZŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023

Školský rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počet žiakov	3194	3169	3160	3235	3318	3328

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Obrázok 19 Počet žiakov ZŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Tabuľka 20 Počet žiakov so športovým zameraním v školách

Základná škola	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
ZŠ Bernolákova 1061	0	14	38	69	90	98	116
ZŠ Juh 1054	64	128	75	75	86	92	111
ZŠ Sídliisko II. 1336	0	0	0	0	0	0	0
ZŠ Lúčna 827/26	158	167	192	186	205	208	204
ZŠ Kukučínova	0	0	0	0	0	0	18

Zdroj: Konceptia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

- ZŠ Bernolákova ulica 1061: zameranie na hokej, krasokorčuľovanie
- ZŠ Juh 1054: zameranie na volejbal
- ZŠ Lúčna 827/26: zameranie na futbal
- ZŠ Kukučínova ulica 106: zameranie na hokejbal

Pri jednotlivých školách fungujú aj ŠKD (školské kluby detí). Celkovo je v ŠKD umiestnených v šk roku 2022/2023 979 detí v 31 oddeleniach.

CVČ pri ZŠ pracujú v šk roku 2022/2023 pri ZŠ JUH, ZŠ Bernolákova ulica, ZŠ Lúčna, ZŠ Sídliisko II a poskytujú nasledovné zamerania:

CVČ pri ZŠ Bernolákova ulica 1061

Počet oddelení je **15** s počtom žiakov **261**, zamerané sú na: Hokej, Korčuľovanie, Atletiku, Karate, Hádzanú, Moderný tanec

CVČ pri ZŠ Sídliisko II 1336

Počet oddelení je **3** (16 skupín) s počtom detí **276** zamerané sú na: Volejbal, Ľudový tanec a spev –DFS Cifroško, Mažoretkový šport –Mažoretky Varanovia

CVČ pri ZŠ Juh 1054

Počet oddelení je **8** s počtom detí **131**, zamerané sú na: Volejbal, Džudo, Stolný tenis

CVČ pri ZŠ Lúčna 827/26

Počet oddelení je **14** s počtom detí **180**, zamerané sú na: Futbal (11 oddelení) s počtom detí 165, DFS Ďatelinka (3 oddelenia) s počtom detí 15

Na území mesta sa ďalej nachádza:

- Cirkevná základná škola, ktorej zriaďovateľom je Košická arcidiecéza
- Spojená škola, Budovateľská 1309, ktorej zriaďovateľom je Regionálny školský úrad v Prešove
- Spojená škola internátna M. R. Štefánika 140, ktorej zriaďovateľom je Regionálny školský úrad v Prešove

Základné umelecké školy (ZUŠ)

V meste sú tri základné umelecké školy. Dominantnú starostlivosť v tejto oblasti zabezpečuje základná umelecká škola, ktorej zriaďovateľom je mesto. Okrem toho o talentované deti v meste sa starajú dve súkromné umelecké školy, ktorých poslaním je starostlivosť o talentované deti v oblasti hudby, výtvarnej výchovy, umeleckého slova a tanca. Ich zriaďovateľom je súkromná osoba.

1. ZUŠ, Ul. A. Dubčeka 880 vo Vranove nad Topľou

ZUŠ vznikla v septembri v roku 1958, keď do hudobnej školy bolo prijatých 144 žiakov – 39 do prípravného štúdia, 50 na hru na klavíri, 32 na hru na husliach a 23 na hru na akordeóne. Vyučovanie prebiehalo v dvoch triedach.

Tabuľka 21 Počet žiakov ZUŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023

Školský rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počet žiakov	466	455	461	457	445

Zdroj: Konceptcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Obrázok 20 Počet žiakov ZUŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023

Zdroj: Konceptcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vranov nad Topľou do roku 2026

Základná umelecká škola vykonáva svoju činnosť ako samostatný právny subjekt.

Základnú umeleckú školu navštevuje v súčasnosti **458** žiakov a ponúka 4 umelecké odbory:

- hudobný,
- výtvarný,
- tanečný,

d) literárno-dramatický.

Možnosť umelecky sa vzdelávať majú žiaci od predškolského veku až po dospelých.

Na území mesta Vranov nad Topľou fungujú dve súkromné základné umelecké školy:

- Súkromná základná umelecká škola, Dobšinského 1651, ktorej zriaďovateľom je Vilma Krauspeová,
- Súkromná základná umelecká škola, M.R.Štefánika, ktorej zriaďovateľom je PaedDr. Mária Križalkovičová

Špeciálne školy

Na území mesta sú dve. Ich zriaďovateľom do 31. 12. 2003 bol krajský úrad v Prešove. Od platnosti Zákona 596 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve t. j. od 1. januára 2004 je to Krajský školský úrad v Prešove. Sú to:

1. Spojená škola internátna, M. R. Štefánika 140 vo Vranove nad Topľou
2. Spojená škola, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou

Stredné vzdelávanie

Stratégia Európa 2020 v iniciatíve „Mládež v pohybe“ vyzýva ČŠ „zabezpečiť efektívne investovanie do systému vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach“ a zároveň vyzýva „zlepšiť vstup mladých ľudí na trh práce prostredníctvom integrovaných opatrení zahŕňajúcich okrem iného usmerňovanie, konzultácie a učňovskú prax.“ Rovnako NPR SR 2013 ukladá v oblasti školstva „zabezpečiť užšie prepojenie odborných škôl s praxou – „zapracovaním prvkov duálneho školstva do systému OVP v odborných školách – a „uľahčenie prístupu dospelých k nadobudnutiu novej kvalifikácie na základe predošlej praxe alebo absolvovania vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania“.

Tabuľka 22 Kategórie stredných škôl

Kategória	Názov zriaďovateľa	Kraj sídla zriaďovateľa	Názov právneho subjektu	Ulica	Počet žiakov 16/17	Počet žiakov 17/18	Počet žiakov 18/19	Počet žiakov 19/20	Počet žiakov 20/21
SZS	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola internátna	M. R. Štefánika 140	141	135	123	112	110
SPOU	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola internátna	M. R. Štefánika 140	31	37	51	73	90
INT	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola internátna	M. R. Štefánika 140	21	21	23	16	13
SSKD	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola internátna	M. R. Štefánika 140	12	9	12	8	0
SZS	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola	Budovateľská 1309	12	94	90	92	96
SPOU	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola	Budovateľská 1309	95	13	10	12	9

SZS	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola	Budovateľská 1309	15	10	10	14	14
SMS	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola	Budovateľská 1309	16	16	20	28	35
SSKD	Okresný úrad Prešov	PO	Spojená škola	Budovateľská 1309	25	12	17	20	16
GYM	Prešovský samosprávny kraj	PO	Gymnázium	Dr. C. Daxnera 88	435	397	375	339	329
SOS01	Prešovský samosprávny kraj	PO	Obchodná akadémia	Dr. C. Daxnera 89	228	213	201	193	202
SOS02	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola drevárska	Lúčna 1055	44	56	49	32	16
SOS05	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola drevárska	Lúčna 1055	58	48	49	42	29
SOS06	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola drevárska	Lúčna 1055	128	139	149	186	187
SOS11	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola drevárska	Lúčna 1055	63	40	40	50	69
SOS05	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	70	59	43	53	59
SOS06	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	42	37	26	21	46
SOS09	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	42	39	42	38	25
SOS11	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	123	109	127	122	104
SOS13	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	58	65	67	51	39
SOS15	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	0	30	56	56	64
SOS02	Prešovský samosprávny kraj	PO	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2	0	0	0	0	21
GYM	Košická arcidiecéza	KE	Cirkevná spojená škola	Školská 650	91	126	124	118	110
GYM8	Košická arcidiecéza	KE	Cirkevná spojená škola	Školská 650	111	92	90	82	74
ZS	Košická arcidiecéza	KE	Cirkevná spojená škola	Školská 650	117	128	128	117	112

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Tabuľka 23 Stredné školy v meste

	2017	2018	2019	2020	2021
Gymnáziá spolu	2	2	2	2	2
Gymnáziá spolu - žiaci	615	589	539	513	484
Gymnáziá spolu - žiaci denného štúdia	615	589	539	513	484

Gymnázia - štátne	1	1	1	1	1
Gymnázia - štátne - žiaci	397	375	339	329	348
Gymnázia - štátne - triedy	16	15	13	12	12
Gymnázia - štátne - učitelia	37	34	31	28	29
Gymnázia - štátne - žiaci denného štúdia	397	375	339	329	348
Cirkevné gymnázia	1	1	1	1	1
Cirkevné gymnázia - žiaci	218	214	200	184	136
Cirkevné gymnázia - triedy	10	10	10	10	8
Cirkevné gymnázia - učitelia	20	20	21	19	20
Cirkevné gymnázia - žiaci denného štúdia	218	214	200	184	136
Stredné odborné školy spolu	3	3	3	3	3
Stredné odborné školy spolu - žiaci	835	856	863	861	871
Stredné odborné školy spolu - žiaci denného štúdia	816	811	808	851	871
Stredné odborné školy - štátne	3	3	3	3	3
Stredné odborné školy - štátne - žiaci	835	856	863	861	871
Stredné odborné školy - štátne - triedy	36	36	36	38	38
Stredné odborné školy - štátne - učitelia	76	73	73	74	61
Stredné odborné školy - štátne - žiaci denného štúdia	816	811	808	851	871

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Sú v meste zastúpené štátnymi školami, ktorých zriaďovateľom je Úrad Prešovského samosprávneho kraja. Tieto školy majú spracovanú vlastnú koncepciu rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja, ktorú schvára Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja. Sú to: Gymnázium Vranov nad Topľou, Dr. C. Daxnera 88 Obchodná akadémia, Daxnerova 88, Vranov nad Topľou Stredná odborná škola, A. Dubčeka, Vranov nad Topľou Stredná odborná škola drevárska vo Vranove nad Topľou. Patrí sem tiež: Cirkevné gymnázium sv. Františka z Assisi vo Vranove nad Topľou, ktorého zriaďovateľom je Arcibiskupský úrad v Košiciach a Súkromné gymnázium vo Vranove nad Topľou, ktorého zriaďovateľom je Občianske združenie pre alternatívne vzdelávanie vo Vranove nad Topľou.

Zoznam stredných škôl vo Vranove:

- 1. Gymnázium Vranov nad Topľou, Dr. C. Daxnera 88**
- 2. Obchodná akadémia, Daxnerova 88, 093 35 Vranov nad Topľou**
- 3. Stredná odborná škola, A. Dubčeka, Vranov nad Topľou**
- 4. Stredná odborná škola drevárska Vranov nad**
- 5. Gymnázium sv. Františka z Assisi vo Vranove nad Topľou**
- 6. Súkromné gymnázium Vranov nad Topľou**

Výchovno–vzdelávacie zariadenia

- školské kluby detí pri ZŠ – pri 6 školách, 29 oddelení, 29 vychovávateľiek
- strediská záujmovej činnosti - pri jednotlivých základných školách pracujú strediská záujmovej činnosti

Centrum voľného času vo Vranove nad Topľou

Centrum voľného času vo Vranove nad Topľou zabezpečuje podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich

voľnom čase. Usmerňuje rozvoj záujmov detí a mládeže, utvára podmienky na rozvíjanie, zdokonaľovanie ich praktických zručností. Podieľa sa na formovaní nielen talentov, ale aj širokej cieľovej skupiny a zároveň pomáha utvárať návyky k užitočnému využívaniu voľného času.

Na území mesta sa nachádza 1 Domov mládeže (internát), ktorý k 31.12.2021 eviduje 21 lôžok.

Tabuľka 24 Školské jedálne v meste

	2017	2018	2019	2020	2021
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ)	9	8	8	8	8
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ) - miesta pri stoloch	1 186	1108	1086	1126	1147
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ) - stravníci	3 664	3717	3758	3750	3903

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Sociálne služby

Z hľadiska demografického vývoja obyvateľstva je zrejмый pokles produktívneho obyvateľstva a mierny pokles aj predproduktívneho obyvateľstva, naopak nepriaznivo stúpa kategória poproduktívneho obyvateľstva. Na základe údajov poskytnutých sociálnou poisťovňou konštatujeme rastúci trend vyplácaných starobných dôchodkov. Z uvedeného vyplýva, že v meste narastá počet obyvateľov - seniorov, ktorí budú odkázaný na sociálne služby.

Tabuľka 25 Počet vyplácaných dôchodkov v meste Vranov nad Topľou

Druh dôchodku	Stav k 31.12.				
	2018	2019	2020	2021	2022
Starobný	12899	13221	13284	13291	13501
Predčasný starobný	191	161	138	150	116
Invalidný s pokl. schop. VZČ do 70 % vr.	2381	2343	2342	2279	2210
Invalidný s pokl. schop. VZČ nad 70 %	1311	1213	1165	1069	1082
Invalidný spolu	3692	3556	3507	3348	3292
Vdovský	4016	4011	3951	3929	3892
Vdovecký	569	603	621	654	672
Sirotský	356	343	363	362	340
Invalidný z mladosti	134	381	416	433	468
Dôchodok manželky	6	5	4	3	3
Sociálny	31	27	23	17	15
Úhrn	21894	22308	22307	22187	22299

Poznámka: pokl. schop. VZČ - pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť

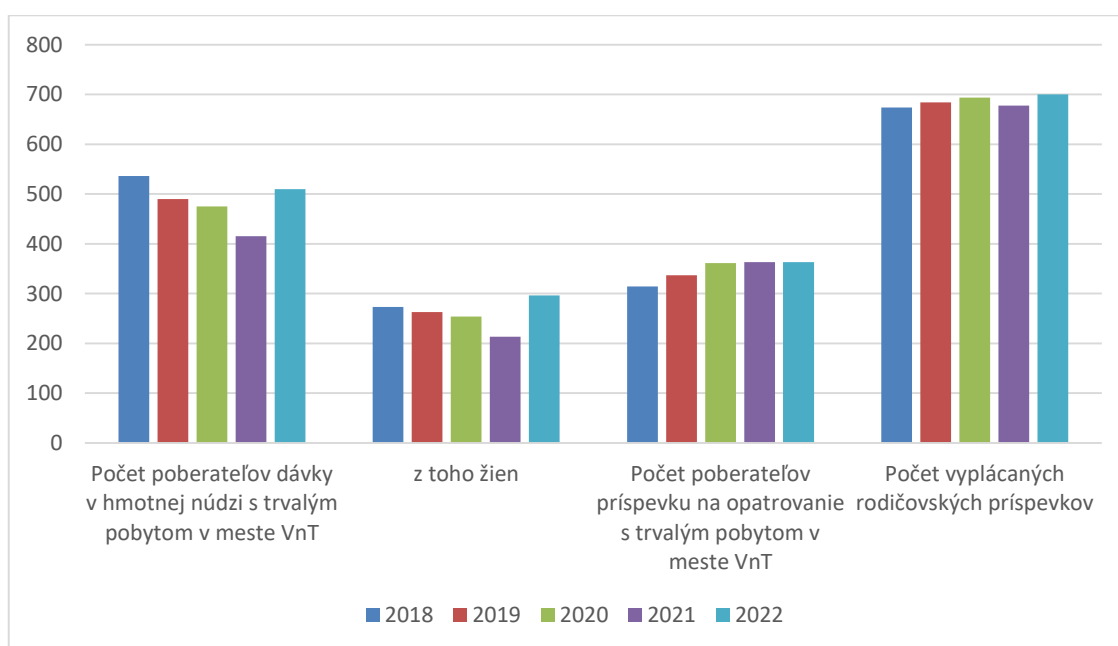
Zdroj: Sociálna poisťovňa, Vranov nad Topľou

Tabuľka 26 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi s trvalým pobytom v meste VnT	536	490	475	415	510
z toho žien	273	263	254	213	296
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie s trvalým pobytom v meste VnT	314	337	361	363	363
Počet vyplácaných rodičovských príspevkov	674	684	694	678	700

Zdroj: ÚPSVaR, Vranov nad Topľou

Obrázok 21 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa údajov premietnutých v Grafe č.21 môžeme vidieť vývoj poberateľov dávok a príspevkov od roku 2018 do roku 2022. Počet poberateľov sa postupne od roku 2018 do roku 2019 znižoval. V čase. Kedy sa spoločnosť ocitol v pandémie Covid 19 sa začal počet poberateľov dávok a príspevkov zvyšovať, čím sa enormne navýšili výdavky štátu.

Mesto predstavuje neopomenuteľný subjekt pri zabezpečovaní sociálnych služieb pre svojich obyvateľov a to prostredníctvom sociálnej pomoci, sociálno-právnej ochrany, sociálnej kurately a riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov. Kompetencia mesta v danej oblasti sa týkajú všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia a sú upravené samostatnou právnou normou, zákonom č. 448/2008 Z. z o sociálnych službách. Mesto Vranov nad Topľou poskytuje sociálne služby seniorom, rodinám s deťmi, deti, mládeži a Zdravotne postihnutým občanom.

- **Zariadenie pre seniorov, Sídlisko 1. mája 73 vo Vranove n. T.** poskytujú sociálne služby pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti najmenej IV, alebo fyzickým osobám po završení dôchodkového veku a poskytovanie sociálnej služby je nevyhnutné z iných vážnych dôvodov. Zariadenie pre seniorov má v súčasnosti kapacitu 115 klientov a je plne obsadené.

- **Opatrovateľská služba** - je poskytovaná aj v domácnosti opatrovaného (fyzická osoba, ktorej stupeň odkázanosti je minimálne II., ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a to pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách). Opatrovateľská služba je mestom zabezpečovaná aj v Dome s opatrovateľskou službou na Ulici Duklianskych hrdinov 1212, ktorý je domom osobitného určenia, ktorý svojím usporiadaním, umiestnením, vybavením je určený na bývanie pre starých občanov, občanov zdravotne ťažko postihnutých odkázaných na opatrovateľskú službu, výlučne pre obyvateľov mesta Vranov nad Topľou. Opatrovateľská služba je zabezpečovaná prostredníctvom profesionálnych opatrovateliek, momentálne v meste pôsobí 40 opatrovateliek, ktoré poskytujú opatrovateľskú službu sedemdesiatim opatrovaným občanom mesta.

Tabuľka 27 Počet opatrovaných občanov

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet opatrovaných za rok	73	77	72	84

Zdroj: MsÚ Vranov nad Topľou

- **Jedálne pre dôchodcov a ťažko zdravotne postihnutých občanov - Zariadenie pre seniorov, Sídlisko 1. mája 73 Vranov nad Topľou.** Stravovať sa možno priamo v jedálni Zariadenia pre seniorov alebo požiadať Zariadenie pre seniorov o odber jedla.
- **Dom humanity, Slovenský červený kríž, Štúrova 130, Vranov nad Topľou** - stravovanie občanom poskytuje na základe zmluvy s Mestom Vranov nad Topľou. Dom humanity pripravuje obedy v pracovné dni týždňa pre dôchodcov a občanov s nepriaznivým zdravotným stavom. Zabezpečuje tiež donášku stravy do bytu a prípravu diétnej stravy pre diabetikov.

Mesto Vranov nad Topľou v zmysle Zásad poskytovania sociálnej pomoci občanom mesta Vranov nad Topľou poskytuje príspevok na stravovanie. Tento príspevok na stravovanie sa poskytuje občanovi žijúcemu na území mesta, ktorý má trvalý pobyt vo Vranove nad Topľou a je poberateľom dôchodku a jeho príjem nepresiahne stanovenú výšku celkového mesačného príjmu podľa aktuálnych Zásad sociálnej pomoci.

Tabuľka 28 Stravovanie pre občanov

Rok	2019	2020	2021	2022
Priemerný počet poberateľov sociálnej služby s príspevkom mesta - stravovanie pre občanov poberajúcich starobný a invalidný dôchodok	4	5	6	4

Zdroj: MsÚ Vranov nad Topľou

- **Denné centrá - v denných centrách** sa poskytuje podporná sociálna služba – počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. Základnou činnosťou denných centier je záujmová činnosť a sociálne poradenstvo. Mesto podporuje aktivity v Dennom centre M.R.Štefánika 875, v Dennom centre Školská 653, v Dennom centre Ružová1150/6A a v Dennom centre pri Zariadení pre seniorov, Sídlisko 1. mája 73.

Tabuľka 29 Počet členov denných centier

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet členov denných centier	220	200	180	181

Zdroj: MsÚ Vranov nad Topľou

Denné stacionáre - V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje aj sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie a zabezpečuje rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť.

Liečebňa Sv. Filomény vo Vranove nad Topľou je zdravotnícko-sociálne zariadenie, nezisková organizácia, v ktorom sa poskytuje komplexná opatrovateľská a ošetrovateľská starostlivosť.

Zariadenie sociálnych služieb Spirit, n.o., Domašská 670/4, Vranov nad Topľou je celoročné pobytové zariadenie s kombináciou špecializovaného zariadenia a zariadenia pre seniorov.

Hospic – Honestum, n.o., Domašská 670/4, Vranov nad Topľou- hospicová starostlivosť je paliatívna starostlivosť poskytovaná pacientom s progresujúcim ochorením v terminálnom štádiu a zomierajúcim, ktoré vyžaduje dennú lekársku a ošetrovateľskú intervenciu a to v domácom alebo ústavnom zdravotníckom zariadení.

Domov sociálnych služieb, Školská 646, Vranov nad Topľou poskytuje sociálne služby pre ľudí s mentálnym a kombinovaným postihnutím formou ambulantného a pobytového týždenného pobytu.

Centrum pre deti a rodiny, Dr. C. Daxnera 90, Vranov nad Topľou - Zariadenie je určené na poskytovanie starostlivosti o deti od ich narodenia do dosiahnutia plnoletosti a ďalej až do osamostatnenia, najdlhšie však do 25 rokov veku. Zriaďovateľom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave.

Charitný dom pre mládež, Lúčna 812, Vranov nad Topľou - je kombinovaným účelovým zariadením Arcidiecéznej charity v Košiciach, ktoré poskytuje sociálne služby pobytovou formou: zariadenie podporovaného bývania, útulok, domov na polceste. Klientelu zariadenia tvoria chlapci z ohrozených sociálnych skupín po skončení ústavnej alebo ochrannnej výchovy a bez domova vo veku 18 – 27 rokov. Zariadenie rodinného typu prispieva k integrácii prijímateľov, mladých mužov. Službami eliminujú hrozbu bezdomovectva, klientov vedú k samostatnosti, učia ich hospodáriť s financiami, preberať zodpovednosť a začleniť sa do pracovného života. Charitný dom pre mládež ponúka prijímateľom možnosť privyrobenia si ako predajcovia pouličných časopisov Nota Bene a mesačníka Cesta.

Združenie pomoci mentálne postihnutým - DSS, Budovateľská 2561 Vranov nad Topľou - Tvoria ho tri centrá:

Domov sociálnych služieb - polyfunkčno rehabilitačné centrum pomocou pracovnej rehabilitácie zmierňuje ťažkú situáciu občanov s mentálnym, kombinovaným a iným ťažkým zdravotným postihnutím.

Chránená dielňa Dúha vznikla na podnet členov ZPMP ako pracovné stredisko, v ktorom našli pracovné uplatnenie ľudia s mentálnym postihnutím.

Stredisko voľnočasových aktivít - voľnočasové aktivity patria medzi najdôležitejšie súčasti združenia, o čom svedčí aj fakt, že je jeho najstaršou zložkou, pretože sa pri týchto aktivitách majú možnosť stretnúť všetky rodiny a ich príslušníci, ktorých deti sú či už doma, v iných školských alebo sociálnych zariadeniach.

Slovenská asociácia Jana Amosa Komenského (SAK) pre telesne postihnuté deti a mládež, pobočka Vranov nad Topľou - vo svojej činnosti presadzuje ciele v prospech telesne postihnutých detí a mládeže prostredníctvom vyhľadávania účinných spoločenských prostriedkov na pomoc telesne postihnutým deťom.

Komunitné centrum je sociálnou službou krízovej intervencie. V komunitnom centre sa poskytujú, vykonávajú a zabezpečujú činnosti ambulantnou a terénnou formou pre fyzické osoby, ktoré zotrávajú v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačnej reprodukovanej chudoby. Sociálne služby krízovej intervencie majú nízkoprahový charakter. Je to služba, ktorá je ľahko dostupná.

Útulok poskytuje sociálnu službu fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie. Klientmi útulku sú občania po výkone trestu odňatie slobody, po odchode z detského domova, po skončení ústavnej starostlivosti, obeť domáceho násillia či ľudia závislí (alkohol, drogy, automaty).

Terénna sociálna služba, Dr. C. Daxnera 87, Vranov nad Topľou - Cieľom TSP je sprístupniť občanom žijúcim v rôznych podmienkach existujúce spoločenské zdroje, umožniť im participáciu na rozhodovacích procesoch v spoločnosti a podporovať ich kvalitnejší, dôstojný život. Hlavným cieľom je poskytovanie kvalitných služieb klientom z marginalizovaných rómskych komunít, ktorí patria medzi najviac vylúčené skupiny alebo skupiny ohrozené sociálnym vylúčením a chudobou. Terénna sociálna práca je

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti – ADOS - patrí do siete neštátnych zdravotníckych zariadení. Poskytuje kvalifikovanú, koordinovanú, komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť v rozsahu stanovenom koncepciou odboru - ošetrovateľská starostlivosť v komunite.

Rómske občianske združenia a komunitné centrá - Boli založené samotnými Rómami, sú zamerané najmä na pomoc Rómom v núdzi, ktorá predstavuje napr. umožnenie prístupu k internetu, k tlačivám a formulárom nevyhnutným pre hľadanie si zamestnania, pomoc pri komunikácii s úradmi a inštitúciami, rôzne školiace a vzdelávacie aktivity a pod. Najaktívnejšie Rómske občianske združenia v meste Vranov n. T.: OZ KVO - ROMA VÝCHOD - Vranov n. T., OZ KC KVO ROMA ZEMPLÍN -Vranov n. T., OZ EURÓPA - Vranov n. T., OZ FOROSKERE ČHAVE - Vranov n. T., OZ ROMSKÝCH ŽIEN ZEMPLÍNA, RKC BUDÚCNOSŤ

Občianske združenie Klub sclerosis multiplex Sinečnica vo Vranove nad Topľou je samostatným občianskym združením v rámci Slovenského zväzu sclerosis multiplex, vznikol na pomoc osobám s diagnózou SM.

Občianske združenie „Narcis“ Vranov nad Topľou - združuje onkologických pacientov. Snaží sa vrátiť im primeranú chuť a elán do života, nájsť primeraný životný cieľ.

Slovenský zväz zdravotne postihnutých - Okresná rada Vranov nad Topľou - je dobrovoľným občianskym združením zdravotne postihnutých a ďalších občanov združujúcich sa na princípoch demokracie, humanity, slobody náboženského a politického presvedčenia, vzájomného porozumenia a spolupráce.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska - z. o. Vranov nad Topľou je to združenie zrakovo postihnutých ľudí, ich príbuzných a priateľov a odborníkov zaoberajúcich sa problematikou týchto ľudí. Jeho cieľom je pomoc nevidiacim a slabozrakým osobám ľahšie sa integrovať do bežného života.

Okresná jednota dôchodcov - Združuje občanov staršieho veku – dôchodcov bez rozdielu národnosti, politickej príslušnosti, náboženstva a sociálneho pôvodu. Pomáha pri príprave občanov na život a prácu v dôchodkovom veku. Chráni práva a oprávnené požiadavky dôchodcov na spravodlivé a dôstojné dôchodkové zabezpečenie, zdravotnú a sociálnu spravodlivosť.

Zdravotníctvo

Podľa **Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030** hlavnými črtami vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia bude znižovanie prírastku obyvateľstva a starnutie. Intenzita týchto procesov bude bezprostredne závisieť od vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie, avšak nepriamo ich budú ovplyvňovať aj ďalšie demografické faktory ako aj faktory spoločenské, politické, ekonomické, kultúrne a mnohé ďalšie.

Prírastok obyvateľstva bude s najväčšou pravdepodobnosťou ešte nejaké obdobie stagnovať. Len zvýšenie plodnosti na úroveň jednoduchšej reprodukcie a kladné migračné saldo vo výške najmenej 10 tisíc osôb ročne by umožnilo zachovať mierny prírastok obyvateľstva až do konca prognózovaného obdobia. Takýto vývoj je však veľmi málo pravdepodobný. Predpokladá sa, že najneskôr v priebehu 15 až 20 rokov sa začne obdobie trvalejšieho úbytku obyvateľstva, ktorý sa zastaví najskôr ku koncu storočia. Proces starnutia obyvateľstva sa bude v najbližších desaťročiach zrýchľovať. Je to dôsledok poklesu počtu narodených a predlžovania ľudského života. Ide o proces, ktorý je v horizonte tejto projekcie nezvratný, nemožno ho zastaviť, len zmierniť. Starnutie obyvateľstva je najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja. Podľa prognózy počtu obyvateľov do roku 2060 sa ako najpravdepodobnejší vývoj z dnešného pohľadu zdá byť mierny nárast počtu obyvateľov do roku 2030 (na hodnotu 5558 tis. osôb) a následné zníženie na hodnotu 5345 tis. osôb do roku 2060.

Tabuľka 30 Zdravotníctvo v meste Vranov nad Topľou

Typ zariadenia	2017	2018	2019	2020	2021
Polikliniky samostatné (úz. a záv.)	0	0	0	0	0
Nemocnice všeobecné a špecializované	1	1	1	1	1
Transfúziologické a hematologické oddelenia	2	2	2	2	2
Liečebne, domy ošet.starost., hospice, zar.biomed.výskumu	0	0	0	1	1
Lekárne a výdajne liekov	16	17	16	16	15
Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	0	0	0	0	0

Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	12	14	15	13	17
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	9	10	9	9	9
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	21	21	21	20	20
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	9	9	9	9	9
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	84	85	79	83	82
Rýchla zdravotnícka pomoc	2	2	2	2	3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Vranovská nemocnica, a. s. má sídlo a miesto výkonu na ul. M.R. Štefánika 187/177 B vo Vranove nad Topľou. Nemocnica je členom siete nemocníc Svet Zdravia. Zakladateľom je Svet zdravia a.s. so spoluúčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia – všeobecnej nemocnice vydal Prešovský samosprávny kraj. Predmetom činnosti je poskytovanie ústavnej zdravotnej starostlivosti na pracoviskách rôznych špecializačných odborov (vnútorné lekárstvo, neurológia, pediatria, gynekológia a pôrodníctvo, chirurgia, úrazová chirurgia, anesteziológia a intenzívna medicína, fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia, neonatológia) vrátane ambulantnej starostlivosti v ambulanciách, zariadeniach na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, v stacionári, zaradeniach spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, v centrálnom urgentnom prijímači a v dome ošetrovateľskej starostlivosti.

Vranovská nemocnica, a. s. je súčasťou pevnej siete poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Kultúra v meste, kultúrno – spoločenské a osvetové zariadenia, pamäťové a fondové inštitúcie

V meste je kultúrny dom, mestské centrum kultúry (obradná sieň) a stále kino. Pôsobia tu aj dve kultúrne zariadenia regionálneho významu - Hornozemplínske osvetové stredisko a Hornozemplínska knižnica a Vlastivedné múzeum – pobočka vo Vranove nad Topľou

- **Mestský dom kultúry (MsDK)** - Je príspevkovou organizáciou mesta, ktorá bola zriadená rozhodnutím Mestského zastupiteľstva zo dňa 15. 2. 1996 s účinnosťou od 1. 3. 1996 na plnenie úloh v oblasti kultúry, výchovno-vzdelávacej činnosti, rozvoja záujmovo-umeleckej tvorivosti občanov, zvyšovania polytechnického a odborného vzdelania občanov, vytvárania podmienok na umelecké aktivity a rozvoj amatérskej kultúry.
- **Mestské centrum kultúry (obradná sieň)**
Kultúrne zariadenie slúži na usporadúvanie kultúrno – spoločenských podujatí pod záštitou primátora mesta. Jedná sa o podujatia s kapacitou max. 120 ľudí, nakoľko sa jedná o slávnostný ráz podujatí prislúchajúci priestoru obradnej miestnosti ako sú vranovské zborové slávnosti, rozozvučanie srdca- slávnostné prijatie jubilujúcich občanov 70-nikov, Valentín, Vansovej Lomnička, Vranovské „KNIHODNI“, Absolventské koncerty pre ZUŠ, Kultúrne vystúpenia detí vranovských MŠ, Tematické a autorské výstavy, Iné kult. Akcie org. Pri príležitosti výročí rôznych štátnych a iných inštitúcií, Rôznožánrové hudobné vystúpenia, Tradičné kultúrne podujatia mesta, vianočné koncerty, Hviezdoslavov kubín, Divadelné predstavenia malého formátu a iné.
- **Hornozemplínske osvetové stredisko (HZOS)** - HZOS vo Vranove nad Topľou je kultúrnou, vzdelávacou a metodicko-poradenskou inštitúciou, ktorá v regióne prispieva k popularizácii kultúry ako živého a dynamického bohatstva každého spoločenstva. Ako najnižší kultúrny článok vychádzajúci z legislatívneho prostredia, potvrdzuje svoju opodstatnenosť a poslanie pre zachovávanie kontinuity s kultúrnym a historickým dedičstvom regiónu, ako aj na podporu nových činností, ktoré sa rodia ako prirodzená tvorivá aktivita modernej doby. V kontexte inovácií v kultúrno-osvetovej činnosti si už niekoľko rokov drží celoslovenské prvenstvo. V rámci regiónu prispieva k pozitívnemu využívaniu voľného času pôsobením v oblasti záujmovej umeleckej činnosti, záujmového

vzdelávania, kultúrno-výchovnej a kultúrno-spoločenskej činnosti a voľno-časových aktivít. Venuje sa sociálnej prevencii, práci s národnostnými menšinami. Vyhľadáva, ochraňuje, uchováva a sprístupňuje národné tradície s dôrazom na tradičnú a ľudovú kultúru. Organizuje kultúrne a vzdelávacie podujatia, súťaže, prehliadky, výstavy, semináre, školenia, tvorivé dielne, plenéry a slávnosti regionálneho, krajského, celoštátneho i medzinárodného charakteru. Z najznámejších uvádzame: celoštátna súťaž sólistov tanečníkov v ľudovom tanci ŠAFFOVA OSTROHA, krajská súťaž choreografií folklórnych kolektívov, krajská súťaž speváckych zborov Mládež spieva, detská spevácka súťaž Vidiečanova Habovka, Hornozemplínske folklórne slávnosti, Etno Fest Lysá Hora, Výtvarný Vranov, Foto Vranov, Marusel - detský festival folklóru a hier a mnohé ďalšie.

- **Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou** (HK VT) je príspevkovou organizáciou Prešovského samosprávneho kraja, plní poslanie, ktoré má určené zriaďovacou listinou. Je univerzálnou verejnou knižnicou s regionálnou pôsobnosťou a zároveň plní aj úlohu mestskej knižnice poskytovaním svojich služieb občanom mesta Vranov nad Topľou. Knižnica je kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia ktorej hlavným poslaním je napomáhať uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby používateľov a podporovať ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť. HK je súčasťou informačného vzdelávania, umožňuje rovnaký prístup k informáciám pre všetkých obyvateľov mesta, regiónu v podobe kníh, časopisov, databáz a elektronických zdrojov. Disponuje kvalitným knižničným fondom, v ktorom je vyše 76 000 knižničných jednotiek. Je obsahovo zaujímavý, preto knižnicu vyhľadávajú aj čitatelia mimo regiónu. Vranovská knižnica každoročne pripraví okolo 500 podujatí na podporu čítania a propagáciu knižnice. Aktívne sa zapájame aj do celoštátnych projektov, ako je **Erasmus+ na podporu vzdelávania dospelých**. Túto aktivitu využívame ako jedna z mála knižníc v SR, čím podporujeme vzdelávanie zamestnancov a výmennú stáž v zahraničných knižniciach. Spravuje tiež externú staničnú knižnicu vo Vranove nad Topľou, v priestoroch vlakovej stanice, ktorú aktualizuje a dopĺňa. Knihy v nej sú k dispozícii na vypožičanie cestujúcim do vlaku. Knihobúdka v Zámutove a Knižnica na kúpalisku sú tiež v správe Hornozemplínskej knižnice a využívajú ich návštevníci týchto lokalít. V súčasnosti sídli v prenajatých priestoroch na druhom poschodí Mestského domu kultúry vo Vranove nad Topľou. Služby poskytuje na troch oddeleniach: oddelení pre dospelých čitateľov, oddelení pre deti a mládež a oddelení špeciálnych služieb.

Vranov nad Topľou – súbory záujmovo-umeleckej činnosti

Mesto Vranov nad Topľou je mestom s rôznorodou kultúrnou činnosťou. Nositeľmi a zároveň reprezentantmi bohatej kultúrnej činnosti nielen na Slovensku, ale aj za jeho hranicami, sú viaceré súbory záujmovo-umeleckej činnosti pôsobiace na našom území.

- **Folklórny súbor Vranovčan** patrí medzi špičkové folklórne súbory na Slovensku. Vo svojej činnosti sa od svojho vzniku v r. 1968 zameriava na vyhľadávanie, zbieranie, uchovávanie, scénické spracovávanie a formou verejných vystúpení propagovanie folklórneho bohatstva ľudových zvykov, piesní a tancov zo zemplínskej a šarišskej oblasti východoslovenského regiónu. V jeho radoch sa vystriedalo vyše 1400 mladých ľudí, ktorí popri štúdiu či zamestnaní cieľavedome rozvíjali svoj talent, a takto prospešne využívali svoj voľný čas.
- **Folklórny súboru Orgonina** tiež šíri tradičnú ľudovú kultúru. Je neziskovým združením zriadeným s cieľom uchovávať, rozvíjať, prezentovať a obnovovať rôzne formy slovenského ľudového umenia. Združuje najmä bývalých členov folklórnych súborov a skupín z celého nášho regiónu. Vo svojom repertoári má spevy a tance z oblasti Šariša a Zemplína. V súčasnosti má Orgonina takmer 50 členov v tanečnej, speváckej a hudobnej zložke. Súbor vznikol v januári 2005 z iniciatívy viacerých aktívnych jednotlivcov aj manželských párov, ktorým spev, tanec a vôbec folklór chýbal, aj napriek tomu, že svoje účinkovanie v „materských“ súborech už skončili.

- **DFS Cifroško** - Od roku 2003 pôsobí pri Základnej škole Sídliisko II vo Vranove nad Topľou **Detský folklórny súbor Cifroško** a účinkuje v ňom 260 žiakov vo veku od 4 do 15 rokov. Za krátky čas súbor vyburcoval veľkú časť žiakov vranovských základných škôl k záujmu o folklór. Pravidelne účinkuje na školských podujatiach, akciách mesta a zúčastňuje sa aj na folklórnych súťažiach a prehliadkach v rámci okresu a kraja. Súbor dosahuje dobré výsledky pri uchovávaní a šírení ľudovej kultúry, úspešne reprezentuje mesto.
- **Tanečný klub Dyno** združuje deti a mládež vo veku od 7 do 18 rokov. Pôsobí od roku 1990, občianskym združením je od roku 2002. Hlavným cieľom činnosti klubu je zapájať deti a mládež do zmyslupnej činnosti, vyplňujúcej ich voľný čas, vytvárať a upevňovať priateľské vzťahy, rozvíjať talenty v tanečnej oblasti, pestovať vôľové vlastnosti, zdravé sebavedomie a tížiadostivosť, zmysel pre zodpovednosť pri kolektívnej tvorivej činnosti. Je členom Slovenskej tanečnej organizácie IDO.
- **Folklórny súbor Lipovec** a **DFS Lipoveček** pôsobia vo Vranove nad Topľou - Čemerné. Momentálne má 120 členov. Súbor bol založený v roku 2002, ale pod názvom FS Lipovec pôsobí od roku 2012. Zriaďovateľom súboru je Občianske združenie Rovina z Vranova nad Topľou – mestská časť Čemerné. Súbor sa pravidelne zúčastňuje na rozličných kultúrnych a ľudových, okresných a krajských programoch. Niekoľko tanečníkov získalo popredné umiestnenia na celoslovenskej súťaži tanečníkov. Viac než 300 vystúpení v zahraničí a tuzemsku svedčí o jeho vysokých umeleckých kvalitách.
- **Detský folklórny súbor ĎATELINKA** bol založený v októbri 2007. Pôsobí pri ZŠ Lúčna, Námestie J. Pavla II, 827/26 vo Vranove nad Topľou. Najprv tento kolektív pracoval ako tanečno-spevácky krúžok s 38 členmi. V súčasnosti v ňom účinkuje vyše 60 členov.

Medzi obyvateľmi Vranova nad Topľou je obľúbený aj zborový spev. V meste pôsobí niekoľko speváckych zborov, ktoré svojou tvorbou obohacujú mestské i regionálne kultúrne podujatia, ale úspešne sa presadili aj v medzinárodnej konkurencii. Každoročným vyvrcholením činnosti speváckych zborov sú viaceré festivaly: Vranovské zborové slávnosti, Boh je láska, Rieka, ktorých sa okrem vranovských zborov zúčastňujú slovenské i zahraničné zbory, hudobní skladatelia, muzikológovia, ale i medzinárodne uznávaní zbormajstri.

- **Societas Cantica** - zbor bol založený v marci 1993. Žánrová rôznorodosť repertoáru – renesancia, baroko, romantizmus, hudba 20. storočia, úpravy ľudových piesní a spirituály – svedčí o vysokej náročnosti kladených cieľov.
- Korene **Združenia speváckych zborov OZVENA** siahajú do r. 1980, pričom najmladší chlapčenský spevácky zbor vznikol v r. 2002. Jeho existencia významne pomáha rozšíriť a skvalitniť najmä mužský a chlapčenský zborový spev a prispieva aj k šíreniu zborového spevu v chlapčenských zboroch, ktorý na Slovensku zatiaľ nemá tradíciu.
- **Miešaný spevácky zbor Chrysostomos** vznikol v r. 1996 a je zborom gréckokatolíckej cirkvi vo Vranove nad Topľou. Svojím účinkovaním sa zbor snaží odkrývať krásu a duchovné bohatstvo byzantsko-slovanského obradu, dedičstva našich gréckokatolíckych predkov a v súčasnosti patrí medzi najlepšie zbory gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Vďaka svojmu bohatému repertoáru je častým hosťom na rôznych cirkevných a kultúrno-spoločenských podujatiach.
- **Chrámový zbor Petra Pavla Gojdiča** pôsobí pri gréckokatolíckej cirkvi vo Vranove – Čemernom od r. 1990. V druhej desiatke svojej existencie zbor absolvoval množstvo koncertov a vystúpení nielen doma na Slovensku, ale i za hranicami našej vlasti.
- **Rímskokatolícky spevácky zbor Lumen** vznikol pri rímskokatolíckom Kostole narodenia Panny Márie vo Vranove nad Topľou začiatkom roka 1980 z iniciatívy vdp. dekana Ladislava Ostráka a organistu Dr. Ľubomíra Demetra, prvého dirigenta zboru. Počas celej svojej existencie sa zbor orientuje výlučne na sakrálne skladby obdobia renesancie, baroka, romantizmu a pravidelne účinkuje počas svätých omší v tunajšej bazilike minor. Zúčastňuje sa na ekumenických bohoslužbách, primičných svätých omšiach, odpustových slávnostiach, konsekráciách novovybudovaných chrámov a reprezentuje mesto na festivaloch chrámových zborov.

- **Zbor sv. Františka z Assisi** pôsobí pri rímskokatolíckej Farnosti sv. Františka z Assisi a od jeho vzniku ho vedie Ing. Jaroslava Babejová. Účinkuje pri bohoslužbách a všetkých slávnostiach tohto cirkevného spoločenstva.
- Cieľom **Združenia šíriaceho kresťanskú kultúru pri Gréckokatolíckej farnosti vo Vranove - Čemernom** je organizovať spevácke zborové vystúpenia a festivaly pre dospelých, mládež a deti, cirkevné akadémie zamerané na zvyšovanie kresťanskej morálky a etiky, reprezentovať Slovenskú republiku v zahraničí cestou vystúpení cirkevných zborov a poskytovať pomoc pri zakladaní nových cirkevných zborov.
- **Mažoretky Varanovia** vznikli v roku 2010, zamerané sú na tanečný šport, združujú dievčatá vo veku 7-10 rokov. Zúčastňujú sa celoslovenských a medzinárodných súťaží. Vedúcou je Martina Holpová a od roku 2012 sú členom asociácie mažoretkového športu Slovenska a mažoretkovej svetovej federácie.
- **Tanečný klub TINIS**, v zastúpení Ing. Martiou Rusnákovou. Pripravuje tanečníkov vo veku 7-18 rokov na rôzne súťažné vystúpenia Street dance a Open. Pravidelne sa (raz za rok), stretávajú v priestoroch DK 3x v týždni. Existujúce kategórie: Mini (5-7 rokov), Deti (8-11 rokov), Juniori a dospelí (12-18 rokov).
- Pred dvadsiatimi rokmi 1. mája 1995 odohrali členovia **Vranovského chodúľového divadla Mira Mihaľa** prvú verejnú produkciu Šťastný deň. Dnes toto jediné pouličné divadlo patrí k slovenskej špičke. Pri jeho zrode, ale aj v nasledujúcich rokoch, stáli na chodúľoch: Jozef Jenčo, René Milták, Lucia Nováková a prvá žena na Slovensku Mária Burcáková. Autorom a majstrom, rovnako ako konštruktérom masiek, je Jozef Mihaľ a kostymérkou Mirka Mihaľová. Hlavným organizátorom a režisérom je PhDr. Miroslav Mihaľ.
- Folkovo-folklórna-humoristicko-recesná skupina **Drišľak** vznikla v r. 1988. Obrovským množstvom vystúpení si skupina najmä v posledných rokoch získala veľa priaznivcov na celom Slovensku.
- **Skauti Vranov nad Topľou – 1. oddiel Lipy** – je jediný skautský oddiel pôsobiaci v meste Vranov nad Topľou. Patrí pod neziskovú organizáciu Slovenského skautingu a od r. 2014 pomáha s výchovou a rozvojom detí a mládeže v meste. Jeho názov má korene v listnatom strome, ktorý si v centre mesta píše už veľmi dlhý príbeh svojho života a nesie so sebou silné poslanstvo.

V meste pôsobia aj hudobné skupiny: **Velvet stone, Elizabeth, Kobielsky klub, Folk 3o.**

Družobné mestá a cezhraničná spolupráca

Družobnými a spolupracujúcimi mestami sú Brest, Mád, Boguchvala, Jaslo, Rzeszow, Dynow, Vinogradov, Bystřice nad Pernštejnem a Sambir. Vzájomná spolupráca mesta Vranov nad Topľou s partnermi v Maďarsku, Poľsku, Čechách, Bielorusku a na Ukrajine má už svoju históriu a kvalitatívne sa neustále rozvíja. Vychádzajúc z výhodnej geografickej polohy, je naše mesto predurčené rozvíjať a uchovávať tieto priateľské vzťahy a postupne ich prenášať do jednotlivých oblastí verejného života.

Šport

Okresné mesto Vranov nad Topľou má vybudovanú kvalitnú športovú infraštruktúru a disponuje najširšou ponukou športového vyžitia v regióne. Geografická poloha a prírodne zaujímavý kraj poskytuje nespočetné možnosti na športové vyžitie voľného času obyvateľom mimo mesta, v prírode na čerstvom vzduchu. Vidiecky charakter okolia mesta Vranov ponúka výborné podmienky na turistiku, nordic walking, beh, rýchlu chôdzu a cyklistiku. V súčasnosti sa stal šport osobitným sociálnym fenoménom plniacim viaceré úlohy. Ako prostriedok

rozvoja osobnosti plní šport výchovnú a sociálnu úlohu. Vykonávaný primeraným spôsobom upevňuje zdravie, zvyšuje národné povedomie a je kultivovaným prostriedkom trávenia voľného času. Hodnoty, ktoré šport sprostredkúva, pomáhajú rozvoju vedomostí, motivácie, zručností a stimulujú osobné úsilie. Osobitnú dôležitosť má šport pre vypestovanie zdravého životného štýlu u detí a mládeže.

História športu v meste

Rozvoj športu v meste a v regióne dlhodobo patrí medzi rozvojové priority nášho mesta. Počiatky organizovaného športu vo Vranove sa spájajú už s rokom 1901, kedy sa udomácnil na vranovskej "Panskej lúke", vtedajšom pozemku grófa Andreja Hadik-Barkóciho futbal. Panskí synovia študujúci v Pešti, Prešporke, Viedni a iných mestách založili roku 1901 futbalový klub. Na začiatku storočia existoval aj Športovo atletický klub Vranovsko-soliarsky. Po vzniku Československej republiky športové aktivity prezentovali predovšetkým dve telovýchovné organizácie - Sokol a Orol. V ich činnosti však dominovala výchovno-vzdelávacia práca nad telovýchovno-športovou. Svoj voľný čas vyplňali návštevami divadelných hier, usporadúvaním akademii a aktívnou účasťou na spoločensko-kultúrnych akciách. Vranovský šport v medzivojnovom období najvýraznejšie reprezentoval klub vranovských futbalistov, ktorý sa v roku 1931 zaregistroval pod názvom ŠK Vranov. Neskôr zastrešoval aj iné športy. Roky 1934 až 1939 môžeme zaradiť medzi najúspešnejšie v histórii vranovských futbalistov, keďže sa stali víťazom Zemplínskeho pohára. V roku 1940 sa zlepšili materiálne podmienky pre vranovský futbal postavením nového futbalového ihriska s tribúnou. Po druhej svetovej vojne a hlavne v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch novým prvkom bolo riadenie telesnej kultúry centrálna a šport sa spája s patronátnymi podnikmi. V každej telovýchove vznikali odbory základnej a rekreačnej telesnej výchovy.

V roku 1998 uznesením mestského zastupiteľstva vo Vranove n. T. vznikol a na Ministerstve vnútra SR bol zaregistrovaný Mestský športový klub (MŠK) Vranov nad Topľou, ktorý úspešne vyvíja činnosť až do dnešného obdobia. Tento model vytvorenia občianskeho združenia s vyššie uvedeným názvom MŠK umožnil podporovať všetky mládežnícke športy, ktoré o to prejavili záujem. Za vyše 20 rokov svojej existencie preukázal MŠK svoj opodstatnenosť. Dokazuje to okrem iného aj fakt, že sa klub postupne rozrastal a stúpala záujem ďalších klubov vstúpiť do MŠK.

Šport v školách a školských zariadeniach

Mesto Vranov nad Topľou je zriaďovateľom ôsmich materských škôl s právnou subjektivitou a šesť plne organizovaných základných škôl (5 s právnou subjektivitou). Školy a školské zariadenia disponujú rôznou športovou infraštruktúrou, čo sa týka materiálno-technického zabezpečenia a taktiež ponuky v oblasti športového vzdelávania a krúžkov. Cieľom školskej telesnej výchovy ako povinného vyučovacieho predmetu je zabezpečiť harmonický a zdravý vývin detí a mládeže. Samozrejme, plnenie vyššie uvedeného cieľa nie je možné ponechať iba na predmet telesná výchova, pretože pri súčasnom počte hodín telesnej výchovy v týždni na školách nie je možné z fyziologického hľadiska dosiahnuť žiadaný efekt. Nevyhnutné v súčasnom období je dopĺňať povinné formy vyučovania záujmovými aktivitami - nepovinnými predmetmi, krúžkami, činnosťou útvarov talentovanej mládeže.

Športové kluby mesta Vranov nad Topľou a ostatné športové združenia

Mesto Vranov nad Topľou je okresným mestom, ktoré má výborné podmienky na šport a na ktorého území vyvíjajú svoju činnosť rôzne športové kluby a ostatné záujmové združenia. V nasledovnej tabuľke je uvedený prehľad klubov a združení pôsobiach v meste.

Tabuľka 31 Prehľad športových klubov a športových združení mesta Vranov nad Topľou

P.č.	Názov klubu	Identifikačné údaje
1.	ACTIVE SPORTCLUB VRANOV NAD TOPLĽOU	Komenského 617/49, Vranov n. T., 093 02, tel: 0907 919 896, e-mail: nohejbalvranov@gmail.com

2.	AIKIDO KLUB	Bernolákova 1014, Vranov n. T., 093 01 tel: 0910 942 284, e-mail: malyjan@stonline.sk
3.	AUTOMOTOKLUB	Opálová 915/4, Vranov n. T., 093 03 tel: 44 212 11, 0905 264 033, fax: 44 314 08, IČO: 36160547
4.	ENDURO KLUB	Námestie slobody 1000, Vranov n. T., 093 01 tel: 0905 477 056, 0915 960 127 IČO: 37 938 959
5.	FC ČEMERNÉ	Cintorínska 350/41, Vranov n. T., 093 0 tel: 0902 576 645, IČO: 379390843
6.	FK LOMNICA	Záborského 753, Vranov n. T., 093 03 tel: 44 617 18, 0903 612 968, fax: 44 617 19, IČO: 36155250
7.	KYNOLOGICKÝ KLUB	Námestie slobody 1000, Vranov n. T., 093 01 tel: 0907 680 228, IČO: 31986251
8.	MESTSKÝ FUTBALOVÝ KLUB a. s.	Boženy Němcovej 1, Vranov n. T., 093 01 tel: 44 234 82, 0907 931 026, fax: 44 234 82, IČO: 36475700
9.	MESTSKÝ ŠPORTOVÝ KLUB	Dr. C. Daxnera 87, Vranov n. T., 093 16 tel: 44 225 51–53, 0908 777 643, fax: 44 229 29, e-mail: msk@vranov.sk , IČO: 36162469
10.	OBLASTNÝ FUTBALOVÝ ZVÄZ	Dr. C. Daxnera 86, Vranov n. T., 093 01 tel: 48 849 30 – 32, 0905 250 977, fax: 48 849 30, IČO: 31946992
11.	SLOVENSKÝ RYBÁRSKY ZVÄZ – miestna organizácia	Boženy Němcovej 1154, Vranov n. T., 093 01 tel: 44 225 61, 0905 461 952, IČO: 178209711
12.	TJ JUNIOR	Cintorínska 853, Vranov n. T., 093 03 tel: 0905 702 560, IČO: 35521309
13.	TJ MASA-CLUB	Sídlisko I. 1008, Vranov n. T., 093 01 tel: 44 218 08, fax: 44 311 83, IČO: 31302947
14.	VRANOVSKÉ OBLASTNÉ ŠPORTOVÉ ZDRUŽENIE	Hronského 1811, Vranov n. T., 093 01 tel: 48 826 71, fax: 48 826 71, DIČ: 37944088
15.	VRANOVSKÝ STOLNOTENISOVÝ KLUB	B. Němcovej 2575, Vranov n. T., 093 01 tel: 44 630 98, 0905 205 138, fax: 44 630 98, e- mail: vstk@szm.sk , IČO: 17076161
16.	AIRSOFTOVÝ ŠPORTOVÝ KLUB VRANOV NAD TOPLŔOU	Okulka 13/23, Vranov n. T. 093 01 tel: 0948 536 066, e-mail: askvvranov@azet.sk , www.askvvranov.weblahko.sk
17.	VRANOVSKÉ VYDRY	Duklianskych hrdinov 1236/4 09301 Vranov nad Topľou IČO: 42383021

	klub otužilcov vznikol v roku 2004 a aktuálne zastrešuje 70 aktívnych členov	
--	---	--

Zdroj: Konceptcia rozvoja športu a športovej infraštruktúry mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2027

Mestské športové objekty a športová infraštruktúra v meste Vranov nad Topľou

Mestská športová hala - je verejnosti prístupné zariadenie, účelovo určené na realizáciu športových podujatí.

Adresa: Dr. C. Daxnera č. 86, 093 16 Vranov nad Topľou

Kontakt: tel. 057 / 48 80 194, 0915 934 928, e-mail: msh@vranov.sk

Prevádzková doba: denne od 06.45 hod. – do 22.00 hod.

V objekte sú poskytované služby:

- telocvičňa vrátane hracej plochy, šatní a sprch
- posilňovňa
- relaxačný bazén
- sauna
- masérske služby
- ubytovanie so spoločnou kuchynkou

Prevádzka mestskej športovej haly

- Mestskú športovú halu je možné využívať len na organizované športové podujatia. Osoby mladšie ako 18 rokov môžu v športovej hale vykonávať športové aktivity len pod odborným pedagogickým, alebo trénerským dozorom osoby staršej ako 18 rokov.
- Mestská športová hala sa poskytuje záujemcom odplatne na základe dohody uzatvorenej so správcom.

STD Aréna - Hokejová aréna HC Bulls (mestský majetok v správe prevádzkovateľa)

Adresa: ul.B. Němcovej,, Vranov nad Topľou, 093 01

Kontakt: tel.: 0918 989 838

e-mail: hcbulls@hcbulls.sk

web: www.hcbulls.sk

Prevádzka nového areálu zimného štadióna vo Vranove nad Topľou – STD ARÉNA – bola zahájená v priebehu decembra 2016. Začatím prevádzky Areálu zimného štadióna vo Vranove nad Topľou sa výrazne zlepšila ponuka kvalitných ľadových plôch v okolí. Prevádzka areálu zimného štadióna bude svojim zameraním otvorená potrebám verejnosti, športovcom a návštevníkom regiónu **počas celého roka**.

Plocha je zastrešená, vybavená **najmodernejšou technológiou výroby ľadu**. Ponuka ľadovej plochy s vysokým štandardom kvality služieb budú môcť využiť všetci priaznivci ľadu – organizovanej skupiny, občania i návštevníci mesta Vranov nad Topľou a okolia.

Detské ihriská - Na území mesta Vranov nad Topľou sa v každej mestskej časti nachádzajú detské ihriská.

Mesto má vypracovanú pasportizáciu detských ihrísk, ktoré má v svojej správe.

Tabuľka 32 Prehľad exteriérových ihrísk a športovísk v meste Vranov nad Topľou

Typ ihriska:	názov	miesto	popis, herné prvky
Detské ihrisko	---	MŠ Domašská 604	1x drevená konštrukcia na dvojhojdačku, 1x pieskovisko
	Mravenisko	Opáľová 956	1x vahadlová drevená hojdačka, 1x pružinová hojdačka, 1x pieskovisko, 1x preliezková zostava, 1x kovový domček so šmýkačkou, 1x kolotoč

	Dvojka 1	Sídlisko II 1218	1x pieskovisko, 1x preliezková zostava, 1x zostava 2 šmýkalky + závesný drevený most, 1x kolotoč, 2x vahadlové hojdačky, 1x pružinová hojdačka, 5x lavička
	Dvojka 2	Mlynská 1333	1x jednohojdačka, 1x pieskovisko, 1x drevený domček so šmýkačkou, 1x kolotoč, 1x vahadlová hojdačka, 1x lavička
	Dubník	Dubník 1510	1x vahadlová drevená hojdačka, 1x kolotoč, 1x drevený domček so šmýkačkou, 1x jednohojdačka, 1x zostava lezecká stena, 1x pieskovisko, 1x lavička
	Jednotka 1	Sídlisko I 988	1x vahadlová hojdačka, 1x pružinová hojdačka, 1x preliezková zostava, 1x zostava domček s 2 šmýkačkami, 1x kolotoč, 1x pieskovisko, 5x lavička
	Jednotka 2	Sídlisko I 947	<i>Zrušené od 02/2022</i>
	Máj 1	Sídlisko 1. mája 60	1x kolotoč, 1x drevený domček so šmýkačkou, 1x lezecká stena, 1x dvojhojdačka, 1x jednohojdačka, 1x pieskovisko
	---	ZŠ Lomnica	1x preliezka, 2x kladina
	---	MŠ Vajanského 641 (Lomnica)	2x železná preliezka, 1x kovová konštrukcia na hojdačku a lano, 1x kolotoč, 1y vahadlová drevená hojdačka, 1x zostava domček s 2 šmýkačkami, 1x pieskovisko
	---	MŠ Kukučínova 103	1x zostava domček so šmýkačkou a závesnou hojdačkou, 2x kolotoč, 1x zostava s lezeckou stenou, 1x pružinová hojdačka, 1x dvojhojdačka závesná, 3x železná preliezka, 5x pieskovisko, 2x konštrukcia záves na hojdačku - kov
	---	MŠ ul. 1. mája 1227	1x vahadlová hojdačka drevená, 1x kolotoč, 1x plávajúci drevený chodník, 1x pružinová hojdačka, 3x pieskovisko, 1x zostava domček so šmýkačkou a závesnou hojdačkou, 2x železná preliezka
	---	MŠ Okulka 21	1x kolotoč, 2x domček so šmýkačkou, 3x pieskovisko
	---	MŠ Sídlisko 1. mája 68	1x plávajúci drevený chodník, 1x drevená vahadlová hojdačka, 3x pieskovisko, 1x zostava domček so šmýkačkou a závesnou hojdačkou
	---	MŠ Juh 1051	1x drevená vahadlová hojdačka, 3x pieskovisko, 1x zostava 2 šmýkačky+závesný drevený most
	---	MŠ Dlhá 559	2x projektová hojdačka, 1x pieskovisko
	Máj 2	Sídlisko 1. mája 65	1x kolotoč, 1x zostava lezecká stena, 1x pružinová hojdačka, 1x pieskovisko, 1x vahadlová kovová hojdačka,
	Okulka 1	Okulka 10	2x pružinová hojdačka drevená, 1x pieskovisko, 1x zostava lezecká stena, 1x vahadlová hojdačka drevená, 1x kolotoč, 1x jednohojdačka
	Okulka 2	Okulka 20	1x jednohojdačka, 1x domček so šmýkačkou, 1x pieskovisko, lavička

	Okulka 3	Okulka 19	1x vahadlová hojdačka drevená, 1x pieskovisko, 1x lezecká stena, 1x pružinová hojdačka
	Juh 1	Juh 1053	1x domček s dvojšmýkačkami, 1x zostava preliezok, 1x vahadlová hojdačka kovová, 1x pružinová hojdačka, 1x lavička, 1x dvojhojdačka závesná kovová
	Juh 2	Juh 1058	2x zostava lezecká stena, 1x dvojhojdačka, 1x jednohojdačka, 1x kolotoč, 1x drevený domček so šmýkačkou, 1x vahadlová hojdačka drevená, 1x pieskovisko, 3x lavička
	Juh 3	Juh 1065	1x zostava z 2 preliezok a 1 domček so šmýkačkou, 1x pieskovisko, 1x dvojhojdačka, 3x lavička
	Lúčna 1	Lúčna 825	1x pružinová hojdačka, 1x kolotoč, 1x pieskovisko, 1x lezecká zostava, 1x drevený domček so šmýkačkou, 1x dvojhojdačka, 3x lavička
	Lúčna 2	Lúčna 828	1x vahadlová hojdačka drevená, 1x pieskovisko, 1x lezecká zostava, 1x kovový domček so šmýkačkou, 1x kolotoč, 1x pružinová hojdačka, 2x lavička
	Lúčna 3	Lúčna 818	1x dvojhojdačka, 1x pružinová hojdačka, 1x zostava lezecká stena, 1x pieskovisko, 1x lavička
	Pri MsDK	M.R.Šteánika 875	1x domček so šmýkačkou, 2x zostava lezecká stena, 1x dvojhojdačka, 1x pružinová hojdačka, 3x lavička
	Antižihadielko	Námestie slobody 5	1x kolotoč, 1x dvojhojdačka, 2x pružinová hojdačka, 1x zostava preliezok so šmýkačkou, 1x šplhacia zostava, 1x lanová pyramída
	Lesík	Na Hrunku 2668/4	Lezecká stena
	Detské dopravné ihrisko	Kalinčiaková 871/6	
Futbalové ihrisko	Mravenisko	Opálová 956	trávnaté
	Dvojka 1	Sídliisko II 1218	asfaltové
	Máj 1	Sídliisko 1. mája 60	asfaltové
	Okulka 3	Okulka 19	asfaltové
	Juh 2	Juh 1058	trávnaté
	Juh 3	Juh 1065	trávnaté
	---	MsČ Lomnica	trávnaté
Mini futbal	---	Lúčna 818	trávnaté
Workautové ihrisko	---	M.R.Štefánika 870	1x fit 1, 1x fit 2, 1x fit 3, 1x fit 4, 1x opičia dráha, 1x lavička s bradlami, 1x kocka s bradlami
Multifunkčné ihrisko	---	Ul. M. Benku 1460	trávnatá plocha s vybavením na volejbal, futbal a basketbal
Skateboardové ihrisko	---	Juh 1054	1x U-rampa mini pipa, 1x fun box kompakt, 1x transfer bang, quarter pipa, 1x spine ramp, 1x spine rampa
Basketbalové ihrisko	Mravenisko	Opálová 956	trávnaté
	Dubník	Dubník 1510	asfaltové

	Lúčna 3	Lúčna 818	asfaltové
Športovisko RO	---	Domašská 663	trávnaté
Hokejbalové ihrisko	---	Juh 1059	plastový povrch
Volejbalové ihrisko	Máj 1	Sídliisko 1. mája 60	trávnaté, kovové šťažne
	Juh 2	Juh 1058	trávnaté

Zdroj: MsÚ Vranov

Športová hala Juh (ďalej len ŠH) umiestnená v objekte súpisne číslo 2645/4A, v areáli ZŠ Juh vo Vranove nad Topľou, je verejnosti prístupná multifunkčná športová hala, účelovo určená na realizáciu športových, kultúrnych a spoločenských podujatí. Vlastníkom ŠH je mesto Vranov nad Topľou. Správu ŠH vykonáva Mestský úrad - oddelenie mestského majetku mesta Vranov nad Topľou, ktorý na zabezpečenie plynulého a bezpečného využitia ŠH vydáva prevádzkový poriadok. ŠH tvorí uzatvorený objekt s jedným hlavným vchodom a tromi bočnými vstupmi do budovy.

ŠH je viacúčelová hala a slúži pre:

- športové účely TJ a klubov (tréningy, zápasy),
- súťaže
- športové sústreďenia slovenských a zahraničných športových klubov
- usporiadanie majstrovstiev SR, majstrovstiev Európy, majstrovstiev sveta vo všetkých kolektívnych halových športoch a niektorých individuálnych halových športoch
- organizovanie exhibičných zápasov a turnajov
- športové a rekreačné účely rôznych organizácií
- usporiadanie rôznych kultúrnych podujatí (koncerty, vystúpenia spevákov, vystúpenia hudobných skupín a iných súborov)
- usporiadanie rôznych občianskych a podnikateľských aktivít

PKO Aréna

Adresa: Areál ZŠ Lúčna, Lúčna 827/26, Vranov nad Topľou

Kontakt: 057/446 36 26

Viacúčelová športová hala má nasledovné parametre a špecifiká:

- a) Rozmery haly 50 x 35m (rozmer hádzanárskeho ihriska je 40m x 20m, s ochrannými zónami- pre medzinárodné zápasy je to 3-5 metrov za každou bránou a 3-4 metre od postranných čiar).
- b) Vybavenie vzduchotechnikou a klimatizáciou
- c) Vybavenie osvetlením spĺňajúcim medzinárodné kritériá. Svetelnosť potrebná pre medzinárodné zápasy je minimálne 1000 LUX, pre našu ligu je to 800 LUX, v našej hale je 2000 LUX.
- d) Zázemie, šatne a antidopingová miestnosť –4 šatne vybavené sprchami, WC pre hráčov a hráčky, zdravotná izba pre zdravotníkov, antidopingová miestnosť je vyžadovaná najmä pri organizovaní ME, MS alebo medzinárodných súťažiach. Táto obsahuje miestnosť na čakanie, samostatné WC, stôl, stoličky, chladničku.
- e) Špeciálna odpružená podlaha s certifikátom pre medzinárodné turnaje v úpolových a loptových športoch.
- f) Súčasťou haly je aj sklad náradia, malý bufet a účelná posilňovňa.

Letné kúpalisko

Adresa: Boženy Němcovej 2682, [Vranov nad Topľou](http://www.vranov.sk)

Kontakt: 0918 445 155

Web: www.vranov.sk

Vo vybudovanom areáli letného kúpaliska je návštevníkom k dispozícii 50-metrový rekreačný bazén s hĺbkou vody 110 cm až 140 cm, detský bazén s hĺbkou vody 40 cm a druhý detský bazén s hĺbkou vody 15 cm. Ďalej sú k dispozícii šatne, sociálne zariadenia, detské ihrisko, plážové pieskové ihriská na volejbal, futbal i hádzanú. Voda v bazénoch je vyhrievaná (teplota vody 26 – 29 stupňov).

Futbalový štadión s umelou trávou – s prekrytím

Adresa: Areál ZŠ Lúčna, Lúčna 827/26, Vranov nad Topľou

Kontakt: 057/446 36 26

Mládežnícka futbalová aréna - hala je spojená so spojovacou chodbou s budovou ZŠ Lúčna. V budove školy je vytvorené zázemie haly – šatne, sociálne zariadenia, sprchy a pod. Hala je situovaná na futbalovom ihrisku s umelou trávou o rozmere 50 x 60 m. Mladým futbalovým talentom ponúka celoročnú možnosť využitia tohto ihriska a teda aj celoročnú kvalitnú prípravu zameranú na rozvoj ich talentu. Rovnako je vytvorený priestor na organizovanie rôznych celoročných futbalových súťaží vo všetkých vekových kategóriách.

Rekreačný šport

Rekreačný šport je neorganizovaný, neinštitucionalizovaný šport, ktorý predstavuje dobrovoľnú, neriadenú, individuálne plánovanú športovú aktivitu, najčastejšie vykonávanú samostatne, či s rovesníkmi. Medzi rekreačné športy, ktorým sa Vranovčania venujú patria: biliard (okresná liga), hokejbal, florbal, hokej, nohejbal, turistika, jazdectvo a plávanie.

Výkonnostný šport

Výkonnostný a vrcholový šport sú činnosti vymedzené pravidlami, osvojené v tréningovom procese, uskutočňované v súťažiach a organizované na zásadách dobrovoľnosti. Do kategórie dospelých môžeme zaradiť športovcov už vo veku 17 rokov. Talentovaní mládežníci majú možnosť pôsobiť v družstvách dospelých, ktorých horná veková hranica nie je určená. Spektrum klubov je široké. Podmienky pre športovanie sú primerané možnostiam mesta.

Dosiahnuté úspechy v Džude – získanie zlata džudistkou A. Krišandovou na 1. Olympijských hrách mládeže (2010) Dosiahnuté výsledky v Karate - K najúspešnejším pretekárom patria Denis Bílý s bohatou medailovou bilanciou v rokoch 2005 až 2010 a Richard Hatala, ktorý od roku 2008 získal na krajských, celoslovenských i medzinárodných súťažiach takmer 50 medailí. K nim môžeme priradiť Hanu Hupcejovú (najväčší talent desaťročia), ktorá sa pýši podobnými úspechmi. Vo svojej prvej súťažnej sezóne 2009/10 získala 9x zlato, 2x striebro a 1x bronz. Stala sa majsterkou Slovenska v kategórii dievčatá +28 kg a vyhrala aj Európsky pohár mládeže v Bratislave v tejto kategórii.

Šport pre všetkých

Prioritou a jedným z cieľov koncepcie mesta je podpora športu pre všetkých. Podľa § 3 písm. e) zákona o športe, šport pre všetkých je šport určený pre obyvateľstvo vykonávaný organizovane alebo neorganizovane na účely naplňania sociálneho, kultúrneho a zdravotného prínosu športu.

Šport pre všetkých je významnou súčasťou športovania v meste. Je určený všetkým vekovým skupinám obyvateľov a sprístupňuje sa tak čo najširšiemu okruhu ľudí, vrátane zdravotne znevýhodnených občanov. V meste Vranov nad Topľou sa zabezpečujú podmienky a možnosti pre športové aktivity širokej verejnosti prostredníctvom organizácií a občianskych združení na jednotlivých úrovniach štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy.

Šport pre telesne znevýhodnených občanov

Telesne znevýhodnení občania mesta majú na šport vytvorené primerané podmienky. Najúspešnejším paraolympijským športovcom mesta Vranov je maratónec Anton Sluka, ktorý súťaží v kategórii B3 (slabozraký). Anton prvýkrát súťažil na paraolympiáde v roku 1992 v Barcelone za Československo, kde skončil piaty na 5000 m. Medzi jeho najväčšie úspechy patria: Paraolympijské hry (Barcelona 1992 -2. miesto, Atlanta 1996 -1.miesto,

Sydney 2000 -2. miesto), Majstrovstvá sveta (Berlín 1994 -1.miesto), Majstrovstvá Európy(Dublin 1993 -2.miesto, Valencia 1995 -1.miesto, Riccione 1997 - 2.miesto, Lisabon 1999 - 2.miesto).

Technická infraštruktúra

Zásobovanie teplom

Hlavným výrobcom a dodávateľom tepla je spoločnosť CEMED s.r.o. so sídlom vo Vranove nad Topľou. Centrálna dodávka tepla a teplej vody je v meste riešená 26 centrálnymi a blokovými kotolňami so 76 funkčnými kotlami a 1 odovzdávacou stanicou tepla. V kotolni PK3 na Sídlišku 1. máj prebehlo nainštalovanie progresívnej kotlovej jednotky na spaľovanie biomasy za účelom výroby tepla využitím ekologicky i ekonomicky výhodnejšieho alternatívneho paliva. Zo získaných údajov od výrobcu tepla je možné konštatovať, že až 74% tepla je vyrobené za účelom vykurovania a 26% za účelom prípravy TÚV. Teplo a teplá vody pre bytové domy tvorí až 92% celkového vyrobeného tepla a iba 8% pripadá na nebytové budovy.

BIOMASA

V kotolni PK3 na Sídlišku 1. máj prebehlo nainštalovanie progresívnej kotlovej jednotky na spaľovanie biomasy za účelom výroby tepla využitím ekologicky i ekonomicky výhodnejšieho alternatívneho paliva. Ako palivo je využívaná drevná štiepka. V roku 2018 bola spotreba drevej štiepky 2 557,6 ton, t. j. 7 225 220 kWh tepla v palive, z čoho sa vyrobilo 5 925 235 kWh tepla. Účinnosť výroby tepla v tomto roku dosiahla 82%. Podiel zemného plynu a biomasy u hlavného výrobcu tepla bol v roku 2018 nasledovný: zemný plyn : biomasa = 82 : 18

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

Využívanie obnoviteľných zdrojov energie je dôležitým aspektom z hľadiska znižovania spotreby fosílnych palív, a tým pádom aj znižovaniu produkcie skleníkových plynov. Medzi OZE možno zaradiť solárnu, aerotermálnu, hydrotermálnu a geotermálnu energiu. V podmienkach mesta Vranov nad Topľou sa javí vhodné využitie aerotermálnej energie prostredníctvom tepelných čerpadiel a využitie solárnej energie na výrobu tepla (solárne kolektory) alebo elektriny (fotovoltaické elektrárne).

SOLÁRNA ENERGIA

Množstvo dopadajúcej slnečnej energie na územie SR je 200 krát väčšie ako súčasná spotreba zo všetkých primárnych zdrojov energie v krajine. Priemerné ročné žiarenie na území Slovenska je 1 055 kWh / m² za rok. Za predpokladu 60 % využitia solárnych termálnych kolektorov by celková využitá energia zo žiarenia dosiahla hodnotu 633 kWh / m² za rok. Na základe súčasných skúseností sa však tento údaj blíži číslu 500 kWh / m². Technický rozvoj panelov fotočlánkov umožnil zvýšenie ich účinnosti premeny energie v rozsahu od 11 do 13 %. Pri priemernej hodnote 12 % by v zemepisných podmienkach Slovenska produkovali 126 kWh / m². Po zvážení reálnych alternatív inštalácie solárnych kolektorov bol technický potenciál solárnej energie stanovený na 5 193 GWh ročne. Predstavuje to asi 27 % celkového využiteľného potenciálu všetkých obnoviteľných zdrojov energie na Slovensku. V súčasnosti sa solárna energia na Slovensku využíva málo. Využitie v budovách je najčastejšie v bytových a rodinných domoch a v malej miere aj vo verejných inštitúciách. V prípade výroby elektriny na základe slnečnej energie, technicky využiteľný potenciál predstavuje podľa Energetickej politiky SR 1 537 TWh.

Technicky najdostupnejším alternatívnym zdrojom energie je slnečná energia. Energiu slnka je možné využiť predovšetkým na ohrev vody (slnečné/solárne kolektory) alebo na výrobu elektrickej energie (fotovoltaické panely). Najvýhodnejšie je využiť slnečné kolektory na ohrev teplej vody, príp. vody pre bazény. Fotovoltaické panely je výhodné využívať na napájanie spotrebičov elektrickej energie. Treba si uvedomiť, že slnečná energia je dostupná najviac v čase okolo obeda (orientácia panelov na juh) a v letných mesiacoch. V prípade potreby väčšieho energie napr. večer, je výhodnejšie natačať panely skôr na juhozápad. Pre zvýšenie využitia vyrobenej energie z fotovoltaických panelov sa využívajú batériové systémy, ktoré akumulujú vyrobenú elektrickú energiu v čase keď nie je odber. Neskôr keď je odber elektriny a nie je dostatok slnečného žiarenia (napr. v noci) sa využíva práve elektrická energia z batérií. Solárne zariadenie na ohrev vody pre rodinný dom sa pohybuje v cenových reláciách

od 2 500 do 5 000 €, návratnosť takejto investície je okolo 10-25 rokov v závislosti od zdroja tepla, ktorý solárna energia nahrádza. Takýto systém s cca 4-6 m² plochy kolektorov dokáže ročne vyrobiť cca 2 000 - 3 000 kWh tepla a pokryje tým približne 60 % z celkovej potrebnej energie na prípravu teplej vody. Potenciál slnečnej energie v meste Oblasť, v ktorej leží Vranov nad Topľou, je územím s aktivitou slnečného žiarenia v rámci Slovenska 1 275 - 1 325 kWh/m² .rok. Keďže väčšina Slovenska je v najnižšej oblasti, kde dopadá iba 1175-1225 kWh/m² .rok, je možné konštatovať, že podmienky využívania solárnej energie sú v meste Vranov nad Topľou na slovenské pomery nadpriemerné.

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Najvýznamnejším a finančne najnáročnejším projektom realizovaným aj na území mesta Vranov nad Topľou bol projekt Vranov – pitná voda a kanalizácia v povodí rieky Topľa, ktorý realizovala Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice.

Hlavným cieľom projektu bolo zlepšiť kvalitu života obyvateľov v dodávke pitnej vody verejnými vodovodmi a v odvádzaní odpadových vôd kanalizáciami. Napojenosť obyvateľov na verejný vodovod a kanalizáciu na východnom Slovensku je alarmujúco nízka, najnižšia na Slovensku. Projekt riešil napojenie na kanalizáciu pre 13 612 obyvateľov a na vodovod pre 16 904 obyvateľov a týkal sa obyvateľov štrnástich obcí a dvoch miest. Jeho výsledkom je viac ako 51 tisíc napojení. Ukončenie bolo naplánované na 31. október 2010, pričom sa preinvestovalo viac než 42 miliónov eur (1,26 mld. Sk). Z grantov Európskej únie 34 miliónov (1,2 mld. Sk), 5 miliónov (150,6 mil. Sk) zastrešil štátny rozpočet a takmer 3,5 milióna eur (105,4 mil. Sk) išlo zo zdrojov Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti.

Najväčšími riekami okresu sú Topľa a Ondava s priemerným ročným prietokom cca 10 m³.s⁻¹, rieka Topľa preteká aj mestom Vranov. Najväčšou vodnou plochou je nádrž Veľká Domaša o celkovej rozlohe 1560 ha, z toho časť je v okrese Stropkov.

V povodí Tople sa nenachádza významný zdroj povrchovej vody, ktorý by kapacitne postačoval k pokrytiu potrieb väčšej časti obyvateľstva v spádovej oblasti. Kolísanie kvality vodárenského toku Ondava, nedostatočné množstvo pitnej vody a množstvo externých vplyvov, predurčujú orientáciu zásobovania okresu pitnou vodou na VVS Starina s postupným zabezpečovaním ochrany toku Ondava a s vylúčením jeho využitia ako zdroja pitnej vody (len alternatívne).

Vybavenosť mesta verejnými vodovodmi je uspokojivá. Na verejnú vodovodnú sieť je napojených takmer 100 % domácností. Mesto Vranov nad Topľou je zásobované vodou z vodárenskej nádrže Starina. Kapacita privádzača je na prepravu vody postačujúca, technický stav je tiež dobrý. Dĺžka vodovodného radu v meste (bez prípojok) je 83,2 km. Dĺžka kanalizačného radu na území mesta Vranov nad Topľou je 50,7 km (bez prípojok). Odkanalizovanie odpadových vôd z územia mesta je riešené z prevažnej časti jednotnou kanalizáciou. Na území situovanom pod ČOV je vybudovaná delená kanalizácia s tým, že splaškové vody sú na ČOV prečerpávané. Čistenie odpadových vôd v súčasnosti zabezpečuje mestská ČOV, štrbinová nádrž Čemerné, ČOV PESL Sadová a ČOV Cintorínska. Rekonštrukcia a nová kanalizačná sieť boli zrealizované vo všetkých mestských častiach Vranova n. T. Nová kanalizačná sieť v Čemernom bola zrealizovaná na uliciach: Ružová, kpt. Nálepku, Železničná, Puškinova, Školská, Jarková, Zimná, Cintorínska, Herlianska, Prešovská, Gorkého, Svätoplukova, Tolstého, Tehelná, Lesnícka a Čemernianska. Na Rodinnej oblasti to boli ulice Podhrunkovská a Dlhá. Podobne sa výstavba zrealizovala na uliciach: Budovateľskej, Hronského, Ondavskej, Toplianskej, Dlhej, Nemocničnej, Obchodnej, Jarnej, B. Nemcovej, Kalinčiakovej, M. R. Štefánika, Hlovíkovej a Pod dolami.

Súčasťou projektu bola výstavba novej čistiarny odpadových vôd na Ortásoch, nakoľko pôvodná ČOV už nevyhovovala z dôvodu energetickej a prevádzkovej náročnosti a najmä z hľadiska kapacity vzhľadom na rozšírenie kanalizačných sietí.

Do novej ČOV sú zaústené splaškové a dažďové odpadové vody z jednotnej kanalizácie z mesta Vranov nad Topľou, splaškové odpadové vody z mestskej časti Čemerné, Lomnica a z obcí Veheč a Kamenná Poruba. Novovybudovaná ČOV je mechanicko-biologická s terciálnym dočistením, čím sa zvýšila kvalita čistenia odpadových vôd vypúšťaných do rieky Topľa. Je vybudovaná pre 34 850 ekvivalentných obyvateľov.

Správu vodovodnej a kanalizačnej siete na území mesta Vranov nad Topľou zabezpečuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Košice, OZ Vranov nad Topľou.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. je rozhodujúcou spoločnosťou pre výrobu a dodávku pitnej vody a odvádzanie a čistenie odpadových vôd VÚC Prešovského kraja s pôsobnosťou v okresoch Prešov, Sabinov, Bardejov, Svidník, Stropkov, Vranov nad Topľou, Humenné, Snina a Medzilaborce. V roku 2013 zabezpečovala dodávku pitnej vody pre 927 641 obyvateľov pripojených na verejný vodovod, čo predstavuje 73,6 % napojenosť a odkanalizovanie 691 150 pripojených obyvateľov, čo predstavuje napojenosť vo výške 54,9 % (údaje spoločne s VÚC KSK).

Koncepcia rozvoja zásobovania vodou v budúcnosti je založená na zvýšení kapacity úpravne vody Stakčín a zdvojenia prívodu vody DN 1000 Stakčín-Vranov. V nasledujúcich rokoch bude spoločnosť zabezpečovať investičný rozvoj zameraný na zvyšovanie podielu obyvateľov zásobovaných vodou a napojenosti na ČOV.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Na základe Strategického plánu rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy v PSK v rámci dopravných sietí zaradených podľa európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC) je výhľadovo zastúpená súčasť cestných komunikácií v línii Lipníky – Vranov nad Topľou – Humenné/Michalovce.

Dopravná dostupnosť mesta Vranov nad Topľou v rámci regiónu a kraja je dobrá. Skutočnosť, že okresné mesto nie je situované v geografickom strede okresu má za následok, že dostupnosť obcí ležiacich v severnej časti okresu je maximálne 35 km. Dostupnosť ostatných neprevyšuje 15 km. Mesto je napojené na štátne cesty I. triedy I/18 a I/79, ktoré sú ako dôležité dopravné tepny zaradené do vymedzených cestných ťahov cestnej siete SR. Štátna cesta I/18 je dôležitou spojnicou medzi štátnymi cestami v úseku Prešov – Michalovce a cesta I/79 v úseku Vranov nad Topľou – Trebišov. Štátnu cestnú sieť v okrese spravuje SSC - Správa a údržba Vranov nad Topľou, riadená SSC Bratislava. Z hľadiska prevádzky nákladnej dopravy a jej vplyvu na vozovku SSC udržiava 51,3 km vozoviek ťažkých, 251,3 km stredných, 20,5 km ľahkých a 11 km vozoviek nespevnených.

Dopravnú situáciu v meste sťažuje nedostatok parkovacích miest a skutočnosť, že najvýznamnejšia komunikácia prechádza centrom mesta. Významné odľahčenie dopravy v centre nastalo po napojení jeho južnej časti na obchvat. Realizovaná rekonštrukcia centra mesta počítá aj s ďalším odľahčením dopravy. Parkoviská sa začali presúvať z centra do blízkych príľahlých priestorov. Pohyb obyvateľov po meste uľahčili a plynulosť cestnej premávky značne zlepšili tri novovybudované okružné križovatky, dve v centre a jedna v južnej časti mesta.

Urbanisticko-architektonická úprava centra mesta Vranov n.T.

Zrealizovanie komplexnej úpravy centra, skrášlenie mesta a zároveň zvýšenie bezpečnosti občanov v rámci zlepšenia bezpečnostnej situácie v doprave. Samotná úprava bola rozdelená do troch etáp.

V júni 2010 sa zrealizovala 1. etapa (realizačný úsek SEVER je vymedzený priestorom od baziliky minor (rímsko-katolíckeho kostola) po križovatku pred bývalým hotelom Rozkvet (vrátane križovatky)), ktorá pozostávala z úpravy všetkých povrchov spevnených plôch: uloženia dlažby, výstavby cyklistického chodníka, verejného osvetlenia, sadových úprav, výstavby tvárnicevej trasy na uloženie káblov (telefónne rozvody, bezpečnostný kamerový systém, počítačová sieť, káblová televízia), úpravy povrchov komunikácií (vyasfaltovanie), výstavby nových parkovísk, úpravy križovatky pri bazilike minor a križovatky pred bývalým hotelom Rozkvet na okružnú.

Pred poštou (ALFA centrum) po úprave vznikol nový otvorený priestor vyložený dlažbou, v parku bolo osadené súsošie J. Nepomuckého a opravila sa existujúca studňa. Súčasťou úpravy bola aj výmena oplotenia parku baziliky minor vrátane výstavby vnútorných chodníkov s parkovým osvetlením.

Dostatočné parkovanie v okolí pošty (ALFA centra) je zabezpečené novými parkoviskami, a to oproti bazilike minor v počte 30 parkovacích miest, vedľa pošty s kapacitou 10 parkovacích miest a za poštou v počte 11 parkovacích miest. Taktiež sa vytvorilo nové parkovisko za OD Komunál so 17-timi parkovacími miestami.

Celá stavba bola dotvorená drobnou architektúrou – parkovými lavičkami, odpadkovými košmi, picími fontánkami, novou výsadbou zelene s uložením kobercových trávnikov. Táto prvá etapa bola financovaná z vlastných prostriedkov mesta. Druhá etapa zahŕňa úpravu realizačného úseku STRED, ktorý je vymedzený od križovatky pri bývalom hoteli Rozkvet po OD Coop Jednota. V 3. etape sa zrealizuje úsek od OD Coop Jednota po križovatku s ulicou A. Dubčeka. V západnej časti sa bude nachádzať cyklistická komunikácia v dĺžke 57 m a vo východnej časti v dĺžke 132 m. Počíta sa s úpravou mestských komunikácií, výsadbou nových drevín, úpravou zelene, riešením prvkov drobnej architektúry, akými sú fontána na pitie, či lavičky a prispeje tak k estetizácii prostredia a zvýšeniu kvality života občanov vytvorením relaxačnej zóny v centre mesta. Projekt je v súčasnosti v štádiu realizácie a jeho úspešným ukončením sa dosiahne komplexné funkčno-prevádzkové a estetické riešenie vymedzeného centrálného územia mesta.

Následne po ukončení 1. etapy sa začalo v júni 2010 s realizáciou 2. etapy úpravy centra mesta (realizačný úsek STRED je vymedzený priestorom od križovatky pred bývalým hotelom Rozkvet po križovatku pri OD COOP Jednota (vrátane križovatky), súčasťou ktorej je: úprava všetkých povrchov spevnených plôch – uloženie dlažby vrátane jej odvodnenia, výstavba cyklistického chodníka, verejného osvetlenia, sadové úpravy, úprava povrchov komunikácií – vyasfaltovanie, úprava križovatky pri OD COOP Jednota na okružnú.

V tejto etape sa zrealizuje ako súčasť oddychovej a zhromažďovacej zóny pre obyvateľov mesta fontána kruhového tvaru s tryskami a umeleckým dielom a pódium pred budovou VÚB, a.s. Plocha centra sa stane priestrannejšou z dôvodu plánovaného prekrytia existujúceho potoka pri bývalom hoteli Rozkvet a bude dotvorená priechodom – lávkou cez tento potok k budove bývalého hotela. Zároveň tu bude osadený osvetlený symbol mesta.

Po druhej strane komunikácie pred bytovým domom č. 999 okrem úpravy spevnených plôch bola plánovaná výstavba 3 objektov vybavenosti - predajných stánkov, zrealizované boli dva. Vizualizácia objektov je znázornená na obrázku. Pred budovou Slovenskej sporiteľne, a. s., je umiestnená socha B. Bendu.

Tento úsek bol dotvorený drobnou architektúrou: parkovými lavičkami, odpadkovými košmi, picími fontánkami, novou výsadbou zelene s uložením kobercových trávnikov. Na realizáciu tejto etapy mesto získalo nenávratný finančný príspevok z fondov Európskej únie.

3. etapa – realizačný úsek JUH, ktorý je vymedzený priestorom od križovatky pri OD COOP Jednota po križovatku s Ul. A. Dubčeka (pri reštaurácii Pod lipou). Tretia etapa plynule nadväzuje na realizačný úsek STRED. Jej súčasťou je: úprava povrchov spevnených plôch – uloženie dlažby vrátane jej odvodnenia, úpravy povrchov chodníkov a komunikácií, verejného osvetlenia, prístavba a rekonštrukcia verejných WC, výstavba objektu vybavenosti v parku a výstavba cyklistického chodníka, ktorý prebieha celým centrom mesta. Aj tento úsek bude dotvorený drobnou architektúrou: parkovými lavičkami, odpadkovými košmi, picími fontánkami a novou výsadbou zelene s uložením kobercových trávnikov.

Mestská hromadná doprava

Dopravca SAD Humenné a.s., O.Z. Vranov n/T. v súčasnosti zabezpečuje mestskú hromadnú dopravu iba v meste Vranov nad Topľou. Dopravná obsluha mesta v režime MHD je zabezpečená dvoma linkami.

Linka č. 1: Rodinná oblasť, rázcestie – Autobusová stanica – Lomnická ulica, Ortáše

Linka č. 2: Autobusová stanica – Sídliisko 1. mája – Vinice – Rodinná oblasť, rázcestie

Parkovanie

So spoločnosťou EEI s.r.o., Laurinská 18, Bratislava, IČO 35871113 má mesto Vranov nad Topľou uzatvorené zmluvy o nájme a prevádzkovaní platených parkovísk a o nájme pozemkov.

Zmluvou boli ponechané do nájmu platené parkoviská na území mesta: na Námestí slobody od daňového úradu po SLSP, na Ulici Dr.C.Daxnera pred Mestskou športovou halou, parkovisko pri ELA Markete, parkovisko oproti Bazilike minor, parkovisko za poštou, parkovisko pri Babylone, parkovisko pri Obradnej sieni, parkovisko na Ul.

Pribinovej, parkovisko pri MsDK, parkovisko pred CVČ, parkovisko na Ul.Hviezdoslavovej, parkovisko na Ul. B. Němcovej za účelom užívania a prevádzkovania platených parkovísk podľa platného VZN.

Parkovacie automaty sú inštalované na jestvujúcich parkoviskách, elektronický navádzací a informačný systém je vybudovaný čiastočne. Záchytné parkovisko doposiaľ vybudované nie je. Je zabezpečené parkovanie prostredníctvom SMS. EEI vybavila stanicu Mestskej polície Vranov n.T. technickými prostriedkami pre efektívnu kontrolu dodržiavania zavedenej organizácie statickej dopravy.

Železničná doprava

Na začiatku nového tisícročia význam železničnej dopravy v meste zaostáva za cestnou dopravou. Mesto je priamo napojené na železniciu v smere Prešov – Vranov nad Topľou – Humenné. Železničným spojením Prešov – Kysak sa napája na hlavnú železničnú trasu Slovenska. Zabezpečovaná je osobná i nákladná doprava. Kultúrnosť cestovania zvýšila rekonštrukcia budovy železničnej stanice. Prijemnou novinkou v železničnej preprave pre obyvateľov mesta je zavedenie rýchlikov prechádzajúcich cez Vranov nad Topľou do Bratislavy.

Na rozhraní sídlisk Lúčna a Juh, pri napojení siete miestnych komunikácií na cestu I/18 je navrhované vybudovanie novej železničnej zastávky Juh vrátane záchytného parkoviska s kapacitou cca 300 automobilov.

V zmysle Zadania gerelu dopravnej infraštruktúry prešovského kraja medzi Trate vnútroštátneho a nadregionálneho významu patrí: Prešov - Vranov - Strážske - Humenné - Medzilaborce - Palota - Lupkow (PR) do času realizácie „Pobaltského koridoru“ má aj medzinárodný význam s čiastočnou prevádzkou osobnej a nákladnej dopravy. Zámerom je úsek Bánovce nad Ondavou - Strážske - Humenné elektrifikovať a úsek Strážske - Humenné zdvojkolajniť, - Prešov - Vranov nad Topľou - Strážske, zámerom je elektrifikovať.

Letecká doprava

Letisko Vranov- Čemerné patrí medzi letiská pre letecké práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve.

Nemotorová doprava

Rozvoj cyklistickej dopravy a cykloturistiky je spracovaný na národnej úrovni. Cieľom národnej cyklostratégie je na úrovni štátu, samosprávnych krajov i jednotlivých miest a obcí postupne dosiahnuť efektívne začlenenie cyklistickej dopravy do dopravných systémov, čo prispeje k uznaniu cyklistickej dopravy ako rovnocenného druhu dopravy a jej integrácie s ostatnými druhmi dopravy. Cieľom je dospieť k redukcii negatívnych dôsledkov automobilovej dopravy a k celkovému zlepšeniu životného prostredia a kvality života obyvateľstva.

V územnom pláne PSK sú riešené cyklistické koridory, ktoré kopírujú cykloturistické magistrály a je v ňom zachytený koridor medzinárodnej cyklistickej trasy EuroVelo 11. Pripravuje sa návrh konceptu nového územného plánu VUC, v ktorom sa počíta so zapracovaním tzv. Kostrovej siete cyklistických komunikácií, kde budú zohľadnené regionálne prepojenia a táto Kostrová sieť PSK bude pokračovaním a napojením na cyklotrasu EuroVelo 11. Jej súčasťou je v rámci okresu Vranov nad Topľou prepojenie Vranova nad Topľou a Stropkova. Kostrová sieť PSK je plánovaná v dĺžke 860 km a je hotová v rozsahu 42 %, čo je takmer 350 km. Obsahuje podrobný popis vedenia jednotlivých koridorov, textovú časť, výškové profily trás, navrhnuté technické opatrenia a zdôvodnenie výberu trasy, ktoré sú v súlade s podmienkami ECF (Európska cyklistická federácia). Kostrová sieť PSK je napojená na EuroVelo 11 a spája všetky okresné mestá v PSK vrátane mesta Vranov nad Topľou.

Cyklistická doprava spočíva v zabezpečení rýchleho a bezpečného prepojenia dvoch a viacerých lokalít, medzi jednotlivými sídlami za účelom bezpečnej a rýchlej prepravy do zamestnania, školy, za službami, občianskej vybavenosťou, za kultúrou a pod. Je v záujme samospráv v okrese Vranov nad Topľou zvýšiť kvalitu života obyvateľov aj prostredníctvom plánovania a budovania cyklistickej infraštruktúry ako udržateľnej mobility pracovnej sily a podpory cestovného ruchu.

Vo Vranovskom okrese sú zakreslené 3 vetvy, z toho jedna je priamym napojením na Kostrovú sieť PSK s východným bodom vo Vranove nad Topľou a prepojením na Stropkov. V súčasnosti je táto trasa napojenia prioritnou oblasťou riešenia cyklistickej komunikácie.

Cyklotrasa Vranov nad Topľou - RO Domaša v k.ú. Vranov nad Topľou

Navrhovaná nová cyklistická trasa v k.ú. Vranov nad Topľou bude súčasťou cyklistickej trasy Vranov nad Topľou - RO Domaša a zároveň aj súčasťou Kostrovej siete cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji - Vetvy P7 - DuklaDomaša a čiastočne Vetva P5 Vranovská. Výber koridoru je riešená v prvom ohľade ako prepojenie destinácií cestovného ruchu Dukla a Domaša. V tomto území bol vypracovaný koncept cyklotrasy Ondava, ktorý zároveň navrhuje prepojenia smerom na Košický kraj pozdĺž rieky Ondava a napojenie na Zemplínsku Šíravu. Predmetný úsek Vranov nad Topľou - RO Domaša prepája okresné mesto s rekreačnou oblasťou resp. vodnou nádržou Domaša. Celá nádrž má veľký vodohospodársky význam s polyfunkčným charakterom: regulácia prítokov vôd do Východoslovenskej nížiny, zásobáreň úžitkovej vody a perspektívne aj pitnej vody a využitie na rekreačné účely. Ponúka hlavne v letných mesiacoch širokú možnosť ubytovania, športu a služieb. Niektoré ubytovacie zariadenia sú prevádzkované celoročne. Vetva P7 od k.ú. Vranov nad Topľou pokračuje do obce Sedliská, okolo hradu Čičva z 13. storočia v smere na Benkovce a Slovenskú Kajňu. Stavba resp. úsek Vetvy P7 v rozsahu Vranov nad Topľou - RO Domaša končí na ceste III/3635, ktorá pokračuje k vodnej nádrži cca 2km pred najbližším strediskom Zelená lagúna. Realizáciou predmetnej stavby sa prispeje k rozvoju cyklistickej dopravy v regióne obcí medzi Vranovom nad Topľou a Domašou, zvýši sa dostupnosť a prístupnosť nových lokalít pre cyklistov, a vytvoria sa podmienky pre pohyb a športové aktivity. Jej cieľom je vytvorenie podmienok pre bezpečný a pohodlný pohyb cyklistov. Výstavbou cyklotrasy sa má zabezpečiť schopnosť plynulého a bezpečného prejazdu cyklistov v danom území. Zrealizovaním projektu sa zvýši bezpečnosť všetkých účastníkov dopravy, prioritne cyklistov.

Moderné technológie

V cestnej doprave sa každoročne zvyšuje počet dopravných prostriedkov na cestách s čím sú spojené mnohé negatívne javy. Je to predovšetkým vzrastajúci počet dopravných nehôd, ohrozenie zdravia a života ľudí a dopravné kongescie, kolapsy, problémy s parkovaním a ďalšie negatívne dopady. Mesto teda nevyhnutne potrebuje prijímať rozhodnutia a tvoriť politiku v rámci regulácie dopravy na základe reálnych dát (v súčasnosti mesto nezberá reálne a komplexné údaje, ktoré by jednoznačne stanovili závery alebo definovali javy).

V súčasnosti, ak chce mesto aspoň čiastočne monitorovať dynamickú dopravu a statickú dopravu (parkovanie), je odkázané na monitorovanie tak, že meranie sa zabezpečí napr. raz ročne prostredníctvom študentov alebo dohodárov, ktorí monitorujú relevantné údaje (počet áut, typ a podobne) zápisom "na papier". Takéto údaje však nie sú komplexné a nie je na ich základne možné realizovať relevantné závery. S dopravou je úzko spätá oblasť lokálnych environmentálnych ukazovateľov (hlučnosť, prašnosť, emisie znečisťujúcich látok a prvkov, teplota, vibrácie a pod.). Zlepšenie rozhodovacích procesov v oblasti dynamickej a statickej dopravy má dopad aj na zlepšenie situácie v oblasti ochrany ovzdušia a podporu ochrany prírody a krajiny priamymi aj nepriamymi prostriedkami. Environmentálne ukazovatele sa v priebehu dňa menia a podanie aktuálnej informácie má veľký vplyv aj na zdravie občanov, hlavne tých, ktorí trpia rôznymi respiračnými ochoreniami. V súčasnosti sa v meste nemerajú environmentálne ukazovatele. Nakoľko v okolí mesta sú identifikované dve environmentálne záťažové, ako aj z dôvodu, že mesto Vranov nad Topľou nemá vybudovaný obchvat a je tranzitným mestom, je nutné aby sa začali lokálne merať environmentálne ukazovatele a začali sa monitorovať mikro častice. Následne môže prísť k prijímaniu rozhodnutí v rámci dopravy a tranzitu. Dôležitou súčasťou pre občanov je aj zabezpečenie bezpečnosti na verejných priestranstvách, ktoré zahŕňajú verejný poriadok v meste, poskytovanie ochrany obyvateľstvu pred ohrozením života a zdravia, dbanie o dodržiavanie poriadku, čistoty, hygieny na verejných priestranstvách a dbanie na ochranu životného prostredia. V meste sú za účelom zabezpečenia monitorovania verejných priestranstiev mestskou políciou inštalované kamery, ktorú sú staršieho dáta a nie je možné ich považovať za IoT prvky. Tieto kamery nedisponujú SW resp. funkcionalitami, ktoré by merali, analyzovali alebo vyhodnocovali dané záznamy (online, alebo offline). Dôležitou súčasťou tvorby politik mesta je rozhodovanie o investíciách teda aj o rozpočte mesta (proces tvorby rozpočtu). Rozpočet mesta, tak ako každý iný rozpočet, má svoje obmedzenia a limity. V rámci rozvoja infraštruktúry napr. v oblasti dopravy (alebo akejkoľvek inej oblasti) je teda nevyhnutné poznať relevantné údaje a rozhodovať sa správne – investovať do rozvoja tam, kde to je najviac potrebné a efektívne a

naopak neinvestovať tam, kde investícia neprinesie úžitok. Ide o prierezovú oblasť, ktorá sa dotýka všetkých uvedených oblastí a na jej efektívnejšiu realizáciu je dôležitá spolupráca mesta s ostatnými zainteresovanými osobami.

Z pohľadu potrieb konceptu Smart City nemá mesto vytvorenú nijakú koncepčnú IKT architektúru. V súčasnosti v správe mesta nie sú nasadené riešenia v oblasti internetu vecí s výnimkou kamier (od analógových, IP, HD až Full HD) v meste pre účely zabezpečenia základného monitorovania verejných priestranstiev mestskou políciou. Tieto kamery však nedisponujú SW resp. funkcionalitami, ktoré by merali, analyzovali alebo vyhodnocovali dané záznamy (online alebo offline). V oblasti energetickej efektívnosti má mesto nainštalované priebehové merania na 19 objektoch, avšak bez akéhokoľvek prístupu k údajom. Mesto používa informačný systém SRS (IIS MIS) ako ekonomický informačný systém, ktorý pokrýva celú agendu mesta súvisiacu s plnením rozpočtu, získavaním prehľadov o daniach a miestnych poplatkoch, či o stave čerpania prostriedkov a plní tiež funkciu registratúry. Potrebné informácie publikuje na webovom portáli mesta, kde zverejňuje aj informácie z elektronickej úradnej tabule. Mesto tiež poskytuje aj mobilnú aplikáciu „V obraze“, kde prezentuje atraktívnu formou dôležité informácie pre občana, pripravované akcie, pozerať oznamy z úradnej tabule. Zároveň mesto poskytuje informácie prostredníctvom webovej stránky mesta. Pre vybavenie elektronických služieb občanov a podnikateľov poskytuje mesto 0 koncových elektronických služieb prostredníctvom ÚPVS ako aj prostredníctvom špecializovaného portálu. Pre potreby identifikácie a správy geografických údajov používa mesto vybudovaný IS Smartmap.

Životné prostredie

Životné prostredie v mestách sa výrazne odlišuje od okolitej krajiny vo viacerých mikroklimatických charakteristikách ako je teplota, vlhkosť a kvalita ovzdušia. A práve zeleň verejných priestorov zohráva v optimalizácii týchto parametrov hlavnú úlohu. Zvyšuje sa vlhkosť ovzdušia, poskytuje sa tieň, znižujú sa výkyvy teplôt a aj rýchlosť a sila vetra. Množstvo zelene a priestorové vzťahy medzi jednotlivými zelenými plochami majú vplyv na vývoj biodiverzity v mestskom prostredí, čiže rozmanitosť živočíšnych alebo rastlinných druhov.

Zeleň v meste zároveň musí spĺňať určitú funkcionalitu a environmentálne ciele. Zákon NRSR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržania ekologickej stability.

Starostlivosť o úpravu zelene v meste má na starosti oddelenie verejno-prospešných služieb. v spolupráci s oddelením oddelenie životného prostredia.

Vzhľadom na rozlohu sídliskovej zelene, ktorej je takmer 32 ha, parkovej zelene 6 ha a lesoparku 5,5 ha, je jej udržiavanie najmä v jarnom období veľmi náročné. Súčasťou starostlivosti o verejnú zeleň je aj výsadba a starostlivosť o kvetinové záhony, výrub, resp. ošetrovanie drevín rastúcich na území mesta a výsadba nových drevín.

V roku 2022 bol v meste Vranov nad Topľou zrealizovaný projekt s cieľom zlepšenia kvality životného prostredia a kvality života obyvateľov na sídlisku Lúčna. Podarilo sa získať 11 tis. eur v rámci projektu Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska – Zelené obce Slovenska, financovaného z Operačného programu Kvalita životného prostredia.

V jednotlivých častiach sídliska Lúčna bolo postupne vysadených 82 stromov a to 12 borovic lesných, 22 líp malolistých, 16 liesok obyčajných, 12 javorov mliečnych, 12 javorov horských a 8 jaseňov štíhlych.

Podobne boli získané finančné prostriedky na Regeneráciu v ďalšej časti vnútrobloku sídliska Lúčna vo Vranove nad Topľou. V rámci projektu bola prevedená prestavba a modernizácia existujúceho vnútrobloku, oprava existujúceho multifunkčného ihriska, osadil sa nový mobiliár a uskutočnila sa výstavba workoutového a detského ihriska pre obyvateľov mesta. Existujúca zeleň bola doplnená výsadbou nových stromov a okrasných drevín. Pribudlo 60 Javorov mliečnych, 15 Čerešní vtáčích, 26 Liesok obyčajných, 9 Líp malolistých a 8 Javorov horských. Pôvodné trávnaté plochy boli skultivované a dosadené novým trávnyim semenom. Financovanie tohto projektu je zabezpečené z fondov EÚ vo výške 95 % z celkových nákladov a zvyšných 5 % z rozpočtu mesta. Na

zlepšenie bioklímy v horúcich letných dňoch má veľký vplyv aj doplnenie zelene o prvky mobilnej zelene v samozavlažovacích kvetináčoch.

V roku 2007 mesto zriadilo na Toplianskej ulici karanténnu stanicu, ktorá je umiestnená mimo obytnej zóny mesta. Ide o zariadenie s cieľom umiestniť odchytené túlavé zvieratá s neznámym zdravotným stavom najmenej do vykonania nutného ošetrovania a potrebných vyšetrení, testov a preventívnych opatrení potrebných na vylúčenie a predchádzanie choroby prenosnej na iné zviera alebo človeka a slúži pre maximálne 25 odchytených zvierat z územia mesta Vranov n. T. Okrem toho mesto Vranov nad Topľou aktívne spolupracuje s OZ Zvieratá bez domova. Cieľom tejto spolupráce je odchyt a kastrácia mačiek a s tým spojené obmedzenie nekontrolovateľného množenia túlavých mačiek v meste. Výsledkom tejto spolupráce je ochrana čistoty verejných priestranstiev a zelene a zabránenie šírenia chorôb.

Mesto sa stará o údržbu náučného chodníka Bila hura, ktorý sa nachádza v bezprostrednej blízkosti mesta. Prijemná nenáročná trasa chodníka v dĺžke začína v južnej časti mesta pri okružnej križovatke na Námestí Jána Pavla II. a priľahlým lesom vedie až do Lesíka 1. mája. Vhodný je na prechádzky i na poučenie o prírode v okolí nášho mesta. Na 2,5 kilometrovej trase so 70 – metrovým prevýšením je 11 informačných tabúl.

V nadväznosti na náučný chodník Bila hura je kondičný okruh s pracovným názvom kyslíková dráha, ktorý prechádza v určitom úseku cez existujúcu trasu tohto chodníka. Ich spoločnou vstupnou bránou je lesný porast, ktorý sa nachádza v mestskej časti Juh. Celá myšlienka realizácie okruhu spočívala v tom, aby sa okrem turistiky a poznávania prírody mohli ľudia počas svojich prechádzok venovať aj aktívnemu cvičeniu. Táto športová atrakcia s ôsmimi stanovišťami je vybudovaná na úseku dlhom 660 metrov s celkovým prevýšením 40 metrov.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch, ktorý je platný od 1.1.2016. Zákon o odpadoch zaviedol tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov a dovozcov za výrobok od jeho výroby až po jeho spracovanie ako odpadu. Znamená to, že výrobcovia zodpovedajú za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa starajú Organizácie zodpovednosti výrobcov. Obce po uzavretí dohody s organizáciami sú povinné platiť len za vývoz zmiešaného komunálneho odpadu.

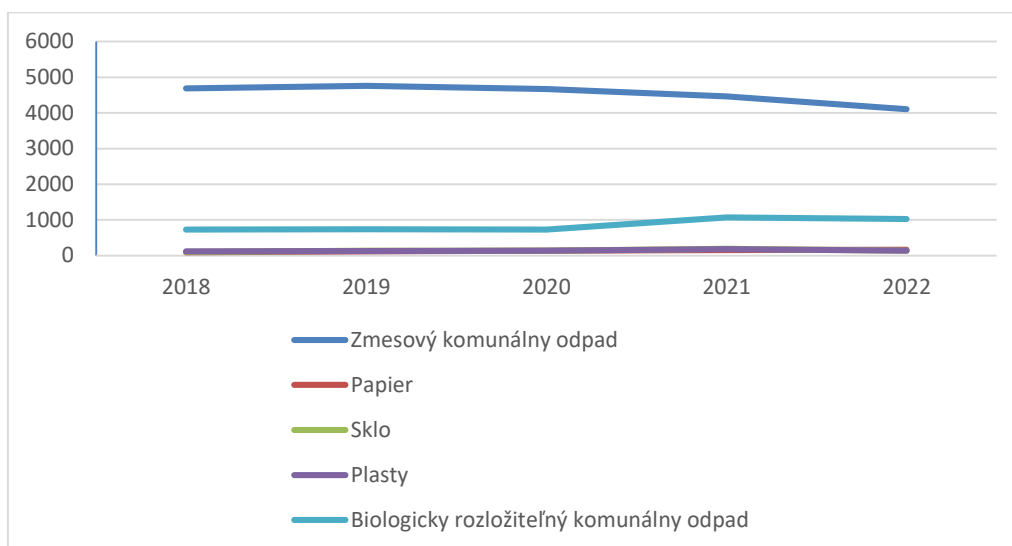
V tabuľke je uvedený druh, množstvo a zdroj komunálnych odpadov vznikajúcich v meste Vranov nad Topľou v predchádzajúcom období s osobitným rozlíšením na zmesový komunálny odpad a na vytriedené zložky komunálnych odpadov vrátane biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

Tabuľka 33 Vývoj vzniku komunálneho odpadu v rokoch 2018 - 2022 na území mesta Vranov nad Topľou

Názov odpadu	Katalógové číslo	Množstvo vyprodukovaných odpadov v tonách				
		2018	2019	2020	2021	2022
Zmesový komunálny odpad	20 03 01	4691,06	4761,97	4672,82	4468,03	4104,22
Papier	20 01 01	91,43	120,18	132,39	152,11	161,52
Sklo	20 01 02	100,41	136,18	132,63	189,68	132,37
Plasty	20 01 39	114,52	130,10	139,17	177,06	136,27
Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	20 01 08 20 02 01	727,15	738,27	728,79	1065,64	1028,17

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Obrázok 22 Vývoj produkcie odpadov

Zdroj: Vlastné spracovanie

V meste Vranov nad Topľou je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, kovov a viacvrstvových kombinovaných materiálov v súlade so zákonom č.79/2015 Z.z. o odpadoch. Mesto vybudovabudovalo halu a sprevádzkovalo zberný dvor na Toplianskej ulici.

Organizácia zberu je nasledovná:

- **Plasty** – v bytovej zástavbe sa plastové odpady zbierajú do 1100 l zberných nádob v počte 117. V zástavbe rodinných domov sa plastové odpady zbierajú do 120 l igelitových vriec. Zber plastových odpadov zo zberných nádob sa uskutočňuje 20 krát ročne a zber igelitových vriec podľa harmonogramu zberu 13 krát.
- **Papier** - v bytovej zástavbe sa odpady z papiera a lepenky zbierajú do 1100 l zberných nádob v počte 117, v zástavbe rodinných domov sa zbierajú do 120 l igelitových vriec. Zber papierových odpadov zo zberných nádob sa uskutočňuje 13 krát za rok a zber igelitových vriec podľa harmonogramu zberu 13 krát.
- **Sklo** - v bytovej zástavbe sa odpady zo skla zbierajú do 1100 l zberných nádob v počte 117, v zástavbe rodinných domov sa zbierajú do 120 l igelitových vriec. Zber sklenených odpadov zo zberných nádob sa uskutočňuje 13 krát za rok a zber igelitových vriec podľa harmonogramu zberu 13 krát.
- **Kovy** - v bytovej zástavbe sa kovové odpady zbierajú do 1100 l zberných nádob v počte 117 so zberom, v zástavbe rodinných domov sa zbierajú do 120 l igelitových vriec. Zber kovových odpadov zo zberných nádob sa uskutočňuje 20 krát za rok a zber igelitových vriec podľa harmonogramu zberu 13 krát.

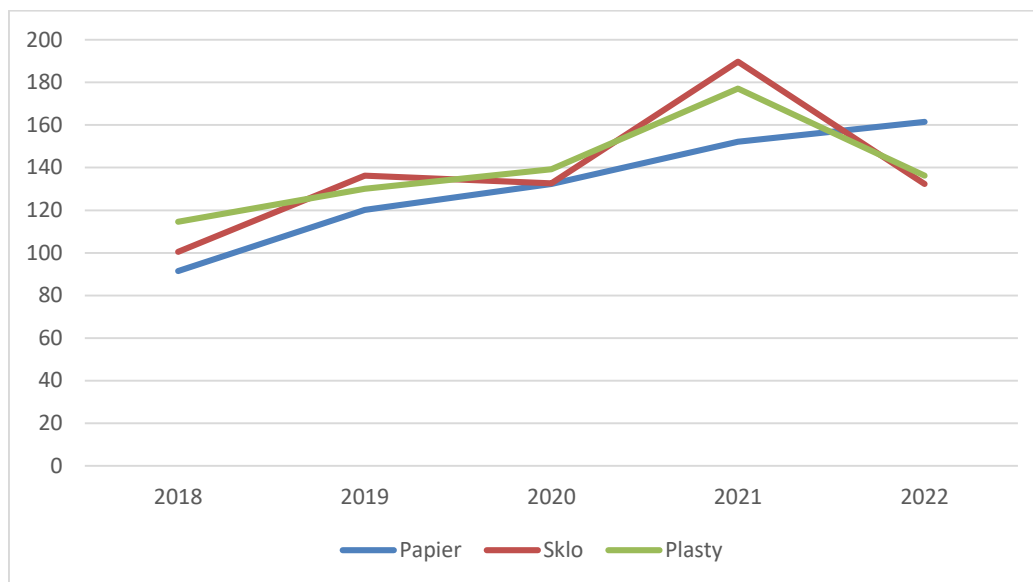
Tabuľka 34 Produkcia vytriedených zložiek komunálneho odpadu

Názov odpadu	Katalógové číslo	Množstvo vyprodukovaných odpadov v tonách				
		2018	2019	2020	2021	2022
Papier	20 01 01	91,43	120,18	132,39	152,11	161,52

Sklo	20 01 02	100,41	136,18	132,63	189,68	132,37
Plasty	20 01 39	114,52	130,10	139,17	177,06	136,27

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Obrázok 23 Vývoj množstva separovaného odpadu

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky a grafu je zrejmé, že separovanie papiera má stúpajúcu tendenciu, naopak separácia plastov má klesajúci trend, nakoľko Slovensko zaviedlo od 1.januára 2022 zálohovanie fliaš a plechoviek, čiže ich spätný výkup.

Triedený zber biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu

Obyvatelia mesta Vranov nad Topľou žijúci v bytovej zástavbe môžu biologicky rozložiteľné komunálne odpady odovzdať do 240 l zberných nádob, ktorých je v meste celkovo 115 kusov. Obyvatelia žijúci v zástavbe rodinných domov odovzdávajú biologicky rozložiteľné komunálne odpady do 120 l igelitových vriec, pričom ich zber je vykonávaný každý pondelok s tým, že občan sa nahlási na zber do piatku predchádzajúceho týždňa.

Občania v zástavbe rodinných domov taktiež dostali do užívania 720 l kompostéry slúžiace na kompostovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

V tabuľke je zaznamenaná produkcia biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov (BRKO) v meste Vranov nad Topľou v období rokov 2018-2022. Z tabuľky je zrejмый rastúci trend produkcie BRKO:

Tabuľka 35 Produkcia biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov

Názov odpadu	Katalógové číslo	Rok	Množstvo vyprodukovaných odpadov v tonách
Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	20 01 08 20 02 01	2018	717,15
		2019	738,27
		2020	728,79
		2021	1035,64
		2022	1028,17

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Z nebezpečného odpadu je v meste zavedený separovaný zber žiaroviek, elektronických a elektrických zariadení.

Tabuľka 36 Separovaný zber odpadu v meste Vranov nad Topľou kategórie „N“

Katalógové číslo	Rok - množstvo odpadu v tonách				
	2018	2019	2020	2021	2022
200136 – elektronické zariadenia	14,29	12,73	2,82	12,39	3,23
200135 – elektronické zariadenia	9,92	4,96	7,95	7,14	0,41
200123 - elektrické a elektronické zariadenia	8,87	15,97	7,49	8,64	9,00
Spolu	33,08	33,66	18,26	28,37	12,64

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Mesto Vranov nad Topľou využíva pri nakladaní s komunálnym odpadom skládky odpadov uvedené v tabuľke.

Tabuľka 37 Využívané skládky odpadov

Názov skládky	katastrálne územie	prevádzkovateľ	skládkované odpady
Skládka odpadov Myslina - Lúčky	Myslina	Ekoservis s.r.o.	OO

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Tabuľka 38 Využívané kompostárne

Firma	prevádzka	začiatok prevádzky	povolené odpady
EBA a.s.	Strážske		OO

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Tabuľka 39 Využívané zberové spoločnosti

Firma	prevádzka	zbierané druhy odpadov
Marius Pedersen a.s. Trenčín	Vranov nad Topľou	OO, NO

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Tabuľka 40 Využívané zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov

Prevádzkovateľ	Sídlo	Prevádzka	Zhodnocované odpady	Činnosť R1 - R13, D1 - D15
FINEKOL s.r.o.	Mlynčeky 146		OO, NO	R3
V.O.D.S., a.s.,	Podnikateľská 2, Košice	Kechnec	OO	R4

Vetropak Nemšová, s.r.o.	Železničná 207/3, Nemšová	Nemšová	OO	R5
General Plastic, s.r.o.	Priemyselný areál 3677, Kolárovo	Kolárovo	OO	R3
PETKA CZ, a.s.	U Vlečky 592		OO	R3

Zdroj: Mesto Vranov nad Topľou, MsÚ

Ochrana pred povodňami

V rámci povodňovej ochrany bol realizovaný projekt Prečerpávacía stanica dažďových vôd na Ul. B. Němcovej zameraný na realizáciu protipovodňových opatrení a prečerpávanie vôd zo záplav pri intenzívnej zrážkovej činnosti v zaplavovaných územiach. Prečerpávacía stanica čerpá dažďovú vodu a odvádza ju výtlakom naspäť do vodného toku Čičavka.

Ovzdušie

Ovzdušie na území mesta je charakterizované ako stredne znečistené. Hlavným znečisťovateľom je doprava, ktorá je smerovaná vo veľkej miere cez stred mesta (najmä osobné autá a autobusy). V meste je umiestnená jedna monitorovacia stanica ovzdušia v správe SHMÚ Košice. V roku 2013 boli v rámci PSK 2 oblasti riadenia kvality ovzdušia, pričom jednou z nich je oblasť územia mesta Vranov nad Topľou a obce Hencovce, Kučín, Majerovce, Nižný Hrabovec a Kladzany.

Medzi najväčších znečisťovateľov ovzdušia okresu Vranov nad Topľou patrí BUKÓZA ENERGO, a.s. Vranov nad Topľou a BUKOCEL a.s. Hencovce.

V meste sa nenachádzajú veľké zdroje znečistenia ovzdušia. Na území mesta sa nachádza 1 prevádzkovateľ stredného zdroja - firma MTH. Malé zdroje znečistenia nemajú vplyv na kvalitu ovzdušia v meste, pretože takmer všetky spaľujú zemný plyn.

Zníženie znečistenia ovzdušia v meste prebehlo aj prostredníctvom zvýšenia kvality čistenia pomocou čistiacej techniky spĺňajúcej požadované technické parametre. Došlo k nákupu čistiacej techniky a to postrekových cisterien a čistiacich vozov.

Ekonomický rozvoj a zamestnanosť

Podnikanie a služby

Mesto Vranov nad Topľou je ekonomickým centrom okresu. Je tu sústredená väčšina výrobných podnikov, bankových inštitúcií, služieb a zároveň vytvorených aj najviac pracovných príležitostí. K nosným odvetviám priemyslu v meste a regióne patria drevársky a textilný, zastúpený je aj strojársky, stavebná výroba i výroba plastov.

Priemyselný park

V roku 2008 bol zrealizovaný a pripravený na vstup investorov Priemyselný park Vranov nad Topľou – FEROVO, ktorý sa nachádza po pravej strane výjazdu (výpadovke) z mesta Vranov nad Topľou. Mesto začalo s touto výstavbou vo februári 2008 a ukončilo ju v októbri rovnakého roku.

V rámci výstavby parku bola vybudovaná: kompletná infraštruktúra (vodovodné, kanalizačné a plynové potrubie, trafostanica) na výstavbu a prevádzku nových hál investorov, hlavná komunikácia v areáli priemyselného parku vrátane prístupovej cesty, veľké parkovacie a odstavné plochy, oplotenie celého areálu parku so vstupnou

vrátnicou pre strážnu službu, ktorá v súčasnosti zabezpečuje nepretržitú ochranu celého areálu. Stavba bola financovaná z fondov EÚ vo výške 95 % z týchto nákladov a vlastných prostriedkov mesta vo výške 5%.

Priemyselný park Vranov nad Topľou – FEROVO

Zdroj: www.vranov.sk

Mesto Vranov nad Topľou ponúka na priamy nájom pozemky v areáli Priemyselného parku Ferovo vo Vranove nad Topľou o celkovej výmere 140 000 m² na výstavbu priemyselných výrobných hál a prevádzok.

Kritéria:

- výšku nájomného schvaľuje MsZ
- doba nájmu min. 15 rokov
- povinnosť investovať do výstavby výrobných hál vlastné zdroje
- povinnosť vytvoriť pracovné miesta

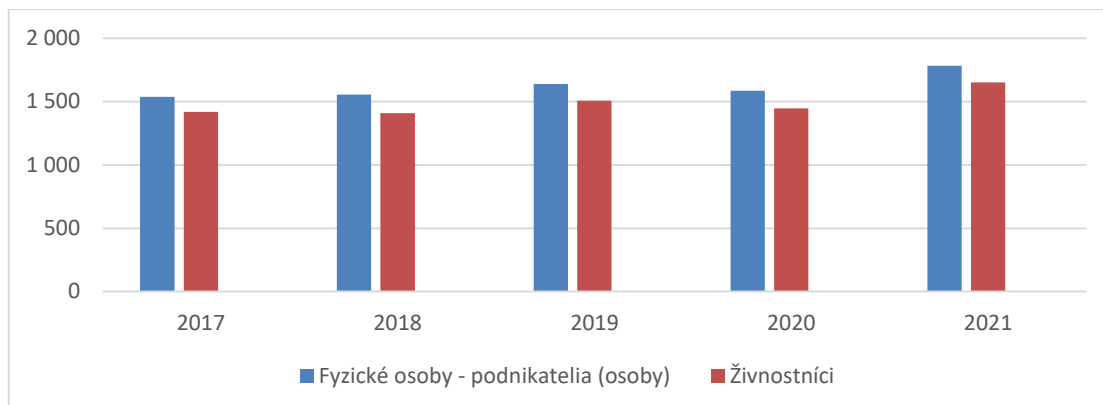
Mesto Vranov nad Topľou každoročne organizuje tradičné predajné trhy – jarmoky. Na jarmokoch je prezentovaná zo strany predajcov široká ponuka tovaru (hračky, cukrovinky, kožené výrobky, módne oblečenie, bižutéria, bytové doplnky, výrobky z dreva, remeslá, domáce potreby, knihy, elektronika, kozmetika, záhradná technika, chovateľské potreby, automobily). Stánky s občerstvením, grilovanými špecialitami, burčiakom, medovinou a zábavnými atrakciami sú neoddeliteľnou súčasťou. Zúčastňuje sa ich takmer 200 predajcov zo Slovenska, Poľska, Česka a Maďarska.

Tabuľka 41 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem

	2017	2018	2019	2020	2021
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	1 538	1 556	1 638	1 586	1 784
Živnostníci	1 420	1 409	1 508	1 446	1 651

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Obrázok 24 Fyzické osoby/podnikatelia a živnostníci

Zdroj: Vlastné spracovanie

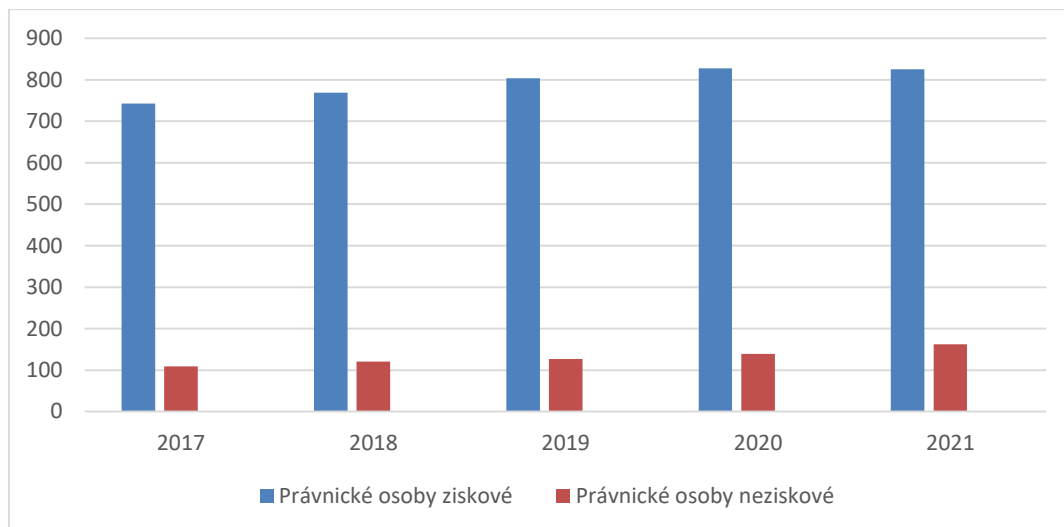
Na základe údajov v Grafe č.24 konštatujeme, že od roku 2017 počet podnikateľov a živnostníkov mierne stúpал, v roku 2020 ich počet mierne klesol z dôvodu pandemickej situácie, následne v roku 2021 začal ich počet opäť stúpať.

Tabuľka 42 Právnické osoby

	2017	2018	2019	2020	2021
Právnické osoby spolu	852	890	931	967	987
Právnické osoby ziskové	743	769	804	828	825
Právnické osoby neziskové	109	121	127	139	162

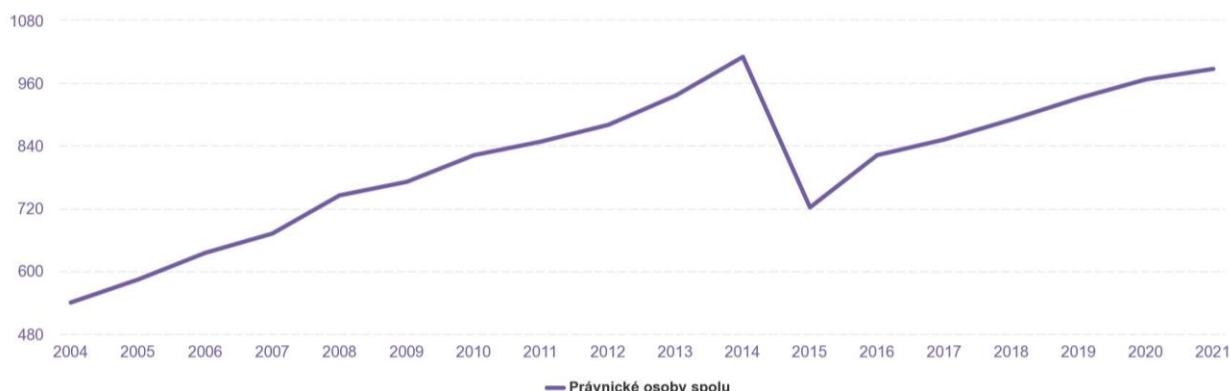
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Obrázok 25 Právnické osoby ziskové a právnické osoby neziskové

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 26 Právnické osoby spolu

Zdroj: www.mojaobec.sk

Graf č.26 pojednáva o vývoji právnických osôb od roku 2004 do roku 2021 a zahŕňa právnické osoby ziskové a právnické osoby neziskové spolu.

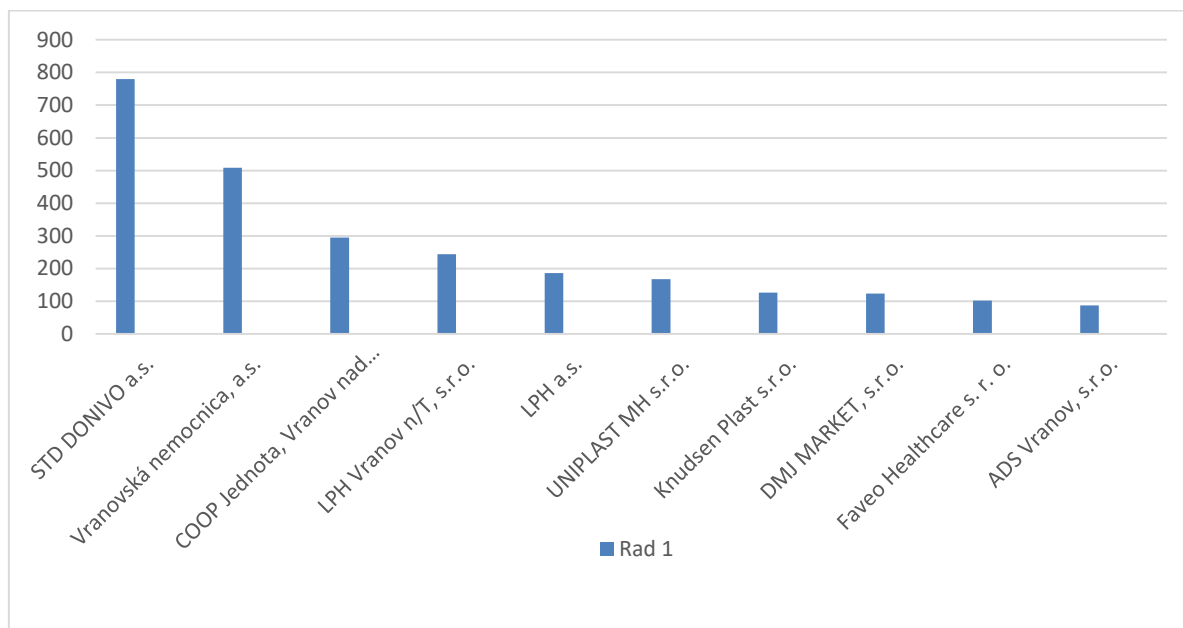
Tabuľka 43 Zoznam 10 najvýznamnejších zamestnávateľov podľa ročného obratu (2021) a počtu zamestnancov

P.č.	Názov	Počet zamestnancov	Odvetvie
1.	STD DONIVO a.s.	780	Cestná doprava
2.	Vranovská nemocnica, a.s.	508	Zdravotníctvo
3.	COOP Jednota, Vranov nad Topľou, sd	295	Maloobchod
4.	LPH Vranov n/T, s.r.o.	244	Výroba plastov
5.	LPH a.s.	186	Výroba plastov
6.	UNIPLAST MH s.r.o.	168	Výroba plastov
7.	Knudsen Plast s.r.o.	126	Výroba plastov

8.	DMJ MARKET, s.r.o.	124	Veľkoobchod
9.	Faveo Healthcare s. r. o.	102	Textilný priemysel
10.	ADS Vranov, s.r.o.	87	Oprava motorových vozidiel

Zdroj: MsÚ

Obrázok 27 Desať najvýznamnejších zamestnávateľov podľa ročného obratu (2021) a počtu zamestnancov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 44 Zoznam podnikateľských subjektov na území mesta Vranov nad Topľou

Por.č.	Názov zamestnávateľa	Adresa	Počet zamestnancov	Prevažujúca činnosť
1.	STD DONIVO a.s.	Mlynská 1346, 093 01 Vranov n.T.	500-999	Cestná doprava
2.	Vranovská nemocnica, a.s.	M. R. Štefánika 187/177 B	500-999	Zdravotníctvo
3.	COOP Jednota, Vranov nad Topľou, sd	Námestie slobody 79, 093 01 Vranov n.T.	100-149	Maloobchod
4.	M.I.S. SLOVAKIA, spol. s r.o.	Toplianska 1800/1A, 093 01 Vranov n.T.	100-149	Textilný priemysel
5.	Mesto Vranov nad Topľou	Dr. C. Daxnera 87, 093 01 Vranov n.T.	250-499	Samospráva
6.	LPH Vranov n/T, s.r.o.	Pod Dolami 838, 093 02 Vranov n.T.	200-249	Výroba plastov
7.	UNIPLAST MH s.r.o.	Herľanská 547, 093 03 Vranov n.T.	150-199	Výroba plastov
8.	SAD Humenné, a.s. OZ Vranov n/T.	Mlynská 1345, 093 01 Vranov n.T.	nezistené	Cestná doprava
9.	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou	Námestie slobody 5, 093 01 Vranov n.T.	nezistené	Sociálne veci
10.	Lesy Slovenskej republiky, š.p., OZ Vranov n.T.	Čemernianska 136, 093 03 Vranov n.T.	nezistené	Lesníctvo
11.	Knudsen Plast s.r.o.	Herľanská 547, 093 03 Vranov n.T.	100-149	Výroba plastov
12.	DMJ MARKET, s.r.o.	Budovateľská 1288	100-149	Veľkoobchod
13.	ADS Vranov, s.r.o.	Mlynská 1345, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Oprava a údržba motorových vozidiel
14.	Stredná odborná škola	A. Dubčeka 963/2, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Školstvo
15.	Faveo Healthcare s. r. o.	Budovateľská 1275, 093 01 Vranov n.T.	100-149	Textilný priemysel
16.	Základná škola	Bernolákova 1061, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Školstvo
17.	Základná škola Sídl. II, Vranov nad Topľou	Sídl. II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou	50-99	Školstvo
18.	LPH a.s.	Pod Dolami 838, 093 02 Vranov n.T.	150-199	Výroba plastov
19.	Základná škola	Kukučínova 106, 093 01 Vranov n.T.	25-49	Školstvo
20.	STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA DREVÁRSKA	Lúčna 1055, 093 01 Vranov n.T.	25-49	Školstvo
21.	Gymnázium	Dr. C. Daxnera 88, 093 01 Vranov n.T.	25-49	Školstvo

22.	Cirkevná spojená škola	Školská 650, 093 02 Vranov n.T.	25-49	Školstvo
23.	Základná škola Lúčna	Nám. Jána Pavla II 827/26, 093 01 Vranov nad Topľou	50-99	Školstvo
24.	Spojená škola internátna	M.R. Štefánika 140, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Školstvo
25.	AMIDO -EXQUISIT s.r.o.	Herľanská 547, 093 03 Vranov n.T.	50-99	Textilný priemysel
26.	GASMONTA s.r.o.	Herľanská 1070, 093 03 Vranov n.T.	25-49	Široký rozsah činností
27.	Okresný súd Vranov nad Topľou	M.R. Štefánika 874, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Súdnictvo
28.	BETPRES, s.r.o.	B. Nemcovej 1698, 093 01 Vranov n.T.	25-49	Stavebná výroba
29.	Základná škola Juh 1054 Vranov nad Topľou	Sídl. Juh 1054, 093 01 Vranov nad Topľou	50-99	Školstvo
30.	Spojená škola	Budovateľská 1309, 093 01 Vranov n.T.	50-99	Školstvo
31.	MTH REMONT, s.r.o.	Duklianskych hrdinov 1129/46, Vranov n.T.	25-49	Výroba železničných lokomotív a vozového parku
32.	TECAK-KOVO, s.r.o.	Pod dolami 2628, Vranov n/T	10-19	Kovovýroba
33.	VVS a.s.	Mlynská 1348, Vranov n/T	nezistené	Vodárenská spoločnosť
34.	SENATOR SK s.r.o.	Čemernianska 192, Vranov n/T	10-19	Výroba dverí, okien
35.	Sociálna poisťovňa	Rázusova 128, Vranov n/T	nezistené	Inštitúcia
36.	Okresný úrad	Námestie slobody 5	nezistené	Inštitúcia
37.	Obchodná akadémia	Dr. C. Daxnera 88, Vranov n.T.	20-24	školstvo
38.	MOUREZ s.r.o. Vranov n.T.	B. Němcovej 1143	20-24	Nákladná cestná doprava
39.	ELA VRANOV s.r.o.	Budovateľská 1289,	20-24	Maloobchod so železiarskym tovarom
40.	ITES Vranov, s.r.o.	Čemernianska 137	25-49	Výroba ostatného nábytku
41.	WINTEX s.r.o.	Budovateľská 1290	25-49	Veľkoobchod s odevmi a obuvou
42.	POLNONÁKUP VRANOV, s.r.o.	Železničná 4 093 03	10-19	Služ.súvis.so zber.úrody
43.	FÉNIX, spol. s r.o.	M.R.Štefánika 1181/210B	10-19	Činnosti špeciálnej lekárskej praxe
44.	GRUND VRANOV N.T., s.r.o.	Makovická 934/16	10-19	Výstavba obytných a neobytných budov

45.	EKOSPOL Vranov s. r. o.	Budovateľská 2563	10-19	Veľkoobchod s odpadom a šrotom
46.	Zariadenie pre seniorov	Sídliisko 1. mája č.73	50-99	Sociálne služby
47.	Základná škola	Lúčna 827/26,	50-99	Základné školstvo
48.	Základná umelecká škola	A. Dubčeka 880,	25-49	Umelecké vzdelávanie
49.	Regionálna veterinárna a potravinová správa Vranov nad Topľou	Kalinčiakova 879	10-19	Podpora a usmerňovanie ekonomiky

Zdroj: MsÚ

V meste Vranov nad Topľou j registrovaných 12 neziskových organizácií, 170 občianskych združení a 4 záujmové združenia právnických osôb.

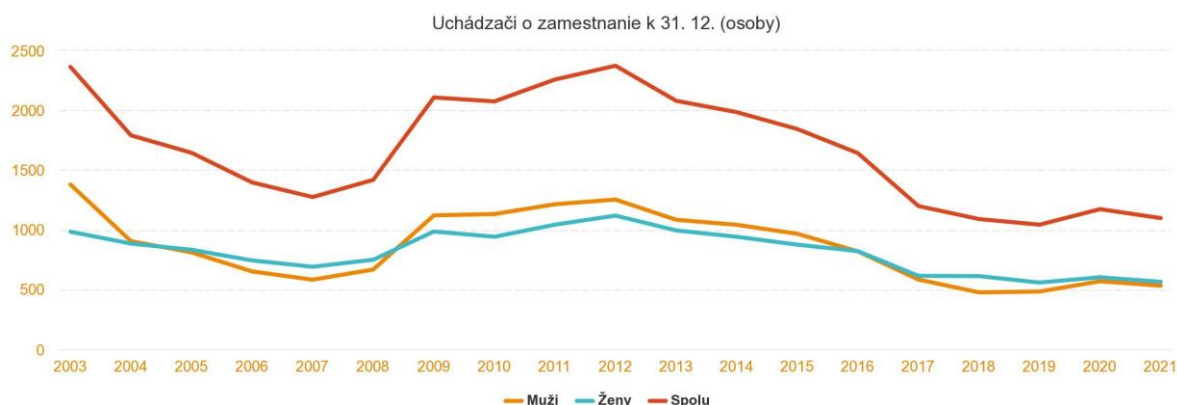
Obchodná sieť v meste:

Supermarket Jednota, Námestie slobody 79
Hypermarket Tesco, Duklianskych hrdinov 2631
Billa, Hronského 2497
Lidl, Duklianskych hrdinov 2632
Kaufland, Dlhá 497.

Uchádzači o zamestnanie

Nezamestnanosť v Prešovskom kraji je dlhodobo vyššia oproti celkovej evidovanej nezamestnanosti v SR. Za posledných 10 rokov bola najnižšia v roku 2019. V nasledujúcich dvoch rokoch sa mierne zvyšovala, čo bolo s najväčšou pravdepodobnosťou dôsledkom pandemickej situácie.

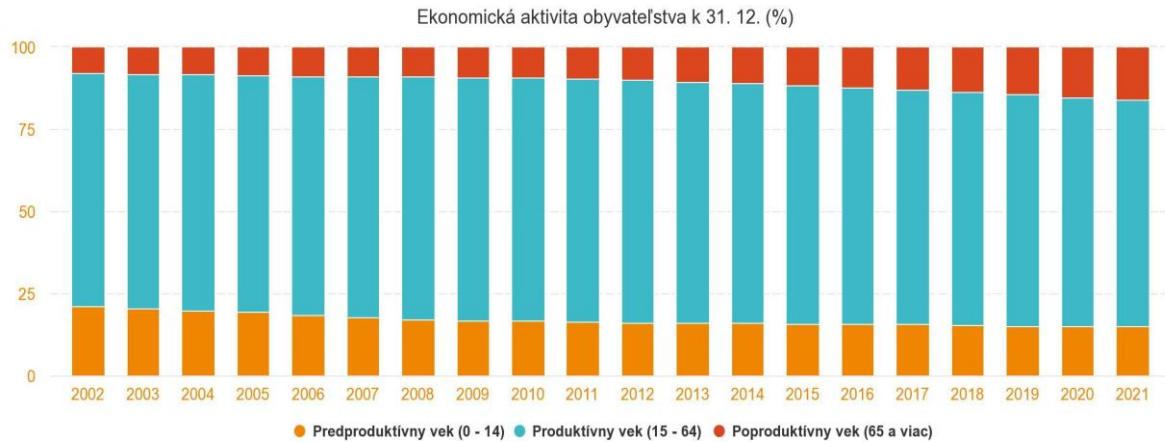
Obrázok 28 Uchádzači o zamestnanie k 31.12

Zdroj: www.mojaobec.sk

Na nasledujúcom Grafe č.29 môžeme sledovať ekonomickú aktivitu obyvateľstva za posledných 19 rokov od roku 2002 do roku 2021. Z uvedeného grafu je zrejmé, že v sledovanom období sa postupne mierne znižovali počty predproduktívneho a produktívneho veku, naopak na dvojnásobok sa zvýšil počet oôb poproduktívnom veku. Od roku 2002 rastie index starnutia populácie.

Obrázok 29 Ekonomická aktivita obyvateľstva k 31.12.

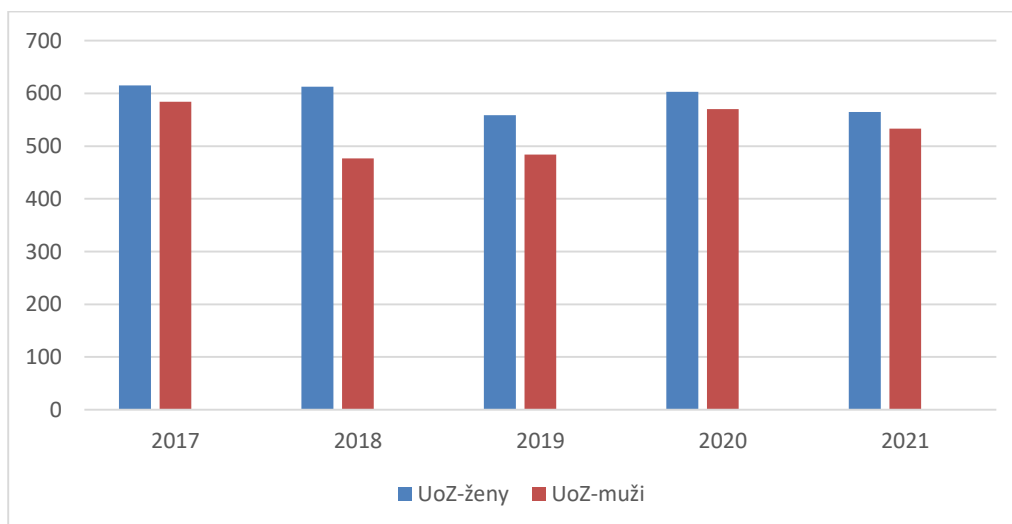
Zdroj: www.mojaobec.sk

Tabuľka 45 Dlhodobo evidovaní UoZ

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	1 199	1 090	1 043	1 173	1 098
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie/ženy	615	613	559	603	565
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie/muži	584	477	484	570	533

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Obrázok 30 Vývoj počtu UoZ

Zdroj: vlastné spracovanie

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. V priemere mesto mesačne zamestnáva v spolupráci s ÚPSVaR 80 evidovaných nezamestnaných.

Cestovný ruch

Na základe Regionalizácie cestovného ruchu v SR, PSK je zastúpený tradičnými regiónmi cestovného ruchu - Hornozemplínsky, Šarišský, Tatranský, ktoré presahujú svojim významom nielen územie kraja ale aj celého Slovenska. Mesto Vranov nad Topľou spadá do Šarišského regiónu cestovného ruchu, subregión strednodobý okolie Vranov nad Topľou a so súborom drevených kostolíkov.

Mesto Vranov nad Topľou je atraktívne aj svojim okolím. Prírodnú západnú hranicu okresu tvorí hrebeň Slanských vrchov, ktoré sú zaujímavé nie len z hľadiska turistiky, ale aj z hľadiska botanického, zoologického a geologického. Na ich teritóriu sa nachádza 14 maloplošných chránených území, veľké množstvo chránených druhov fauny a flóry a takmer kompletná poľovná fauna Slovenska. Rozhodujúcim rekreačným centrom na území okresu je vodná nádrž Domaša. Vodná plocha pri maximálnej hladine zaberá 1422 ha, pri dĺžke 14 km a maximálnej šírke 4 km. Z množstva kultúrnych pamiatok je potrebné spomenúť rímskokatolícky neskorogotický kostol vo Vranove a hrad Čičvu.

Svoju výhodnú geografickú polohu a existujúci prírodný potenciál využije mesto pri realizácii projektu „Turisticko – rekreačné centrum“, ktoré bude situované okolo rieky Topľa v lokalite bývalého letného kúpaliska. Jeho realizácia zvýši atraktivitu mesta vo vzťahu k jeho návštevníkom a turistom.

Ďalším zámerom sledujúcim oživenie cestovného ruchu v meste a vytvorenie miest oddychu pre obyvateľov Vranova bude obnova lesoparku.

V oblasti cestovného ruchu v meste a regióne aktívne pôsobia viaceré združenia. Jedným z nich je aj Združenie cestovného ruchu EKOVALALI, ktorého členom je aj mesto Vranov nad Topľou. Vzniklo za účelom rozvoja aktívneho cestovného ruchu, turizmu a regionálnej infraštruktúry pre prímestskú a vidiecku turistiku a agroturistiku na území vranovského regiónu. Jednou z jeho priorít je budovanie nových turistických trás a cyklotrás Slanských vrchov a Ondavskej vrchoviny.

Vodná nádrž DOMAŠA

Zdroj: Stratégia mesta Vranov nad Topľou do roku 2015

Cestovný ruch v okrese Vranov nad Topľou

V okrese Vranov nad Topľou pozoruje nepriaznivý trend v oblasti CR, nakoľko klesá počet návštevníkov, ktorí sa aj ubytujú a zostanú v okrese a taktiež počet prenocovaní ubytovaných návštevníkov.

Medzi turistické informačné kancelárie, ktoré nie sú združené v AICES patrí aj CK PRIMA VRANOV (samofinancovanie, bez podpory mesta, celoročná prevádzka)

Turistické informačné kancelárie (TIK) alebo Turistické informačné centrá (TIC) poskytujú komplexné a stále aktuálne informácie o ponuke cestovného ruchu v oblasti svojho pôsobenia. Ich význam pre mesto a región spočíva v schopnosti poskytnúť domácemu obyvateľstvu, turistom alebo obchodným cestujúcim neustále aktuálnu ponuku firiem, služieb cestovného ruchu a možností na strávenie voľného času. Informácie z databanky poskytuje zamestnanec TIK osobne, telefonicky, písomnou formou alebo elektronicky.

Tabuľka 46 Turistické atraktivity okresu Vranov Nad Topľou

Lokalita	Popis
Veľká Domaša	Je viacúčelové vodné dielo, vodná nádrž, v okrese Vranov nad Topľou. Nazýva sa aj Zelená perla východného Slovenska. Postavili ho v rokoch 1962 – 1967. Vodná nádrž Domaša leží v Ondavskej vrchovine v doline Ondavy, pod ňou je malá vyrovnávací nádrž Malá Domaša. Vodná nádrž Domaša sa dvoma tretinami plochy rozkladá na území okresu Vranov nad Topľou, iba severná časť zasahuje do okresu Stropkov. Celá nádrž má veľký vodohospodársky význam s polyfunkčným charakterom: regulácia prítokov vôd do Východoslovenskej nížiny, zásobáreň úžitkovej vody a využitie na rekreačné účely. Plocha nádrže je 14,22 km ² , dĺžka 14 km, maximálna šírka 4 km, maximálna hĺbka 25 m. Výstavba vodného diela Veľká Domaša trvala 6 rokov. Vodná hladina ukryla šesť obcí – Dobrá nad Ondavou, Kelča, Petejovce, Trepec, Veľká Domaša, Valkov a v obciach Bžany a Turany nad Ondavou došlo k zbúrianiu niekoľkých domov a budov v záplavovej časti. Namiesto obce Kelče vznikla na brehu Domaše nová obec Nová Kelča.
Rekreačné strediská v lokalite Domaše	Brehy jazera poskytujú priestor piatim rekreačným strediskám: Dobrá, Poľany - Monika, Holčíkovec - Eva, Nová Kelča - Krym a Valkov – Tišava (okres Stropkov). Každé stredisko je zaujímavé niečím iným, všetky však poskytujú upravené pláže, požičovne športových potrieb, ihriská, reštaurácie a občerstvenia. Po príjemne strávenom dni si rekreatanti prídu na svoje aj večer. Vo väčšine stredísk, najmä v letných mesiacoch, pulzuje rušný nočný život spojený s diskotékami a rôznymi kultúrnymi podujatiami.
Kaštieľ Hanušovce nad Topľou	Architektonickou dominantou východoslovenskej obce Hanušovce nad Topľou je renesančno-barokový kaštieľ, ktorý postavili na prelome 17. a 18. storočia. Jeho charakteristickými črtami sú výrazné nárožné veže a bohatá štuková výzdoba interiéru a fasády kaštieľa. Kaštieľ je v súčasnosti sídlom Vlastivedného múzea s cennou historickou a prírodovedeckou expozíciou so zameraním na územie okresu Vranov nad Topľou. Súčasťou areálu kaštieľa je rozľahlý pamiatkovo chránený prírodno-krajinársky park- archeopark jedinečné archeologické múzeum pod holým nebom.
Hrad Čičva a okolie	V katastri obce Sedliská, 8 km severovýchodne od Vranova nad Topľou. Postavený v 13. storočí ako strážny hrad obchodnej cesty prvá písomná zmienka o ňom je z roku 1270. Viackrát prestavaný za Drugethovcov v 16. storočí sa na hrade konali stoličné zhromaždenia, bol tu umiestnený archív Zemplínskej stolice, ale aj jej väzenie. Imrich Thököly nielenže hrad dobyl v roku 1684, ale v Košiciach dal popraviť hradného pána Žigmunda Drugetha – posledného mužského potomka najmocnejšieho feudálneho rodu, ktorý tu v kraji vládol skoro štyri storočia. Po potlačení stavovského povstania bol na cisársky príkaz v roku 1711 zbúraný. Hrobka a hroby členov rodiny Hadik-Barkoczy, kameňolom, archeologické nálezisko, osídlenie hradného vrchu pred vznikom hradu.
Bazilika Narodenia Panny Márie	Hlavnou turistickou atraktivitou v meste Vranov nad Topľou je Bazilika Minor Narodenia Panny Márie. Bola postavená v roku 1580. Z hľadiska architektonického vývoja predstavuje typ neskorogotickú monumentálnu sakrálnu stavbu. Fasáda je členená opornými piliermi a neskorogotickým portálom na južnej strane. Vysoká masívna veža bola koncom 18. storočia regotizovaná v duchu romantickú pseudogotiky. Dnešná jednotná baroková výzdoba interiéru pochádza z prvej polovice 18. storočia. centre oltárnej nadstavby je umiestnený obraz Panny Márie. Je to olejová maľba na plátne s výškou 60 cm a šírkou 40 cm. Obraz patrí k typu elensis – Matky Božej Láskavej. Počiatky verejnej účty tohto obrazu sú spojené s rokom 1728, kedy bol prenesený do kostola, ako to ukazujú freskové maľby pod chórom. Na hlavnom oltári po ľavej strane

	sa nachádza socha sv. Pavla, prvého pustovníka, patróna rádu pavlínov. Po pravej strane je socha sv. Antona, pustovníka. Symetricky po ľavej a pravej strane nájdeme sv. Štefana a sv. Ladislava, maďarských svätých. Je to svedectvo spojenia rádu pavlínov s dejinami Maďarska, kde vznikol, rozšíril sa a pôsobil (1261 – 1786). Vranovský kostol opatruje tiež veľmi cennú barokovo – rokokovú liturgickú súpravu, ktorá pozostáva z monštrancie, kalicha, cibória a pacifikálového kríža. Tieto liturgické predmety pochádzajú od najznámejšej osobnosti barokového zlatníctva na Slovensku Jána Silašihu. Liturgická súprava je národnou kultúrnou pamiatkou.
Dubnické opálové bane – obec Zámutov	Obec Zámutov (okres Vranov nad Topľou) na svojej webovej stránke uvádza, že je východnou obcou do Slanských vrchov a opálového územia z východnej strany regiónu, čo zdôrazňuje aj sloganom Opálové bane – náš skvost. Bez preháňania možno o Dubnických opálových baniach povedať, že sú svetovým unikátom. Nikde na svete by ste totiž nenašli miesto, kde by sa opál ťažil bankským spôsobom tak dávno a v takom rozsahu, ako práve na východnom Slovensku. Predtým, než sa objavili opálové náleziská v Mexiku a Austrálii, boli východoslovenské opálové bane jediným miestom na svete, kde sa opály ťažili. Dubnické opálové bane sa stali významnými už od šestnásteho storočia, ale výnimočnosť tamojších opálov sa umocnila až neskôr, keď si dubnické opály obľúbila Napoleonova cisárska rodina. Opálové bane počas svojho fungovania prestriedali niekoľko nájomníkov (áno, bane sa naozaj prenajímali), až kým sa v roku 1922 miestna ťažba neukončila najmä z ekonomických dôvodov. Najväčší opál z tejto lokality má hmotnosť takmer šesťsto gramov a dnes je vystavený v prírodopisnom múzeu vo Viedni. Dubnické opálové bane možno spoznať prostredníctvom Opálového náučného chodníka, ktorého absolvovanie je zážitkom pre každého, koho zaujíma baníctvo či mineralógia. Nudiť sa tu však rozhodne nebudú ani rodiny s deťmi.
Slanské vrchy	Pešie a cyklistické turistické trasy, vrcholy ako turistické ciele, lesné a lúčne biotopy, fauna a flóra, náučné chodníky, minerálne pramene a studničky, chránené prírodné územia, poľovníctvo, vojenská história a SNP.
Rieka Ondava a Malá Domaša	Vodácka turistická trasa, migračné a hniezdne biotopy vodného vtáctva a rybolov.

Zdroj: Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Vranov nad Topľou

Partnerstvá

Mesto je členom v organizáciách a združeníach: Združenie miest a obcí Slovenska, ZMOVR, Asociácia prednostov úradov, Združenie hlavných kontrolórov miest a obcí SR, Asociácia komunálnych ekonómov, Človek človeku, Združenie cestovného ruchu „Horný Šariš a Zemplín.

Tabuľka 47 Návštevnosť, tržby a kapacity ubytovacích zariadení na úrovni okresu Vranov nad Topľou

	4.Q.	1. - 4.Q.
	2022	2022
Celkový počet ubytovacích zariadení k dispozícii	21	26
Celkový počet izieb k dispozícii	241	343
Celkový počet lôžok (vrátane kempingových miest) k dispozícii	1 527 (u)	1 830 (u)
Počet návštevníkov spolu	4 313	18 964
Počet zahraničných návštevníkov	512	2 302

Počet domácich návštevníkov	3 801	16 662
Počet prenocovaní návštevníkov spolu	8 237	43 438
Počet prenocovaní zahraničných návštevníkov	1 049	4 598
Počet prenocovaní domácich návštevníkov	7 188	38 840
Priemerný počet prenocovaní spolu	1,9	2,3
Priemerný počet prenocovaní zahraničných návštevníkov	2,0	2,0
Priemerný počet prenocovaní domácich návštevníkov	1,9	2,3
Tržby za ubytovanie spolu (v EUR)	246 251	1 059 168
Tržby zahraničných návštevníkov (v EUR)	44 543	170 553
Tržby domácich návštevníkov (v EUR)	201 708	888 615
Priemerná cena za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach (Eur)	29,9	24,4
Priemerná cena za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach za zahraničného návštevníka (Eur)	42,5	37,1
Priemerná cena za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach za domáceho návštevníka (Eur)	28,1	22,9
Čisté využitie stálych lôžok v ubytovacích zariadeniach (%)	19,0	20,4
Čisté využitie izieb (%)	22,9	24,5
Priemerný počet izieb k dispozícii v 1 dni	192	230
Priemerný počet stálych lôžok k dispozícii v 1 dni	472	583

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Tabuľka 48 Kapacity ubytovacích zariadení na úrovni mesta Vranov nad Topľou

	2022	2022
	4.Q.	1. - 4.Q.
Celkový počet ubytovacích zariadení k dispozícii	6	7
Celkový počet izieb k dispozícii	70	139
Celkový počet lôžok (vrátane kempingových miest) k dispozícii	172	344
Priemerný počet izieb k dispozícii v 1 dni	66	105
Priemerný počet stálych lôžok k dispozícii v 1 dni	144	242

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Samospráva a verejná správa

Zákonom 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky boli prenesené kompetencie zo štátnej správy na samosprávu. Cieľom týchto zmien vo verejnej správe bolo vytvorenie podmienok na miestnej úrovni pre presun maximálne možného rozsahu kompetencií na obce a samosprávne kraje a tým zabezpečenie ich efektívneho výkonu. Podľa tohto zákona kompetencie prechádzali na územnú samosprávu postupne od 1. januára 2002 do 1. januára 2004. Podstatou tohto procesu bol prechod od poskytovania dotácií územnej samospráve zo štátneho rozpočtu na financovanie kompetencií prostredníctvom daňových príjmov.

Mesto Vranov nad Topľou je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jeho území trvalý pobyt. Mesto je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Mesto samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou mesta a jeho majetku za predpokladu, že osobitný zákon takéto úkony nezveruje štátu alebo inej právnickej alebo fyzickej osobe. Na plnenie samosprávnych úloh alebo ak to ustanovuje zákon mesto vydáva všeobecne záväzné nariadenie. Samosprávu mesta vykonávajú obyvatelia: orgánmi mesta, hlasovaním alebo verejným zhromaždením obyvateľov mesta. Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov. Mesto spolupracuje s právnickými a fyzickými osobami v ich územných obvodoch, ako aj s politickými stranami, politickými a záujmovými hnutiami, verejno-prospešnými inštitúciami, verejno-právnymi inštitúciami, štátnymi orgánmi a občanmi. Ukladať mestu povinnosti alebo zasahovať do jeho práv možno len za základe zákona. Na samospráve mesta sa zúčastňujú obyvatelia mesta. Majú právo: voliť orgány samosprávy mesta a byť zvolení do orgánu samosprávy mesta, hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja mesta (miestne referendum), zúčastňovať sa na verejných zhromaždeniach obyvateľov mesta a zasadnutiach mestského zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány mesta, používať obvyklým spôsobom mestské zariadenia a ostatný majetok mesta slúžiaci na verejné účely, požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v meste, požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Územie mesta Vranov nad Topľou tvorí súbor katastrálnych území Vranov nad Topľou a Čemerné. Mesto sa člení na ulice a iné verejné priestranstvá, ktoré majú svoj názov; názvy určuje a mení mesto nariadením. Orgánmi mesta sú: Mestské zastupiteľstvo mesta Vranov nad Topľou (ďalej len mestské zastupiteľstvo) a primátor mesta Vranov nad Topľou (ďalej len primátor). Mestské zastupiteľstvo, ktoré má v našom meste 25 členov – poslancov, môže zriadiť a zrušiť podľa potreby stále alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, najmä mestskú radu, komisie, výbory mestských častí a určuje im náplň práce; môže zriadiť a zrušiť aj ďalšie svoje orgány a útvary, ak tak ustanovuje osobitný zákon. Mestské zastupiteľstvo zriaďuje Mestskú políciu mesta Vranov nad Topľou (ďalej len mestská polícia). Výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora je mestský úrad. Vykonáva nariadenia a uznesenia mestského zastupiteľstva, rozhodnutia primátora a uznesenia mestskej rady. Administratívne a organizačne zabezpečuje výkon služieb pre obyvateľov mesta podľa príslušných zákonov.

Činnosť samosprávy zabezpečuje mestský úrad. Tento vedie a jeho prácu organizuje prednosta mestského úradu, ktorého vymenúva a odvoláva primátor. Prednosta mestského úradu je zamestnancom mesta, zodpovedá za svoju činnosť primátorovi. Spolu s ním podpisuje zápisnice zo zasadnutí mestského zastupiteľstva, zúčastňuje sa zasadnutí mestského zastupiteľstva a mestskej rady s hlasom poradným. Organizačné členenie úradu, pôsobnosť jednotlivých útvarov a ich vzájomné vzťahy obsahuje organizačná štruktúra mestského úradu, ktorú schvaľuje mestské zastupiteľstvo.

Základná organizačná štruktúra Mestského úradu Vranov nad Topľou

Mestský úrad sa vnútorne člení na oddelenia. Oddelenia sa ďalej môžu členíť na referáty, resp. iné útvary. Základná organizačná štruktúra mestského úradu:

- a) **oddelenie ekonomické**
 - referát rozpočtu, účtovníctva a finančných vzťahov
 - referát daní a poplatkov
- b) **oddelenie bytov a nebytových priestorov**
 - referát správy bytov a nebytových priestorov
 - referát údržby

- c) **oddelenie mestského majetku**
 - referát mestského majetku, podnikania
 - Mestská športová hala
- d) **oddelenie výstavby, dopravy a územného rozvoja**
 - referát výstavby, dopravy a životného prostredia
 - referát územného rozvoja
 - Spoločný obecný úrad
- e) **oddelenie organizačné a sociálnych služieb**
 - referát vnútornej prevádzky
 - referát organizačný a služieb občanom
 - referát sociálnych služieb.
- f) **oddelenie verejnoprospešných služieb**
 - referát verejnoprospešných služieb
 - aktivačné práce, menšie obecné služby, výkon trestu povinnej práce
 - projektoví zamestnanci
 - chránené pracoviská
- g) **oddelenie školstva**
 - referát školstva
 - školský úrad
- h) **oddelenie údržby mestského majetku**
 - referát údržby
- i) **oddelenie životného prostredia**
 - referát životného prostredia a ŠFRB
 - Zberný dvor

Tieto oddelenia riadi prednosta MsÚ priamo alebo prostredníctvom vedúcich týchto oddelení.

- j) **prednosta MsÚ**
 - sekretariát prednostu
 - oddelenia MsÚ
 - referát priestupkový
 - referát projektov

Osobitné postavenie majú:

- a) **kancelária primátora**
 - sekretariát primátora
 - referát informatiky
 - referát právny
 - referát personálno – mzdový
 - referát tlačový
 - referát kultúry a športu
- b) **mestská polícia /vrátane mestského kamerového systému/**
- c) **hlavný kontrolór**

Tieto útvary za svoju činnosť zodpovedajú priamo primátorovi mesta, pričom hlavný kontrolór mesta za svoju činnosť zodpovedá priamo Mestskému zastupiteľstvu vo Vranove nad Topľou. Zmena počtu pracovných miest, zmena štruktúry pracovných miest, vytvorenie a zrušenie pracovných miest sa uskutočňuje rozhodnutím primátora.

Elektronizácia verejnej správy

Mesto spolu s dodávateľom IS firmou Datalan sa bude snažiť splniť všetky povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).

Podstatou zákona je kodifikovanie elektronickej komunikácie ako nosnej formy komunikácie s verejnou mocou i samotnej verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehľadnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Cieľom pritom nie je nahrádzať existujúce predpisy, (najmä upravujúce správne/súdne konanie), ale ustanoviť takpovediac elektronickejšiu alternatívu k „papierovému, listinnému“ spôsobu výkonu verejnej moci, pri zachovaní regulácie tohto výkonu v jeho podrobnostiach osobitnými predpismi.

V súčasnosti je informačný systém mesta zložený z viacerých samostatných back-office a externých systémov, ktoré nemajú vzájomné prepojenie alebo len čiastočné. Základ predstavuje informačný systém Korwin od firmy Datalan, a.s., ktorý slúži ako back-office a riadi hospodársko-správnu agendu mesta v zmysle platnej legislatívy. Je tvorený 4 základnými podsystémami – ekonomickým, evidenčným, administratívnym a geografickým. Ekonomický podsystém obsahuje navzájom prepojené moduly Účtovníctvo (Výkazy a hlásenia, Konsolidovaná účtovná závierka), Fakturácia (došlé a odoslané faktúry, objednávky), Pokladňa, Banka, Programový rozpočet, Miestne dane a poplatky a Majetok/Sklad. Evidenčný podsystém IS Korwin obsahuje moduly Evidencia obyvateľov, Evidencia podnikateľských subjektov, Evidencia hrobových miest, Žiadosti/Povoľovacie procesy, Kataster nehnuteľností, Voľby a referendum, Sociálny modul a modul Mestská polícia (priestupky). Administratívny podsystém zabezpečuje informačnú podporu pre agendy: Uznesenia, VZN, poslanci, porady, úlohy, Žiadosti o informácie (podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám) a Sťažnosti a petície. Geografický podsystém obsahuje modul Katastrálna mapa s prepojením na databázové údaje o parcelách, vlastníkoch a užívateľoch a modul Evidencia stavebných objektov. Keďže tento systém neumožňuje publikovanie grafických informácií na web, na tieto účely sa využíva externý informačný systém Gisplan od firmy Gista s.r.o. Súčasťou IS Korwin je aj modul Registratúra, ktorá má čiastočné prepojenie najmä na modul Dane a poplatky a Žiadosti/Povoľovacie procesy. Pre riadenie ľudských zdrojov (personalistika a mzdy) je využívaný informačný systém Human od firmy Hour, spol. s r.o. Pre riadenie mestského zastupiteľstva (hlasovanie, evidencia) sa používa systém H.E.R. od spoločnosti A.S. Partner, s.r.o.. Ako dochádzkový systém sa používa systém webVisitor od firmy APIS spol. s r.o.. Školy používajú systém aScAgenda od spoločnosti aSc Applied Software Consultants s.r.o., ktorý slúži na evidenciu žiakov a učiteľov, tvorbu rozvrhu, tlač rôznych školských dokumentov a slúži aj na elektronickejšiu knižku.

Najväčším nedostatkom súčasného riešenia je chýbajúca úplná vzájomná prepojenosť všetkých využívaných informačných systémov a tiež chýbajúca vrstva front-office, ktorá by priamo zabezpečovala elektronickejšiu výmenu informácií medzi občanom/podnikateľom a mestom.

V súčasnosti už prebieha implementácia prepojenia informačných systémov mesta do Dátového centra obcí a miest, v skratke DCOM, ktoré prevádzkuje DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska (DEUS), prostredníctvom projektu pre veľké mestá do ktorého patrí aj mesto Vranov nad Topľou. Obyvatelia a podnikatelia veľkých miest využívajúcich tento informačný systém budú mať jeden prístupový bod pri prístupe k elektronickejšým službám samosprávy a pri prístupe k vybraným dátam, ktoré o nich samospráva eviduje vo svojej súkromnej zóne. Portál www.dcom.sk je integrovaný s ústredným portálom slovensko.sk a vďaka tomu nájdu všetko na jednom mieste. Informačné systémy veľkých miest integrovaných s IS DCOM budú môcť využívať integrácie pre elektronickejšie služby tak, aby zabezpečili obyvateľom a podnikateľom miest inteligentné formuláre podaní a informácie o konaniach, ktoré sú na úradoch vedené o danom občanovi (evidencia psov, poskytovanie sociálnych služieb, spisy a záznamy ku konaniam občanov a pod.). Veľké mestá budú môcť aj selektívne využívať elektronickejšie služby IS DCOM a integrácie na spoločné moduly ÚPVS, centrálny registre (RFO, RPO, RA, KN) a agendové ISVS. (napr. NEV, Sociálna poisťovňa, UPSVAR a iné).

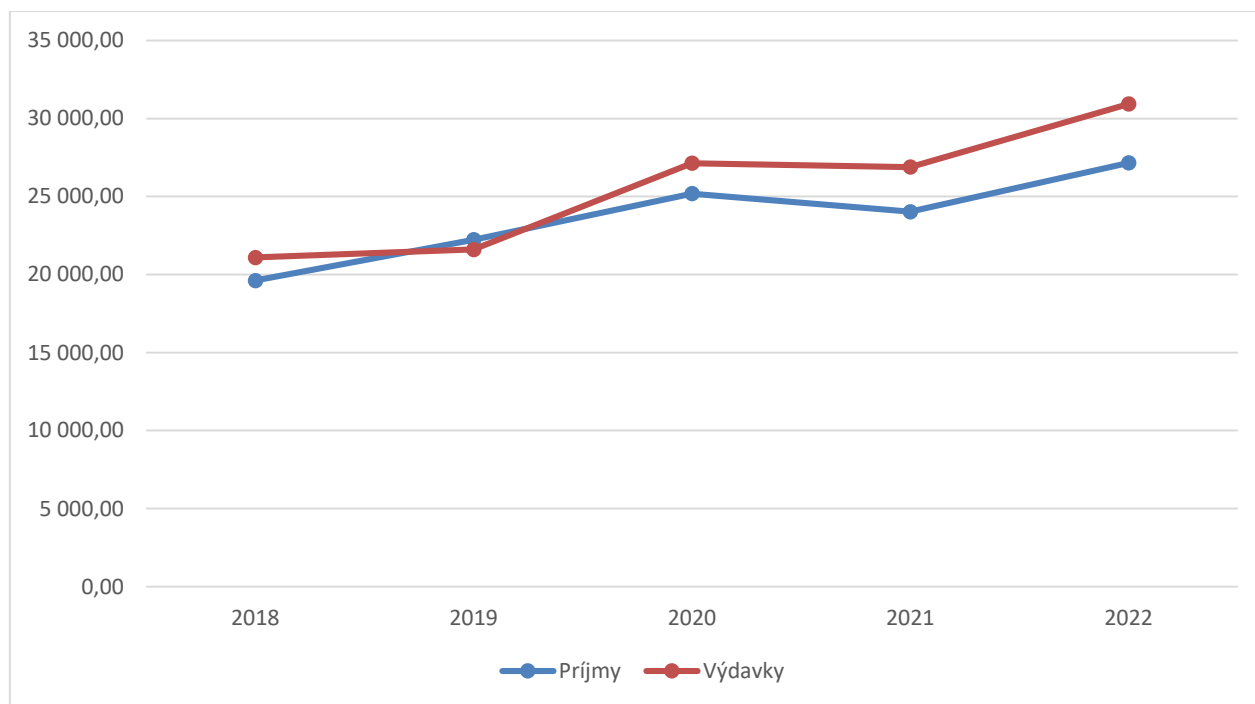
Hospodárenie mesta

Tabuľka 49 Prehľad rozpočtu mesta - Celková bilancia rozpočtu v rokoch 2018-2022

Zdroj: MsÚ

Celková bilancia rozpočtu	Rozpočet na rok 2018	Rozpočet na rok 2019	Rozpočet na rok 2020	Rozpočet na rok 2021	Rozpočet na rok 2022
Bežné príjmy	19 577,7	22 189,0	23 675,7	23 284,0	24 733,0
Kapitálové príjmy	40,0	40,0	1 510,7	743,0	2 423,0
PRÍJMY SPOLU	19 617,7	22 229,0	25 186,4	24 027,0	27 156,0
Bežné výdavky	18 896,7	20 828,7	22 539,3	22 635,7	23 848,0
Kapitálové výdavky	2 197,3	776,4	4 591,3	4 252,2	7 077,0
VÝDAVKY SPOLU	21 094,0	21 605,1	27 130,6	26 887,9	30 925,0
BILANCIA (príjmy - výdavky)	-1 476,3	623,9	-1 944,2	-2 860,9	-3 769,0
Finančné operácie príjmové	2 331,3	148,0	2 801,6	3 563,0	4 520,0
Finančné operácie výdavkové	855,0	771,9	857,4	702,1	751,0
CELKOVÁ BILANCIA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Obrázok 31 Vývoj hospodárenia v meste

Zdroj: vlastné spracovanie

2.3. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

STEEP analýza

STEEP faktory - V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politickej oblasti. Ide o problémy a zábery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny v spoločnosti prebiehajú neustále, jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociálne faktory - Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku do zahraničia za prácou a kariérou. Prejavujú sa zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, množstvo informácií, vplyv techniky a médií. Dochádza k oslabovaniu tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva. Na druhej strane sa posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty, ktoré sa týkajú stravovania, bývania a celkového životného štýlu.

Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR.

Technologické faktory - Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšuje produktivitu i kvalitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné nielen prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas, káblová televízia). K dispozícii sú aj vyspelejšie informačno-komunikačné technológie (počítače, internet, mobilné telefóny) a zariadenia domácej zábavy (domáce kiná, prehrávače hudby a videa, tablety, herné konzoly). **eGovernment** na Slovensku započal svoju púť v roku 1995 s prijatím zákona č.261/1995 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy. eGovernment alebo informatizácia (elektronizácia) spoločnosti (verejnej správy) sú založené na princípe využívania informačno-komunikačných technológií v rámci inštitúcií verejnej správy, vďaka ktorým je možné efektívne a promptne zabezpečiť splnenie prioritných potrieb obyvateľstva súvisiacich s činnosťou a poskytovaním konkrétnych služieb jednotlivých orgánov verejnej správy.

eGovernment teda označuje aktivity verejnej/štátnej správy sprístupnené elektronickou formou prostredníctvom informačno-komunikačných technológií. Elektronické schránky sú základným nástrojom komunikácie medzi občanmi a podnikateľskými subjektmi s orgánmi verejnej moci, a orgánmi verejnej moci navzájom. Schránky umožňujú elektronické doručovanie úradných podaní a úradných dokumentov. V súčasnosti, keď stále prevláda klasická forma doručovania žiadostí v listinnej podobe, je cieľom zavedenia elektronických schránok efektívnejšia a rýchlejšia elektronická komunikácia s verejnou správou.

Ekonomické faktory - Až do roku 2008 bol na Slovensku zaznamenaný pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne obyvateľov. V posledných rokoch je vývoj vo svete a na Slovensku ovplyvnený ekonomickou krízou. Týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplyva na podniky, podnikateľov, verejný sektor, neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku nie je hodnotená ako dobrá. Počas prvého štvrťroku r. 2014 však zaznamenalo rast viacero hodnotených položiek. Väčšina z nich bola z kategórie subjektívnych vplyvov podnikov na podnikateľské prostredie, kde si najviac polepšili informačná otvorenosť podnikov a vzťah podnikov k životnému

prostrediu. Spomedzi externých faktorov si hodnotenie zlepšila stálosť a predvídateľnosť kurzu eura a cenová stabilita. Zlepšil sa aj prístup k finančným zdrojom, za čo môžu nižšie úroky a lepšie podmienky splácania. Napriek zhoršovaniu externých podmienok na podnikanie dokážu podniky zlepšovať svoje fungovanie a vnútorné procesy a takýmto spôsobom brzdiť celkový prepád kvality podnikateľského prostredia.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EÚ. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EÚ. A aj keď náskok sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259. Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa najmenším podielom zo všetkých krajov Slovenska. Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomický aktívneho obyvateľstva.

Ekologické faktory - Medzi hlavné globálne ekologické problémy patria: znečisťovanie životného prostredia (ovzdušia, vôd a pôdy), poškodzovanie zdravia ľudí, populačná explózia, kyslé dažde, skleníkový efekt, zväčšovanie ozónovej diery, znižovanie tvorby kyslíka, ohrozenie biodiverzity, úbytok a znehodnocovanie pôdy, rozširovanie púští, úbytok lesov, nadmerné čerpanie nerastných zdrojov, nárast objemu odpadov a problémy s ich odstraňovaním. Hrozba zmeny klímy a jej negatívnych dôsledkov predstavuje v súčasnosti vážny problém. Najnápadnejším prejavom klimatickej zmeny je globálne otepľovanie. Popri čoraz častejších extrémnych prejavoch počasia (vlny horúčav, dlhšie trvajúce a intenzívnejšie sucho, silnejšie a prudšie búrky, povodne a pod.) treba do budúcnosti počítať najmä s rozšírením výskytom hmyzích a iných škodcov ako aj ľudských patogénov. Významným dôsledkom klimatickej zmeny bude ústup horských ľadovcov, častejší výskyt nebezpečných poveternostných javov a nárast hladiny svetových oceánov. Súčasná klimatická a energetická politika EÚ sa zameriava na 3 ciele: zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a úspora primárnej energetickej spotreby.

Politické faktory - Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (2004), EÚ (2004) a Schengenského priestoru (2007), zavedenie eura (2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovania príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočty samospráv sú v podobe nižších príjmov v rámci podielových daní. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním noriem, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí. Na Slovensku je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť obyvateľov najmä v oblasti justície, korupčného správania vo verejnej správe a čerpania eurofondov. Ďalej obmedzenie výdavkov domácností na základné potreby, a to najmä v kategórii najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov. Sociálno-ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľstva je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc obce či štátu. Vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity sa stávajú pre niektoré skupiny obyvateľov nedostupné z ekonomických dôvodov.

Analýza konkurencie

Mesto Vranov nad Topľou vníma konkurenčné prostredie iných miest z hľadiska občanov, návštevníkov a investorov.

Občania

Čo sa týka občanov, mesto realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Za posledných 5 rokov mesto zaznamenáva úbytok obyvateľstva. Z hľadiska vývoja obyvateľstva konštatujeme pokles produktívneho obyvateľstva a mierny pokles aj predproduktívneho obyvateľstva, naopak nepriaznivo stúpa kategória poproduktívneho obyvateľstva.

Z prehľadu stavu a pohybu obyvateľstva je zrejmy neustály pokles obyvateľstva v meste. Klesá počet narodených, hoci aj úmrtnosť je nižšia oproti minulým rokom. Pozitívom je klesajúca rozvodovosť, klesajúce ukončené tehotenstvá a pozitívny prirodzený prírastok v minulom roku. Každoročné záporné migračné saldo spôsobuje každoročný úbytok obyvateľstva.

Návštevníci

Z hľadiska návštevníkov sa mesto snaží propagovať Vranov nad Topľou a okolie ako miesto, kde si návštevník môže vyskladať svoje zážitky. V r. 2009 bol otvorený náučný chodník Bila hura, ktorý sa nachádza v bezprostrednej blízkosti mesta. Prijemná nenáročná trasa chodníka v dĺžke začína v južnej časti mesta pri okružnej križovatke na Námestí Jána Pavla II. a priľahlým lesom vedie až do Lesíka 1. mája. Vhodný je na prechádzky i na poučenie o prírode v okolí nášho mesta. Na 2,5 kilometrovej trase so 70 – metrovým prevýšením je 11 informačných tabúľ. V nadväznosti na náučný chodník Bila hura v roku 2010 bol otvorený nový kondičný okruh s pracovným názvom kyslíková dráha, ktorý prechádza v určitom úseku cez existujúcu trasu tohto chodníka. Ich spoločnou vstupnou bránou je lesný porast, ktorý sa nachádza v mestskej časti Juh. Celá myšlienka realizácie okruhu spočívala v tom, aby sa okrem turistiky a poznávania prírody mohli ľudia počas svojich prechádzok venovať aj aktívnemu cvičeniu. Táto športová atrakcia s ôsmimi stanovišťami je vybudovaná na úseku dlhom 660 metrov s celkovým prevýšením 40 metrov. Mesto Vranov nad Topľou je atraktívne aj svojim okolím. Prirodzenú západnú hranicu okresu tvorí hrebeň Slánskych vrchov, ktoré sú zaujímavé nie len z hľadiska turistiky, ale aj z hľadiska botanického, zoológického a geologického. Na ich teritóriu sa nachádza 14 maloplošných chránených území, veľké množstvo chránených druhov fauny a flóry a takmer kompletná poľovná fauna Slovenska. Rozhodujúcim rekreačným centrom na území okresu je vodná nádrž Domaša. Vodná plocha pri maximálnej hladine zaberá 1422 ha, pri dĺžke 14 km a maximálnej šírke 4 km. Z množstva kultúrnych pamiatok je potrebné spomenúť baziliku minor vo Vranove a hrad Čičvu.

Podnikatelia

Konkurenčné prostredie v oblasti vytvárania možností pre príchod investorov môžeme v meste považovať za vyhovujúce, nakoľko v roku 2008 bol zrealizovaný a pripravený na vstup investorov Priemyselný park Vranov nad Topľou – FEROVO, ktorý sa nachádza po pravej strane výjazdu (výpadovke) z mesta Vranov nad Topľou. **Mesto ponúka na priamy nájom pozemky v areáli o celkovej výmere 140 000 m² na výstavbu priemyselných výrobných hál a prevádzok.** Napriek neustálej snahe mesta priláhať investorov, zostávajú park stále nevyužívané. K nosným odvetviám priemyslu v meste a regióne patria drevársky a textilný. Mesto Vranov nad Topľou každoročne organizuje tradičné predajné trhy – jarmoky. Na jarmokoch je prezentovaná zo strany predajcov široká ponuka tovaru. V meste klesá počet živnostníkov, naopak minimálne stúpa počet slobodných povolání. Počet právnických osôb má rastúci trend.

Analýza väzieb územia

KÚRS 2001 - Vranov nad Topľou patrí do ťažiska osídlenia druhej úrovne michalovsko – vranovsko – humenské ťažisko osídlenia.

KÚRS 2011 - Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001 v znení KURS 2011 uvádzajú, že pri riadení využitia a usporiadania územia Slovenskej republiky treba dodržať záväzné zásady a regulatívy, ktoré boli schválené vládou SR. Územia Vranov nad Topľou sa týka:

- Podporovať rozvoj centier druhej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu: Brezno, Dolný Kubín, Galanta, Kežmarok, Nové Mesto nad Váhom, Pezinok, Púchov, Rožňava, Senica, Vranov nad Topľou, Žiar nad Hronom.
- 11.8. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhovanú ako upravená existujúca alebo výhľadová súčasť medzinárodných cestných sietí
- 11.8.4. Lipníky – Vranov nad Topľou – Humenné – Michalovce,
- 11.15. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest
- 11.15.9. Stropkov – Vranov nad Topľou – Trebišov – Slovenské Nové Mesto – Sátoraljaújhely/Kráľovský Chlmec – Čierna nad Tisou – (Solomonovo),
- 11.16. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory konvenčných železničných tratí
- 11.16.13. Prešov – Vranov nad Topľou – Strážske,

Na základe podrobnej analýzy vonkajšieho prostredia pre spracovanie PRM mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2030 boli identifikované nasledovné výzvy a potenciály, resp. limity a problémy z vonkajšieho prostredia.

Výzvy a potenciál:

- Postupné oživenie ekonomiky a pracovného trhu,
- Investície z Plánu obnovy a odolnosti EÚ,
- Možnosti spolufinancovania rozvojových aktivít zo zdrojov EÚ a iných dotačných titulov,
- Atraktivita mesta Vranov nad Topľou pre zahraničných investorov,
- Trend presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou,
- Priaznivé podmienky na rozvoj pešej turistiky a cykloturistiky aj v okolitých obciach

Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:

- Hospodárske a spoločenské dopady pandémie,
- Globálny trend starnutia obyvateľstva,
- Klimatické zmeny,
- Negatívne zmeny v životnom štýle,
- Narastajúci podiel individuálnej automobilovej dopravy a nedostatočné využívanie ekologických druhov dopravy (vrátane cyklistickej),
- Slabá podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- Bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ a iných dotačných titulov.

2.4. Strom výziev a problémov

S cieľom zvýšiť prehľadnosť je vhodné výzvy, potenciály, limity a problémy znázorniť v podobe stromu výziev a problémov vizualizujúceho ich hierarchiu:

Strom potenciálov a výziev:

- ❖ Výhodná geografická poloha a dobrá dopravná dostupnosť mesta
- ❖ Pracovné príležitosti v dostupnej vzdialenosti
- ❖ Životné prostredie bez akútnych ekologických záťaží
- ❖ Existencia základnej občianskej vybavenosti – Proaktívne vedenie mesta

- ❖ Podpora IBV
- ❖ Zavedený triedený zber odpadov
- ❖ Prírodné prostredie s predpokladmi pre rozvoj pešej a cyklistickej turistiky
- ❖ Vhodné prírodné a podnebné podmienky, ktoré nevytvárajú žiadne obmedzenia pre rozvoj mesta v ľubovoľnom smere
- ❖ Dostatočné množstvo športových a kultúrno-spoločenských podujatí
- ❖ Existencia záujmových skupín (rôzne združenia a organizácie)

Strom problémov a limitov:

- ❖ Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov na rozvojové zámery mesta
- ❖ Nedobudovaná environmentálna infraštruktúra
- ❖ Nevyhovujúci stav dopravnej infraštruktúry
- ❖ Nedostatočné reflektovanie na problematiku dopadov zmeny klímy
- ❖ Nevyhovujúci stav a kapacita niektorých mestských budov
- ❖ Malá miera využívania OZE
- ❖ Nevyhovujúci stav niektorých voľno-časových a oddychovo-rekreačných plôch
- ❖ Existencia nepriaznivých demografických tendencií: zvyšovanie poproduktívnej zložky obyvateľov
- ❖ Starnutie obyvateľstva
- ❖ Nedostatočné využívanie daností prírodného prostredia pre rozvoj pešej a cyklistickej turistiky

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Analýza SWOT

Analýza SWOT patrí medzi základné nástroje strategického plánovania. Používa sa na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ktoré sa týkajú danej oblasti. Ide o metódu, ktorá sumarizuje množstvo faktov a informácií o skúmanej oblasti. Analýza SWOT odpovedá na otázku: „Kde sa teraz nachádzame?“ Umožňuje urobiť prehľad východiskovej situácie pred formulovaním stratégie. Je to metóda založená na skúsenostiach odborníkov. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov – čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na budúci rozvoj územia.

SWOT analýza - časť 1 Školstvo a vzdelávanie	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatočná kapacita a dobrá dostupnosť MŠ a ZŠ, • Dostatočná priestorová kapacita materských škôl, väčšina detí pokračuje v štúdiu na ZŠ, dobrá dostupnosť aj pre deti zo soc. znevýh. prostredia • 5 ZŠ v meste sú plneorganizované, s právnou subjektivitou, 1 ZŠ bez právnej subjektivity • Súčasťou škôl sú školské zariadenia – školské kluby detí a školské jedálne, dostatočná priestorová kapacita, celodenné využívanie učební (vyučovanie, krúžková činnosť, ŠKD, iné vzdelávacie a voľnočasové aktivity) • Úspešné využívanie možností získať nenávratné finančné prostriedky z cudzích zdrojov • Rekonštrukcia škôl, zníženie energetickej náročnosti budov • Zlepšovanie materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu, zavedenie moderných didaktických pomôcok • Kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci na školách, vysoká odbornosť vzdelávania • Vzdelávanie a rozvoj zamestnancov • Ochota pedagógov vzdelávať sa a rozvíjať svoje zručnosti • Využívanie alternatívnych prvkov vo výchovno-vzdelávacom procese • Vytvorené podmienky pre rozvoj detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami • Existujú špeciálne triedy, integrovaní žiaci, špeciálni pedagógovia • Existencia športových tried • Kvalitné technické vybavenie stredných škôl • Existencia internátov 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich rekonštrukciu, vybavenie • Vysoké energetická náročnosť niektorých budov – materské školy, základná škola, CVČ, Plavecká učebňa • Pribúdanie detí z marginalizovaných skupín, detí zo sociálne znevýhodneného prostredia • Zastaranosť časti didaktických pomôcok a materiálno - technického vybavenia škôl, nedostatočný počet moderných učební a učebných pomôcok • Nedostatočné investície do oprava modernizácie technického stavu telocviční • Chýbajúce športoviská pri ZŠ • Nedostatočné vybavenie a priestorové kapacity pre telesnú výchovu v prípade zvyšovania počtu hodín telesnej výchovy • Nedostatočné vybavenie špeciálnymi pomôckami na špeciálnych školách • Štruktúra učebných a študijných odborov stredných škôl nezodpovedá ponukám práce • Nedostatočné vybavenie IKT • Chýbajúce prepojenie medzi štúdiom a praxou, medzi podnikateľskými subjektmi a odbornými školami, • Zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Ďalší rozvoj informatizácie v spoločnosti a jeho uplatnenie vo vzdelávacom procese 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles počtu detí a žiakov na školách • Pretrvávajúci nedostatok financií v rezorte školstva

<ul style="list-style-type: none"> • Ďalšie vzdelávanie zamestnancov školstva • Účasť škôl v medzinárodných projektoch, spolupráca škôl s ďalšími subjektmi (podniky, MVO, inštitúcie) • Novelizácia školskej legislatívy • Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR, sponzorov • Aplikácia aktívnych vyučovacích metód • Zvyšovanie kvality vzdelávania pedagógov • Využívanie školských zariadení a areálov škôl počas prázdnin, 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné finančné ohodnotenie práce pedagógov, odchod pedagógov do iných odvetví a krajín, starnutie populácie, starnutie pedagógov • neustále legislatívne zmeny nosných právnych predpisov • Zvyšovanie nákladov na prevádzku škôl a školských zariadení, nárast cien energií (znižovanie počtu žiakov a následne zdrojov financovania)
---	---

SWOT analýza 2 Sociálna a zdravotná oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Poskytovanie sociálnych služieb prostredníctvom existujúcich zariadení sociálnej starostlivosti • Zrekonštruované zariadenie pre seniorov, zlepšená kvalita bývania pre klientov • Poskytovanie základného sociálneho poradenstva odbor sociálnych služieb • Poskytovanie sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately detí a mládeže • existencia Partnerstva sociálnej inklúzie okresu Vranov nad Topľou • Existencia občianskych združení a neziskových organizácií a inštitúcií • poskytujúcich voľno časové aktivity a organizácií združujúcich osoby s rovnakými záujmami a okruhom problémov • Existencia denných centier na realizáciu záujmovej činnosti • Aktivačné činnosti organizovaná mestom • Podpora aktivít občanov a MVO v sociálnej oblasti formou dotácií, • zriadené chránené pracovisko • Poskytované bývanie v mestských nájomných bytoch, aj v bytoch nižšieho štandardu 	<ul style="list-style-type: none"> • Existujúce zariadenia s nedostatočnou kapacitou • Neexistencia zariadenia sociálnych služieb na zabezpečovanie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb pre dospelých (napr. nízkoprahové denné centrum), na podporu rodiny s deťmi (napr. nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu) • Chýbajúce špecializované sociálne zariadenia a podporné služby (napr. stredisko osobnej hygieny) • Chýbajúce zariadenie s opatrovateľskou službou • Chýbajúce jasle (zariadenie pre deti do 3 rokov veku) • Chýbajúci monitorovací a signalizačný systém na privolanie pomoci, • Vysoká a dlhodobá nezamestnanosť <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vranovská nemocnica poddimenzovaná počtom pracovných miest

<ul style="list-style-type: none"> • Mesto má zriadenú opatrovateľskú činnosť • Zriadené centrum sociálnej pomoci, ktoré tvorí Útulok a Komunitné centrum • DSS pre zdravotne postihnutých občanov • Zabezpečená paliatívna starostlivosť v meste • Aktivity samosprávy v oblasti pomoci ohrozenej cieľovej skupine: program terénnej sociálnej práce, organizovanie verejnoprospešných prác pre získanie pracovných návykov, finančné príspevky a úľavy na vzdelávanie detí, inštitút osobitného príjemcu • Vytvorené podmienky pre vzdelávanie a rozvoj detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacím potrebami (špeciálne triedy, integrovaní žiaci, špeciálni pedagóg • Existencia ambulantnej zdravotnej starostlivosti, špecializovanej ambulantnej starostlivosti, Nemocnica • Kvalifikovaní sociálni pracovníci <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostatok nemocničných lôžok a vybudovaných kapacít v nemocnici • Dostatok súkromných zdravotných zariadení • Prevádzkovanie lekárskej služby 1.pomoci • Vranovská nemocnica je funkčne vybavená, (prísny finančno-pracovný model, ale ekonomický stabilný) 	
Príležitosti	Ohrozenia

Sociálne služby

- Rozvoj terénnych sociálnych prác
- Rozvoj ambulantných sociálnych služieb
- Využitie fondov EÚ na financovanie opatrovateľskej služby a na zriadzovanie nových sociálnych zariadení na komunitnej úrovni
- Spolupráca Mesta v sociálnej oblasti s PSK, MVO, inými samosprávami a ďalšími domácimi a zahraničnými organizáciami
- Zriadenie nových sociálnych služieb na komunitnej úrovni
- Záujem o dobrovoľníctvo v sociálnej oblasti
- Práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- Rozvoj nových druhov a foriem sociálnych služieb (napr. zariadenie s opatrovateľskou službou)
- Vzdelávanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce,
- Vzdelávanie sociálnych pracovníkov a zamestnancov poskytujúcich sociálne služby

Marginalizované rómske komunity

- Využitie fondov EÚ (MRK ako horizontálna priorita NSRR SR),
- Využitie nástrojov aktívnej politiky trhu práce ÚPSVaR
- spôsob pridelovania v závislosti povinnosti člena rodina s deťmi byť zamestnaný

Zdravotníctvo

- Dostatok nemocničných lôžok a vybudovaných kapacít v nemocnici
- Dostatok súkromných zdravotných zariadení
- Prevádzkovanie lekárskej služby 1.pomoci

Sociálne služby

- Nedostatok financií v sociálnej oblasti, nedostatočná podpora sociálnych služieb zo strany PSK a štátu
- Nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby (starnutie populácie, zhoršenie ekonomickej situácie, MRK)
- Migračné saldo, odchod kvalifikovanej pracovnej sily

Marginalizované rómske komunity

- Zvýšené tempo rastu počtu rómskych obyvateľov (prirodený prírastok a prírastok sťahovaním)
- Nárast počtu MRK vyžadujúcich sociálne služby z pohľadu ekonomiky štátu pre obdobie ďalšieho vývoja
- Nedostatok pracovných príležitostí pre Rómov, obmedzená možnosť uplatnenia sa na trhu práce

Zdravotníctvo

- Zmena kategorizácie nemocnice resp. ohrozenie fungovania niektorých oddelení vo vzťahu k reforme nemocníc
- Znižovanie počtu lôžok a zdravotníckeho personálu

SWOT analýza 3 Kultúra, kultúrne dedičstvo, spoločenský život a medzinárodná spolupráca	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Silné zázemie rôznorodej záujmovo umeleckej činnosti • Bohatý kultúrno-historický potenciál • Pestré multikultúrne dedičstvo regiónu • Etablované inštitúcie a odborné zázemie • Koncentrácia kultúrneho dedičstva v oblasti tradičnej ľudovej kultúry v regióne • Podpora tvorivých prejavov živej (aj neprofesionálnej) kultúry v uliciach mesta /programy pre amatérske umenie a neprofesionálnu kultúru • Umelecké školy • Rozmanitosť kultúrneho života v meste • Dostatok kvalifikovaných odborníkov pôsobiach v oblasti kultúry, aktívna kultúrna inštitúcia- Mestský dom kultúry, Mestské centrum kultúry (Obradná sieň) • Kvalitné kultúrne inštitúcie pôsobiace v meste: Hornozemplínske osvetové stredisko (HZOS), Hornozemplínska knižnica, Mestský dom kultúry, Mestské centrum kultúry (Obradná sieň), Vlastivedné múzeum pobočka Vranov nad Topľou, • reprezentujúce a kvalitné súbory záujmovo-umeleckej činnosti pôsobiace na území mesta • Nachádzajú sa tu nehynúce pamätníky a pamätné miesta. • Podpora kultúry zo strany Mesta: poskytovanie financií pre inštitúcie, organizovanie podujatí Mestom, koordinácia podujatí v meste, niektoré kultúrne objekty v majetku mesta, rekonštrukcia kultúrnych objektov vo vlastníctve mesta • Záujem obyvateľov o kultúru, návštevnosť podujatí • Aktívne medzinárodné partnerstvá, družobné aktivity a spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné financovanie kultúry • Nedostatočné využívanie pamiatkových objektov na kultúrne účely, nedostatočné previazanie kultúry a CR • Nepriaznivý technický stav Mestského domu kultúry (energetická náročnosť) • Chýbajúce zázemie pre organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít väčšieho rozsahu • Pretrvávajúci deficit vo financovaní kultúry, s tým spojený úpadok kultúry (infraštruktúry, inštitúcií, tvorby, zdrojov) • Schátralý priestor pred Mestským domom kultúry pre organizovanie podujatí pod holým nebom (Dni mesta, Hornozemplínske folklórne slávnosti, jarmočné programy a programy pre deti)
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> • Využitie fondov EÚ na rekonštrukciu pamiatkových objektov, kultúrnych objektov, verejných zón, • Spolupráca inštitúcií pôsobiacich v oblasti kultúry a cestovného ruchu, • Nadviazanie partnerstiev v rámci krajín V4 a Central Europe • Využitie hodnôt kultúrneho dedičstva na formovaní identity mesta • Akcentovanie a podpora udržiavania a rozvoja kultúrneho dedičstva prostredníctvom starostlivosti o pomníky, pamätníky a diela vo verejnom priestore • Využitie nových technológií v prezentácii kultúrneho dedičstva a pamätihodností mesta • Využitie trendov a dobrých skúseností zo zahraničia • Potenciál využitia kultúrneho dedičstva ako zázemia pre kultúru 	<ul style="list-style-type: none"> • Strata záujmu o kultúru • Vysoká cena produkcie kultúrnych a spoločenských podujatí • Prílišný dôraz na finančnú efektívnosť kultúrnych inštitúcií, následná komercializácia kultúry a zníženie kvality kultúrnej produkcie, • Neúmerné podriaďovanie sa požiadavkám trhu • Komerčné správanie sa sprostredkovateľov kultúry na území mesta • Poddimenzovanie kultúry
--	--

SWOT analýza 4 Šport	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • organizovanie športových a pohybových podujatí • existencia športových klubov v meste • aktívne občianske a športové združenia v meste • široká ponuka možností na športovanie • kvalitné materiálo-technické zabezpečenie športovísk • podpora športových klubov v meste • vysoký záujem miestneho obyvateľstva a návštevníkov mesta a regiónu o doplnkové športové vyžitie • existencia vhodných plôch na výstavbu športovísk • veľký výber športov v školských CVČ 	<ul style="list-style-type: none"> • opotrebovanosť športovísk • nevyhovujúci technický stav športovísk • nevysporiadané vlastnícke právo k pozemkom • neochota obyvateľov spolupodieľať sa na ochrane a údržbe športovísk a ich okolia • nedostatočne využívané prírodné zdroje na oddych • nezáujem podnikateľských subjektov o podporu športu • nedostatočné plochy a areály na športovo-rekreačné aktivity • chýbajúca sieť cyklotrás • problém s využívaním školských telocviční a športovísk verejnosťou • málo možností pre športové aktivity dospelých
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> • možnosti získania finančných prostriedkov z externých zdrojov (eurofondy, granty, prostriedky z mestského rozpočtu) • vytváranie partnerstiev susedných obcí k budovaniu cykloturistických chodníkov a cyklotrás • vytváranie partnerstiev susedných obcí k organizovaniu spoločných športových súťaží, podujatí a pod. • zlepšenie spolupráce mládežníckeho a dospelého športu • angažovanie existujúcej aj novej športovej verejnosti • nadviazanie partnerstiev v rámci krajín V4 a Central Europe • väčší záujem o športové aktivity po prekonaní pandémie COVID-19 • prvky smart city v oblasti športu (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systém automatickej požičovne bicyklov, mobilné aplikácie pre cyklodopravu) • vhodné prírodné podmienky pre rozvoj zimných a letných športov • Podpora talentov v oblasti športu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné financovanie športu, talentovanej mládeže a detí zo strany štátu • neexistencia doplnkových zdrojov financovania • znížený príjem vlastných financií v dôsledku pandemickej situácie a iných opatrení • problémy súvisiace s vysporiadaním vzťahov k pozemkom pre plánovanú športovú infraštruktúru • nedostatočný rozvoj športovej mládeže a detí • vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...) • klesajúci záujem o športovanie a pohyb v dôsledku digitalizácie a zmeny priorít u detí a mládeže • nárast zdravotných problémov detí a mládeže • nárast sociálnej ohrozenosti mládeže • chýbajúce verejne prístupné športoviská pre návštevníkov obce
--	---

SWOT analýza 5 Životné prostredie	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Blízkosť chránených území, • Udržiavaná sídlisková zeleň 32 ha, parková zeleň 6 ha a lesopark 5,5 ha. • Vzácne prírodné lokality a útvary • Prírodné chránené územia • Zabezpečená výsadba kvetinových záhonov, výrub, resp. ošetrovanie drevín rastúcich na území mesta a výsadba nových drevín. • Nakúpené čistiace vozy za účelom zníženia škodlivých a zdraviu nebezpečných emisií v ovzduší • Diverzifikácia palivovej základne na výrobu tepla a inštalácia kotla na spaľovanie biomasy 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok parkov, rekreačných zariadení, prírodných oddychových zón • Nekoncepčne riešený lesopark • Mesto nie je 100% vlastníkom lesoparku • Znečistenie rieky Topľa zaradené do V. stupňa znečistenia • Zvýšená hlučnosť a prašnosť • Zvyšovanie znečisťovania ovzdušia automobilovou dopravou • Medzi najväčších znečisťovateľov ovzdušia okresu Vranov nad Topľou patrí BUKÓZA ENERGO, a.s. Vranov nad Topľou a BUKOCEL a.s. Hencovce • Nevyužívanie obnoviteľných, alternatívnych zdrojov energie

<ul style="list-style-type: none"> • Realizované protipovodňové opatrenia: Prečerpávacía stanica dažďových vôd na Ul. B. Němcovej • Realizované opatrenia ochrany prírody a krajiny • Narastajúci objem separovaného odpadu, separuje sa : papier, plasty, kompozitné odpady, kovové obaly, sklo • Materiálové zhodnocovanie zložiek komunálneho odpadu (predovšetkým papier, sklo, plasty) • Klesajúci trend vzniku odpadov, vysoký podiel separovaného odpadu • Existencia zberného dvora • Mesto likviduje vytvárané čierne skládky, aktívny prístup likvidácie (kontrola mestskou políciou, zriadené občianske hliadky) • Domácnosti disponujú kompostérmi • Realizácia projektu „Spracovanie a zhodnocovanie biologického odpadu – výstavba kompostárne“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Protipovodňové opatrenia realizované v nedostatočnej miere - povodňové riziko na toku Topľa na Q100 a nedostatočná kapacita existujúcej úpravy na toku Lomnica
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dôkladne vykonávané kompetencie subjektov verejnej a štátnej správy na úseku ŽP • Zintenzívnenie separácie odpadu prostredníctvom vzdelávacích aktivít • Výstavba nového zberného dvora v areáli bývalého „Carga“ • Modernizácia kotolní (diverzifikácia palivovej základne) • Revitalizácia lesoparku • Podpora aktivít z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev • Inovácie v oblasti tvorby a ochrany ŽP • Zmena legislatívy v oblasti zodpovednosti za vytváranie a odstraňovanie čiernych skládok • Investície do environmentálnej výchovy a vzdelávania • Zefektívnenie systému triedeného zberu komunálnych odpadov 	<ul style="list-style-type: none"> • Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) • Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami • Nedostatočne riešené protipovodňové opatrenia

SWOT analýza 6 Technická infraštruktúra	
Silné stránky	Slabé stránky
<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spracovaná štúdia riešenia dopravy • Zabezpečenie dopravy a spojenia s okolitými obcami, mestami prostredníctvom SAD, • V meste je zriadená MHD • Blízkosť letiska Košice s fungujúcim autobusovým prepojením • Existencia 3 staníc • Dostatočný počet spojov • Spracovaná projektová dokumentácia na cyklotrasu smer Domaša vrátane územného rozhodnutia • Príprava realizácie severného napojenia mesta (PSK) • Projektová príprava riešenia križovatky na ceste I/18 (pri OD Tesco) a križovania ciest I/18 a I/79 SSC • Výstavba železničnej zastávky Juh vrátane záchytného parkoviska <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nová kanalizácia, nová ČOV • Dobrá kvalita a dostatočné zdroje pitnej vody • Takmer 100% pripojiteľnosť na vodovod • Existencia náhradného zdroja vody • Vysoký podiel obyvateľstva napojených na kanalizačnú sieť • Plynom zásobené celé územie • Plynové kotolne, mesto je napojené na centrálné mestské vykurovanie 	<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedenie dopravy cez centrum mesta • Prekročenie prípustnej intenzity automobilovej prepravy • Zvýšená dopravná záťaž na priečahu cestu I/18 a I/79 cez mesto, • Systém zásobovania nadrozmernými vozidlami v centre mesta, • Nedostatočné parkovacie plochy, chýbajúce záchytné parkovisko • Čiastočné regulované parkovanie v meste • Nedostatok bezbariérových priechodov v nezrekonštruovanej časti mesta • Chýbajúce vybudované cyklochodníky, cyklotrasy • Chýbajúce projekčné riešenia na mestské cyklotrasy <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodinná oblasť odkanalizovaná do rieky Ondava. Neexistuje ČOV • Neodvedenie povrchových vôd z extravilánu • Jednotná stoková sieť • Neexistuje dažďová kanalizácia • Nie je zabezpečený samostatný systém odvádzania vôd z povrchového toku • Postupná zastaranosť verejného osvetlenia • Nutná modernizácia zariadení na monitoring kamerovým systémom <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zastaranosť inžinierskych sietí, nedostatok financií na ich rekonštrukciu • Okolie bytových zón: znižujúci sa podiel zelene na sídliskách • Nedostatočná údržba zelene; vysoká prašnosť v obytných zónach v blízkosti ciest • Nedostatok oddychových a pohybových zón

<ul style="list-style-type: none"> • Progresívna kotlová jednotka na spaľovanie biomasy za účelom výroby tepla využitím ekologicky i ekonomicky výhodnejšieho alternatívneho paliva v kotolni PK3 na Sídlišku 1. máj • Postupná modernizácia verejného osvetlenia • Fungujúci monitoring kamerovým systémom <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematický rozvoj mesta a bytovej výstavby: spracovaný územný plán + zmeny a doplnky, vysoká intenzita bytovej výstavby • Výstavba mestských nájomných bytov na ul. Kalinčiakova • Inžinierske siete: vybudované IS pre existujúcu bytovú zástavbu, pre plánovanú výstavbu • Dostatočná kapacita IS pre rozvoj mesta, • Realizované opatrenia zamerané na energetické úspory (merače tepla, zateplovanie bytových domov) a obnovu bytového fondu • Okolie bytových zón: vysoký podiel zelene v meste a okolí • Rekonštrukcia verejných priestranstiev , vnútroblokov <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vybavenosť: kultúrne, športové, sociálne a zdravotné inštitúcie, obchody a služby (aj budovanie nových prevádzok obchodu a služieb súkromnými investormi), • Viaceré objekty občianskej vybavenosti vo vlastníctve mesta, zhodnocovanie majetku mesta rekonštrukciou objektov občianskej vybavenosti • Realizácia bezbariérových úprav niektorých objektov a komunikácií <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrealizované protipovodňové opatrenia • Monitoring kamerovým systémom • Realizácia projektu „Inteligentné mesto“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok parkovacích a garážových miest • Chýbajúce chodníky v lokalitách pri obytných domoch, v obytných častiach • Nedostatočná príprava nových areálov rodinných a bytových domov • Nedostatočná príprava lokalít na výstavbu bytov nižšieho štandardu <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostačujúca kapacita cintorína, • Zlá dostupnosť cintorínov, hlavne pre starších obyvateľov • Vandalizmus <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mimoriadne udalosti: nedostatočná údržba vodných tokov a brehových porastov (možný vznik povodňovej situácie) • Nedostatočne vyriešená protipovodňová ochrana <p>Moderné technológie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšujúci sa počet motorových vozidiel a zvýšená dopravná záťaž v dôsledku tranzitnej dopravy; • Zvyšovanie znečisťovania ovzdušia automobilovou dopravou; • Ekologická záťaž spôsobená chemickým priemyslom v blízkosti mesta; • Pomalé zavádzanie moderných informačných systémov pre zvýšenie bezpečnosti v meste a nedostatočná podpora pri realizácii bezpečnosti na verejných priestranstvách; • Nedostatok finančných zdrojov na zlepšovanie stavu životného prostredia; • Rozhodovacie procesy v relevantných oblastiach vo väčšine prípadov neprebiehajú na základe reálnych zozbieraných dát v čase.
Príležitosti	Ohrozenia
Technická infraštruktúra	Technická infraštruktúra

- Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev
- Inovácie (finančne dostupné) v oblasti TI
- Využívanie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie v meste
- Rozširovanie e- služieb v SR
- Rozširovanie cintorína
- Rozšírenie kamerového systému
- Koncept „Smart city“

Dopravná infraštruktúra

- Vypracovanie koncepcie komplexného rozvoja dopravy
- Dopracovanie regulácie parkovania v meste
- Budovanie záchytných parkovísk
- Výstavba južného obchvatu
- Uskutočňovanie výmeny povrchov ciest
- Spracovávanie projektových dokumentácií cyklistických trás
- Elektrifikácia železničnej trate vedenej mestom

Moderné technológie

- sprístupňovanie informácií v reálnom čase cestujúcim, dopravcom, používateľom komunikácií a parkovacích miest;
- posúdenie stupňa vyťaženia dopravnej infraštruktúry v priestore a v čase;
- vyhľadanie a zoradenie problémových miest v dopravnej infraštruktúre;
- posúdenie jednotlivých miest v kontexte s okolím, teda alternatívnymi obchádzkovými trasami a ich vyťažením;
- rozhodnutie o rozvoji a budovaní dopravnej infraštruktúry a parkovísk;

Bývanie a služby občanom

- Revitalizácia zelene v obytných priestoroch, rozširovanie verejnej zelene, regenerácia vnútroblokov
- Povinná energetická certifikácia objektov
- Možnosť čerpať financie na rozvoj bývania (dotácie a úverové programy zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ), na komunitné aktivity pre úpravu okolia, zelene, na opravu systematických chýb obytných domov

- Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami na stave TI
- Prírodné katastrofy (zosuv, povodne)

Dopravná infraštruktúra

- Nedostatok financií na rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry, Inžinierskych sietí, technickej infraštruktúry
- Neustále sa zvyšujúci počet automobilov
- Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy v súvislosti s výstavbou cyklochodníkov, cyklotrás

Bývanie a služby občanom

Proces starnutia obyvateľstva, pokles pôrodnosti a nízky podiel detskej zložky

(výhodné pôžičky a granty zo ŠFRB) a na znižovanie energetickej náročnosti domov	
<ul style="list-style-type: none"> Budovanie zelených parkovísk 	

SWOT analýza 7 Ekonomický rozvoj	
Silné stránky	Slabé stránky
<p>Aktivity samosprávy v oblasti podnikania:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dobre hospodáriace mesto Spracované aktuálne rozvojové dokumenty mesta (Územný plán mesta, PRM) Príprava ÚPD pre rozvojové lokality, Pomoc mesta investorom pri začatí podnikania Nízke miestne dane a poplatky pre podnikateľov Existencia bankových a finančných inštitúcií, ktoré poskytujú služby občanom a podnikateľom <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Priaznivá vzdelanostná úroveň obyvateľstva v meste 48% obyvateľov mesta je ekonomicky aktívnych Tzv. lacná pracovná sila - potenciál prílevu investorov Dostatok kvalifikovanej a disponibilnej pracovnej sily Efektívne využívanie doplnkových zdrojov zamestnávania <p>Existujúca infraštruktúra pre podnikanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dostatok disponibilných priestorov pre podnikateľské činnosti (t. j. výrobných, skladovacích, administratívnych a obchodných priestorov) Vybudovaná technická infraštruktúra na plochách slúžiacich na podnikanie Fungujúca mestská tržnica <p>Pôsobenie podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> Existencia veľkých podnikov - zamestnávateľa Rozvinuté malé a stredné podnikanie , 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočná podpora podnikania v meste Dopravná infraštruktúra nepostačujúca na prilákanie nových investorov Nedostatočná propagácia mesta navonok, mesta ako územia vhodného pre investovanie, nevypracované komplexné investorské portfólio Nevyužívanie spoločnej propagácie mesta a podnikov Nedostatok motivácie pre začínajúcich podnikateľov <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pokles obyvateľov v predproduktívnom veku Záporné migračné saldo spôsobujúce úbytok obyvateľstva <p>Problémy trhu práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre moderné technológie, Ťažké uplatnenie znevýhodnených skupín obyvateľov (starší občania nad 50 rokov, absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobou nezamestnaní) Nevhodná štruktúra profesií na trhu Nefungujúci systém celoživotného vzdelávania Štruktúra študijných učebných odborov nevyhovuje požiadavkám trhu práce Nedostatočné možnosti získania potrebnej praxe pre absolventov Nedostatočná infraštruktúra pre podnikanie: Nedostatočne využívané areály a objekty podnikov, Nevyužívaný/neobsadený celý priemyselný park Neexistujúca inštitúcia združujúca podnikateľské subjekty

<ul style="list-style-type: none"> • Tradícia v drevospracujúcom a textilnom priemysle 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba podnikateľský inkubátor <p>Problémy podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokles produkcie v tradičných výrobných podnikoch • Nízka konkurencieschopnosť výroby • Malý počet investícií pre výrobu v meste • Vysoké finančné nároky a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania <p>Nedostatočné podnikateľské prostredie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok investičného kapitálu a vlastných zdrojov v podnikoch
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ pri riešení problémov zamestnávania ohrozených skupín • Aktivity ÚPSVaR v oblasti rekvalifikačných kurzov, sprostredkovania zamestnania a poskytovania informácií, tiež udržania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných • Zvyšovanie flexibility trhu práce, • Rozvoj domácich technologicky orientovaných firiem, ktoré budú tvorcami pracovných miest v budúcnosti, • Rozvoj high-tech sektora, rozvoj informačných technológií v priemysle a službách môže spôsobiť lepší prístup k informáciám (poradenstvo, vzdelanie, zamestnanie) • Využitie dobrých skúseností zo zahraničia s vytváraním inovačných a technologických centier (prepojenie škôl, výskumno-vývojových pracovísk s podnikateľskou sférou) • Vytváranie partnerstiev, sietí a klastrov podporujúcich inovačný rozvoj (najmä pre stavebný a odevný klaster) • Možnosť intenzívnej medzinárodnej spolupráce v oblasti VaV • Smerovanie politik EÚ (podpora výskumu, vývoja, rozvoja inovácií, informačných technológií, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízka kvalita cestnej siete • Odchod kvalifikovanej pracovnej sily z mesta do ekonomicky vyspelejších regiónov SR a do zahraničia • Nepriaznivý demografický vývoj (prognóza mierneho poklesu počtu obyvateľov a výrazného starnutia obyvateľstva) • Nadbytok absolventov vyštudovaných v odboroch, o ktoré nie je na trhu práce záujem • Pretrvávajúce nezájmu o technické vzdelanie • Vyšší dopyt zamestnávateľov po pracovnej sile s nižším vekom, ktorá je flexibilnejšia, mobilnejšia, s fyzickou silou a vyšším výkonom - najmä v robotníckych profesiách • Nezájmu investorov • Nízka kúpna sila a nezabezpečenie odbytu výrobkov, • Nedostatočný, neprehľadný a komplikovaný systém podpory MSP zo strany štátu (množstvo aktérov, zložité väzby), vysoké odvodové zaťaženie • Nedobudovanie dopravnej infraštruktúry • Vývoz domácich prírodných surovín do zahraničia namiesto výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou • Inflácia, z toho plynúca Recesia a zvyšujúca sa Nezamestnanosť

<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorenie priaznivých podmienok pre začínajúcich malých a stredných podnikateľov • Príchod investora do priemyselného parku • Realizácia aktivít a vytvorenie priestorov na podporu miestnych remeselníkov, podnikateľských subjektov s cieľom prezentácie ich výrobkov, výstupov • Spolupráca s Vyším územným celkom pri manažmente požadovaných pracovných odboroch (technické - strojárstvo, elektrotechnika, a súčasne aj zmena odborov na SOŠ Dubčeka - pridanie Zdravotníckeho zamerania (vzhľadom na starnúce obyvateľstvo), • Vybudovanie diaľnice od Košíc do Michaloviec cez obec Hriadky; • Zvýšenie výstavby nájomných domov pre prilákanie mladých rodín so zamestnanými rodičmi, ktorí by dochádzali za prácou do iných miest (lacnejšie nájomné bývanie by bolo motiváciou sa sem prisťahovať, tým pádom sa zvýši zamestnanosť, príjmy do rozpočtu a súčasne aj kúpyschopnosť obyvateľstva) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nestabilná politická situácia, Pandémia, Vojenský konflikt, Utečenecká kríza zo susedného štátu.
--	--

SWOT analýza 8 Cestovný ruch	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Blízkosť rekreačných lokalít Domaša, Slanské Vrchy, rieka Topľa • Atraktívne prírodné prostredie v okolí (chránené územia, chránené druhy fauny a flóry, poľovníctvo) • Prírodné danosti územia • Výhodná geografická poloha a prírodný potenciál • Historický a kultúrny potenciál • Tradícia usporadúvania kultúrno-spoločenských akcií • Atrakcie v meste a okolí • Fungujúca spolupráca na nadregionálnej úrovni • Ponuka turistických zaujímavostí a podujatí v meste a okolí • Fungujúce prívätne ubytovanie v okolí 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné využívanie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu • Nedostatok nemotorizovaných trás • Chýbajúca vybudovaná cyklotrasa v súlade s Kostrovou sieťou PSK • Nedobudované letné a zimné rekreačné areály/oddychové zóny v meste a okolí • Nedostatočné využitie možností kultúrno-poznávacieho CR • Chýbajúce náučné chodníky • Nedostatočná doplnková ponuka služieb cestovného ruchu • Nedostatočné využívanie kultúrneho a prírodného potenciálu, tradícií pre rozvoj cestovného ruchu,

<ul style="list-style-type: none"> • Existujúce kapacity na zriadenie ubytovania • Záujem Mesta o rozvoj CR • Nadviazané cezhraničné partnerstvá 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúce propagačné materiály v slovenskom a cudzích jazykoch pre rôzne cieľové skupiny, inzercia v magazínoch a internetových portáloch CR • Vranov nad Topľou ako tranzitné miesto pre turistov • Nezáujem domácich obyvateľov o propagáciu vlastného územia • Neatraktívna prezentácia a forma podujatí, chýbajú animačné programy • Chýba komplexná ponuka služieb a produktov cestovného ruchu v regióne pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov, vrátane služieb vyššieho štandardu a zážitkových akcií pre rodiny s deťmi • Neatraktívne služby (oddychové miesta, sociálno-hygienické zariadenia), • Nevybudovaný integrovaný informačný systém cestovného ruchu (nedostatočné priestorové označenie, neprepojené informácie a rezervácie, slabo zmapované informačné objekty,) • Obmedzené možnosti samosprávy pri priamom manažmente cestovného ruchu • Chýba jednotná vizuálna identita mesta pri komunikácii s turistami, • Nedostatočné turistické značenie v meste
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Propagácia mesta • Zriadenie turisticko-informačnej kancelárie, • Poloha mesta • Nové trendy v prístupe k oddychu, využívaniu dovoleniek (viac kratších dovoleniek a predĺžených víkendov za rok, wellness, spoločné aktívne využívanie voľného času rodín, gurmánstvo, zdravý životný štýl a pod.) • Zvýšený záujem Slovákov o domácu a lacnejšiu turistiku v čase krízy, o poznávanie miestnej kultúry a tradícií, • Dobudovanie Národného jednotného informačného systému cestovného ruchu (NUTIS), s prepojením na TIC miest • Blízkosť a možná spolupráca s okolitými atraktívnymi regiónmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedobudovaná dopravná infraštruktúra, • Nižší záujem zahraničnej tradičnej klientely z okolitých krajín (Poľsko, Maďarsko, Česko) vplyvom hospodárskej krízy, • Zníženie záujmu domácej klientely (turistov a občanov) o služby ubytovania a stravovania v čase krízy (rýchly rast cien produktov a služieb) • Pokračujúci odchod kvalifikovanej pracovnej sily z mesta

• Využitie partnerstiev na regionálnom, medziregionálnom alebo záujmovom princípe• Využitie informačných technológií pre rozvoj cestovného ruchu• Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev	

3 Rozvojová stratégia

3.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Strategická časť je postavená na hierarchii prijatých tvrdení o budúcom stave mesta, a to od všeobecnej predstavy v podobe vízie po čiastkové špecifické ciele zaoberajúce sa parciálnymi oblasťami. Celý hierarchický systém stratégie vychádza jednak zo záverov analytického skúmania a jednak z možností, potenciálu a vnútorných zdrojov mesta. Je založený na predpoklade maximálneho využitia ľudských a technologických zdrojov a primeraného a udržateľného využitia prírodných a kultúrno-historických zdrojov. Vytvára priestor pre participáciu, tvorbu partnerstiev a reťazcov a počíta s využívaním najnovších poznatkov, prístupov a technológií.

VÍZIA a Strategické ciele definujú jasné smerovanie úsilia a kompetencií mesta a sociálno-ekonomických partnerov v dlhodobom horizonte. Ide o formuláciu predstavy o budúcnosti mesta, kvality života jeho obyvateľov, prírodného prostredia, ekonomiky, na ktorej sa všetky participujúce subjekty a aktéri zhodli a osvojili si ju.

Vízia mesta je v súlade s víziou rozvoja Prešovského kraja do roku 2030 a je v súlade taktiež s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska, ktorá vytvára jasnú predstavu, že v roku 2030 „Slovensko sú ľudia a regióny pre ich spokojný a plnohodnotný život“. VÍZIA rozvoja Prešovského kraja do roku 2030: Prešovský kraj – región poskytujúci svojim obyvateľom rovné šance a všestranné možnosti rozvoja, rozumne využívajúci svoj vnútorný potenciál pri podpore regionálnej ekonomiky s ohľadom na udržateľné využívanie zdrojov

Vychádzajúc zo záverov analytického zisťovania stavu jednotlivých oblastí a potrieb územia mesta je na mieste konštatácia hlavného problému, ktorý zasahuje do všetkých aspektov života obyvateľov. Je ním relatívne „Nízka atraktivita územia pre obyvateľov a pre potenciálnych investorov“, čo ovplyvňuje demografický vývoj územia, dostupnosť kvalitných ľudských zdrojov v oblasti poskytovania služieb, v podnikateľskom sektore vyžadujúcom si rýchle prispôbovanie sa trendom, inovatívnym prístupom, digitalizácii, automatizácii či robotizácii. Atraktivita územia spočíva aj vo vybavení územia dopravnou a ostatnou technickou infraštruktúrou, pričom územie mesta v tejto oblasti vykazuje neuspokojivý stav s dopadom na kvalitu života obyvateľov a na malý záujem investorov o rozvoj svojej činnosti na území mesta.

Spomedzi 13-tich okresov Prešovského kraja okres Vranov nad Topľou má status „najmenej rozvinutého okresu“ v rámci SR (celkový počet NRO v SR je 21).

VÍZIA

„SMART a atraktívne miesto pre život, oddych, šport a kultúru s rozvíjajúcim sa cestovným ruchom“

Hlavný cieľ:

Vytvárať podmienky pre vyvážený udržateľný rozvoj mesta a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov i návštevníkov

Mesto Vranov nad Topľou smeruje všetko úsilie do všestranného rozvoja svojho územia, zvlášť reflektuje potreby svojich obyvateľov. Toto poslanie sa v svojej komplexnosti premieta do hlavného cieľa PRM, ktorý vytvára základ systému priorít, strategických a špecifických cieľov.

Hlavný cieľ tak agreguje všetky úrovne stratégie a všetky oblasti rozvoja mesta (inovatívna a konkurencieschopná ekonomika, trh práce, zamestnanosť, cestovný ruch, sociálna oblasť, školstvo, kultúra, šport, zdravotníctvo,

udržateľná doprava a energetika, životné prostredie a zmena klímy, dekarbonizácia) s dopadom na kvalitu života jeho obyvateľov.

3.2 Štruktúra priorít a ich väzby

Strategická časť dokumentu stanovuje prioritné oblasti rozvoja mesta Vranov nad Topľou, ktoré sú následne rozpracované na úroveň špecifických cieľov, ktoré sa dosiahnu realizáciou jednotlivých opatrení prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov.

Rozvojová stratégia je členená do tematických oblastí – 3 hlavných priorít, ktoré tvoria zastrešenie strategických a špecifických cieľov a implementačný mechanizmus PRM. Priorita je vnímaná ako oblasť, do ktorej je potrebné smerovať investície a opatrenia, ktoré povedú k eliminácii identifikovaných nedostatkov/problémov, pomôžu zlepšiť situáciu a prinesú rozvoj danej oblasti. Priority nadväzujú aj na ciele Politiky súdržnosti EÚ, Agendy 2030, Partnerskej dohody, OP Slovensko, PHSR PSK a na iné strategické dokumenty.

Stratégia je stanovená na časové obdobie do roku 2030.

3.3. Systém cieľov, ich súvislosti, indikátorov a strom cieľov

1. Rozvojová stratégia				
Hlavný cieľ: Vytvárať podmienky pre vyvážený udržateľný rozvoj mesta a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov i návštevníkov				
Priorita 1. Environmentálna Zabezpečiť ochranu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách, hospodárne využívanie prírodných zdrojov a efektívne nakladanie s energiou.		Priorita 2. Sociálna Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej občianskej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komúnit.	Priorita 3. Hospodárska Zabezpečiť inovatívne a efektívne zhodnocovanie zdrojov, kvalitatívny rozvoj populácie, so špeciálnym dôrazom na vzdelanie, zdravie, kultúru, rozvoj občianskej spoločnosti a právneho štátu, priblíženie správy vecí verejných občanom a sociálna inklúzia a dostupné, kvalitné a efektívne služby s dôrazom na cestovný ruch a prílev investorov.	
Strategický cieľ 1.1. VYTVORIŤ UDRŽATEĽNÝ MODEL ROZVOJA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A UDRŽATEĽNEJ ENERGETIKY	Strategický cieľ 1.2. ZLEPŠIŤ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ADAPTOVAŤ SA NA ZMENU KLÍMY	Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ	Strategický cieľ 3.1. ZVÝŠIŤ EKONOMICKÚ VÝKONNOSŤ S DÔRAZOM NA INOVATÍVNOŠŤ A UDRŽATEĽNOSŤ PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA A TRHU PRÁCE	Strategický cieľ 3.2 PODPORIŤ ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU A KULTÚRY

<p>Špecifický cieľ 1.1.1 Vytvoriť systém udržateľnej a ekologickej mobility prostredníctvom výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Špecifický cieľ 1.2.1. Zvýšiť adaptabilitu územia na zmeny klímy</p>	<p>Špecifický cieľ 2.1.1. Podporovať rozvoj športovej infraštruktúry a zdravého životného štýlu obyvateľov</p>	<p>Špecifický cieľ 3.1.1. Podporiť výskum, vývoj a inovácie a zrýchliť digitalizáciu a inovácie</p>	<p>Špecifický cieľ 3.2.1. Rozšíriť a modernizovať existujúcu infraštruktúru cestovného ruchu vrátane rozširovania ponuky CR a zavádzania inovatívnych riešení</p>
<p>Špecifický cieľ 1.1.2 Zvýšiť energetickú hospodárnosť a efektívne využívanie prírodných zdrojov</p>	<p>Špecifický cieľ 1.2.2. Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov, recyklácie a podpora predchádzania vzniku odpadov</p>	<p>Špecifický cieľ 2.1.2. Zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb a posilniť sociálnu integráciu osôb dotknutých i ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením</p>	<p>Špecifický cieľ 3.1.2. Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť mesta pre potenciálnych investorov vytvorením podmienok a širšej ponuky investičných príležitostí</p>	<p>Špecifický cieľ 3.2.2. Zabezpečiť ochranu a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, kultúry, kreatívneho priemyslu a komunitného života</p>
	<p>Špecifický cieľ 1.2.3. Znížiť znečistenie životného prostredia a jeho zložiek</p>	<p>Špecifický cieľ 2.1.3. Zvýšiť bezpečnosť a ochranu životov a zdravia obyvateľov mesta a ich majetku</p>	<p>Špecifický cieľ 3.1.3. Zlepšiť podmienky pre prístup obyvateľov na trh práce (dostupné a kvalitné bývanie)</p>	<p>Špecifický cieľ 3.2.3. Zvýšiť úroveň cezhraničnej spolupráce</p>
	<p>Špecifický cieľ 1.2.4. Zlepšiť environmentálne aspekty v meste</p>	<p>Špecifický cieľ 2.1.4. Zabezpečiť modernizáciu a skvalitnenie výchovno - vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach</p>		

Strategické ciele prihladajú na ciele politiky súdržnosti uvedené v dokumente Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti a tým je zabezpečená ich komplementárnosť s rámcom pre regionálny rozvoj v SR, ktorý bude možné finančne podporiť z prostriedkov EÚ.

Strategické ciele rátajú s využívaním zdrojov financovania:

- z vlastných zdrojov,
- zo štátneho rozpočtu,
- zo zdrojov EÚ
- a iných zdrojov.

3.4.Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PRM

Pri tvorbe jednotlivých častí Plánu boli rešpektované princípy, ktoré sú premietnuté naprieč celou stratégiou a odrážajú celospoločenské požiadavky pre zodpovedný prístup samospráv k rozvoju svojho územia. Strategický dokument a prístup pre dosiahnutie vízie, hlavného cieľa, priorít a špecifických cieľov sú založené na prepojení/integrovaní nasledovného:

- využitie najnovších poznatkov, prístupov, technológií,
- využitie spolupráce medzi sociálno – ekonomickými partnermi,
- maximalizácia využitia vnútorných zdrojov (ľudské, prírodné, kultúrne, materiálne, finančne, organizačne a inštitucionálne a na ich jedinečnosti, i odolnosti),
- zabezpečovanie efektivity a udržateľnosti rozvojom adaptačných schopností a flexibility v dynamicky sa meniacich a ťažko predvídateľných podmienkach.

Implementačná (programová) časť PRM integruje infraštruktúrne riešenia s mäkkými organizačnými, inštitucionálnymi a sociálnymi inováciami a generuje systém nástrojov (opatrenia, aktivity, programy a projekty) pre plnenie stratégie:

- inštitucionálne a organizačné,
- informačné a vzdelávacie,
- investičné,
- finančné,
- programy a projekty verejného i súkromného sektora, vrátane integrovaných projektových balíkov a integrovaných projektových investícií.

3.5.Partneri pre implementáciu PRM a stratégia ich zapojenia

Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, PRM sa vypracúva pri uplatnení partnerstva. Ďalej podľa § 2 písm. g) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov partnerstvo je forma spolupráce medzi sociálnoekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj. Sociálno-ekonomický partner je akákoľvek osoba, skupina osôb alebo inštitúcia, ktorá má záujem na tvorbe alebo implementácii PRM, ktorá by mohla byť tvorbou alebo implementáciou stratégie potenciálne ovplyvnená (dotknutá, zasiahnutá) alebo môže tvorbu, schválenie alebo implementáciu stratégie ovplyvniť.

Sociálno-ekonomickí partneri:

- Verejnosť a dotknutá verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu PRM pred jeho schválením. Medzi dotknutú verejnosť patria fyzické osoby staršie ako 18 rokov, právnické osoby a občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov. Táto dotknutá verejnosť má právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov PRM, a to až do jeho schválenia, vrátane práva podať písomne stanovisko, zúčastniť sa na konzultáciách a verejnom prerokovaní PRM.
- Aktéri rozvoja obce - subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji mesta bez ohľadu na ich participáciu a záujme o účasť na procese rozhodovania, tvorby PRM a jeho implementácii.

4. Implementačný plán a plán monitorovania

4.1. Nástroje/opatrenia/aktivity na implementáciu stratégie

Strategický cieľ 1.1. VYTVORIŤ UDRŽATEĽNÝ MODEL ROZVOJA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A UDRŽATEĽNEJ ENERGETIKY

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
1.1.1.	Vytvoriť systém udržateľnej a ekologickej mobility prostredníctvom výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO2.8 Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka CP3- Prepojenejšia Európa Priorita 3P1 Doprava • Špecifický cieľ RSO3.1 Rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej a intermodálnej TEN-T odolnej proti zmene klímy • Špecifický cieľ RSO3.2 Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility • Plán obnovy a odolnosti SR KOMPONENT 3 – Udržateľná doprava 		
Partneri	PSK, SÚC, NDS, SSC, samosprávy, podnikateľské subjekty (dopravné spoločnosti) a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.1	Strategické plánovanie rozvoja dopravy na území mesta s využitím SMART nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave	Počet opatrení pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave	2
Aktivity			
	Zabezpečiť zber, vyhodnocovanie a využívanie dát v kontexte rozvoja inteligentnej mobility		
	Zabezpečiť dopravné prieskumy pre potreby plánovania, organizovania a riadenia procesov v doprave		
	Vypracovať a aktualizovať strategické plány udržateľného rozvoja dopravy na úrovni mesta		
	Vytvoriť SMART nástroj pre zisťovanie potrieb cestujúcej verejnosti a definovanie potrieb		

Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.2	Podpora zavádzania efektívnych a ekologických alternatívnych foriem prepravy osôb	Počet nových prvkov infraštruktúry ekologickej dopravy	2
Aktivity			
	Podporiť budovanie infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy = výstavba cyklistickej infraštruktúry		
	Rozširovať siete pre nemotorovú dopravu (pešiu a cyklo dopravu), cyklistické chodníky a doplnkovú infraštruktúru pri tvorbe a revitalizácii multifunkčných verejných priestorov = tvorba a revitalizácia multifunkčných verejných priestorov, rozširovanie a modernizácie siete chodníkov a cyklistických komunikácií, zdieľaných chodníkov, cyklopruhov ciest s upokojenou dopravou, = investície do systémov zdieľaných bicyklov (bikesharing), do odstavných zariadení pre bicykle/cyklostojanov, do drobnej infraštruktúry a príslušenstva cyklistických komunikácií, ako aj do získavania dát potrebných pre rozhodovanie a monitoring		
	Zvyšovať povedomie o cyklo doprave a pešej doprave a prispievať k jej popularizácii = kampane na informovanie verejnosti o prínosoch cyklo dopravy		
	Podporiť budovanie infraštruktúry pre alternatívne pohony = ultrarýchle nabíjacie body pre elektromobily/ hybridné automobily a vodíkové plniace stanice		
	Realizovať dopravné investície v súlade s požiadavkami ochrany prírody a zmeny klímy, manažmentu dažďovej vody = koridory, zvyšovanie podielu zelene atď.		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.3	Podpora rozvoja ekologickej verejnej osobnej železničnej dopravy a nadväznej prímestskej a mestskej dopravy	Počet opatrení pre rozvoj ekologickej verejnej osobnej železničnej dopravy	1
Aktivity			
	Podporiť zvýšenie ponuky spojov osobnej železničnej dopravy a nadväznej prímestskej a mestskej dopravy		
	Podporiť modernizáciu a rozvoj železničnej infraštruktúry		
	Podporiť modernizáciu a rozšírenie vozidlového parku autobusov nízkopodlažnými ekologickými vozidlami spolu s budovaním zodpovedajúcej nabíjacej a plniacej infraštruktúry a inovatívnymi SMART riešeniami		

	Podporiť budovanie inteligentných križovatiek = funkciou ktorých je zabezpečiť preferenciu vozidiel verejnej osobnej dopravy		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.4	Podpora optimalizácie dopravnej infraštruktúry pre zvýšenie bezpečnosti, lepšiu obslužnosť, prepojenosť, regionálnu mobilitu	Počet rekonštrukcií vykonaných za účelom optimalizácie dopravnej infraštruktúry pre zvýšenie bezpečnosti, lepšiu obslužnosť, prepojenosť, regionálnu mobilitu	5
Aktivity			
	Poskytnúť súčinnosť pri modernizácii a výstavbe ciest I. triedy vrátane dopravného značenia		
	Poskytnúť súčinnosť pri rekonštrukcii, modernizácii a vybudovaní ciest II. a III. triedy vrátane dopravného značenia		
	Vybudovať, rekonštruovať a modernizovať miestne komunikácie vrátane dopravného značenia = výstavba, rekonštrukcia a modernizácia so zameraním na kvalitu miestnej komunikácie, jej mostných objektov a súčastí, ako aj na bezpečnosť pešej a cyklistickej dopravy		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.5	Podpora statickej dopravy vrátane dopravného značenia v rámci IDS	Počet vybudovaných prvkov statickej dopravy	1
Aktivity			
	Podporiť výstavbu verejných záchytných parkovísk (P+R, K+R, B+R), podzemných i povrchových parkovísk, odstavných miest		
	Dopracovať reguláciu parkovania v meste		
	Podporiť výstavbu hromadných garáží, parkovacích domov		
Špecifický cieľ			
1.1.2.	Zvýšiť energetickú hospodárnosť a efektívne využívanie prírodných zdrojov		
Prepojenia na možnosti financovania	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P1 Energetická efektívnosť a dekarbonizácia		

z európskych fondov	<ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO2.1 Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov • Špecifický cieľ RSO2.2 Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené • Špecifický cieľ RSO2.3 Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-E) <p>Plán obnovy a odolnosti: KOMPONENT 1 – Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE • Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“) • Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE <p>KOMPONENT 2: Obnova budov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investícia 1: Zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov • Investícia 2: Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov 		
Partneri	VÚC, samosprávy, podnikateľské a výskumné subjekty a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.1	Znižovanie celkovej energetickej spotreby	Počet opatrení na znižovanie celkovej energetickej spotreby	2
Aktivity			
Podporiť energeticky hospodárne riešenia verejných služieb a infraštruktúry = verejné budovy, osvetlenie, doprava, atď.			
Realizovať informačné kampane pre verejnosť a podnikateľský sektor o potrebe efektívneho nakladania s energiami			
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.2	Zlepšenie energetickeho manažmentu budov	Počet vypracovaných energetických auditov	5
Aktivity			
Podporiť vykonávanie energetických auditov verejných a súkromných budov			

	Informovať a poskytnúť usmernenia a návody pre efektívny energetický manažment budov a možnosti financovania s cieľom znížiť náklady a spotrebu energií, tvorbu emisií a skleníkových plynov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.3	Zlepšenie energetickej hospodárnosti verejných a obytných budov v správe mesta pomocou optimalizácie procesov a inštaláciou zariadení OZE	Počet nainštalovaných zariadení OZE	5
Aktivity			
	Implementovať nízkouhlíkové energetické zdroje, vrátane podpory nasadzovania obnoviteľných zdrojov energie		
	Monitorovať spotrebu energií a ich navrhovať opatrenia na jej znižovanie – využívanie SMART nástrojov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.4	Podporiť opatrenia na znižovanie energetickej náročnosti verejných budov	Počet vykonaných stavebných opatrení na znižovanie energetickej náročnosti verejných budov	10
Aktivity			
	Podpora výstavby energetickejšieho verejných budov (nízkoenergetických a pasívnych domov) s progresívnymi a obnoviteľnými zdrojmi energie		
	Obnova a adaptačné opatrenia verejných budov pre zvýšenie ich odolnosti voči klimatickým zmenám a úsporu energií		
	Rekonštrukcia a modernizácia kotolní za účelom zvýšenia účinnosti výroby tepla		
	Zefektívnenie, rekonštrukcia a postupná výmena starých teplovodných rozvodov za nové predizolované potrubia v celom meste		

Strategický cieľ 1.2. ZLEPŠIŤ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ADAPTOVAŤ SA NA ZMENU KLÍMY

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
1.2.1.	Zvýšiť adaptabilitu územia na zmeny klímy		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity <p>Program cezhraničnej spolupráce Interreg VI-A Poľsko – Slovensko 2021 – 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> Priorita 1 K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <p>1. oblasť „Životné prostredie“:</p> <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Príroda a biodiverzita“; podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ <p>2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“:</p> <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
Partneri	Podnikateľské subjekty, PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor, a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.1.1	Vytvorenie kvalitného systému environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu zameranej na problematiku zmeny klímy, vrátane prepojenia na vedu a výskum	Počet aktivít environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu ročne	5
Aktivity			
	Realizovať informačné a osvetové aktivity, kampane a vzdelávanie o zmene klímy a možných opatreniach na všetkých stupňoch škôl a na verejnosti		

	Podporovať občianske a ďalšie iniciatívy v oblasti predchádzania a riešenia problémov vyplývajúcich zo zmeny klímy		
	Sprostredkovať transfer poznatkov a príkladov dobrej praxe zo zahraničia v oblasti predchádzania zmeny klímy a prispôbovaniu sa		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.1.2	Zvyšovanie adaptačnej schopnosti a ekologickej stability územia prostredníctvom efektívneho manažmentu vody a funkčnosti ekosystémov	Počet aktivít na efektívneho manažmentu vody	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti územia a budovať prvky zelenej infraštruktúry		
	Realizovať opatrenia na revitalizáciu tokov a povodí		
	Realizovať opatrenia na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných invázných druhov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.1.3	Zvyšovanie dlhodobej odolnosti voči prejavom klimatickej zmeny	Počet opatrení dlhodobej odolnosti voči prejavom klimatickej zmeny	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti a minimalizovanie povrchového odtoku v území miest a obcí s dôrazom na ekosystémovo založenú adaptáciu		
	Realizovať opatrenia na efektívne a udržateľné hospodárenie s dažďovou vodou v území mesta		
	Realizovať opatrenia na zabezpečenie energetických úspor na verejných a bytových budovách		
	Realizovať opatrenia na zakladanie, revitalizovanie a ochranu vegetačných prvkov a plôch, uličnej zelene a stromoradií		
	Realizovať edukačné aktivity pre ochranu zdravia obyvateľov v dôsledku zmeny klímy – zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti o problematike zmeny klímy, prezentácia úspešnej realizácie adaptačných opatrení a aktivít		
Špecifický cieľ			
1.2.2.	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov, recyklácie a podpora predchádzania vzniku odpadov		
Prepojenia na možnosti	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita		

financovania z európskych fondov	2P2 Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.6 Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje 		
Partneri	PSK, podnikateľské subjekty, mimovládny sektor, obyvatelia, vzdelávacie inštitúcie a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.2.1	Podpora aktivít v oblasti predchádzania vzniku odpadov	Počet kampaní na predchádzania vzniku odpadov ročne	2
Aktivity			
	Realizovať aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia o výhodách bezobalových produktov a ekologických obalových materiálov		
	Realizovať lokálne informačné kampane a účinné informačné systémy so zameraním na minimalizovanie vzniku odpadov		
	Realizovať edukačno-výchovné a informačné aktivity		
	Podporiť vývoj a využitie SMART nástrojov v oblasti odpadového a obehového hospodárstva		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.2.2	Zabezpečenie trvalo udržateľného nakladania s odpadmi zhodnocovaním vytriedeného komunálneho odpadu	Počet opatrení na triedenie a zhodnocovanie vytriedeného komunálneho odpadu	2
Aktivity			
	Podporovať zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov prostredníctvom vybudovanej kompostárne a jej rozširovanie		
	Podporovať zvyšovanie úrovne triedeného zberu = podporou budovania zberných dvorov o.i. i pre recyklovateľné druhy komunálnych odpadov		
	Podporovať zamedzenie vzniku a odstránenie skládok odpadov, likvidácia čiernych skládok		
	Podporovať dobudovanie, intenzifikáciu a rozšírenie systémov triedeného zberu komunálnych odpadov		
	Podporovať prípravu na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov		
	Podporovať predchádzanie vzniku odpadov = napr. aj reuse centrum pre staré no ešte použiteľné veci		
Špecifický cieľ			
1.2.3.	Znížiť znečistenie životného prostredia a jeho zložiek		

<p>Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov</p>	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia <p>Plán obnovy a udržateľnosti SR</p> <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 1 Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra KOMPONENT 2 Obnova budov KOMPONENT 3 Udržateľná doprava KOMPONENT 4 Dekarbonizácia priemyslu KOMPONENT 5 Adaptácia na zmenu klímy <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <ol style="list-style-type: none"> oblasť „Životné prostredie“: <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Príroda a biodiverzita“; podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“: <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
<p>Partneri</p>	<p>PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, podnikateľské subjekty, mimovládny sektor, obyvatelia a ďalšie</p>		
<p>Opatrenie</p>		<p>Indikátory/ Merateľné ukazovatele</p>	<p>Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa</p>
<p>1.2.3.1</p>	<p>Eliminovanie príčin znečisťovania ovzdušia a redukcii znečistenia</p>	<p>Počet opatrení na znižovanie znečisťovania ovzdušia a redukcii znečistenia</p>	<p>5</p>
<p>Aktivity</p>			
<p>Realizovať environmentálnu osvetu o správnom vykurovaní a alternatívnych možnostiach vykurovania</p>			
<p>Realizovať opatrenia súvisiace s energetickou chudobou a následným znečisťovaním ovzdušia</p>			
<p>Realizovať opatrenia na znižovanie energetickej spotreby historických chránených, verejných a bytových domov</p>			
<p>Realizovať opatrenia na zníženie dopadov dopravy na znečistenie ovzdušia = spracovanie stratégií pre udržateľnú a nízkoemisnú mobilitu, vytvorenie nízkoemisných zón, manažment parkovania motorových vozidiel, manažment plynulosti dopravy (ETM), elektrifikácia, rozširovanie</p>			

	MHD, podpora elektro-mobility, budovanie infraštruktúry pre cyklo dopravu, budovanie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu, ekošoférovanie, kampaň podpory cyklo-dopravy, súťaže „na bicykli do“ firmy, školy, elektrifikácia železničnej dopravy, zdieľanie osobných áut (car-sharing), požičiavanie bicyklov v mestách (bike - renting)		
	Zabezpečiť zvyšovanie podielu zelene a náhradnej výsadby pri výrube drevín		
	Realizovať opatrenia na eliminovanie nepriepustných povrchov na území mesta		
	Podporiť využívanie alternatívnych nízkoemisných zdrojov tepla a energie = OZE, plyn, CZT, solar; tep. čerpadlá; (bio)plyn		
	Vyhotoviť koncepciu merania a riadenia kvality ovzdušia		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.3.2	Ochrana vodných zdrojov a zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Počet opatrení na odstránenie nedostatkov technického stavu v problémových verejných vodovodoch	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na odstránenie nedostatkov technického stavu v problémových verejných vodovodoch		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.3.3	Zvýšiť úroveň čistenia odpadových vôd s minimalizáciou negatívnych dopadov na ŽP a kvalitu vôd	Počet nových pripojených obyvateľov na verejnú sieť ročne	15
Aktivity			
	Vybudovať, rekonštruovať a intenzifikovať systémy verejnej kanalizačnej siete a čistiarní odpadových vôd		
	Zabezpečiť riadne užívanie verejnej kanalizácie zo strany jej užívateľov = zabezpečiť, aby do verejnej kanalizácie boli vypúšťané len tie priemyselné odpadové vody s obsahom obzvlášť škodlivých látok, ktoré nespôsobia poškodenie stokovej siete, ohrozenie prevádzky čistiarní odpadových vôd, spracovanie kalu a jeho ďalšie využitie alebo bezpečného zneškodnenie a prekročenie limitných hodnôt znečistenia určených pre vypúšťanie odpadových vôd z verejnej kanalizácie a ohrozenie kvalitatívnych cieľov		
	Vybudovať, rekonštruovať a zabezpečiť efektívne systémy verejnej dažďovej kanalizačnej siete		
Špecifický cieľ			

1.2.4.	Zlepšiť environmentálne aspekty v meste		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity <p>Program cezhraničnej spolupráce Interreg VI-A Poľsko – Slovensko 2021 – 2027</p> <p>Priorita 1 K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie</p> <p>Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy</p> <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <ol style="list-style-type: none"> oblasť „Životné prostredie“: <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Príroda a biodiverzita“; podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“: <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
Partneri	Podnikateľské subjekty, PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor, a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.4.1	Budovať prvky zelenej infraštruktúry	Počet prvkov zelenej infraštruktúry	10
Aktivity			
	mestské prvky napr. prvky drobnej infraštruktúry urbánneho dizajnu, zelené parky, zelené steny a zelené strechy, ktoré biodiverzite poskytujú prostredie a ekosystémom umožňujú fungovanie		
	aktivity v oblasti dopravnej infraštruktúry: zelené koridory pozdĺž cyklotrás, tzv. greenways (aleje, živé ploty, remízky) v súvislosti s podporou biodiverzity, ktoré nielen spájajú mesto s jeho zázemím, ale aj umožňujú pohodlnú a príjemnú prepravu v rámci sídla, zelené steny na protihlukových stenách, vegetačné stredové pásy		
	zazelenanie mesta (výsadba a regenerácia izolačnej zelene oddeľujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov)		

	zavedenie osobitných zberných systémov na odpadovú a dažďovú vodu – zachytávať dažďové vody formou zaústenia strešných a terasových zvodov do povrchového odtokového systému na zber dažďovej vody a odvádzať zachytenú vodu do vsaku a zberných jazierok, dažďových záhrad, zriaďovanie vegetačných striech
	budovanie dažďových nádrží a predčistiťovanie dažďových vôd (veľké parkoviská či iné dopravné, priemyselné a obchodné areály), ochladzovacie koridory v urbanizovanom prostredí
	regenerácia (úprava/revitalizácia existujúcich priestorov) vnútroblokov sídlisk s uplatnením ekologických princípov tvorby a ochrany zelene

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.1.	Podporovať rozvoj športovej infraštruktúry a zdravého životného štýlu obyvateľov		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 PRIORITA 5P1 MODERNÉ REGIÓNY • Opatrenie 5.1.4 Investície do regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, cykloturistiku Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko-Slovensko 2021-2027		
Partneri	PSK, samosprávy, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie a iné		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.1	Podpora športu, záujmu o šport a zdravého životného štýlu obyvateľov mesta v rámci školskej telesnej výchovy, športu pre všetkých, výkonnostného športu i systému rozvoja športu v meste	Počet aktivít na podporu športu	3
Aktivity			
	Vytvárať podmienky pre športovanie verejnosti a aktívne využívanie verejne prístupných športovísk		
	Podporiť zabezpečenie výučby telesnej výchovy a športu kvalifikovanými učiteľmi na všetkých stupňoch škôl		
	Podporiť vzdelávanie telovýchovných pedagógov a trénerov		
	Aktivizovať žiakov a študentov jednotlivých stupňov škôl v mimoškolskej športovej činnosti a v školských športových súťažiach		

	Podporiť pohybové aktivity pre deti MŠ Zriadenie pozície koordinátor cyklotrás v meste		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.2	Propagácia zdravého životného štýlu a publicita športu v meste	Počet propagačných aktivít	5
Aktivity			
	Realizovať propagačné a informačné aktivity v oblasti zdravého životného štýlu v meste a na školách Zlepšiť propagáciu športových podujatí na webe Vyhľadať vhodný priestor a vytvoriť „pamätnú izbu športu“		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.3	Podpora športových podujatí a športového života na území mesta	Počet nových športových podujatí v meste	3
Aktivity			
	Vytvárať spoluprácu s obcami, s občianskymi združeniami a športovými zväzmi pri organizovaní športových súťaží a športových podujatí v jednotlivých druhoch športu a na športové aktivity obyvateľov Vytvárať partnerstvá so susednými obcami k budovaniu cykloturistických chodníkov a cyklotrás Nadviazať partnerstvá v rámci krajín V4 a Central Europe Podporiť a propagovať najúspešnejších športovcov a športové kolektívy mesta prostredníctvom ocenení Podporiť podmienky rozvoja rekreačného športu ako súčasť cestovného ruchu a turizmu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.4	Komplexný monitoring a strategické plánovanie v oblasti športu a zdravého životného štýlu	Počet aktualizácií Koncepcie športu na športovej infraštruktúry	2
Aktivity			

	Aktualizovať Konceptiu športu na športovej infraštruktúry s dôrazom na mládež a prihladnutím na špecifické podmienky mesta a blízkeho okolia		
	Monitoring športových aktivít na školách (MŠ a ZŠ)		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.5	Budovanie celkovej športovej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia na území mesta Vranov nad Topľou	Počet vybudovaných prvkov športovej infraštruktúry	3
Aktivity			
	Pasportizovať telovýchovné a športové objekty škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta		
	Budovať prvky podpornej športovej infraštruktúry, cyklotrasy (cyklochodníky) na území mesta, prepájať existujúce cyklotrasy, vybudovať turistické chodníky, vybudovať krytú plaváreň, vybudovať lezeckú stenu		
	budovať prvky smart city v oblasti športu (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systém automatickej požičovne bicyklov, mobilné aplikácie pre cyklodopravu)		
Opatrenie		Indikátor/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia celkovej športovej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia na území mesta	Počet zrekonštruovaných a zmodernizovaných športovísk	3
Aktivity			
	Rekonštruovať a modernizovať už existujúce detské ihriská		
	Rekonštruovať a modernizovať prvky športovej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.2.	Zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb a posilniť sociálnu integráciu osôb dotknutých i ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priorita 5P1 Moderné regióny <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO 5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach Plán Obnovy		
Partneri	PSK, samosprávy, mimovládny sektor, poskytovatelia sociálnych služieb a ďalší		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.1	Zber dát a strategické participatívne plánovanie v oblasti poskytovania sociálnych služieb a ostatných služieb pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva na území mesta	Počet aktivít na zber dát a strategické plánovanie v oblasti poskytovania sociálnych služieb	2
Aktivity			
	Zabezpečiť zber a aktualizáciu údajov o poskytovaných sociálnych službách na území mesta = od verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb		
	Zabezpečiť zber a aktualizáciu údajov o životných podmienkach ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva		
	Zabezpečiť vypracovanie strategických dokumentov pre riadenie procesov v oblasti poskytovania sociálnych služieb a riešenia problémov ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva na území mesta		
	Monitorovať a vyhodnocovať účinnosť opatrení pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva a spracovanie odporúčaní pre miestne, regionálne a národné politiky		

	Vytvárať podmienky pre spoluprácu a sieťovanie subjektov pôsobiacich v oblasti rozvoja a poskytovania sociálnych služieb = koordinačné, konzultačné, komunikačné analyticko - strategické a marketingové aktivity		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.2	Podporovať registráciu nových ambulantných a terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami obyvateľov so ZP	Počet nových ambulantných alebo terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami obyvateľov so ZP	1
Aktivity			
	Rozšíriť sieť ambulantných služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím		
	Vytvoriť sieť odľahčovacej služby pre ľudí so ZP pre zotrvanie v prirodzenom prostredí		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.3	Podporiť vytvorenie efektívnej siete sociálnych služieb pre seniorov	Počet podporených sociálnych služieb pre seniorov	2
Aktivity			
	Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby, integrovaných zdravotno-sociálnych zariadení, komunitných a stacionárnych zariadení a ich kapacít poskytovaných mestom o.i. poskytovaním podpory a poradenstva pri registrácii nových sociálnych služieb		
	Predchádzať inštitucionalizácii života seniorov preventívnymi aktivitami na podporu zotrvania seniorov v domácom prostredí (poskytovanie informácií, konzultácií seniorským organizáciám)		
	Podporiť rozvoj sociálnych služieb pre seniorov s použitím telekomunikačných technológií = monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (komunikácia prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing), krízová pomoc prostredníctvom telekomunikačných technológií - telefónna linka dôvery, email		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

2.1.2.4	Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami	Počet podporených služieb pre ľudí s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami	1
Aktivity			
	Zlepšiť dostupnosť ambulantných a terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami ľudí s postihnutiami rozšírením existujúcej siete (vrátane odľahčovacej služby)		
	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb včasnej intervencie pre ľudí so zdravotným postihnutím na území mesta rozšírením existujúcej siete		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.5	Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom komunikačných aktivít	Počet aktivít zvyšovania povedomia verejnosti o sociálnych službách	3
Aktivity			
	Zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti o sociálnych službách, verejnosti o kompetenciách regionálnej a miestnej samosprávy v oblasti sociálnych služieb a možnostiach riešenia nepriaznivej sociálnej situácie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.6	Kontinuálne zvyšovanie kvality sociálnych služieb v súlade s podmienkami kvality poskytovaných sociálnych služieb	Počet opatrení na zvyšovanie kvality sociálnych služieb	3
Aktivity			
	Podpora ľudsko-právneho prístupu pri poskytovaní sociálnych služieb		
	Podpora poskytovania právneho poradenstva pre zariadenia a poskytovateľov sociálnych služieb		
	Zvyšovanie prevádzkového štandardu zariadení sociálnych služieb = debarierizácia objektov, ich materiálne vybavenie a plnenie ubytovacej plochy s ohľadom na špecifické potreby prijímateľov sociálnych služieb, kapacitu a druh poskytovanej sociálnej služby		
	Zvyšovať kvalitu a profesionalitu personálnych zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb		

Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.7	Zabezpečenie komplexného prístupu pre pomoc ľuďom v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva	Počet opatrení komplexného prístupu	3
Aktivity			
	<p>Podporiť zabezpečenie integrovaného komplexného prístupu s intervenciami pomáhajúcich profesií pre zlepšenie životných podmienok marginalizovaných komunit = t.j. prepojenie nevyhnutných infraštruktúrnych investícií a mäkkých aktivít na zlepšenie životnej úrovne obyvateľov celej obce, = budovanie občianskej a technickej infraštruktúry v obciach (prístup k pitnej vode, kanalizácia, nakladanie s odpadmi, miestne chodníky a komunikácie a pod., svojpomocná výstavba obydlií a iné zlepšené formy bývania, rekonštrukcia a výstavba vyhovujúcich foriem bývania pre sociálne odkázané skupiny obyvateľstva s dôrazom na MRK, komunitné centrá, sanácie skládok odpadov.</p>		
	<p>Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb krízovej intervencie v meste rozšírením existujúcej siete a registráciou komunitných ambulantných a terénnych sociálnych služieb = miestna poriadková služba, terénna sociálna práca, komunitná práca, asistenti učiteľov v MŠ a ZŠ, zdravotní asistenti atď</p>		
	<p>Podporiť rozvoj marginalizovaných komunit prostredníctvom činnosti komunitných, pastoračných a nízkoprahových centier, t.j. ich zriadenie, rekonštrukcia a investície do ich materiálno-technického vybavenia</p>		
	<p>Podporiť zabezpečenie infraštruktúry nájomného bývania vrátane sprievodných opatrení na predchádzanie straty bývania a udržanie dostupného sociálneho nájomného bývania = pre sociálne znevýhodnené rodiny s deťmi ohrozené stratou bývania, pre mladých dospelých, odchádzajúcich z ústavnej starostlivosti, ľudí bez domova a pre osoby so zdravotným postihnutím</p>		
	<p>Podporiť procesy vysporiadania pozemkov a legalizácie obydlií marginalizovaných komunit vrátane jednoduchých pozemkových úprav pre potreby budovania infraštruktúry a bývania</p>		
	<p>Podporiť mladých obyvateľov MRK (osobitne dievčat a žien) v oblasti získavania vzdelania, účasti na trhu práce, zlepšenia podmienok v oblasti bývania a zdravia a aktívneho začleňovania = dokončenie základného vzdelania a ďalšieho vzdelávania prerušeného materstvom a/alebo rodičovstvom, zosúladenie rodinného a pracovného života, nadobúdanie pracovných zručností a ochrany zdravia (hygienické štandardy bývania, reprodukčné zdravie, plánované rodičovstvo a i.), občianska participácia, = budovanie kapacít a personálnych kompetencií mladých lídrov na lokálnej úrovni, = advokačné a watchdogové aktivity, = individualizovaný prístup, prevencia, poradenstvo a sprevádzanie, včasná intervencia.</p>		

Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.8	Podpora efektívnych nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce zraniteľným a znevýhodneným skupinám obyvateľstva	Počet nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce	3
Aktivity			
	Podporiť servisné, informačné a poradenské služby a kariérne poradenstvo v oblasti zamestnanosti a trhu práce vrátane modelu podporovaného zamestnávania, pracovnej rehabilitácie, asistenčných služieb, mentoringu a podpory vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti u znevýhodnených skupín obyvateľstva (zvlášť MRK)		
	Podporiť rozvoj subjektov sociálnej ekonomiky		
	Podporiť realizácie aktívnych nástrojov politiky trhu práce, povinná školská dochádzka.		
	Podporiť kvalitné, efektívne a ucelené celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých (rekvalifikácie, školenia, tréningy, stáže a ich diverzifikácia) v nadväznosti na potreby trhu práce, jeho zmeny a trendy = automatizácia, robotizácia, technologické postupy, podnikateľské, zelené, jazykové, digitálne zručnosti a na zručnosti v oblasti riadenia kariéry.		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.9	Podpora riešení životných situácií špecifických komúní	Počet opatrení na riešenie životných situácií špecifických komúní	2
Aktivity			
	Podporiť aktivity zamerané na tradičné i inovatívne riešenia životných situácií súvisiacich s problematikou podmienok života osôb so zdravotným postihnutím, zdravím, problematikou domáceho násillia, násillia na ženách a násillia na deťoch, ktoré sú vystavované situáciám zanedbávania, psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia		
	Podporiť subjekty poskytujúce odbornú pomoc deťom a rodinám / náhradným rodinám, deťom umiestneným v zariadení na základe rozhodnutia súdu a jeho rodinou, deťom so zdravotným postihnutím		
	Podporiť integráciu komúní cudzincov a migrantov = integrácia vysokokvalifikovaných cudzincov na trhu práce, efektívna komunikácia s príslušnými úradmi, informačné a osvetové činnosti zamerané na boj proti stereotypom a dezinformáciám, poradenská činnosť zameraná na lepšiu integráciu cudzincov, vrátane ich rodinných príslušníkov, podpora vzdelávania cudzincov a migrantov, vrátane jazykových kurzov,		

	dobrovoľnícke programy zamerané na posilnenie porozumenia a spolupatričnosti medzi miestnou spoločnosťou a cudzincami, vzdelávanie zamestnancov štátnej a verejnej správy a iné
--	---

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.3.	Zvýšiť bezpečnosť a ochranu životov a zdravia obyvateľov mesta a ich majetku		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>Priorita 2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Priority cieľa politiky 3</p> <p>Priorita 3P1 Doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO3.2 Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility <p>Priorita 5P1 Moderné regióny</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO 5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach 		
Partneri	PSK, OÚ, bezpečnostné zložky, mimovládny sektor a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.1	Podporiť funkčnosť, efektívnosť a kvalitu integrovaného záchranného systému	Počet inovatívnych nástrojov zložiek bezpečnostného a záchranného systému	2
Aktivity			

	Modernizovať existujúcu a dobudovať chýbajúcu infraštruktúru bezpečnostného a záchranného systému na území mesta s využitím digitálnych nástrojov a inovatívnych riešení = kamerový systém, kryty, sirény, mestský rozhlas		
	Podporiť zlepšenie materiálo – technického a technologického vybavenia zložiek bezpečnostného a záchranného systému		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.2	Opatrenia na predchádzanie problémových javov a napätia, zabezpečenie verejného poriadku, ochrany zdravia a majetku a znižovanie kriminality	% Zníženia počtu násilných a trestných činov spolu	1 %
Aktivity			
	Modernizovať a dobudovať kamerový systém vrátane SMART riešení		
	Modernizovať verejné osvetlenie a inštalovať nové svetelné body verejného osvetlenia vrátane SMART riešení		
	Posilňovať profesionálne a krízové kapacity pomáhajúcich profesií, terénnych a dobrovoľníckych pracovníkov (Dobrovoľný hasičský zbor, SČK, MOPS, atď.)		
	Podporiť poradenstvo a informačné aktivity v oblasti predchádzania sociálno-patologickým javom, polarizácii spoločnosti a nárastu extrémizmu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.3	Opatrenia na zabezpečenie ochrany pred požiarmi, povodňami a inými prírodnými a živelnými katastrofami	Počet opatrení na zabezpečenie ochrany pred požiarmi, povodňami a inými prírodnými katastrofami	2
Aktivity			
	Realizovať adaptačné opatrenia na zmenu klímy ako ochranu pred povodňami		
	Posilniť profesionálne a krízové kapacity pomáhajúcich profesií, terénnych a dobrovoľníckych pracovníkov		
	Vybudovať, modernizovať a rekonštruovať nevyhovujúci stav budovy, kde sídlia záchranné zložky resp. červený kríž vrátane znižovania ich energetickej náročnosti a barierizácie		
	Modernizovať zariadenia a technológie potrebné pre prevenciu, reakciu a obnovu súvisiacu s hrozbami a rizikami		
	Modernizovať technológie a zavádzať systémy včasného varovania obyvateľstva = rozšírenie ich územnej dostupnosti, ako aj rozvoj, udržiavanie a posilnenie predpovedných a výstražných systémov vrátane monitorovania všetkých rizík katastrof		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ	
2.1.4.	Zabezpečiť modernizáciu a skvalitnenie výchovno - vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>Priority cieľa politiky 4</p> <p>Priorita 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ SO (C) Podpora rodovo vyváženej účasti na trhu práce, rovnakých pracovných podmienok a lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom vrátane prístupu k cenovo dostupnej starostlivosti o deti a odkázané osoby • ŠC RSO4.1 Zvyšovanie účinnosti inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva • Špecifický cieľ SO (F): Podpora rovného prístupu, a to najmä znevýhodnených skupín, ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a podpora ich úspešného ukončenia, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve cez všeobecné a odborné vzdelávanie a prípravu až po terciárnu úroveň a vzdelávanie a učenie dospelých vrátane uľahčovania vzdelávacej mobility pre všetkých a prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím • Špecifický cieľ RSO4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 6: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch (Vzdelávanie - Materské školy, základné školy, stredné školy, vysoké školy) • KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE (Vzdelávanie - Základné a stredné školstvo)

Partneri	PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.1	Podporiť zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl a kvalitu predprimárneho vzdelávania	Hrubá zaškolenosť detí materských škôl v % (<i>pomer počtu detí v materských školách k celkovému počtu detí vo veku 3 až 5 rokov v populácii</i>)	100%
Aktivity			
	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl na území mesta, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov, kompenzačné vybavenie a bezbariérovosť		
	Podporiť výstavbu a modernizáciu školských vnútorných a vonkajších učební s využitím moderných digitálnych technológií a športovísk		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.2	Podpora zvyšovania kvality primárneho a nižšieho stredného vzdelávania v základných školách v meste	<ol style="list-style-type: none"> Priemerná úspešnosť žiakov v testovaní žiakov 9. ročníka základných škôl z matematiky Priemerná úspešnosť žiakov v testovaní žiakov 9. ročníka základných škôl zo slovenského jazyka a literatúry 	<ol style="list-style-type: none"> 50% 60%
Aktivity			
	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry základných škôl na území mesta, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov, kompenzačné vybavenie a bezbariérovosť		

	Vybudovať a modernizovať školské vnútorné a vonkajšie učebne s využitím moderných digitálnych technológií a športovísk = laboratóriá, dielne, ateliéry, odborné učebne, učebne novej generácie, učebne informatiky, knižnice – študovne = telocvične, plavárne, viacúčelové športové ihriská, atletické areály, work-outové zóny a iné		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.3	Podpora zlepšenia kľúčových kompetencií obyvateľov pre život v globálnej a nízkouhlíkovej digitálnej spoločnosti	Počet inovačných prvkov vo vzdelávaní pre digitálnu spoločnosť	2
Aktivity			
	<p>Podporiť posilnenie profesijného rozvoja učiteľov v oblastiach: = automatizácia a digitalizácia, klimatická zmena, prechod na nízkouhlíkovú a obehovú ekonomiku, digitálna transformácia, finančná gramotnosť atď</p> <p>Vybudovať plnú digitálnu infraštruktúru (aj inkluzívnu/ kompenzačnú) na školách a v školských zariadeniach pre potreby vyučovacieho procesu v súlade so zeleným obstarávaním = pripojenie na širokopásmový internet a obstaranie digitálneho vybavenia a softvéru, sieťová infraštruktúra, PC, mikropočítače, tablety, interaktívne tabule, headset, laptop a licencia k softvérovým kancelárskym balíkom pre pedagógov a pod. = čítač obrazovky pre nevidiacich, alebo zväčšovač obrazovky pre slabozrakých a pod.</p> <p>Vytváranie podmienok pre digitálny vzdelávací obsah vo vzdelávacom procese a digitálne testovanie</p>		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.4	Podpora systému inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch vzdelávania	Počet opatrení inkluzívneho vzdelávania	2
Aktivity			
	<p>Podporiť pôsobenie podporných pomáhajúcich profesií v školách a školských zariadeniach</p> <p>Podporiť programy na zvýšenie účasti detí zo znevýhodneného prostredia či na deti so zdravotným a iným znevýhodnením vo vzdelávacom systéme na všetkých stupňoch škôl = kariérové poradenstvo, sociálne, psychologické a túringové poradenstvo štipendijné programy, doprava, podporné/asistenčné služby vo vzdelávaní</p>		

Strategický cieľ 3.1. VÝŠIŤ EKONOMICKÚ VÝKONNOSŤ S DÔRAZOM NA INOVATÍVNOSŤ A UDRŽATEĽNOSŤ PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA A TRHU PRÁCE

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ	
3.1.1	Podporiť výskum, vývoj a inovácie a zrýchliť digitalizáciu a inovácie
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>CP 1 – Inteligentnejšia Európa</p> <p>Priorita 1P1 Veda, výskum a inovácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií • Špecifický cieľ RSO1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy • Špecifický cieľ RSO1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami • Špecifický cieľ RSO1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie <p>Priorita 1P2 Digitálna pripojiteľnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 14: Zlepšenie podnikateľského prostredia • KOMPONENT 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)
Partneri	PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, podnikateľské subjekty

Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.1.1	Zvyšovanie povedomia o dôležitosti, prínosoch a možnostiach využívania pokročilých technológií a digitalizácie	Počet aktivít v oblasti digitalizácie	2
Aktivity			
	Realizovať vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj digitálnych zručností u zamestnancov samosprávy		
	Dobudovať vysokorychlostné a širokopásmové pripojenie k internetu		
	Podporiť infraštruktúru a vybavenie pre praktickú výuku vrátane zapájania expertov z praxe do vzdelávania a zvyšovania digitálnych zručností pedagógov na školách		
	Zrýchliť a skvalitniť digitalizáciu infraštruktúry samosprávy využívaním SMART nástrojov		
Špecifický cieľ			
3.1.2	Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť mesta pre potenciálnych investorov vytvorením podmienok a širšej ponuky investičných príležitostí		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 1 – Inteligentnejšia Európa Priorita 1P1 Veda, výskum a inovácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií • Špecifický cieľ RSO1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy • Špecifický cieľ RSO1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami • Špecifický cieľ RSO1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie Priorita 1P2 Digitálna pripojiteľnosť • Špecifický cieľ RSO1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 14: Zlepšenie podnikateľského prostredia • KOMPONENT 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) 		
Partneri	PSK, noví i existujúci investori, podnikateľské subjekty		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

3.1.2.1	Vytvorenie vhodných podmienok pre investorov na území mesta	Počet nových investorov v území	2
Aktivity			
	Vysporiadať majetkovo-právne vzťahy v priemyselných lokalitách		
	Dobudovať a modernizovať dopravnú infraštruktúru		
	Prebudovať a modernizovať nevyužívané plochy a priestory pre podnikateľov		
	Podporiť sieťovanie podnikateľských subjektov		
Špecifický cieľ			
3.1.3	Zlepšiť podmienky pre prístup obyvateľov na trh práce (dostupné a kvalitné bývanie)		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priority cieľa politiky 4 Priorita 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 6: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch (Vzdelávanie - Materské školy, základné školy, stredné školy, vysoké školy) KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE (Vzdelávanie - Základné a stredné školstvo) 		
Partneri	PSK, školské inštitúcie, MPSVaR, ÚPSVaR, mimovládny sektor, podnikateľský sektor, subjekty sociálnej ekonomiky		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.3.1	Zlepšenie pripravenosti detí a mládeže na pracovný život	Počet identifikovaných talentov a zručností detí	5
Aktivity			
	Rozšíriť zručnosti učiteľov pre základné školy v oblasti individualizácie detí a identifikovania ich talentov a zručností		
	Zabezpečiť možnosti pre školopovinné deti na rozvíjanie svojich talentov a zručností školskými aj mimoškolskými aktivitami so špeciálnym zameraním sa na deti z MRK		
	Vykonávať študijné poradenstvo vyplývajúce z identifikovania talentov a zručností detí		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

3.1.3.2	Podpora efektívnych nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce mladým do 30 rokov (NEET) a ostatným zraniteľným a znevýhodneným skupinám obyvateľstva (zvlášť MRK)	Počet nástrojov pre ľahší vstup na trh práce zraniteľným skupinám	3
Aktivity			
	Rozvíjať spoluprácu a partnerstvá so subjektami pôsobiacimi v oblasti formálneho i neformálneho vzdelávania, v oblasti práce s mládežou a v oblasti poskytovania sociálnych služieb a služieb zamestnanosti = komunitné centrá, servisné a poradenské subjekty, atď		
	Podporovať realizáciu aktívnych nástrojov politiky trhu práce		
	Podporovať kvalitné, efektívne a ucelené celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých (rekvalifikácie, školenia, tréningy, stáže a ich diverzifikácia) v nadväznosti na potreby trhu práce, jeho zmeny a trendy = automatizácia, robotizácia, technologické postupy, podnikateľské, zelené, jazykové, digitálne zručnosti a na zručnosti v oblasti riadenia kariéry		
	Podporovať systém firemného dobrovoľníctva = ako nástroja na získanie pracovných zručností a kompetencií		
	Optimalizovať ponuku verejnej dopravy pre uľahčenie dochádzania za prácou a tiež zlepšenie školskej dochádzky na všetkých stupňoch škôl		
	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl a zariadení pre deti do 3 rokov veku, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov a bezbariérovosti = pre potreby zosúladenia súkromného a pracovného života		

Strategický cieľ 3.2. PODPORIŤ ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU A KULTÚRY

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ	
3.2.1.	Rozšíriť a modernizovať existujúcu infraštruktúru cestovného ruchu vrátane rozširovania ponuky CR a zavádzania inovatívnych riešení
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>2 Priorita 2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia <p>2 Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.8 Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka <p>5 Priorita 5P1 Moderné regióny</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach Špecifický cieľ RSO5.2 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho miestneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v iných ako mestských oblastiach <p>Plán obnovy a udržateľnosti SR Zelená ekonomika KOMONENT 3: Udržateľná doprava Interreg PL – SR 2021 – 2027</p>		
Partneri	PSK, podnikateľský sektor, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.1	Podporiť vybavenosť územia mesta udržateľnou technickou infraštruktúrou pre rozvoj CR pre tradičné i nové formy turizmu a cestovného ruchu	Počet nových prvkov technickej infraštruktúry /aktivít pre rozvoj CR	5
Aktivity			
	Rozvíjať cykloturistiku a pešiu turistiku s prepojením na atraktivity v okrese		
	Rozšíriť potenciál rekreačnej turistiky využívaním atraktivít okresu		
	Podporovať rozvoj trvaloudržateľného cestovného ruchu - ekoturizmu = vytváranie ponuky, ktorá je orientovaná na budovanie vzťahu človeka k životnému prostrediu		
	Využívať moderné informačné technológie pre zlepšenie informačného a rezervačného systému = mobilné aplikácie na podporu CR, QR kódy, rezervačné systémy, virtuálne prehliadky a pod.		
	Podporiť rozvoj regionálnych značiek umeleckých a remeselných výrobkov, potravinárskych a poľnohospodárskych produktov, služieb		
	Podporovať rozvoj cezhraničnej spolupráce v oblasti CR		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.2	Podporiť obnovu kultúrnych a prírodných pamiatok na území mesta pre potreby kultúrno - poznávacieho turizmu	Počet obnovených pamiatok	1
Aktivity			

	Podporiť projekty obnovy kultúrnych a prírodných pamiatok na území mesta		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.3	Podporiť zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti CR	Nové kapacity ubytovacích zariadení	10
Aktivity	Podporiť podnikanie v oblasti CR využitím inovatívnych riešení		
Špecifický cieľ	3.2.2. Zabezpečiť ochranu a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, kultúry, kreatívneho priemyslu a komunitného života		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priorita 5P1 Moderné regióny</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach, <p>Opatrenie 5.2.5. Investície do kultúrneho dedičstva, miestnej a regionálnej kultúry, manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch</p> <p>Plán obnovy a odolnosti SR Zelená ekonomika – KOMPONENT: Obnova budov</p> <p>Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko-Slovensko 2021-2027</p>		
Partneri	PSK, mimovládny sektor, podnikateľský sektor, kultúrne a vzdelávacie inštitúcie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.1	Zabezpečiť rozvoj kultúry a kultúrneho priemyslu na území mesta	Počet aktivít zameraných na kultúry a kultúrneho priemyslu na území mesta	3
Aktivity	Mapovať a propagovať zriadenú i nezriadenú kultúru, hmotnú i nehmotnú kultúru a kultúrny priemysel prostredníctvom SMART nástrojov		

	Zvýšiť povedomie o kreativite a kreatívnom priemysle ako významného nástroja na podporu priemyslu, vývozu a prezentácie krajiny doma aj v zahraničí		
	Podporovať vzájomnú spoluprácu a sieťovanie aktérov cestovného ruchu s kultúrnymi operátormi v záujme vzájomného rozvoja a spolupráce		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.2	Zvýšenie kvality služieb kultúrnych inštitúcií modernizáciou kultúrnej infraštruktúry, kvalitným a moderným materiálno - technickým a technologickým vybavením vrátane zabezpečenia hygienických štandardov	Počet opatrení na zvýšenie kvality služieb kultúrnych inštitúcií	3
Aktivity			
	Modernizovať stavebno – technický stav kultúrnej infraštruktúry, kultúrnych pamiatok a ostatných objektov slúžiacich pre oblasť kultúry a kultúrneho priemyslu		
	Modernizovať materiálno-technické a technologické vybavenie kultúrnych inštitúcií a ich priestorové a funkčné riešenie		
	Zabezpečiť materiálno-technické vybavenie slúžiace na ochranu zdravia v boji proti pandémie v kultúrnych inštitúciách		
	Podporovať rozvoj moderných technológií digitalizácie pre rozvoj oblasti kultúry		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.3	Sprístupnenie kultúrnych objektov vhodných pre poznávací a zážitkový turizmus	Počet vytvorených nových produktov	2
Aktivity			
	Vytvoriť zážitkové a poznávacie produktové balíky		
	Sieťovať aktérov CR pri stratégii a tvorbe komplexného produktu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.4	Transformovanie nevyužívaných objektov vhodných pre potreby kultúrnych činností, kreatívneho priemyslu a spolkovej komunitnej činnosti	Počet nových subjektov kreatívneho priemyslu	2

Aktivity			
	Identifikovať nevyužitú objekty a pripraviť plán obnovy objektov		
	Vypracovať koncept rozvoja kreatívneho priemyslu v nevyužitých objektoch		
	Podporiť využívanie vhodných objektov subjektmi z oblasti kreatívneho priemyslu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.5	Podpora uchovávaného kultúrneho dedičstva a kultúrno – historického potenciálu územia	Počet opatrení na ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva	2
Aktivity			
	Podporiť ochranu prírodného dedičstva = prírodné javy tvorené fyzickými a biologickými útvarmi alebo skupinami takýchto útvarov, ktoré majú výnimočnú svetovú hodnotu z estetického, alebo vedeckého hľadiska, = prírodné lokality alebo presne vymedzené prírodné oblasti výnimočnej hodnoty z hľadiska vedy, starostlivosti o zachovanie prírody alebo prírodnej krásy		
	Podporiť ochranu kultúrneho hmotného i nehmotného dedičstva = archívne dokumenty bez ohľadu na spôsob zaznamenania informácie, historické knižničné dokumenty a fondy, diela písomníctva, scénografie a kinematografie, televíznej a audiovizuálnej tvorby, zbierky múzeí a galérií, diela výtvarného, úžitkového a ľudového umenia, dizajnu, architektonické objekty, urbanistické súbory, archeologické nálezy a lokality, objekty ľudového staviteľstva, pamiatky výroby, vedy a techniky, historické záhrady, parky a kultúrna krajina a i., = jazykové a literárne prejavy šírené ústne alebo zvukovými nosičmi, diela hudobného, dramatického a tanečného umenia, zvyky a tradície, historické udalosti, zemepisné, katastrálne a miestne názvy a i., = obyčaje, ľudová tradícia, folklór (tanec, hudba, piesne, slovesnosť a podobne) a ďalšie formy ľudového umenia a i., Podporiť rozvoj a ochranu vojenskej histórie na území		
Špecifický cieľ			
3.2.3.	Zvýšiť úroveň cezhraničnej spolupráce		
Prepojenia na možnosti financovania	Interreg PL – SR 2021 – 2027 Interreg Stredná Európa 2021-2027 Medzinárodný vyšehradský fond		

z európskych fondov			
Partneri	PSK, cezhraniční partneri, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.3.1	Podpora medziregionálnej a cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia	Počet iniciatív medziregionálnej a cezhraničnej spolupráce	3
Aktivity			
	Posilniť a stimulovať spoluprácu prihraničných partnerov na rôznych úrovniach (inštitúcií, obyvateľov, podnikateľov)		
	Zlepšiť riadenie, zvýšiť kompetencie zamestnancov a rozvoj inštitucionálnych kapacít verejných inštitúcií		

4.2. Podrobný plán implementácie stratégie PRM (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov a procesov)

Realizácia a uskutočňovanie Programu rozvoja mesta bude zabezpečená prostredníctvom:

- Mestského úradu
- Partneri pôsobiaci na území mesta

Mestský úrad

Mesto Vranov nad Topľou, zohľadňujúc svoje základné poslanie, v súlade so zákonom č. 369/1990 Z. z. O obecnom zriadení, ktorým je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov, zabezpečí uvedené aj prostredníctvom implementácie Programu rozvoja mesta.

Z uvedeného vyplýva uskutočňovanie realizácie a napĺňanie PRM Vranov nad Topľou v zmysle zákonnej úpravy, t.j. v súlade s § 12 Zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja mestom Vranov nad Topľou. „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja: ... **b)** zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Mesto Vranov nad Topľou realizuje svoje úlohy prostredníctvom Mestského úradu, ktorý má dostatočné skúsenosti v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja na programovej aj projektovej úrovni. Mestský úrad, prostredníctvom svojich oddelení, uskutočňuje prípravu, realizáciu, monitoring a evaluáciu programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta vypracovaného v rokoch 2021-2030, prípravu a implementáciu projektov financovaných zo štrukturálnych fondov počas Programového obdobia 2021-2027. Uvedené je uskutočňované zamestnancami úradu, ktorí participovali pri realizácii aktivít definovaných v predchádzajúcom platnom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vranov nad Topľou.

Partneri

K všestrannému rozvoju mesta prispievajú sociálno-ekonomickí partneri mesta, ktorí uskutočňujú na území mesta činnosti na zabezpečenie vlastnej hospodárskej činnosti ale ich uskutočňovaním vplyvajú aj na rozvoj mesta a rozvoj jeho územia. Mesto Vranov nad Topľou uzavrie partnerskú dohodu o realizácii Programu rozvoja mesta s partnermi, ktorí:

- podporia realizáciu navrhovaných priorít Programu rozvoja mesta v nadväznosti na synergiu projektových zámerov jednotlivých partnerov,
- zúčastnia sa monitoringu a vyhodnocovania Programu rozvoja mesta.

Realizácia Programu rozvoja mesta bude vykonávaná prostredníctvom navrhnutých aktivít.

K hlavným úlohám mesta pri realizácii PRM bude patriť:

- realizácia projektov, dôležitých pre mesto z hľadiska naplnenia stanovených cieľov a budú z hľadiska ich trvalej udržateľnosti,
- vyčlenenie a plánovanie finančných prostriedkov potrebných na realizáciu uvedených aktivít,
- zabezpečiť spoluprácu dôležitých aktérov rozvoja mesta, ich koordináciu,

- monitorovanie realizovaných aktivít spolu s vyhodnocovaním plnenia akčného plánu na základe dosahovania navrhnutých merateľných ukazovateľov.

K hlavným aktérom organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRM Vranov nad Topľou patrí:

- Mestský úrad
 - Koordinátor
 - Prednosta
 - Organizačné zložky MsÚ
- Mestské zastupiteľstvo
- Primátor

Mestský úrad zabezpečuje realizáciu jednotlivých aktivít/projektových zámerov uvedených v akčnom pláne prostredníctvom činnosti jednotlivých oddelení MsÚ. Koordinátor zabezpečuje pre MsÚ potrebné informácie k monitorovaniu realizácie PRM, pripomienky a návrhy relevantných partnerov k realizácii PRM a predloží ich kompetentným aktérom, najneskôr v septembri príslušného kalendárneho roka a to z dôvodu ďalších úprav a doplnení PRM, aktualizácie a predovšetkým zosúladenia plánovaných aktivít s príslušným rozpočtom mesta na nasledujúci rok a to najneskôr v decembri príslušného roka.

Veľmi dôležitú úlohu pri zabezpečení realizácie PRM zohráva oddelenie ekonomické a oddelenie výstavby a územného rozvoja.

Oddelenie ekonomické- finančné riadenie realizácie PRM na základe schváleného rozpočtu mesta, v súlade so schválenými finančnými prostriedkami.

Oddelenie výstavby a územného rozvoja- do pôsobnosti uvedeného oddelenia patrí referát výstavby a referát územného rozvoja, t.j. oddelenie zabezpečuje realizáciu a plánovanie aktivít k dosiahnutiu rozvoja mesta.

Mestské zastupiteľstvo mesta Vranov nad Topľou na zabezpečenie realizácie PRM:

- schvaľuje uznesením PRM,
- schvaľuje každoročne vyhodnotenie jeho plnenia,
- schvaľuje spolufinancovanie projektov financovaných z vlastných a doplnkových zdrojov,
- v rámci hodnotenia PRM schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Primátor vo vzťahu k realizácii PRM plní nasledovné úlohy:

- riadi proces realizácie PRM,
- riadi prácu MsÚ,
- podpisuje uznesenia mestského zastupiteľstva vo vzťahu k PRM,
- vykonáva uznesenia a zastupuje mesto vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám.

Prednosta úradu vo vzťahu k realizácii PRM uskutočňuje:

- riadi, koordinuje a kontroluje činnosť vedúcich oddelení MsÚ, ktoré realizujú aktivity PRM,
- riadi referát územného plánovania a to aj v vzťahu k aktivitám PRM,
- kontroluje činnosť a plnenie PRM.

Zodpovednosť za riadenie realizácie jednotlivých aktivít/projektových zámerov uvedených v PRM majú jednotlivé oddelenia MsÚ. Uvedením konkrétnej zodpovednosti za realizáciu jednotlivých aktivít/projektových zámerov sa

zabezpečí jednak plynulú realizáciu aktivít ako aj spätná väzba a návrh ďalších činností potrebných uskutočniť pre realizáciu PRM.

4.3 Systém monitorovania plnenia priorít a cieľov stratégie

Cieľom monitorovania a hodnotenia realizácie PRM je vytvorenie komplexnej informácie o plnení opatrení navrhnutých v PRM.

Výstupom monitorovania bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci Mestského zastupiteľstva, vedúci pracovníci Mestského úradu vranov nad Topľou a verejnosť.

Počas realizácie PRM bude pôsobiť pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie. Jej členmi budú vedúci odborných útvarov. Stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PRM Vranov nad Topľou sa uskutoční raz ročne v prvom polroku.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii čiastkových aktivít, projektov a opatrení. Súčasťou monitorovania je aj zber merateľných ukazovateľov. Monitorovanie slúži ako podklad pre hodnotenie PRM.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie. Hodnotenie je podkladom na aktualizáciu dokumentu PRM vzhľadom na prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PRM sa uskutoční na začiatku spracovania (ex-ante), uprostred obdobia realizácie (mid-term) a po skončení platnosti dokumentu (ex-post). Mimoriadne hodnotenie PRM je možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov, a to najmä v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov identifikovaných v monitorovacej správe za predchádzajúci rok.

Mesto Vranov nad Topľou je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinné každoročne do 31. mája zaslať vyššiemu územnému celku správu o plnení programu rozvoja mesta.

5. Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu

5.1 Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu implementácie stratégie

Finančné zdroje mesta:

Mesto Vranov nad Topľou samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami v zmysle platnej legislatívy. Hospodári s prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie, ako aj z rozpočtov členských krajín EÚ a zo zahraničia. Spôsob hospodárenia, finančné zabezpečenie činností a plnenia úloh sú zabezpečované v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadením vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v platnom znení, zákonom NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalšou platnou legislatívou ako aj v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta, internými smernicami a inými predpismi.

Rozpočet výdavkov je určený na zabezpečenie výkonu samosprávnych funkcií v súlade s platnou legislatívou, plnenie základných povinností spojených so samostatným hospodárením a nakladaním s majetkom mesta, vlastnými príjmami, dotáciami z fondov EÚ, aby bol zabezpečený výkon a financovanie prenesených a originálnych kompetencií v zmysle platnej legislatívy. Výkon samosprávnych funkcií mesta a originálnych kompetencií, pod ktoré spadá hlavne sociálne zabezpečenie, kultúra, školské zariadenia a oblasť dopravy, sú financované z vlastných príjmov, t. j. z daňových a nedaňových príjmov. Prenesený výkon štátnej správy v oblasti základného vzdelávania je financovaný zo ŠR formou účelovej dotácie.

Záverečný účet mesta za rok 2021 (schválený MsZ č. 246/2022 zo dňa 30. 6. 2022)

Výsledok hospodárenia za rok 2021

- Príjmy: **30 677 737,24 €**
- Výdavky: **29 055 525,74 €**

Finančné zdroje zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie:

Operačný program Slovensko:

V programovom období 2021 - 2027 je v Operačnom programe Slovensko alokovaných celkovo 12 593 734 933€. Na rozvoj regiónov je alokovaných celkovo 2 127 703 635€, z toho na IUS 8 krajov 1 207 987 567€ a na všetkých 18 UMRov 919 716 068€.

Plán obnovy a odolnosti SR:

- Priorita: Kvalitné vzdelávanie 892 mil.€
- Priorita: Veda, výskum, inovácie 739 mil.€
- Priorita: Efektívna verejná správa a digitalizácia 1 110 mil.€
- Priorita: Zelená ekonomika 2 301 mil.€

Programy cezhraničnej spolupráce:

Interreg PL –SR 2021 – 2027

- finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania: 161 608 079,00€

HUSKROUA INTERREG NEXT 2021 – 2027

- V období 2021 – 2027 sa na projektové nápady, ktoré sa majú realizovať v spolupráci s partnermi z členských štátov a Ukrajiny, prideli **66 miliónov EUR**.

Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE)

- Celkový rozpočet na roky 2021 – 2027: 5,4 miliardy EUR

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Dotácie ministerstiev a fondov:

- DOTÁCIE MINISTERSTVA INEVSTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
- ENVIRONMENTÁLNY FOND
- DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
- FOND NA PODPORU ŠPORTU
- DOTÁCIE MINISTERSTVA KULTÚRY SR

Grantové schémy ministerstiev, neziskových organizácií a pod.

Možné zdroje na realizáciu jednotlivých opatrení Programu rozvoja mesta Vranov nad Topľou:

- vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atd.,

Štruktúra využívania uvedených zdrojov bude závisieť na momentálnej finančnej situácii mesta, danej priority , možnosti získania externých zdrojov na financovanie ako ja na spoločensko-ekonomických podmienkach v spoločnosti.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

6.1 Identifikácia a zhodnotenie rizík implementácie stratégie PRM a opatrenia na zníženie rizík (opatrenia, zodpovednosti za ich realizáciu, monitorovanie a hodnotenie)

Ekonomické riziká

Na tvorbu PRM mala vplyv pandémia choroby COVID-19, ktorá mala o.i. dopady na ekonomiku krajiny. K danému stavu sa pripojila aj vojna na Ukrajine, ktorá prináša zvýšenú mieru neistoty a nestabilitu v ekonomických ukazovateľoch. Svetová banka deklaruje príchod viacerých hrozieb, ktoré už zasahujú resp. môžu zasiahnuť ekonomiky súčasne: energetickú krízu, potravinovú krízu a dlhovú krízu spôsobenú nutnosťou dvíhať úroky v snahe tlmiť infláciu. Zhoršujúci sa ekonomický výhľad a slabnúca kúpna sila dolieha na výkonnosť ekonomiky. Vysoká miera inflácie, kde národný produkt klesá resp. sa prinajmenšom nezvyšuje predpovedá príchod stagnácie v ekonomike. Ceny ropy a komodít výrazne vzrástli po tom, čo mnohé štáty uvalili na Rusko sankcie za inváziu na Ukrajinu. Obavy vyvolávajú rastúce ceny, ktoré prehĺbili inflačné tlaky nielen na Slovensku, ale celosvetovo. Dodávka energie z Ruska a jeho obmedzenie vyvoláva napätie v rámci EÚ a viac narušuje geopolitické vzťahy. Energetická kríza zneistila sektor týkajúci sa dekarbonizácie, čo môže spôsobiť značný zmätok firmám, ktoré premýšľajú nad investíciami v tejto oblasti. Neistota sa môže prejavíť odkladaním plánov investícií a tiež prispieť k opatrnému spotrebiteľskému správaniu.

Riziká spojené s charakterom udalosti

- Chýbajúce stratégie a koncepcie, nedostatok informácií a zdrojov,
- Zložito zadaný Jednotný metodický rámec pre prípravu IÚS a IÚI,
- Byrokracia a administratívne spomalenie procesu implementácie projektov v rámci EÚ fondov,
- Napätie medzi očakávaniami, víziou a reálnymi možnosťami,
- Vysoká miera neistoty z aktuálnej spoločenskej, energetickej, politickej a geopolitickej situácie,

Vzťahové riziká

- Diverzita záujmov jednotlivých aktérov regionálneho rozvoja v území
- Napätie v reakcii na rozličné udalosti (vojna, terorizmus) a nárast extrémizmu v názoroch

Systémové riziká:

- Problémy s ľudskými, časovými a organizačnými kapacitami

Ostatné riziká

- Finančné riziko z neschopnosti plniť plán - ekonomické
- Neschopnosť plnenia kritérií – sociálne
- Bariéry v infraštruktúre – technické
- Nezáujem účastníkov o plnenie plánu – individuálne
- Problémy v ekológii - environmentálne

7. Riadenie implementácie

7.1 Zabezpečenie súladu programového rozpočtu územnej samosprávy s podrobným plánom implementácie stratégie

Každý strategický a špecifický cieľ (s operatívnym charakterom) bude reflektovaný na úrovni programu/podprogramu príslušného programového rozpočtu územnej samosprávy, ktorého nástroje (opatrenia/aktivity) budú implementované v najbližšom rozpočtovom roku a vo dvoch nasledujúcich/výhľadových rokoch (v zmysle časového systému rozpočtového programovania na roky podľa modelu 1+2). Tým sa zabezpečí väzba na programový rozpočet územnej samosprávy.

Proces monitorovania a hodnotenia plnenia priorít a cieľov PRM je vhodné previazať z procesom monitorovania a hodnotenia naplňania programového rozpočtu územného rozpočtu v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Záverečný účet mesta predstavuje vhodný nástroj, ktorý zachytáva nielen naplňanie programového rozpočtu územnej samosprávy, ale i naplňanie implementácie PRM vrátane sledovania definovaných indikátorov.

Programový rozpočet mesta Vranov nad Topľou na roky 2023 - 2025

Kapitálové výdavky na rok 2023

Prvok 1.3.2: Územné plánovanie

Kapitálové výdavky	10,0 tis. €
<u>04.4.3. Výstavba</u>	<u>10,0 tis. €</u>

- aktualizácia ÚPN, spracovanie dokumentácie na ÚR Bývanie Ružová ulica – Kpt. Nálepku, spracovanie urbanistickej štúdie IBV Lomnica Juh.

Prvok 1.3.3: Príprava a implementácia rozvojových projektov

Kapitálové výdavky	50,0 tis. €
<u>06.2.0. Výstavba</u>	<u>50,0 tis. €</u>

- výdavky na obstaranie projektových dokumentácií, najmä : CVČ – zníženie energetickej náročnosti, modernizácia osvetlenia Juh, zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, parkovisko pred bytovými domami na ul Kalinčiakovej.

Prvok 3.2.3: Pozemky

Kapitálové výdavky	65,0 tis. €
<u>04.4.3 Ekonomická oblasť</u>	<u>65,0 tis. €</u>

- výdavky na obstaranie pozemkov, pozemkov pod miestnymi komunikáciami na základe uznesení mestského zastupiteľstva 10,0 tis. €
- výdavky na tretiu splátku - odkúpenie pozemkov od p. Kertisa vo výške 55,0 tis. €

Podprogram 3.5: Mestský informačný systém

Kapitálové výdavky	11,0 tis. €
<u>01.1.1 O b c e</u>	<u>11,0 tis. €</u>

- aktualizácia ortofotomapa, rozšírenie funkčnosti Gisplanu, VoIP server pre pevné linky, klapky - Mlynská, server Firewall, mail, proxy server

Podprogram 4.7: Cintorínske a pohrebné služby

Kapitálové výdavky	10,0 tis. €
<u>06.2.0. Pohrebné a cintorínske služby</u>	<u>10,0 tis. €</u>

- Mlynská cintorín - rozšírenie cintorína a prístupovej cesty
- Dlhá cintorín - chodníky, doplnenie oplotenia

- Čemerné cintorín - kolumbárium - projektová dokumentácia
- Lomnica cintorín - oplatenie starý cintorín a parkovisko

Podprogram 5.2: Monitorovací kamerový systém a chránené pracovisko mestskej polície

Kapitálové výdavky	393,2 tis. €
04.4.3 Ekonomická oblasť	393,2
tis. €	

- realizácia projektu Inteligentné mesto

Podprogram 6.1: Zber, odvoz a zneškodňovanie odpadu

Kapitálové výdavky	1 500,0 tis. €
05.1.0. Nakladanie s odpadmi	1 500,0 tis.

- realizácia projektu Spracovanie a zhodnocovanie biologického odpadu – výstavba kompostárne

Prvok 7.1.2: Výstavba miestnych komunikácií

Kapitálové výdavky	385,7 tis. €
04.5.1. Cestná doprava	385,7 tis. €

- splátka dodávateľského investičného záväzku za rekonštrukciu ul. Kláštornej na Lomnici 20,8 tis. €
- križovanie ulíc M.R. Štefánika – Hviezdoslavova (kruhová križovatka na letisku) 364,9 tis. €.

Prvok 8.2.4: ZŠ Sídliisko II.

Kapitálové výdavky	367,2
tis. €	

- ✦ 5% spolufinancovanie projektu „Vybudovanie exteriérových zážitkových EKO-učební – Zelený plamienok v areáli ZŠ Sídliisko II 1336, Vranov nad Topľou – I. FÁZA“ vo výške 5,0 tis. €.
- ✦ 5% spolufinancovanie projektu „ZŠ Sídliisko II – Cykloprístrešky a cyklostojany“ vo výške 3,0 tis. €.
- ✦ Vypracovanie štúdie a projektovej dokumentácie „Vodozádržné opatrenia a revitalizácia vstupného priestoru pred budovou základnej školy“ s dôrazom na vodozádržné opatrenia, zelenú obnovu krajiny a zlepšenie biodiverzity v mestskom prostredí v sume 5,0 tis. €.
- ✦ Výstavba dvojpodlažného objektu prístavby k ZŠ Sídli. II za účelom vybudovania šatní, školskej knižnice a multifunkčnej prezentačnej triedy 354,2 tis. €

Prvok 11.2.2: Výstavba verejného osvetlenia

Kapitálové výdavky	10,0 tis. €
06.4.0. Verejné osvetlenie	10,0
tis. €	

- rozšírenie verejného osvetlenia podľa potreby a požiadaviek mestských častí, najmä Sídli. 1. mája, blok E, Okulka, horné parkovisko.

Podprogram 11.3: Správa a údržba verejnej zelene, MK a verejných priestranstiev

Kapitálové výdavky	50,0 tis. €
05.6.0. Ochrana ŽP indene klasifikovaná	50,0
tis. €	

- výdavky na obstaranie techniky na zabezpečovanie letnej a zimnej údržby mesta

- traktoriková kosačka
- minibager - hroby
- vozík pod bager
- motorové vozidlá 2 ks
- spoluúčasť projekt multihog
- mini dumper vývoz hliny

Prvok 11.4.2: Výstavba detských ihrísk

Kapitálové výdavky	10,0 tis. €
04.4.3. Ekonomická oblasť (správa majetku)	10,0 tis. €

- finančné prostriedky rozpočtované na doplnenie vybavenia detských ihrísk novými prvkami.

Podprogram 12.10: Zariadenie sociálnych služieb - sociálna starostlivosť v Zariadení pre seniorov
Kapitálové výdavky 14,7
tis. €

10.2.0 Zariadenie pre seniorov 14,7 tis. €

- ZpS žiada o dotáciu na zakúpenie: všeobecné stroje - práčka, špeciálne stroje – zdvihák, projektová 10 % spoluúčasť

Podprogram 13.1: Správa bytového fondu mesta a nebytových priestorov

Kapitálové výdavky 157,7
tis. €

06.6.0 Bývanie a občianska vybavenosť 157,7
tis. €

- projektová dokumentácia a realizácia nového vedenia, elektromerové rozvádzače s elektromermi a el. rozvody k bytovým domu č. 1286 na ul. Budovateľskej 90,0 tis. €
- Rekonštrukcia obradnej siene 67,7 tis. €

Podprogram 13.2: Obstaranie nových bytov

Kapitálové výdavky 708,0
tis. €

06.6.0 Bývanie a občianska vybavenosť 708,0
tis. €

- Spoluúčasť mesta na vybudovaní BD na ul. Kalinčiakova 708,0 tis. €

PROGRAM 15: ADMINISTRATÍVA

Kapitálové výdavky 208,5
tis. €

01.1.1. O b c e 208,5 tis. €

- Kopírovací stroj 8,5 tis. €
- Rekonštrukcia elektroinštalácie budovy MsÚ

Tabuľka 50 Celková bilancia rozpočtu na roky 2023-2025

CELKOVÁ BILANCIA ROZPOČTU	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025
	V tis. EUR	V tis. EUR	V tis. EUR
Bežné príjmy	26 126,0	28 087,2	29 793,0
Kapitálové príjmy	1 609,0	150,0	60,0
PRÍJMY SPOLU	27 735,0	28 237,2	29 853,0
Bežné výdavky	25 822,0	26 874,2	27 859,2
Kapitálové výdavky	3 951,0	484,0	1 114,8
VÝDAVKY SPOLU	29 773,0	27 358,2	28 974,0
BILANCIA (príjmy - výdavky)	-2 038,0	879,0	879,0
Finančné operácie príjmové	3 129,0	221,0	221,0
Finančné operácie výdavkové	1 091,0	1 100,0	1 100,0
CELKOVÁ BILANCIA	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MsÚ Vranov nad Topľou

7.2 Systém transparentného hodnotenia plnenia priorít a cieľov stratégie

Predmetom monitorovania sú najmä ukazovatele progresu implementácie stratégie. Ukazovatele sú priradené jednotlivým cieľom, a majú definované cieľové hodnoty a časové body očakávaný dosiahnutia cieľov hodnôt. Proces monitoringu sa opiera o systém zberu a spracovania dát, ktorý bol základom aj pre analytickú fázu participatívnej tvorby PRM a výber ukazovateľov. Pri nastavení systému monitoringu sa doplní frekvencia zberu údajov, zodpovednosť za ich zber a zodpovednosť za priebežný monitoring hodnôt jednotlivých ukazovateľov progresu a efektívnosti, ako aj míľnikov. Dobre nastavený a fungujúci systém monitoringu môže spoločne s hodnotením viesť k pružnej reakcii na zmenené podmienky a úspešné či neúspešné kroky implementácie formu úpravy (aktualizácie) stratégie.

Zodpovednosť za monitoring a hodnotenie sa definuje ako súčasť stanovenia pravidiel a procesov riadenia implementácie PRM. V priebehu implementácie PRM sa môžu vyskytnúť problémy, ktoré môžu ovplyvniť dosiahnutie vízie a definovaných cieľov a efektívnosť implementácie. Potenciál výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné identifikovať potenciálne problémy skôr než sa vyskytnú, a nastaviť postupy na zníženie pravdepodobnosti ich výskytu, prípadne na minimalizáciu ich dopadov. Z hľadiska efektívnosti bude hodnotenie plnenia priorít a cieľov PRM previazané s monitorovaním a hodnotením plnenia nadradených dokumentov ako je Národná stratégia regionálneho rozvoja schválený uznesením vlády SR č. 273 z 13. júna 2018 a Partnerskej dohody a ďalších programových dokumentov pre čerpanie EŠIF na programové obdobie 2021 – 2027, na najmä na PHRSR PSK 2021 – 2030. Tento prístup tiež nadväzuje na odporúčanie o potrebe previazania priorít a strategických cieľov s prioritami a cieľmi definovanými v týchto nadradených dokumentoch.

7.3 Systém identifikácie potreby aktualizácie alebo tvorby novej PRM

Mestské zastupiteľstvo zhodnotí možnosti reflexie identifikovaných výziev, problémov a impulzov a odporučí primátorovi mesta:

- a) iniciovanie spracovania aktualizácie alebo nového strategického dokumentu na vyššej, prípadne nižšej hierarchickej úrovni, ak riešenie identifikovaných kľúčových výziev, problémov a impulzov v zmysle princípu subsidiarity prislúcha týmto úrovňam.

V tomto prípade je súčasťou návrhu na rozhodnutie aj návrh a zdôvodnenie námetu na aktualizáciu, resp. spracovanie nového strategického dokumentu príslušným orgánom územnej samosprávy

- b) spracovanie aktualizácie PRM;
- c) spracovaním nového PRM:

Návrh na potrebu spracovania nového PRM alebo len aktualizácie je súčasťou Vstupnej správy, ktorá sa schvaľuje príslušným orgánom samosprávnej samosprávy.

Pre rozhodnutie o aktualizácii alebo spracovaní nového PRM je kľúčové posúdenie rozsahu potrebných zmien (aktualizácia PRM je možná, ak sa zmeny týkajú operatívnych cieľov a nástrojov). Pri zmene vízie a hlavného cieľa, priorít a strategických cieľov je potrebné vypracovať nový PRM.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PRM

Mesto Vranov nad Topľou odporúča sociálno – ekonomickým partnerom, spolupracujúcim subjektom a subjektom na nižšej úrovni strategického plánovania a riadenia koncipovať vlastné strategicko-plánovacie dokumenty v súlade s PRM mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2030 a zabezpečovať tak synergický efekt rozvoja územia mesta. Mesto Vranov nad Topľou zároveň odporúča sociálno-ekonomickým partnerom v prípade investičných zámerov priebežne zabezpečovať náležitosti potrebné pre prípravu a spracovanie ŽoNFP pre programovacie obdobie 2021 – 2027 (majetkovo-právne vysporiadanie, spracovanie PD, zabezpečenie relevantných povolení, zabezpečenie vlastných finančných prostriedkov na spolufinancovanie a prípadnú refundáciu a pod) tak, aby čerpanie EÚ zdrojov bolo efektívne.199

9. Využitie literárne zdroje

1. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
2. Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
3. Zákon č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie
4. Smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie
5. Všeobecné nariadenie EÚ, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EFRR, ESF plus, KF a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza, článok č.22-24
6. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
7. Politika súdržnosti 2021 – 2027
8. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
9. Partnerská dohoda SR
10. Operačný program Slovensko
11. Plán obnovy a odolnosti SR
12. Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko na roky 2021 – 2027
13. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, programov rozvoj obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného SMART (inteligentného, rozumného) rozvoja (2022)
14. Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
15. PHRSR PSK na roky 2021-2030
16. Stratégia rozvoja cyklo dopravy a cykloturistiky v Prešovskom kraji
17. Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu Prešovského samosprávneho kraja
18. Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom kraji
19. Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Vranov nad Topľou
20. Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Vranov nad Topľou (2022)
21. Plán udržateľnej mobility PSK (PUM PSK)
22. Územný plán mesta Vranov nad Topľou
23. Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011
24. Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2015-2020 (2022)
25. Konceptcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta VnT do roku 2026
26. Nízkouhlíková stratégia mesta Vranov nad Topľou
27. Konceptcia rozvoja mesta v oblasti tepelnej energetiky
28. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Vranov nad Topľou za roky 2018-2020
29. Vyhodnotenie plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb mesta VnT za roky 2018-2020
30. Konceptcia rozvoja športu a športovej infraštruktúry mesta Vranov nad Topľou na roky 2021-2027
31. Programový rozpočet mesta Vranov nad Topľou na roky 2023 - 2025
32. Štatistický úrad SR databáza DATAcube
33. Register neziskových organizácií, MV SR
34. Evidencia občianskych združení, MV SR
35. Materiály zo zasadnutia MsZ
36. www.vranov.sk
37. www.po-kraj.sk
38. Správa o činnosti Mestskej polície Vranov nad Topľou za rok 2022
39. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Dostupné z: <https://census2011.statistics.sk/>
40. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Dostupné z: <https://www.scitanie.sk>

10. Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Vzťah PRM k iným strategickým dokumentom.....	8
Tabuľka 2 Stav realizácie a plnenia projektov/aktivít mesta Vranov nad Topľou.....	10
Tabuľka 3 Výmera územia, využitie pôdy.....	19
Tabuľka 4 Veková štruktúra.....	24
Tabuľka 5 Vzdelanie.....	24
Tabuľka 6 Najpočetnejšie náboženské vyznania.....	25
Tabuľka 7 Rodinný stav.....	26
Tabuľka 8 Zoznam bytov - izbovosť ku 01.05.2022.....	31
Tabuľka 9 Počet domov podľa typu domu v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021.....	32
Tabuľka 10 Štruktúra domov podľa obdobia výstavby.....	33
Tabuľka 11 Štruktúra domov podľa počtu podlaží.....	34
Tabuľka 12 Štruktúra domov podľa formy vlastníctva.....	34
Tabuľka 13 Štruktúra domov podľa obdobia poslednej rekonštrukcie.....	35
Tabuľka 14 Vývoj požiarovosti v meste Vranov n/T za obdobie od 2018-2022.....	36
Tabuľka 15 Požiarovosť v meste Vranov n/T podľa príčiny vzniku požiaru za obdobie od 2018-2022.....	37
Tabuľka 16 Počet detí v MŠ vo Vranove nad Topľou.....	38
Tabuľka 17 Prehľad návštevnosti MŠ – počet detí.....	38
Tabuľka 18 Prehľad návštevnosti ZŠ – počet žiakov.....	39
Tabuľka 19 Počet žiakov ZŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023.....	39
Tabuľka 20 Počet žiakov so športovým zameraním v školách.....	40
Tabuľka 21 Počet žiakov ZUŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023.....	41
Tabuľka 22 Kategórie stredných škôl.....	42
Tabuľka 23 Stredné školy v meste.....	43
Tabuľka 24 Školské jedálne v meste.....	45
Tabuľka 25 Počet vyplácaných dôchodkov v meste Vranov nad Topľou.....	45
Tabuľka 26 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov.....	45
Tabuľka 27 Počet opatrovaných občanov.....	47
Tabuľka 28 Stravovanie pre občanov.....	47
Tabuľka 29 Počet členov denných centier.....	47
Tabuľka 30 Zdravotníctvo v meste Vranov nad Topľou.....	49
Tabuľka 31 Prehľad športových klubov a športových združení mesta Vranov nad Topľou.....	54
Tabuľka 32 Prehľad exteriérových ihrísk a športovísk v meste Vranov nad Topľou.....	56
Tabuľka 33 Vývoj vzniku komunálneho odpadu v rokoch 2018 - 2022 na území mesta Vranov nad Topľou.....	68
Tabuľka 34 Produkcia vytriedených zložiek komunálneho odpadu.....	69
Tabuľka 35 Produkcia biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.....	70
Tabuľka 36 Separovaný zber odpadu v meste Vranov nad Topľou kategórie „N“.....	71
Tabuľka 37 Využívané skládky odpadov.....	71
Tabuľka 38 Využívané kompostárne.....	71
Tabuľka 39 Využívané zberové spoločnosti.....	71
Tabuľka 40 Využívané zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov.....	71
Tabuľka 41 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem.....	73

Tabuľka 42 Právnické osoby	74
Tabuľka 43 Zoznam 10 najvýznamnejších zamestnávateľov podľa ročného obratu (2021) a počtu zamestnancov	75
Tabuľka 44 Zoznam podnikateľských subjektov na území mesta Vranov nad Topľou.....	77
Tabuľka 45 Dlhodobé evidovanie UoZ	81
Tabuľka 46 Turistické atraktivity okresu Vranov Nad Topľou	84
Tabuľka 47 Návštevnosť, tržby a kapacity ubytovacích zariadení na úrovni okresu Vranov nad Topľou.....	85
Tabuľka 48 Kapacity ubytovacích zariadení na úrovni mesta Vranov nad Topľou	86
Tabuľka 49 Prehľad rozpočtu mesta - Celková bilancia rozpočtu v rokoch 2018-2022.....	90
Tabuľka 50 Celková bilancia rozpočtu na roky 2023-2025.....	158

11. Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Celková výmera pôdy (hektáre)	20
Obrázok 2 Nepoľnohospodárska pôda (hektáre).....	21
Obrázok 3 Poľnohospodárska pôda (hektáre)	21
Obrázok 4 Trvale bývajúce obyvateľstvo k 31.12.2021	22
Obrázok 5 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021 (osoby podľa vekových skupín)	22
Obrázok 6 Vývoj prírastkov obyvateľstva (osoby).....	23
Obrázok 7 Počet obyvateľov podľa pohlavia v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021	23
Obrázok 8 Štruktúra obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021	24
Obrázok 9 Štruktúra obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021.....	25
Obrázok 10 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021.....	26
Obrázok 11 Štruktúra obyvateľov podľa rodinného stavu v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021	26
Obrázok 12 Štruktúra obyvateľov podľa národnosti v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021	27
Obrázok 13 Štruktúra obyvateľov podľa ďalšej národnosti v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021	27
Obrázok 14 Štruktúra obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity v obci Vranov nad Topľou k 1.1.2021....	28
Obrázok 15 Štruktúra obyvateľov podľa postavenia v zamestnaní v meste Vranov nad Topľou k 1.1.2021.....	28
Obrázok 16 Rozdelenie podľa typu bytu	32
Obrázok 17 Počet domov podľa typu domu v meste Vranov nad Topľou k 1. 1. 2021.....	33
Obrázok 18 Počet detí v MŠ vo Vranove nad Topľou v rokoch 2017 - 2022	38
Obrázok 19 Počet žiakov ZŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023.....	40
Obrázok 20 Počet žiakov ZUŠ v školských rokoch 2017/2018 – 2022/2023	41
Obrázok 21 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov	46
Obrázok 22 Vývoj produkcie odpadov	69
Obrázok 23 Vývoj množstva separovaného odpadu.....	70
Obrázok 24 Fyzické osoby/podnikatelia a živnostníci	73
Obrázok 25 Právnické osoby ziskové a právnické osoby neziskové.....	74
Obrázok 26 Právnické osoby spolu	75
Obrázok 27 Desať najvýznamnejších zamestnávateľov podľa ročného obratu (2021) a počtu zamestnancov....	76
Obrázok 28 Uchádzači o zamestnanie k 31.12.....	80
Obrázok 29 Ekonomická aktivita obyvateľstva k 31.12.	81
Obrázok 30 Vývoj počtu UoZ	81
Obrázok 31 Vývoj hospodárenia v meste	90

Neprešlo jazykovou úpravou.